

Diplomová práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Diplomová práce

Koňáctví jako volnočasový zájem

Autor práce: Bc. Nikola Ladmanová
Vedoucí práce: PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika volného času (PS)

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce PaedDr. Petrovi Baumanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky, trpělivost a metodické vedení práce. Dále děkuji svým kamarádkám respondentkám za poskytnutí rozhovorů a informací.

Obsah

Úvod.....	5
1 Reflexe vlastní zkušenosti	7
1.1 Proč píšu diplomovou práci na toto téma?	7
1.2 Já a koňáctví	8
2 Odborný kontext výzkumu	12
3 Vlastní výzkumné šetření	15
3.1 Cíl a metodika výzkumného šetření	15
3.2 Charakteristika respondentů.....	16
3.3 Průběh sběru dat.....	17
3.4 Způsob vyhodnocení získaných dat	20
4 Výsledky výzkumného šetření	21
4.1 Vztah mezi člověkem a koněm	21
4.2 Starost.....	35
4.3 Zodpovědnost.....	48
4.4 Koně jako součást života.....	50
4.5 Cesta plná vzestupů a pádů	54
4.6 Čas s koněm	60
4.7 Seberozvoj.....	69
4.8 „Ježdění někde“, pronájem a vlastnictví koně	72
4.9 Kolektiv a atmosféra stáje.....	77
4.10 Nejsou koňáci jako koňáci	82
4.11 Nepochopení	85
5 Diskuse	87
Závěr.....	96
Seznam použitých zdrojů	99
Přílohy	101
Abstrakt	169
Abstract	170

Úvod

Předkládaná diplomová práce se zabývá zkoumáním koňáctví jako volnočasového zájmu. Jakožto studentka pedagogiky volného času a také jako člověk věnující se koním ve svém volném čase jsem se rozhodla se ve své práci zabývat právě tímto tématem. Koňáctví je bez pochyby jedním ze zájmů, jemuž se v dnešní době věnuje mnoho lidí. Toto téma zatím není příliš prozkoumáno, a proto považuji za důležité ho prozkoumat více do hloubky, a to právě z perspektivy samotných koňáků. Často se ve svém životě setkávám s tím, že lidé, kteří nejsou do koní nijak zainteresovaní, vnímají člověka věnujícího se koním pouze jako jezdce. Doufám, že tato práce nabídne čtenáři nový úhel pohledu na tento zájem a ukáže, že samotné ježdění na koni je pouhou „špičkou ledovce“ koňáctví.

Cílem mé diplomové práce je nahlédnout, jak lidé, kteří tráví svůj volný čas s koňmi a označují sami sebe jako „koňáky“, reflektují tento svůj zájem. Práce je zaměřená empiricky. Vytyčeného cíle se pokusím dosáhnout za pomoci kvalitativního výzkumu, kde základní metodou sběru dat budou otevřené hloubkové rozhovory s vybranými zástupci rekreačních koňáků.

Struktura předkládané diplomové práce bude následující: První kapitolu věnuji reflexi vlastní zkušenosti, kde podrobně vysvětlím, proč píšu práci právě na toto téma, a představím, jaká je má osobní zkušenost s koňmi. Jak již bylo výše řečeno, sama jsem již několik let koňákem, a proto mi přijde podstatné zprvu přiblížit čtenáři, z jaké perspektivy nahlížím tento zájem jakožto autorka této práce garantující validitu realizovaného kvalitativního výzkumného šetření.

V druhé kapitole nastíním odborný kontext výzkumu. Čtenář se v ní dočte, co k danému tématu říká literatura. Nejprve krátce představím, jak se role koní, jakožto lidských společníků, v průběhu let změnila. Následně se podíváme na to, jaká témata spadající pod koňáctví doposud byla předmětem zájmu výzkumu a k čemu tyto studie dospěly.

Třetí kapitola se věnuje již vlastnímu výzkumnému šetření. Zde představím cíl výzkumu a metodiku této práce. Bude následovat charakteristika respondentů a nastínění průběhu sběru dat. V poslední řadě se zde čtenář dozví, jakým způsobem byla získaná data následně vyhodnocena.

Ve čtvrté kapitole se věnuji interpretaci výsledků výzkumu. S pomocí citovaných úryvků z rozhovorů s respondenty představím témata, která se ukázala jako klíčová.

V poslední, páté kapitole, která nese název *Diskuse*, shrnu výsledky mého výzkumu a porovnám je s výsledky výzkumů jiných autorů. Součástí této kapitoly je také zhodnocení, zda se mi podařilo naplnit vytyčené cíle výzkumu a zda měla má práce nějaká omezení, která mohla ovlivnit výsledky výzkumu.

Tato práce se opírá převážně o zahraniční zdroje, jimiž jsou odborné články a studie zabývající se stejným či podobným tématem jako má práce. Mezi zdroje, o které se opírám, patří například článek pojednávající o vztahu mezi koněm a jezdcem při závodech na koni, jehož autorkou je Audrey Wipper, či výzkum Rebeccy Finkel a Pauly Danby, jež jsou autorkami článku, který se zaměřuje na legitimizaci volnočasových zážitků jako emocionální práce a posthumanistickým přístupem se dívá na genderově podmíněná setkání s koňmi. Dalším důležitým zdrojem je také studie autorek Dony Lee Davis, Anity Maurstad a Sarah Dean, které nahlíží na koně jako na terapeutky.

1 Reflexe vlastní zkušenosti

V této kapitole bych čtenáři ráda přiblížila, proč píšu diplomovou práci právě na dané téma a také to, jaká je má osobní zkušenost s koňmi, resp. s fenoménem koňáctví jako volnočasového zájmu. Jedná se o východiska vlastního výzkumného šetření, která jsou důležitá pro interpretaci dat i pro posouzení důvěryhodnosti realizovaného kvalitativního výzkumu.

1.1 Proč píšu diplomovou práci na toto téma?

Ve svém okolí se často setkávám s tím, že lidé pohybující se u koní jsou převážně vnímáni jako jezdci. První otázky, na které se vás lidé zeptají, když jim řeknete, že máte koně, jsou obvykle: „Jak často jezdíš?“, „Takže jezdíte taky na závody?“, „A taky skáчете přes ty překážky?“ Domnívám se, že tento pohled je daný tím, že právě jezdeckví jako sport je nejvíce medializovanou částí koňáctví. Ovšem o tom, co všechno dalšího tento zájem obnáší, se již příliš neví a nemluví. A vzhledem k tomu, že koně jsou velkou součástí mého vlastního života a také mým velkým zájmem, jsem se rozhodla, že právě koňáctví bude tématem mé diplomové práce. Ráda bych skrze tuto práci ukázala realitu tohoto zájmu, resp. to, jak sami koňáci reflektují tento svůj zájem.

Proč moje práce nese název „Koňáctví jako volnočasový zájem“ a ne „Jezdeckví jako volnočasový zájem“? Jak jsem již výše nastínila, tento zájem pro mě a také pro řadu dalších lidí věnujících se koním není pouze o ježdění na koni. Proto jsem přemýšlela nad tím, jak tuto práci nazvat. V anglickém jazyce se běžně pro vyjádření tohoto zájmu používá výraz „horsemanship“. Ten dle mého názoru vystihuje přesně to, o čem je tato diplomová práce. V češtině jsem ovšem nenašla vhodný ekvivalent tohoto výrazu. Výraz jezdeckví totiž běžně evokuje představu člověka sedícího na koni. A to není přesné vyjádření toho, o čem chci psát. Proto jsem se, po domluvě s vedoucím práce, rozhodla použít výstižnější výraz „koňáctví“, ačkoliv toto slovo nepatří do spisovné češtiny a není ani součástí běžné odborné terminologie. Mezi lidmi pohybujícími se u koní, jimž je zájem, na který se ve svém výzkumu zaměřuji, vlastní, je toto označení ovšem běžně používané. A proto si také myslím, že přesně vystihuje to, o čem je tato práce. Být koňákem totiž zahrnuje mnohem více než samotné ježdění na koni či jezdecký sport.

1.2 Já a koňáctví

Já sama se u koní pohybuji již od dětství. Již jako malé dítě jsem toužila po tom jezdit na koních a trávit s nimi čas. Aktivně jsem se tomu začala věnovat ve svých dvanácti letech, kdy mě moji rodiče poprvé přihlásili na jezdecký kroužek. Od té doby jsem střídala různé jezdecké stáje v blízkosti mého bydliště a zjišťovala, co mě baví, a co už tolik ne. Za tu dobu jsem měla možnost poznat mnoho různých koní a také se setkat s řadou lidí pohybujících se kolem nich. V prostředí těchto různých stájí, kde to bylo primárně o jezdeckých lekcích, jsem si začala postupně uvědomovat, že tréninky jezdeckví nejsou gros mého zájmu. Nebyly pro mě tím naplňujícím, tím, co jsem na tom všem milovala.

Začala jsem se tedy poohlížet po nějakém soukromníkově, který by sháněl někoho dalšího ke svému koni. Po dlouhém hledání se mi poštěstilo a našla jsem slečnu, která nabízela částečný pronájem svých koní za pomoc ve stáji. V tomto období jsem stále jezdila na koni v komerční stáji a zároveň jezdila trávit čas s pronajatými koňmi. Až teprve tam jsem začala poznávat to, o čem je mít koně. Začala jsem zjišťovat základy péče o koně a pomalu se dostávat k tomu všemu, k čemu mě v komerčních stájích nepustili. Na koních, za kterými jsem docházela, jsem skoro vůbec nejezdila. Mnoho času zabrala práce kolem nich a ve zbytku času jsem si užívala jiné aktivity. Pracovala jsem s nimi ze země, čistila je, chodila s nimi na procházky nebo jsem prostě jen byla v jejich blízkosti a užívala si jejich přítomnost. Toto období zpětně považuji za jedno z nejdůležitějších na mé cestě s koňmi.

Za tu dobu jsem se naučila mnoho důležitých věcí, mnohé si zkusila a poprvé jsem také pocítila, jaké to je mít s koněm a ke koni nějaký hlubší vztah. Po nějaké době majitelka obě kobyly, za kterými jsem docházela, přestěhovala do jiné stáje, a já tak přišla o možnost za nimi nadále jezdit. V tu dobu jsem začala velmi toužit po vlastním koni, kterého mi někdo už jen tak nevezme, a začala jsem aktivně vyhledávat koně na prodej. Bylo mi 19 let a neměla jsem příliš velký finanční obnos, který bych mohla investovat do koně. Po velmi dlouhém a náročném hledání jsem si nakonec vzala starší kobylu do takzvaného plného bezplatného pronájmu. To znamená, že jsem se nestala majitelem koně, ale pouze jeho nájemcem. V praxi to znamená, že nájemce za pronájem koně jeho majiteli neplatí, ale veškerá starost o koně i související finanční náklady připadají na něj.

V tu dobu jsem to brala jako skvělou možnost, jak se na cizím koni naučit vše, co obnáší mít koně, abych si později mohla koupit svého vlastního. Kobylu jsem si převezla do stáje, kterou jsem vybrala, a tímto okamžikem začala jedna z mých důležitých životních etap. Majitelé tohoto koně se o něj příliš nezajímali, a já si tak s koněm mohla dělat, co jsem chtěla. Zároveň jsem však za koně nesla

veškerou zodpovědnost. Na jednu stranu jsem byla nadšená z toho, že mám konečně „svého koně“, na druhou stranu jsem začala zjišťovat, jak se liší realita od mých naivních představ. Až teprve tehdy jsem si začala uvědomovat, že mít koně není pouze o tom hezkém a příjemném, ale že velmi často se člověk dostane do situací, které jsou pravým opakem hezkého a příjemného.

S kobyloou, které jsem začala říkat Číča, jsme se začaly postupně sžívat. Naše začátky byly velmi náročné. Číča měla nejspíše z minulosti špatnou zkušenost s lidmi a bála se jich. Bála se tedy i mě. Hodiny a hodiny času jsem ze začátku trávila jen tím, že jsem chytala kobylou ve výběhu, jelikož přede mnou neustále utíkala. Bylo to vyčerpávající. Zároveň jsme však spolu zažívaly momenty, které pro mě byly neuvěřitelně krásné a naplňující. Začala jsem ji milovat, a v tu chvíli bylo jasné, že Číča nebude pouze koněm na zkoušku, jak jsem měla původně v plánu, ale že za tím bude mnohem víc. Dnes, o čtyři roky později, vím, že je mým „osudovým koněm“. Takovým, který – jak říkají koňáci – „přijde jen jednou za život“. Naše společná cesta měla a stále má spoustu vzestupů i pádů. S tímto koněm jsem zažila ty nejkrásnější momenty svého života, ale také ty úplně nejhorší. Během té doby jsme si mezi sebou vybudovaly silné pouto a krásný vztah. Nikdy pro mě nebyla jezdeckým koněm. Všehovšudy jsem na ní jela asi pětkrát během čtyř let. Není to o tom, že by mě samotná jízda na koni nebavila, naopak. Ale primární je pro mě vztah s koněm, aby se kuň měl dobře, nikoli ježdění.

Nyní bych ráda vyjádřila to, jak já sama reflektuji koňáctví jako svůj zájem. První věcí, kterou musím zmínit, je finanční náročnost. Jsem student a svého koně živím sama. Abych ho uživila, mám ke studiu dvě brigády. V práci strávím průměrně kolem šedesáti hodin měsíčně a vše, co si vydělám, investuji do koně. Finanční náklady, které investuji do koně, nejdou měsíčně pod deset tisíc. Protože chci, aby se Číča měla dobře. Aktuálně jsem v situaci, kdy raději investuji do koně než do sebe. Měsíční náklady mého koně převyšují výdaje na mé vlastní životní náklady. Mou prioritou je v tomto případě blaho mého koně, nikoliv mé. Raději například zaplatím za fyzioterapeuta svému koni než za fyzioterapeuta pro sebe, ačkoliv vím, že bych ho potřebovala. Raději koupím Číče novou deku než sobě novou bundu. Raději si připlatím za to, aby měla kvalitní život, než abych mohla jezdit alespoň jednou ročně na dovolenou. Mé náklady, které se netýkají koní, přepočítávám na to, kolik by za to, co platím, bylo pytlů krmiva, které kupuji své kobylo. Na první pohled se to nemusí zdát, ale bohužel finance jsou něco, co jako „student koňák“ musím řešit dnes a denně.

Další věcí, která se s koňmi pojí, je časová náročnost. Nejprve bych ráda zmínila to, že se v mém životě vytvořil zajímavý paradox. Již výše zmíněná finanční náročnost se neobejde bez toho, abych trávila poměrně dost času v práci. Čím víc času strávím v práci, tím méně času můžu strávit se svým koněm. Buď mám

na koně tolik času, kolik bych chtěla, anebo mám na to, abych ho uživila. Snažím se mezi tím najít rovnováhu, ale není to ideální ani z jedné strany. Když zmiňuji časovou náročnost, nemluvím pouze o času, který strávím přímo se svým koněm, ale také o tom dalším, bez kterého se to neobejde. Ať už se jedná o dojíždění do stáje nebo o chvíle, kdy řeším různé záležitosti koně se týkající: například shánění a objednávání krmiva a dalších věcí, telefonování s veterinářem či dopisování si s ustajovatelem o tom, co se s koněm aktuálně děje. To vše zabírá opravdu mnoho času, takže pak nezbývá na další pro mě podstatné věci, jako je čas strávený s rodinou a přáteli, nebo čas, kdy bych se chtěla věnovat pouze sobě, svému fyzickému a duševnímu zdraví. Občas se stane, že upřednostním setkání s přáteli před tím, abych jela za svou kobylo, ale příliš často se to nestává.

Být „koňákem“ je pro mě ohromně naplňující. Je to něco, co mě dělá šťastnou. Troufám si říct, že to uspokojuje některé mé potřeby, například mou potřebu se o někoho starat. Ráda se starám o druhé a starost o mého koně mi dělá dobře. Užívám si to, když můžu vymýšlet novou krmnou dávku pro svou kobylo. Připadám si důležitě, když ji krmím nebo když uklízím prostředí stáje. Hodně času trávím tím, že o koně pečuji. Ráda vymyslím, co dalšího bych mohla udělat pro to, aby se Číča měla ještě lépe. Kůň tak částečně uspokojuje i mé citové potřeby. Jsem velmi vztahově založený člověk a láska je jednou z mých životních hodnot. Láska ke zvířatům hraje v mém životě velkou roli. Pocit, že mám koně, kterého můžu zahrnovat láskou, kterého můžu milovat, je pro mě velmi uspokojující. Stejně tak i vědomí, že mě má můj kůň rád, je pro mě důležité.

Samotní koně hrají v mém životě tak významnou roli, že „být koňákem“ považuji již za svůj životní styl či za způsob života. Jelikož můj život se opravdu velmi „točí kolem koní“, jsem koňákem, i když zrovna u koní nejsem. Myslím si, že je to významná součást mého sebepojetí. A domnívám se, že mě tak vidí i mé okolí: jako „koňárku“. Často se o koních, hlavně o tom mém, bavím s lidmi kolem sebe, a tak nějak všichni v mém okolí ví, že je pro mě můj kůň velmi důležitý a respektují to, ačkoliv to třeba tolik nechápou.

U koní se pohybuji již 11 let a neustále se učím něco nového. S pořízením vlastního koně jsem si uvědomila, že člověk se u koní učí celý život. Každý den zjišťuji nové věci, o kterých jsem neměla tušení. S tím souvisí i to, že se ráda sama od sebe v této oblasti vzdělávám. Čtu články a různé diskuse, informuji se u odborníků, jako jsou veterináři či výživoví poradci pro koně, bavím se s dalšími koňáky, čtu knihy. Zkrátka se neustále snažím dozvědět nové informace, abych mohla svému koni zajistit dobrý a spokojený život.

U koní se zároveň také učím sama o sobě. Koně jsou známí tím, že zrcadlí člověka. Když jsem našťvaná, moje kobylo také. Když jsem nervózní, moje kobylo to vycítí a také znervózní. Totéž platí i v případech, kdy ze mě vycítí klid: je také

klidná. Člověk si často tyto věci neuvědomuje, ale domnívám se, že koně jsou v tomto ohledu opravdu nekompromisní: vždy rádi „nastaví zrcadlo“, a umožní člověku sebereflexi. Koně mě tak v mnoha ohledech obohacují.

Za tu dobu, co jsem u koní, jsem se naučila mnoho věcí. Jednou z nich je rozhodně zodpovědnost, která jde ruku v ruce s vlastnictvím koně: pokud kůň uteče z ohrady a něco provede, je to zodpovědnost majitele. To, jestli můj kůň bude mít co jíst, je moje zodpovědnost. Zdraví mého koně je také moje zodpovědnost. Mám také rozhodovací právo, co se mého koně týče. Pokud jsem majitelem koně, rozhoduji o tom, jestli bude žít. Já rozhoduji o tom, co s ním bude. Na jednu stranu je skvělé, že si se svým koněm mohu dělat, co budu chtít, ale na druhou stranu je to velmi tíživý pocit. Kolikrát jsem se nacházela v situacích, kdy na mém rozhodnutí skutečně stál život mojí kobyly. A to je velmi stresující. Koně mě také naučili trpělivosti. Při práci s živým tvorem nejde nic uspěchat. Kůň není věc a má „svoji vlastní hlavu“. A spolupráce s ním často není jednoduchá. U koní nic není hned, a díky tomu jsem se naučila být trpělivá.

Trávit čas s koňmi, momentálně tedy hlavně s tím mým, je pro mě psychohygienou. Ke své kobyle jezdím relaxovat. Když si potřebuju dát pauzu od čehokoliv, utíkám ke koním. Čas strávený ve stáji je pro mě psychickým odpočinkem. Od koní jezdím s čistou hlavou. Nejraději mám to, když si mohu jen tak sednout ke koním do výběhu, pozorovat je a odpočívat. To jsou momenty, které mě dělají šťastnou.

Na tom celém je pro mě nejdůležitější mít se svou kobylou hezký vztah. Pouto, které je mezi mnou a mou kobylou, nejde dost dobře slovy popsat. Dalo by se říct, že k ní mám vztah jako má matka ke svým dětem. Já sama zatím děti nemám, ale takto nějak si to představuji. Jedná se o nepodmíněnou, ochrannou lásku. Stejně jako matka vychovává své děti a jde jí především o jejich dobro, tak i já podobným způsobem přistupuji k Čiče. Cesta, kterou jsme spolu ušly, byla pro mě plná výzev, které jsme společně musely překonat. Domnívám se, že právě to utvářelo náš vzájemný vztah.

„Koňáctví“ je pro mě ohromnou vášní. Přináší mi potěšení a radost. Pro mě osobně je moje kobyla a můj vztah k ní velmi emoční záležitostí. Aktuálně si nedokážu představit, co bych dělala, kdybych ji neměla. Tento zájem je neuvěřitelně krásný, ale zároveň také velmi náročný.

2 Odborný kontext výzkumu

V této kapitole představím, co k tématu mého výzkumného šetření říká odborná literatura: jaká témata doposud byla předmětem zájmu výzkumu, k čemu tyto studie dospěly a jak souvisí s tím, čemu se věnuje mé vlastní výzkumné šetření. Zdroje použité v této kapitole jsou zahraniční odborné články, které se tematicky blíží tomu, čemu se věnuje má práce. Jedná se o zahraniční literaturu, jelikož – nakolik se mi podařilo dohledat v knihovnických databázích odborných zdrojů – zatím nebylo téma koňáctví na poli České republiky dostatečně prozkoumáno, a není tak mnoho kvalitních zdrojů, o které by se dalo opřít. Literatura, o kterou se opírám, pojednává převážně o vztahu mezi člověkem a koněm. O tom, jak na sebe lidé a koně vzájemně působí a jak to ovlivňuje jejich životy.

Koně byli v minulosti tradičně využíváni jako pracovní síla či dopravní prostředek, přičemž ti, kdo s nimi pracovali, byli převážně muži. Vztah ke koním jako k pomocníkům při práci se změnil, a tím pádem se u koní začalo objevovat více žen. Koně přestali být pouhým pracovním nástrojem či dopravním prostředkem a jejich využití se přesunulo také do sféry volného času. Jezdeckví jako koníčku či sportu se začalo věnovat mnohem více lidí. Jezdeckví dnes již není sportem pouze pro nejbohatší vrstvu obyvatelstva. Díky dostupnosti různých jezdeckých klubů a stájí může začít jezdit na koni prakticky kdokoliv. V dnešní době se můžeme setkat také s řadou koňáků, kteří se těmto zvířatům nevěnují pouze kvůli samotnému ježdění. Je řeč o lidech, kteří se věnují jiným aktivitám spojeným s koňmi nebo které těší již samotné vlastnictví koně.¹ Právě proto, že se role koní v průběhu let změnila a pro mnoho lidí se tato zvířata stala více než jen koníčkem či nástrojem pro jízdu, považuji za důležité se tématu koňáctví věnovat hlouběji.

Ve Velké Británii podle Iwony Janczarek a Izabely Wilk převážnou většinu, konkrétně 80 %, všech jezdců na koních tvoří právě rekreační koňáci.² Britská studie z roku 2020 zkoumající, jak vztah majitele ke koni ovlivňuje rozhodování o klíčových událostech během života koně,³ ukázala, že 85 % respondentů z online průzkumu označilo své koně jako své domácí mazlíčky a 92,9 % bere své koně jako

¹ Srov. ROBINSON, I. H. *The human-horse relationship: how much do we know?*

² Srov. JANCZAREK, I. a WILK, I. *Leisure riding horses: research topics versus the needs of stakeholders.*

³ Srov. CLOUGH, H.; ROSHIER, M., ENGLAND, G., BURFORD, J. a FREEMAN, S. *Qualitative study of the influence of horse-owner relationship during some key events within a horse's lifetime.*

součást své rodiny. 96,4 % souhlasilo s tím, že jejich kůň je pro ně koníčkem nebo vášní. Součástí této studie byly také rozhovory a na základě nich se ukázalo, že mnoho respondentů investuje do svých koní velmi mnoho času a peněz. Klíčovým tématem rozhovorů byl silný vztah majitelů ke svým koním. Většina účastníků hovořila o svých koních jako o členech své rodiny a někteří z nich je v průběhu rozhovoru antropomorfizovali. Ukázalo se, že kromě finančních a časových závazků mají majitelé také sociální a osobní závazky spojené s vlastnictvím koní. Tato studie potvrzuje mé domněnky o tom, že mnoho majitelů má ke svým koním mnohem silnější vztah, než by se mohlo na první pohled zdát.

Audrey Wipper⁴ v článku o vztahu mezi koněm a jezdcem při závodech na koni uvádí, že jezdci pro vztah se svými koňmi používají výraz partnerství. Uvádí dále těchto několik důležitých bodů dobrého partnerství mezi člověkem a koněm. Kompatibilita je prvním důležitým bodem. Člověk a kůň se k sobě musí navzájem hodit, musí si rozumět, mít se rádi, aby spolu mohli dobře fungovat. Zkrátka by mezi nimi měla být dobrá harmonie. Znamkou dobrého partnerství je také vzájemný respekt. Někteří mohou namítat, že jezdec a kůň mezi sebou mají spíše dominantně-submisivní vztah, ale odborníci se shodují na tom, že jezdec nemůže koně k výkonům přinutit pomocí nátlaku, jelikož kůň má „svou vlastní hlavu“, a pokud úkoly jezdce plnit nechce, tak tak činit nebude. Dalším bodem je komunikace. Jezdec i kůň musí navzájem rozumět svým signálům, díky kterým mohou vzájemně komunikovat. Posledním stavebním kamenem tohoto vztahu je vzájemná důvěra a jistota. Vzájemná důvěra mezi koněm a člověkem je něčím, na čem musí oba pracovat. Především ve sportu je důležité, aby se jeden na druhého mohl spolehnout. Rozvoj výše uvedených vlastností, které jsou základem pro dobré partnerství mezi koněm a člověkem, přitom vyžaduje čas. Dle mého názoru je vztah mezi koněm a člověkem důležitým aspektem nejen samotného jezdeckého sportu, ale také koňáctví obecně. Podmínky dobrého partnerství mezi člověkem a koněm při závodech na koni, jež autorka uvádí, lze bez pochyby aplikovat také na rekreační ježdění či pouhé „bytí“ s koňmi.

V článku, který se zabývá vícedruhovou etnografií člověka a koně, autoři⁵ uvádějí, že díky vzájemné interakci se člověk a kůň mění, aby spolu mohli vzájemně spolupracovat. Tato změna je fyzická i psychická. Lidé, kteří jezdí na koni, se ve společnosti chovají jinak než lidé, kteří nejezdí. Jezdci umí vědomě kontrolovat své tělo a naučili se to právě při kontaktu s koňmi. Tělo je pro ně nástrojem, prostřednictvím něhož s koňmi komunikují. Při vzájemné komunikaci však nejde pouze o pohyby těla, ale také o pocity, emoce a afekty. Pokud je jezdec

⁴ Srov. WIPPER, A. *The Partnership: The Horse-Rider Relationship in Eventing*.

⁵ Srov. MAURSTAD, A., DAVIS, D. a COWLES, S. *Co-being and intra-action in horse-human relationships: a multi-species ethnography of be(com)ing human and be(com)ing horse*.

jistý, tak se i jeho kůň stává jistějším. Jsou vzájemně naladěni. Někteří koňáci uvádějí, že využívají to, co se naučili od koní, i ve vztazích s lidmi. Například více rozumí neverbálním projevům druhých. Jejich spolubytí s koňmi ovlivňuje i to, jakými jsou lidmi, a to ovlivňuje i jejich chování ve vztazích s lidmi. I koně se od lidí učí a promítají to do svého chování. Lidé vnímají koně jako individua, jako bytosti s identitou, na nichž záleží. Někteří lidé považují své koně za „spřízněné duše“. Tento článek dokládá, že spolubytí člověka a koně může být v mnoha směrech pro oba obohacující. Tento aspekt považuji za velmi podstatný a domnívám se, že právě určité osobní obohacení, jež lidé od koní zažívají, je významnou přidanou hodnotou koňáctví jako takového.

Výše uvedené studie slouží jako dobrý základ, od kterého se částečně odráží mé vlastní výzkumné šetření. Nastiňují, kam tato práce bude dále směřovat a jaká témata budou předmětem zájmu samotného výzkumu. Tyto zdroje byly vybrány právě proto, že se svou podstatou podobají tomu, čemu se věnuje má práce. Cílem mého výzkumu je zjistit, jak koňáci reflektují tento svůj zájem. Některá vzešlá témata mého výzkumu se shodují s tím, čemu se věnují výše zmíněné studie. Mé výzkumné šetření některá z nich prohlubuje a také přináší další témata, která doposud nebyla dostatečně prozkoumána. Podrobněji se k porovnání výsledků mého výzkumného šetření a závěrů výše uvedených studií vrátím v páté kapitole.

3 Vlastní výzkumné šetření

3.1 Cíl a metodika výzkumného šetření

Cílem mého výzkumného šetření je zjistit, jak lidé, kteří tráví svůj volný čas s koňmi a označují sami sebe jako „koňáky“, reflektují tento svůj zájem.

Vzhledem k výzkumnému záměru práce byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu v podobě nestrukturovaných rozhovorů s vybranými respondenty. Základní metodou sběru dat jsou otevřené hloubkové rozhovory. Vybrala jsem si tuto metodu z toho důvodu, že mi jde o hlubší porozumění zkušenosti respondentů z jejich subjektivní perspektivy.

Kvalitativní výzkum nám pomáhá získat hloubkový popis případů. Jeho výhodou je, že poskytuje podrobné informace o fenoménu, který zkoumáme. U tohoto typu výzkumu, na rozdíl od kvantitativního, nejsou předem stanoveny hypotézy ani základní proměnné. Výstupem kvalitativního typu výzkumu není ověření stávající teorie, může jím být návrh nové teorie. Často probíhá v přirozeném prostředí a má relativně pružný charakter, což dovoluje předem daný plán výzkumu přizpůsobovat podle okolností.⁶

Neformální rozhovor je charakteristický tím, že tazatel nemá předem připravenou strukturu, jak bude rozhovor probíhat. Otázky přichází v průběhu rozhovoru spontánně, na základě toho, jak vyprávění respondenta probíhá.⁷ Hendl jej popisuje takto:

„Síla neformálního rozhovoru spočívá v tom, že zohledňuje individuální rozdíly a změny situace. Otázky mohou být individualizovány, aby se dosáhlo hloubkové komunikace a využilo se prostředí a situace a aby se posílila konkrétnost a bezprostřednost rozhovoru.“⁸

⁶ Srov. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, s. 46–59.

⁷ Srov. tamtéž, s. 179.

⁸ Tamtéž, s. 180.

3.2 Charakteristika respondentů

Prvním krokem bylo stanovení typu výzkumu a metody sběru dat, které jsou popsány výše. Následovalo oslovení sedmi žen, z nichž šest nabídku na rozhovor přijalo.

Respondenty pro tuto práci jsou pouze ženy, a to ve věku 15–30 let. Důvod, proč byly osloveny zrovna tyto konkrétní respondentky, je ten, že se jedná o mé kamarádky. Vzhledem ke zvolené metodě výzkumu, kterou jsou otevřené hloubkové rozhovory, jsem považovala za důležité provést rozhovory s někým, koho osobně znám a u koho vím, že jeho výpověď bude upřímná, otevřená a autentická. Domnívám se, že právě náš blízký vztah s respondentkami umožnil získání zajímavých osobních informací, které by mi cizí člověk pravděpodobně nebyl ochotný světit.

Proč jsou mezi respondenty pouze ženy? Důvod je jednoduchý. Za dobu, co se pohybuji u koní, jsem se setkala jen s pár muži koňáky, a to pouze v závodním prostředí. S žádným z mužů, se kterými jsem se u koní setkala, nejsem v kontaktu a nikdy jsem neměla možnost se s někým z nich blíže seznámit. V mém okruhu i v širším okruhu koňáků se skutečně mnoho mužů nenachází. Toto tvrzení dokládám statistikou, kterou v roce 2020 vydala Česká jezdecká federace. Podle ní je v jezdeckém sportu jasná převaha žen. V roce 2020 bylo mezi aktivními sportovci 87,7 % žen, a pouze 12,3 % mužů.⁹

Proto pro účely této práce byly osloveny výhradně ženy. Všechny respondentky se řadí mezi rekreační koňáky. Pro žádnou z nich nejsou koně zdrojem obživy. Pět z nich má vlastní koně. Jedna respondentka vlastního koně nikdy neměla, má ovšem zkušenosti s pronájmem koní. Důležité je také zmínit, že se všechny mezi sebou navzájem znají.

Respondent č. 1 (Tereza, 18 let)

Studentka střední zemědělské školy, u koní se pohybuje 7 let. Vlastního koně má 3 roky.

Respondent č. 2 (Veronika, 15 let)

Žákyně 9. třídy základní školy, u koní se pohybuje 6 let. Prvního koně měla v pronájmu po dobu 2 let, nyní má v pronájmu dalšího již 1,5 roku.

Respondent č. 3 (Klára, 15 let)

Žákyně 9. třídy základní školy, u koní se pohybuje 11 let. Vlastního koně má přes 2 roky.

⁹ Srov. BLAŽEK, M. *Statistika ČJF pro rok 2020*. [online].

Respondent č. 4 (Kristýna, 30 let)

Zaměstnaná ve veřejném sektoru, současně dálkově studuje vysokou školu. U koní se pohybuje 20 let, vlastního koně má třičtvrtě roku.

Respondent č. 5 (Lada, 22 let)

Studentka vysoké školy (právo), u koní se pohybuje 13 let. Vlastní 2 koně, jednoho 3 roky, druhého 2 roky.

Respondent č. 6 (Hana, 20 let)

Studentka vysoké školy (bohemistika), u koní se pohybuje 14 let. Svého koně má 3 roky ve vlastnictví, přičemž ho předtím měla 1,5 roku v pronájmu.

3.3 Průběh sběru dat

Rozhovory probíhaly v letních měsících roku 2023 a jejich průběh byl zaznamenaný na hlasový záznamník v mobilním telefonu. Časové rozmezí rozhovorů se pohybovalo mezi 1,5–3 hodinami, v závislosti na sdílnosti respondentek. Jednotlivé rozhovory byly doslovně přepsány a transkript byl dále zpracováván. Před začátkem rozhovoru byla každá z účastnic upozorněna na to, že rozhovor bude po celou dobu nahráván na diktafon, získané informace budou zpracované a následně zveřejněné v diplomové práci. V úvodu všech rozhovorů byly respondentkám položeny otázky týkající se základních informací. Konkrétně byly kladeny otázky na věk, zda studují, či pracují, popřípadě v jakém oboru, jak dlouho se pohybují u koní a jak dlouho mají své vlastní nebo pronajaté koně. Vzhledem k tomu, že se jednalo o nestrukturované rozhovory, jediná otázka, která byla položena všem respondentkám na začátku rozhovoru, byla: „Co ty a koně?“ Další otázky byly zvoleny vždy na základě toho, jakým směrem ubíhal samotný rozhovor. Cílem bylo, aby respondentky mluvily co nejvíce samy od sebe.

Rozhovor č. 1 (Tereza)

Tento rozhovor probíhal v autentickém prostředí stáje, kde má respondentka aktuálně ustájeného svého koně. Nacházely jsme se ve vnitřních prostorách, konkrétně v sedlovně, kde jsme seděly naproti sobě u stolu, jelikož ten den bylo deštivé počasí. Z tohoto důvodu nám občas do místnosti někdo přišel, ale nemám pocit, že by to sběr dat významně ovlivnilo. S respondentkou se již nějakou dobu známe a jsme kamarádky. Rozhovor probíhal v příjemném duchu. Ze začátku byla respondentka možná trochu nervózní, ale během pár minut se uvolnila. Mám za to, že rozhovor byl přirozený, otevřený a osobní. Během něj jsme se společně několikrát zasmály, ale také tam byl moment, kdy jsme se bavily o vážném tématu,

a obě jsme se u toho dojaly. Pokládala jsem respondentce otázky, na které většinou odpovídala dlouhým monologem. Některá témata otevřela sama od sebe, bez jakékoliv mé pobídky. Celkově mám z tohoto rozhovoru dobrý pocit a jsem s ním spokojená. Přepis rozhovoru je uveden v příloze I.

Rozhovor č. 2 (Veronika)

Tento rozhovor probíhal u mě doma, kde jsme s respondentkou seděly naproti sobě na sedací soupravě. Měly jsme tím pádem na rozhovor klid a nikdo nás během něj nevyrušoval. Respondentka měla po dobu dvou let v pronájmu mého koně. Náš vztah je díky tomu na kamarádské úrovni. Po dobu těchto dvou let jsem na ni měla velký vliv, co se týče toho, jak fungovala s mým koněm. Domnívám se, že tato naše spolupráce mohla ovlivnit to, jak nahlíží na koňáctví. Atmosféra rozhovoru byla příjemná, ačkoliv po celou dobu byla ze strany respondentky cítit lehká nervozita. Přesto byla Veronika během rozhovoru otevřená a sdělila mi mnoho osobních informací týkajících se tématu. Respondentka především odpovídala na mnou kladené otázky, sama od sebe témata neotvírala. Rozhovor i tak hodnotím velmi kladně. Přepis rozhovoru je uveden v příloze II.

Rozhovor č. 3 (Klára)

Tento rozhovor probíhal v prostředí stáje, kde má respondentka ustájeného svého koně. Jedná se o stáj, kde jsem měla i já nějakou dobu ustájeného svého koně. Při rozhovoru jsme se nacházely přímo u koní ve výběhu, tudíž se kolem nás v tu dobu nacházeli koně i další lidé. Do rozhovoru nám ovšem nijak zvlášť nezasahovali. Domnívám se, že autenticitu výpovědi přítomnost dalších osob v prostoru dle mého názoru nijak neovlivnila. S respondentkou jsme kamarádky, a proto byl celý rozhovor uvolněný a velmi otevřený. Chvillemi jsem měla pocit, že se mi svěřuje s věcmi, které ji trápí nebo štve. Tím pádem jdou z jejího vyprávění vyčíst různé emoce. Respondentka odpovídala na mnou kladené otázky většinou dlouhým monologem a sama aktivně otevírala nová témata. Nebyla na ní znát vůbec žádná nervozita. Z celého rozhovoru mám velmi dobrý pocit a jsem s ním naprosto spokojená. Přepis rozhovoru je uveden v příloze III.

Rozhovor č. 4 (Kristýna)

Tento rozhovor probíhal u mě doma v pohodovém prostředí našeho obývacího pokoje. S respondentkou jsme seděly naproti sobě na sedací soupravě. Na rozhovor jsme tím pádem měly klid a nic nás nerušilo. Respondentka mi hned na začátku oznámila, že má na naše setkání jen omezený čas, ale i přes to náš rozhovor trval dvě hodiny a nemám pocit, že by byl uchvátaný nebo že by mělo být řečeno víc, než bylo. Respondentka je jednou z mých dobrých kamarádek od koní. Co se týče koňáctví, máme na mnoho věcí stejný názor. Rozhovor byl z velké části spíše

monologem, jelikož respondentka je, v dobrém smyslu, velmi výřečná. Necítila jsem z ní absolutně žádnou nervozitu, naopak byl znát její velký zápal do vyprávění. Již při oslovení byla velmi nadšená z tématu rozhovoru. Ten probíhal v pohodové atmosféře. Respondentka byla otevřená, až do takové míry, že mi dokonce prozradila informace z jejího koňáckého života, které ví jen velmi málo lidí z jejího nejbližšího okolí. Z našeho rozhovoru mám velmi dobrý pocit. Přepis rozhovoru je uveden v příloze IV.

Rozhovor č. 5 (Lada)

Tento rozhovor probíhal u mě doma, s respondentkou jsme seděly naproti sobě na sedací soupravě a u toho pily kávu. Během rozhovoru nás nikdo nevyrušoval. Respondentka se se mnou sešla krátce po tom, co se vrátila z Ameriky, kde byla nasbírat zkušenosti na koňském ranči. A bylo na ní znát, že je plná dojmů ze své zahraniční pracovní zkušenosti u koní. S respondentkou máme kamarádský vztah, a díky tomu byla atmosféra rozhovoru příjemná. Respondentka nevykazovala žádné známky nervozity. Téma diplomové práce jí přišlo zajímavé a již během rozhovoru byla zvědavá, jaké budou výsledky výzkumu. Respondentka neměla problém se u některých témat více rozprávět. Část rozhovoru byl jejím vlastním monologem, část naším společným dialogem. Z jejího vyjadřování bylo cítit, že se nad řečenými věcmi hodně zamýšlí. Během rozhovoru byla otevřená a autentická, společně jsme se některým probíraným věcmi zasmály a nad jinými jsme se musely hlouběji zamyslet. Celkově mám z rozhovoru velmi dobrý pocit. Přepis rozhovoru je uveden v příloze V.

Rozhovor č. 6 (Hana)

Tento rozhovor probíhal u mě doma v obývacím pokoji, kde jsme společně s respondentkou seděly na sedací soupravě. Nikdo nás během rozhovoru nevyrušoval, nicméně z tohoto rozhovoru jsem měla v jeho průběhu a po jeho skončení rozporuplné pocity. Od tohoto rozhovoru jsem měla již předem veliká očekávání, jelikož za tu dobu, co se s respondentkou známe, jsem si všimla toho, že na koňáctví máme velmi podobný pohled. Tudiž jsem se na rozhovor s ní velmi těšila. V tomto rozhovoru byly lepší momenty, ale také horší momenty. V určitých momentech jsem měla radost, že respondentka odpovídá na mé otázky poměrně dlouhým monologem. To se střídalo s tím, že na položenou otázku navazovala poměrně krátká odpověď. V tento moment jsem začala být nervózní z toho, jak bude rozhovor dále probíhat. Začala jsem trochu panikařit, a když už jsem nevěděla, jaké otázky mám dále pokládat, náš rozhovor plynule přešel do běžné přátelské konverzace o koních. U předchozích rozhovorů tomu tak nebylo, a tak jsem nejdříve nevěděla, co si o tom mám myslet. Při přepisu rozhovoru nahraného

na diktafon jsem si ovšem uvědomila, že ačkoliv rozhovor s touto respondentkou nebyl podobný těm předešlým, byl z její strany otevřený, a i během kratších odpovědí či během naší společné konverzace řekla spoustu zajímavých a důležitých věcí. Jen to proběhlo jiným způsobem než u zbytku rozhovorů. Několikrát jsme se během rozhovoru společně zasmály a také poměrně hloubavě zamyslely nad některými věcmi. Zpětně tedy i tento rozhovor hodnotím kladně, ačkoliv jsem z něj zprvu měla smíšené pocity. Přepis rozhovoru je uveden v příloze VI.

3.4 Způsob vyhodnocení získaných dat

Získaná data byla vyhodnocena na základě interpretativní fenomenologické analýzy (IPA). V přepisu rozhovorů byla z důvodu anonymizace vypuštěna některá jména, názvy měst a stáji a v textu byla nahrazena výpustkou. S přepsanými rozhovory jsem pracovala podle postupu, který je popsán v knize *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*.¹⁰ Mým prvním krokem byla reflexe vlastní zkušenosti. Ta je také součástí této diplomové práce (viz předchozí kapitola). Dalším krokem bylo opakované čtení přepisů rozhovorů s respondentkami. Následně jsem si u každého rozhovoru zvýraznila místa, která mi přišla důležitá a k nim si psala poznámky. Následovalo rozvíjení vznikajících témat. V této fázi jsem si témata formulovala a následně jsem začala hledat souvislosti napříč mezi nimi, vždy v rámci jednoho rozhovoru. Tento postup jsem opakovala u každého rozhovoru zvlášť. Když jsem měla takto zpracované všechny rozhovory, pustila jsem se do propojování jednotlivých analýz a hledání souvislostí napříč všemi rozhovory. Díky tomuto postupu jsem formulovala několik finálních klíčových témat, která představím v následující kapitole této práce.

¹⁰ Srov. ŘIHÁČEK, T., ČERMÁK, I., HYTYCH, R. a kol. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*, s. 16–22.

4 Výsledky výzkumného šetření

V této kapitole představím témata, která vyvstala v rozhovorech s respondentkami jako klíčová.

4.1 Vztah mezi člověkem a koněm

Prvním klíčovým tématem, které se objevilo v rozhovoru s každou z respondentek, je téma, které jsem nazvala *vztah mezi člověkem a koněm*. Z výpovědi každé z nich je ihned patrné, že je pro ně velmi důležité, jaký mají s koněm, s kterým tráví svůj volný čas, vztah. Dobrý vztah s koněm popisují jako základ pro spolupráci se zvířetem.

Zde například můžeme vidět to, jak Tereza popisuje, jaký měla vztah s koněm, kterého měla nějaký čas v pronájmu:

„Takže jsem s tou kobyloou trávila poslední chvíle času. A poslední den jsme spolu byly na Valentýna. To bylo moc hezký. Bylo to... Jsem si myslela, že je to jako můj nějaký spřízněnej kůň. Teď si to jako úplně nemyslím, ale měly jsme spolu nádhernej vztah. Ta kobyla šla se mnou úplně do všeho. A všechny ostatní shazovala prostě. Ale se mnou byla jako v pohodě. To byla skvělá kobyla.“

Veronika na otázku, co je pro ni u koní nejdůležitější, odpovídá:

„Tak za mě je nejdůležitější mezi koněm a člověkem důvěra. Protože podle mě bez ní se nikam nepohneš, ať už ježdění, nějaká práce ze země, prostě cokoli děláš, tak ten kůň ti musí věřit a ty musíš věřit jemu. Jinak za mě to prostě nefunguje ta dvojice. Za mě prostě ta práce ze země, nebo samotný čištění vlastně, to už tomu koni dáváš najevo, že mu nechceš ublížit, že mu nic neděláš, všechno je v pořádku. Takže za mě ty začátky s tím koněm, nebo když si koupíš novýho koně, tak prostě začít tímhle tím. Jako získávat si důvěru... (...) Někomu to trvá několik let, někomu to trvá půl roku třeba. Je to různý samozřejmě. Za mě ta důvěra je nejdůležitější. Aby to fungovalo. Oba dva.“

Veronika zmiňuje důležitost důvěry při spolupráci s koněm několikrát. Je tedy jisté, že je pro ni podstatné, aby kůň věřil jí a zároveň také ona mohla věřit jemu. Důvěra je pro ni tak základem pro dobrý vztah se zvířetem.

Klára během toho, co mluví o ježdění, naráží také na to, jak je pro ni důležité se věnovat tomu, co baví nejen ji samotnou, ale i její kobyly Dádu:

„Já teda úplně miluju hlavně jezdit bez sedla a třeba na parcelce. Na tom nákrčáku už mě to ani tolik nebere. Není to jako tím, že bych nad Dádou neměla takovou kontrolu, ale už je to takový, že mě to fakt tolik jako nebaví. Že už mě jako víc baví mít ty otěže v ruce. Ale jako jezdit na parcelce a bez sedla, to je fakt moje. Vyjet si jako kamkoliv. Ať už takhle jezdit prostě na jízdárně, venku. A hlavně na jízdárně mě hrozně baví si jako dělat svoje věci. Nematikat. Mě hrozně na jízdárně baví nemakat a dělat si jen takový svoje blbinky. Jenom prostě pohoda a dělat to, co mě i toho koně baví. Protože dělat to, co mě baví a koně ne, je úplně zbytečný. To nemá žádný smysl. Protože ten kuň je pak protivnej, a i když se nám to povede, tak já z toho nemám takovej prožitek. Stokrát radši si jdu prostě s kobyly na parcelce na jízdárnu než na uzdečce a makat. Ale je pravda, že Dádu to taky baví.“

Z toho vyplývá, že její kobyly pro ni není pouhým prostředkem pro zábavu, ale především jí záleží na tom, aby cokoliv, čemu se společně věnují, bavilo jak ji, tak i koně. Takto Klára popisuje začátky se svou kobyly Dádou:

„Ale jezdit samotná na vyjížděky. Vždyť ty jdeš vlastně do té přírody. Ted'kon napoutáš hrozný pouto s tím koněm. Fakt jako, já ještě, než jsem se tady jakoby s kýmkoliv bavila, v té stáji, a byla jsem to fakt jenom já a kobyly. To bylo úžasný. Já jsem jezdila sama na vyjížděky a každý den, a nikoho jsem nepotřebovala. Nikdo jako mi tady fakt nechyběl a fakt třeba na dvě hodiny jsem jela ven, pak jsem hodinu prostě pásala, a to je takovej ten nejhezčí začátek jako v tom, že... Ten první kuň prostě, ta první jako láska k tomu koni, ke kterému si doopravdy můžeš fakt získat nějaký to pouto, protože tě někdo jako nechá u toho koně dýl, než jen jako ho odjezdit.“

Můžeme si všimnout, že vyzdvihuje lásku, kterou člověk cítí ke svému prvnímu koni a také to, jak poprvé měla možnost získat větší pouto s koněm díky tomu, že trávili mnoho času jen spolu. Popisuje také další chvíle, při kterých se prohlubuje jejich vzájemný vztah:

„To jsou fakt takový ty chvílky, kdy jako se prohlubuje to pouto mezi. I tyhle ty nejmenší věci jsou většinou to, co nejvíc prohloubí to pouto právě. Nebo já to tak jako většinou vnímám. Že třeba když na Dádu jako zapískám, a ona za mnou přijde ve výběhu, z toho mám taky hroznou

radost. Že ona se za mnou těší a jde jako za mnou. Což se většinou moc jako neděje, protože ona je hodně poutaná na koně a vždycky byla.“

Zaměříme se na to, jak Klára popisuje situaci, kdy na svou kobylu Dádu zapíská, a ona za ní přijde. Na základě toho Klára usuzuje, že se na ni Dáda těší a že jejich vztah je vzájemný. Je zde patrné, že je pro ni důležité cítit lásku i ze strany jejího koně. Zároveň však hned v další větě naznačuje, že tato konkrétní situace se stává jen zřídka. Kůň je stádové zvíře, a je tak velmi poutaný na ostatní členy svého stáda. Právě z tohoto důvodu Kláru vždy potěší, když za ní od stáda její kobyla sama dobrovolně odejde.

Stejnou situaci a radost, když jí její kůň přijde naproti, popisuje i Kristýna:

„Ten čas strávenej s tím koněm a ten vztah, kterej s ním mám, je pro mě víc než to, že na něm můžu jezdit. Je to krásný pocit, na koňským hřbetě, samozřejmě. Takový to klišé. Je nejkrásnější, to souhlasím. Ale není určitě krásnější než vztah s tím koněm. I ze země prostě. To, že za mnou přijde, přijde mi naproti a tak dále. To je víc než to, že na něm můžu nebo nemůžu jezdit. Já jsem neseseděla v sedle ani nepamatuju, a nechybí mi to. Jako zajela bych si, ne že ne. Zajela bych si určitě, ale to, že jsem s Bobbym každěj den, to že máme vztah jakej máme, to že za mnou fakt běží přes celou pastvinu, jenom mě vidí, je pro mě víc než to ježdění. A to jsem zjišťovala už v těch dejme tomu třinácti, čtrnácti, patnácti letech, že to prostě není pro mě, tyhle ty komerční stáje. A i jsem věděla, že nebudu jako sportovec. Se mě furt všichni ptali, jestli, když mám ty koně, jestli chci taky i závodit. Za prvý, určitě by to nebylo reálný z těch finančních důvodů. To si myslím, že i jako kdybych chtěla. Ale bohužel jsem zatím nenašla sport, kterej by vyhovoval jako welferu koní. To znamená přístupem k těm koním. Líbí se mi třeba ten extreme trail, tyhle věci. Že se to dá jezdit i bez uzdečky, tohle. Ale myslím si, že máme ještě dlouhou cestu, jako lidstvo, k tomu abysme pochopili, že je nemusíme šněrovat a špornama je řezat prostě, abychom vytvořili na obdélníku nějakej ten. A s tím se neztotožňuju prostě. Pořád mám na prvním místě toho koně, a pak až jsem jako já a nějaký výsledky a závody a to.“

Kristýna popisuje to, že jezdecký sport není nic pro ni, jelikož se jí nelíbí, jak se při něm s koňmi zachází. Ona osobně na první místo staví svého koně a zakládá si na tom, aby spolu měli dobrý vztah. Všechno ostatní, včetně jejích ambic, jde stranou. Opět zde vidíme, stejně jako u předchozích respondentek, že Kristýna vidí vzájemný vztah s jejím koněm jako to nejdůležitější při spolupráci se zvířetem.

Dokonce vztah ke svému valachovi, Bobbymu, přirovnává ke vztahu, jaký má matka ke svému dítěti. Zároveň znovu zmiňuje to, že cítí lásku i z jeho strany:

„Když byl po tý kastraci, tak jsem tam byla 3x, 4x denně, že jo, bylo mi to jedno. A máš strach, jakmile se mu něco, že jo, to víš. To víš, že to prostě prožíváš s ním. Ale je to fakt jiný, fakt je to jako... Já vidím u sebe obrovské jako posun. Nebyla jsem takovej jako extra obětavej, jako nějak. Nebyla. Určitě ne. Je to smutný na jednu stranu, ale ne. Ale pro něj bych jako umřela. Fakt. Jako to tak prostě je. A je to možná nejenom tím, že je můj, ale že jsme si prostě tak jako sedli a беру ho jak svoje vlastní dítě prostě. A je to úplně diametrálně odlišnej. A jsem stoprocentně přesvědčená o tom, že mě jako rozlišuje, oproti jiným lidem. Taky jsem o tom přemýšlela, že na začátku určitě ne, ale teď stoprocentně. Měla jsem tam sestřenku, byli jsme tam prostě v x lidech a volali jsme na něj, a víš, že on si vybere jako mě. Dojde za mnou. Jakmile já jsem odešla, jsem si šla pro telefon, že ho právě vyfotíme (...), a on šel, už se rozešel za mnou a nechtěl tam bejt s holkama prostě. A čekal, než já... jo, koukal na mě, než já vyjdu zase zpátky z tý sedlovny. Rozezná mě prostě. Když jde Fíla, když jde kdokoliv jinej... Jo, on se nechá, on miluje lidi obecně, to jo. On chodí, jako přijde za každým se pomazlit a to, ale už rozlišuje jako mamku prostě. Což je pro mě už jako to, že už vím, že už ví, že je prostě můj. Zná mě po čichu, po tom. Jak tu byl teď ten kovář, tak taky. Jako byl takovej z něj to. Pán byl docela hrr, a já jsem ho jenom těma našema... Drbala jsem ho na místech, kde to... On si fakt jenom takhle dal hlavu, čuchal mi k tomu krku a byl prostě v klidu. Já říkám: ‚Musíš to prostě vydržet, stůj. Nedělej tohle.‘ Protože pan kovář byl prostě takovej. Myslím, že by ho zmidlil na první dobrou. Takže jsem to... Snažila jsem se dýchat klidně. To bylo vidět: ‚Jo, je tu mamka, je to dobrý.‘ Jo, byla panika, panika. A pak jsem tohle začala, jo, mluvila jsem na něj a tohle to, a už prostě. A to já jsem s těma koňma předtím prostě neměla, takovejhle vztah. To si prostě neuděláš za čtvrt roku s jiným koněm, když prostě... To nejde. Jo, bylo to hezký nebo to, ale to, co si uděláš s vlastním koněm prostě, kterej tě opravdu denně vidí, ne že za ním jezdiš jednou za uherskej rok. Protože jsou majitelé a majitelé. Tak věřím tomu, že se ti to všechno vrátí. Že cokoliv, co přijdu, cokoliv po něm teď chci, učím ho, tak je vstřícnej.“

Lada, na rozdíl od Kristýny, lásku ke svým koním nepřirovnává k lásce mateřské, ale popisuje ji jako jiný typ lásky:

„Já bych řekla, že koně mě naplňují strašnou jako láskou. Takovou tou... Ne jako láskou, kterou cítíš k lidem, ani ne jako k dítěti nebo jako ke kamarádům, k příteli. Ale jako jiným typem lásky, kdy se jako cítíš zodpovědná. Chceš se starat. A extrémně tě těší vůbec jako ta přítomnost těch zvířat. (...) Jsou to moji hrozný partáci.“

Hana, na otázku, co pro ni koně znamenají, odpovídá:

„Jako konkrétně můj kuň pro mě znamená vyloženě kamaráda, kterej se těžko shání v nějaký člověčí podobě. Protože má tu nespornou výhodu, tu, že mlčí a nemůže nic namítat a všechno si musí vyslechnout. Což na jednu stranu je pěkně blbý a na druhou stranu je to fakt skvělý, protože mi to dodává fakt hroznej klid do života, kterej si myslím, že bych jinde sbírala jenom těžko.“

Hana v našem rozhovoru zmiňuje, že se řadí mezi ty koňáky, pro které je na prvním místě kuň. Má to tedy podobně jako další respondentky:

„Taková ta jako skupina, kam se řadím já, která si jede jako na vztah a na komfort a na to dělat to pro toho koně.“

To, jaký má Hana vztah se svým koněm, Tord'ou, můžeme vidět i v následující výpovědi:

„Hele, jako já občas, když vidím naše videa, tak si vlastně říkám: ‚Hej, my jsme fakt hustý jako.‘ Nechápu. Když vlastně vím, jako, jak to cítím při té práci a tak. Že vlastně i teď si dávám hodně pozor na to, co dělám. Že jako spousta věcí je automatických, ale fakt si furt musím dávat pozor na to, abych náhodou nešvihla rukou někam nebo ho omylem neklepla bičikem, protože vím, že do konce práce to prostě bude problém. No, Ježiš, to je fakt hrozný. (smích.) (...) No ale, naše práce. Já nevím. Já jsem se ho snažila poznávat přes nějakou volnost, kdy jsem se mu snažila jako nechat prostor pro to mi říct, jestli teď chce něco dělat, jestli chce odejít nebo tak. A i přes to, že se mi jako dotedka stávají nějaký záseky, kdy prostě si stojím za svým, i když vím, že je to špatně, a dojde mi to až jako zpětně třeba, po té práci, tak si myslím, že jsme se díky tomu posunuli hrozně daleko. Že dostal svůj názor, kterej si myslím, že do té doby byl trošku utlačovanej. Protože, že jo, všechny švalo, že dělá tohle, takže mu to prostě jako zakazovali. Ale o to víc to dělal, no. Chápu, že potřeboval projevit svůj názor. A vlastně jsem za to ráda, že to dělá. Právě třeba skrz jako Instagram jsem řešila s nějakýma lidma, že nechápou, proč se raduju z toho, že mi ten kuň vykopl. Prostě je to jako nějaký otevření se před člověkem a otevření se jako sám sobě.“

A myslím si, že Tord'a vyrostl ve správného sebevědomého koně. Občas až moc. Ale stále jako korigovatelného, bych řekla. (...) Nedávno jsem, přesně, taky říkala, že už se mi dlouho nestalo, že bysme se s Tord'ou dostali při práci do situace, kdy bych ho potřebovala plesknout provazem nebo něco. Ale jako vím, že dřív to občas bylo a vždycky to bylo úplně, ale úplně k ničemu. A jakmile dostal provazem nebo tušírkou, tak už to nebylo lepší. Už to bylo vždycky jenom horší. Já to třeba hrozně cítím i jako ve vztahu, že jo, s klukem. Tak ono to je jako dost podobný. Jsou, že jo, situace, kdy máš svůj názor a ten druhý má jiný názor a potřebuješ ho projevít. A víš, že tvůj názor je správný. Ale není nic jednoduššího, než si říct: ‚Ok, mám tenhle názor, ty máš tenhle názor. A prostě jakoby, sere mě to, ale je to tak.‘ A prostě to tak musí být. A je to tak úplně i s tím koněm, že jo. Prostě on má názor, já mám názor a jsou to protichůdný názory. Ale očividně ani jeden nejsme schopnej ustoupit. Takže to tak prostě je. A nezbejvá ti nic jinýho, než si říct: ‚Tak jo, no. Dobře.‘ Je to zajímavý ty jo. Že se ti tohle všechno hrozně prolíná jako mezi sebou.“

Zde si můžeme všimnout toho, že Haně při práci s Tord'ou záleží na tom, aby se jednalo skutečně o vzájemnou spolupráci, nikoliv o to, aby kůň dělal bez jediné chyby přesně to, co po něm chce. Pohlíží na koně jako na samostatnou osobnost a nechává mu prostor k tomu, aby mohl projevít svůj vlastní názor. Při práci si dává pozor na to, aby ona sama nedělala něco, co je jejímu koni nepříjemné. Chce být ke svému koni fér. Sama ovšem přiznává, že tento přístup neměla od začátku, nýbrž si k tomu musela najít postupně cestu. Velmi podobně popisuje spolupráci se svým koněm i Kristýna:

„Já jsem si jako řekla, že ho nechci jako bít a nechci... Nemyslím, když by přese mě přešel, nebo udělal něco. Že nastavíme hranice, ale že ho nebudu mlátit za věci, když mi nerozumí nebo že něco nechce. Jo, že s ním chci vést dialog, nikoliv monolog. (...) A v tom, že opravdu musím říct, že za ten třičtvrtě rok, co ho mám, tak jsem fakt jako bouchla, jakože bouchla, a hodně toho lituju, jako třeba jednou a pak půlkrát. Ale to se nepočítá, já jsem se rychle jako to, ale jinak jako... Víím, že jsem měla tendence u těch koní prostě bouchnout, když se něco jako to. A třeba být jako tvrdší. Ne, že bych je mlátila. Ale jako jo, byla jsem jako. A to já jsem u něj neudělala. Řekla jsem si, že ho nikdy nechci zradit. Takže ano, když jsem mu jednou nesla krmení a on opravdu jako šel po tom kyblíku, tak jsem ho musela prostě třísknout. Od té doby to nikdy neudělal. A pak jsem jednou bouchla, to byla nějaká podobná

situace, že jako naznačil, že mě jako olizoval, olizoval, ňufal, a že by mě jako rafnul. Tak jsem ho zřejmě prostě to. Ale od té doby to taky neudělal. Takže jsme si vyjasnili tyhle ty dvě jasný ty a od té doby já jsem nikdy nemusela sáhnout k nějakému... Já ho jako usměrním, nebo mu řeknu, nastavím hranice, ale vždycky v klidu. Snažím se být jakoby vnitřně v klidu. A když ho jako upozorním: ‚Ne!‘ Tak se snažím u toho nebejt vzteklá. Ale je to tři sekundy a už zase jo, dobrý, pohoda. A jak tě tohle naučila Čiča, tak mě tohle naučil on. To mě nenaučil žádný jinej kůň. Protože jsem si řekla, že mám jenom jednu šanci. Jako pronajatej kůň je pronajatej kůň. Ale vlastního zradíš jenom jednou. Jenom jednou bych ho seřezala, a už by si to prostě pamatoval. A já ho nechci zradit. Takže se radši nadechnu, počítám do deseti. Jo, nebo odjedu. Když vidím, že nemá den prostě, já nemám den, jsou takový dny. Prostě to tak je. Tak nakrmím, seberu se, odjedu, jdu do prdele.“

Kristýna má mladého koně, který se teprve všechno učí, včetně toho, co si může a nemůže k člověku dovolit. Proto mluví o tom, že se musela párkrát uchýlit k tomu, že Bobbyho udeřila. Stejně jako Hana se však snaží především o partnerský přístup. Musíme si ovšem uvědomit, a u Kristýny je na základě výpovědi zřejmé, že si to uvědomuje i ona, že kůň je pořád jen zvíře. Zvíře, které má přibližně 500 kilogramů a bez nastavení určitých hranic může být člověku nebezpečné. Myslím si, že Kristýna a Bobby jsou příkladem toho, že s koněm lze pracovat bez násilí a dalších donucovacích prostředků. Je k tomu ovšem potřeba být laskavý, trpělivý a nechat koni dostatek času na pochopení toho, co po něm vlastně chceme. Tím spíš při spolupráci s mladým, ještě nezkušeným, koněm.

V následující ukázce Kristýna popisuje své obavy ohledně toho, že by měla Bobbyho svěřit někomu jinému do péče:

„Ale dostane ho do ruky někdo jinej, a toho se třeba děším, tohohle. Že ho jednou budu muset svěřit někomu. Fakt, toho se děším. A že jako, jak ten člověk s ním bude fungovat. Když máme svoji jako řeč. Víš, že prostě se bojím... Tak nevím, že jo, chci jít prostě k těm policajtům a vím, že mě čeká těch 9 měsíců v Brně. A já jsem normálně přemýšlela nad tím, že ho radši nechám stát na pastvě, než že bych řekla sestře... Takhle, do pronájmu bych ho nedala. (...) Fakt jsem zatím ve fázi, že nejsem schopná ho někomu svěřit jako na delší dobu. Jo, holky ho nakrmí, přivedou, to jako jo. Ale jakože ... To ne. To neee. Což je blbý, no. To mě právě děsí, no. Já na něm poznám všechno. Že jo, poznáš mrknutí oka, uši, hlava, pozice, všechno prostě. Jako poznáš to. Jestli je v pohodě, jestli není v pohodě, co si myslí, co si nemyslí, co mu je, co

mu není. A bojím se, no... (...) Radši bych, aby těch 9 měsíců třeba stagnoval, než že bych dala inzerát, jakože budu 9 měsíců na policejním výcviku a sháním někoho, kdo bude chodit za mým koníkem. (...) Protože já vím, že bych trmula hrůzou, jestli ten člověk, kterýho jsem si tam dala, ať už je to jako známej nebo neznámej, jestli tam nenapáchá za těch 9 měsíců víc škody než užitku. Já ji napáchám taky. Ale já si ji na svém koni jako opravím. Ale abych pak přijela, a on byl třeba jinej... Já vím, že by mi to hrozně ublížilo. Nebo by nereagoval na to, na co jsme byli zvyklí. Nebo byl prostě... Já vím, že bych to jako těžce nesla. V tomhle je to takový jako sobecký, ale já prostě nepotřebuju, aby fungoval s dvaceti lidma, že jo. Já potřebuju, aby fungoval se mnou. Samozřejmě na tu základní péči, to se nechá od kohokoliv, to nemá problém. Ale aby mi ho někdo jako cvičil... Nedokážu to zatím jako přijmout, jako že bych si to uměla představit, no.“

U Kristýny je zřejmé, že svého koně skutečně miluje a nechce, aby jejich vztah a to, na čem společně pracují, narušoval někdo jiný. Zde opět vnímám znaky mateřské lásky, ke které respondentka přirovnává svůj vztah k Bobbymu. Jejím obavám rozumím, jelikož mladého koně lze velmi lehce špatným zacházením zkazit, naučit ho zlovykům a podobně. Zároveň si zde všímám určitého majetnického postoje, který Kristýna v tomto případě má. Jako koňák tomu ovšem plně rozumím a chápu to. Chce si zkrátka svého koně „udělat“ podle sebe tak, aby i do budoucna pro ni byl ideálním „parťákem“. Je také nutné zmínit, že za svého koně jako jeho majitelka nese veškerou odpovědnost a je tím pádem pouze na ní, jak se svým koněm naloží.

Velmi zajímavá věc, které jsem si všimla v rozhovorech s několika respondentkami, je to, že při vyprávění o tom, jak se dostaly ke koním, popisují, že láska ke zvířatům nebo vyloženě ke koním je doprovází již od dětství. Kde se v nich tato láska bere, však nemají potřebu vysvětlit:

(Klára) „Já jsem od malička milovala koně. Ve dvou letech jsem si napsala o koně Ježíškovi. A dostala jsem houpacího koně, kterej měl třeba metr 20 centimetrů, takže to jako byl fakt takovej jako poník. Potom od čtyř let, když už jsem jako měla nějak jako motoriku zvládnutou, tak mě rodiče začínali jako pouštět na různý jako takový ty na poutích. A sice není to úplně super, ale moje rodiče, že jo, nikdy nejezdili, to nejsou koňari. Ale jezdila jsem fakt jako třeba jednou za měsíc, někde prostě jsem se šla svézt. No a potom, protože mojí mamce jako došlo, že ty koně jako fakt miluju a že mě to jako baví, tak mě v šesti přihlásila na jezdeckej kroužek v (...).“

Podobně popisuje své začátky u koní i Lada:

„Hele, já jsem asi jako každý, nebo každý, jako klasická holčička prostě milovala koně. V každý pohádce. Prostě oblíbený zvíře odjakživa. A strašně jsem chtěla jezdit na koni. Takže na každý takový tý pouti nebo v každým takovým tom westernovým městečku jsem nutně potřebovala se svézt na koních.“

Na rozdíl od Kláry a Lady, Kristýna popisuje, že sice zvířata měla ráda od mala, ale zaujetí pro koně se u ní objevilo náhle:

„Já jsem fakt jako z nekoňácký rodiny. Úplně totálně. Nikdo z nás to nemá. Neinklimuje ke koním ani trošku. A když mi bylo 10, tak mě babička jen tak vzala prostě jako k paní, co má koně, v rámci prázdninovýho programu. Prostě: ‚Pojď, tady moje kamarádka má koně.‘ Jenže, pro mě to nebylo... jako: ‚Hm, koně.‘ Prostě mě nebrali. Zvířátka mám ráda od jakživa, ale koně nikdy ne. Ale tam bylo opravdu takový to, že já jsem ho viděla, a pak jsme přijeli od kamarádky domů, a já už jsem jela encyklopedie. Babička měla doma všechny encyklopedie, takže tam měla i koňskou, a od tý doby jsem je nepustila z hlavy. Takže fakt tam byl takovej ten jako... Což jsem u ničeho neměla, u žádnýho jinýho koničku, u žádnýho sportu, u žádnýho jinýho prostě jsem nikdy neměla tenhle ten, jakože to bylo opravdu z nuly na sto. Prostě z nuly na sto byla láska ke koním.“

Hana naopak zmiňuje, že se ke koním dostala díky svým rodičům, jelikož oba byli koňáci:

„No, tak já jsem se dostala ke koním kolem tý první třídy, kdy jsem začala chodit do (...), asi tak, jako úplně každěj tady v (...). A bylo to na popud toho, že jsem měla ráda koně a že oba moji rodiče jezdili.“

Uvažujeme-li o vztahu mezi člověkem a koněm, na základě výpovědí respondentů je také třeba zdůraznit, že se zde nejedná pouze o postoj ke koním obecně, ale skutečně o vztah s konkrétním zvířetem. Tři z respondentek v rozhovoru zmínily, že při prvním setkáním se svým koněm ihned měly jakýsi vnitřní pocit, že přesně tenhle kůň je „ten pravý právě pro ně“.

Tereza popisuje, jak přes inzeráty hledala koně ke koupi a jaké měla pocity při prvním setkání právě s její nynější kobyloou Lambádou:

„No a pak jsem našla Lambádu no. A jela jsem se na ní podívat a hned jsem jako věděla, že tu potřebuju. (...) Ale to prostě třeba, když se podíváš na toho koně, tak jakoby z něj cejtíš, že třeba je to jako on.“

Ten pravej. A já, když jsem se jela na Lambádu podívat, tak jsem ty ostatní koně úplně ignorovala. Byly tam dvě kobyly, který byly na prodej, a já jsem si prostě vybrala Lambádu a zbytek mně byl úplně ukradenej. Moje oči byly jenom pro Lambádu a věděla jsem v sobě, že je to prostě ten kuň, kterýho potřebuju mít, a pak, když nám to jako nevycházelo, tak jsem si říkala, jestli to nebyla chyba. Ale furt jsem si jako zpětně říkala: ‚Vždyť to byla ta, kterou jsem prostě viděla a věděla jsem, že ji prostě chci!‘ Tak to je asi taky to, co mě pohání a proč ji jako nemám, jako někteří, odvalu prodat. Mně to prostě něco ve mně nedovolí. Tak to je podle mě ono.“

O své zkušenosti s hledáním koně ke koupi vypráví i Kristýna:

„A tak započalo hledání ideálního partáka, kdy jsem si řekla, že to rozhodně nebude mladej kuň. Hotovej ideálně, že jo. Ideálně hotovej, abych už šla k hotovému, aby už jsem nemusela právě řešit jako, že nic neumí. Aby to bylo hotový. No, jenže všude, když jsme se byli podívat, tak, tak tam nebylo to... Nebyla tam ta jiskra. Prostě nebyla. A já na ni asi věřím, svým způsobem. Teď už rozhodně teda. Byla jsem teda taky na pár hříbátkách, byla. Ale tam to prostě nebylo, no. Byla jsem u (...), na nádherným strakatým. Strakatej koníček, krásnej. Ale ne prostě. I jsem si ho jako v podstatě zamluvila, že by se mně pozdával, ale ne. No, řekla jsem, že nechci nic kříženého... Ideálně jako prostě... No... (smích) A jezdili jsme prostě. A buď se mi nelíbili ty lidi, nebo se mi nelíbilo to prostředí. Nebo se mi nelíbilo... Jo, už jsme tam prostě přijeli, a ne. A prostě jsem to věděla. A Fíla to objížděl se mnou, byl fakt jako hodnej. No, a pak si pamatuju, fakt jako kdyby to bylo dneska, jsem seděla v práci, rozklikla jsem inzerát Bobbyho a říkám: ‚Jee, hele, to je kousíček, směr (...).‘ A napsala jsem na něho a ani vlastně nevím proč. Protože extra mě nezaujal z fotek, jen to, že on je Paint, ale tříčtvrteční, není čistej jakoby. (...) A najednou jsem se tam přijela podívat, a prostě to tam bylo. Přesto, že mu bylo rok a půl, což jsem nechtěla, byl jako šmrnclej, prostě tohle jo. Jako. A teď jsem si představila, ty vole, jakou cestu máme jako před sebou, než vůbec to bude jako koník, bude to partnersky... Ne jenom jako jezdecky, ale bude to všechno jako umět. No, ale složila jsem za 14 dní zálohu, že jo. To jsem tam byla jednou. Pak jsem tam byla po druhý na čumendu a pak jsme tam byli po třetí s Fílou spolu a ona nás vzala jako na procházku. A já si pamatuju, že jsem ho vedla a že on byl hodnej, úplně prostě to. A že tam jsem věděla, že prostě jo, že stoprocentně. Že spolu všechno zvládneme. To už jsem

mu říkala: ‚Všechno spolu zvládneme.‘ To už jsem byla úplně to... To už jsem neviděla, neslyšela. To už jsem jako byla zamilovaná. A opravdu musím říct, že tomu prostě věřím, že to byl on. Přestože mi neodpovídal téma parametrů, který jsem si já v hlavě představila, tak jsem opravdu skalně přesvědčená, že jsme se jako našli.‘

Zaměříme se na paradox, který Kristýna popisuje. Líčí to, jak si původně představovala ideálního koně pro sebe úplně jinak. Vypráví o tom, že u žádného koně, který vypadal podle popisu v inzerátu jako kůň podle jejích představ, neproběhla při osobním setkání „jiskra“. Zatímco při prohlídce Bobbyho, který z inzerátu nepůsobil jako vysněný kůň, ihned „přeskočila jiskra“, a ona okamžitě věděla, že právě on bude její „ideální parťák“, a že ho musí mít.

Dokonce i Hana zmiňuje, že již od začátku věděla, že právě Tord'a je její „spřízněná duše“:

„Ale je pravda, že jsem fakt od začátku věděla, že je to nějaká moje soulmate, jestli to tak můžu říct. Jako mohlo to tak bejt, že se mi líbil, že jsem na něm jezdila a vlastně jsem neměla úplně možnost poznat takhle do detailů jinýho koně. Ale myslím si, že to tak prostě mělo bejt.‘

Mnoho koňáků také popisuje, že jsou si se svým koněm podobní. Tzv. zrcadlení je jev, o kterém se v koňácké komunitě často mluví. Martina Pražáková¹¹, která se věnuje lidem a koním, nabízí v rámci svých služeb, mimo jiné, také setkání, které slibuje sebezpoznání skrze koně. Na svých webových stránkách uvádí:

„Kůň je inteligentní zvíře s vynikajícími instinkty, které neošálíte. Umi perfektně číst naše myšlenky, emoce a ihned poskytují přímou zpětnou vazbu svým chováním, které nám umožňuje lépe poznat sebe sama a posunout se v situacích ve kterých si nevíme rady.‘¹²

Zrcadlení a podobnost s koněm zmiňují v rozhovorech i některé respondentky. Například Tereza při vyprávění o její kobyle Lambádě zmíní toto:

„A Lambáda mě jako občas vytočí, ale myslím si, že jsme si jako hodně podobný, takže pro ni mám hodně jako pochopení. Ona, si myslím, že pro mě taky.‘

Veronika se v našem rozhovoru také, byť velmi krátce, dotýká tohoto tématu:

¹¹ Srov. PRAŽÁKOVÁ, Martina. *Sebezpoznání skrze koně: Uchopte otěže svého života*. [online].

¹² Tamtéž.

„Je to krásnej sport. Je to těžký, je to drahý, ale ty koně vám to pak vrátí. Že jak ty k nim, tak oni k tobě. To je to samý, jako když se bojíš, tak oni se bojí taky prostě.“

Klára popisuje zrcadlení podrobněji:

„Ale já jsem si s ní jako fakt sedla. Obě dvě jako jsme takový líný. Ani jedný se nám do té práce občas nechce, ale jakmile na tu jízdárnu dojdeme, víme, že jako: ‚Tak si máknem prostě půl hodiny, vždyť je vedro, je to jedno.‘ Ani většinou celou hodinu nejezdíme. Mám jako pocit, že Dáda je jako fakt... Ač se na to koukám třeba občas jinak, že třeba jako jsme si úplně nesedly, nebo že se někdy nepohodneme, tak ona je fakt hrozně podobná jako já, povahově. Ona je fakt takovej kůň, kterej když se mu něco chce udělat, tak to udělá, ale když se mu něco nechce udělat, tak to dělat prostě nebude. A já se na ni pak za to občas jako zlobím a neuvědomím si ani, že já jsem úplně stejná. A to jsou takový jako věci, který tě hrozně jako posunou v sobě samým. A teď si vem, že to najdeš prostě v koni. Tohle to. Ten kůň je hlavně hroznej jako odraz vlastně toho, jak my se k němu jako chováme. I když na něm jedeme, tak cítí každej náš pohyb, vycítí naše pocity prostě. A teďkon je to hrozně těžký, když se třeba člověk fakt bojí. Jasně, že já se taky občas bála. Třeba když jsem skákala poprvé těch 120 centimetrů, a teďkon já jsem neuměla jezdit a já jsem nechápala, proč se bojím. Ta kobykla to věděla, že se bojím, a tak to shodila. A já jsem na ni ani nebyla našťvaná, protože já jsem věděla, že já nevím, jak to s ní mám skočit, a tak se bojím. A věděla jsem, že ona neví, jak to má skočit, protože já nevím, jak to mám skočit. A nebyla jsem za to na ni ani našťvaná prostě.“

Zrcadlení a podobnost s koněm byly v rozhovoru s Kristýnou velkým tématem. Vysvětluje, že si pro sebe neumí představit jiného koně než Bobbyho a tvrdí, že ostatní koně, se kterými se setkává ve stáji, jí zkrátka nesedí. Zde popisuje konkrétní situaci zrcadlení člověka koněm:

„To byl takovej jako spontánní nápad, jsem byla na procházce a kůň hodně citlivej. Hodně citlivej na to, jak se cítíš ty. To jsem nezažila nikdy. Jako zrcadlí všichni koně, ale tenhle zrcadlil jako brutálně. No a já jsem prostě sedla a asi jsem měla strach, svým způsobem. No a on se prostě rozběhl a nešel zastavit. Bylo náledí, ještě dva metry sněhu a já ho měla na ohlávce a na vodítku, byla jsem bez sedla, bez helmy... Prostě blbý. A on letěl a nefungovalo nic. Hlas, nic, po dobrým, po zlým, nic. (...) A hlavně, tam jsem jako pochopila, že ty koně jako odrážej a pak jsem

se vlastně bála bát. Protože jsem věděla, že... Jo, je spoustu koní, který to tolik neřeší, jsou vypnutý. Ale vlastně já jsem si od té doby uvědomila, že to je fakt vlastně jako hrozný, že ty opravdu musíš přemejšlet nad tím, jak se cítíš a jestli v něm zbytečně nevyvoláváš tu paniku ty. A začala jsem se vlastně jako trochu bát, jakože vůbec toho, jak já se cejtím a jak se to promítne v toho koně, no.“

Je důležité podotknout, že kůň, o kterém Kristýna mluví, nebyl její. Jednalo se o kobyly, na které jezdila v jedné stáji. Neměla s ní tedy nijak zvlášť hluboký vztah. To ukazuje, že fenomén zrcadlení se neobjevuje, pouze pokud má člověk s koněm hlubší vztah.

Zde Kristýna popisuje, jak zjišťuje, proč se její kůň Bobby chová v některých situacích tak, jak se chová:

„U Bobbyho jsem schopná zpětně sebereflexi přemejšlet, i když mě to stojí hodně hodin doma nebo v autě, tak vím třeba, co mohlo být příčinou toho chování. Nebo, co jsem udělala blbě. A co jsem měla udělat jinak. Jo, že jsem třeba mívala v (...) Jo, že mně nechtěl chodit od stáda. Tak, než jsem ho jako odendávala, když jsem chtěla jít sama, a odendávala jsem ho a chtěla jsem vzít tu pásku, tak jsem jako zatajila v podstatě dech. A to jsem si přinesla i sem. Jenže, jak já jsem jako v napětí, tak on si myslí, že se něco děje. Takže já jsem zjistila, že když teď otvírám ohradu ven ze stáje a zatajím dech, tak Bobby udělá v podstatě to samý. A když si myslím na ten dech a otvírám ji a třeba si zpívám, tak on vykročí z tý tý, úplně normálně. Kdežto, když jsem takhle zamrzlá a myslím na to, že mi určitě jako vyběhne rychle nebo mi nepůjde nebo to, tak on se opravdu šprajcne. Ale je to moje to. Víím, že jako já nejsem v pohodě, a že když ho vyvádím ven, tak on jako říká: ‚Ty vole, mamko, co se děje? Co jako? Proč jseš jako ve stresu, vždyť tu nic není.‘ A že když otevřu a jdu, tak on jde se mnou jak nic. Jde se mnou úplně do prdele, odejde od koní a neřeší. Ale musím si tím být jistá já. Ale napáchala jsem si to sama. Víš, že jako víím, že když se mi poleká, tak se mi poleká, protože jsem já v napětí. A řeknu si: ‚Dejchej! Měla jsi dýchat, už jsi zase potopená.‘ I cokoli, si myslím, že v budoucnu napáchám, jakože všichni děláme chyby, že nevím, tohle podcením, tohle neudělám nebo tak, tak si to jako napraviš sám. U cizího koně hledáš, co se na něm 15 let, nedej bože 20 let, napáchali ty lidi na něm, že jo. A hlavně vidíš, kolik toho je, a to je dost deprimující. Ať už po psychický nebo po fyzický stránce, že jo. To sama velmi dobře víš.“

Kristýna má při výcviku a výchově svého koně Bobbyho nespornou výhodu v tom, že je mladý a není „zkažený“ špatným zacházením od lidí. Proto tvrdí, že je mnohdy schopná přijít na příčinu nežádoucího chování svého koně, jelikož si to s největší pravděpodobností zavinila svým vlastním chováním. Ne každý je však této sebereflexe schopen. Kristýna je velmi citlivý a vnímavý člověk, a tak pro ni může být povšimnutí si možných příčin jednodušší. Jak můžeme vidět, často se jedná opravdu o drobnosti, malé chyby, jako je například zatažení dechu při vyvádění koně z ohrady, které Kristýna popisuje. Něco takového není lehké odhalit a vyžaduje to znát dobře sebe, svého koně a být schopný uznat svou chybu.

Zde Hana vyjadřuje svůj názor na mé tvrzení, že jsem si se svou kobyloou Čičou v některých věcech velmi podobná:

„Myslím si, že to má takhle většina lidí. A i co vidím třeba u nás ve stáji, ty dvojice, tak nikoho neznám jako nějak extra, kromě Lady a Saky, ale už jenom u nich vidím, jak vlastně jsou stejny. Už jenom to, že se na ně podíváš a jsou malý a hubený, tak vidíš, že to je prostě hrozně jako stejná osobnost. A vidím to fakt jako u všech tam. To je hrozně zajímavý. A cejtím to stejně, úplně. Přesně, zrovna nedávno jsem nad tím přemýšlela, že za tu dobu, co jsme spolu, si všímám hodně věci, který jako máme společný. Ale fakt nerada jsem nad tím přemýšlela a říkala si, že prostě všechno jeho chování já jsem schopná si odůvodnit, že bych to udělala úplně stejně. Což je hrozný. Jako chápu, že když se támhle teď baví s nějakým koněm, tak nemá náladu na mě a prostě ode mě odejde. Chápu. (smích.) Jakoby chápu. Kdybych se s někým bavila a někdo si pro mě přišel, tak taky odejdu. Prostě... Jo, je to hrozný. Je to hroznej odraz. (...) Hrozný, no. Mi třeba vždycky kamarádka říkala, která s náma byla ve stáji, tak ta vždycky říkala, že jsme úplně stejny s Torďou. Jako, že se na nás podívá a vidí toho druhýho. Je to hrozně hustý. Že i jako chováním a vším. A že to fakt cítí, že to je úplně stejny, no.“

Můžeme si všimnout, že podobnost se svým koněm nepozoruje pouze sám majitel, ale že si toho často všímá i jejich okolí.

K tomuto tématu Hana dále dodává:

„Jako nemáš takovou tu soulmate myšlenku s koněm, se kterým by sis nebyla podobná. Já si nedokážu představit, že bych vedle sebe měla teď jinýho koně než Torďu. Divný. Jako seš schopnej s tím koněm pracovat a fungovat, ale seš asi z úplně jinýho důvodu, než aby si s ním fungoval a pracoval, že jo.“

To, že někteří koňáci vidí podobnost se svým koněm jistě ovlivňuje právě zmiňované zrcadlení, při kterém kůň odráží osobnost a chování člověka. Domnívám se ovšem, že již při výběru koně ke koupi si člověk podvědomě vybírá toho, který mu je v něčem podobný. Pokud chce člověk s koněm dlouhodobě fungovat a spolupracovat, musí si vzájemně „sedět“, musí je bavit stejné věci apod. Ze své zkušenosti znám i případy, kdy lidé své koně prodávají, jelikož s nimi nenašli „společnou řeč“. Stejně to je i u mezilidských vztahů, kdy se obklopujeme lidmi, s kterými máme něco společného.

Téma vzájemného vztahu mezi člověkem a koněm se prolíná v podstatě celými rozhovory. Troufám si tedy říct, že právě vztah mezi člověkem a koněm je klíčovým tématem koňáctví jako takového.

4.2 Starost

Skoro všechny respondentky při našem rozhovoru zmínily, že starost o svého koně považují za svou povinnost, a ačkoliv to není vždy jednoduché, tak se o něj za každé situace snaží co nejlépe postarat. Dále z rozhovorů vyplývá, že celkovou starost o koně vnímají často jako něco velmi náročného.

Tereza, na mou otázku, zda se změnilo její vnímání koňáctví od doby, co s koňmi začínala, odpovídá takto:

„Tak předtím já jsem to brala jakože za účelem zajezdit si. Vzhledem k tomu, jak to jako hlavně u (...) chodilo. Že prostě tam jdeš, zajezdíš si a jdeš domů. Aaa teďkon je to úplně něco jinýho, protože prostě... Ale je to i tím, že mám jakoby svého koně. Kdybych třeba furt někam takhle jako chodila jenom jezdit, tak bych to třeba taky brala jinak. Tam to bylo prostě o tom zajezdit si, ale teďkon mám nějakou jako povinnost prostě se o toho koně starat. Zodpovědnost. Takže to určitě jako беру jinak, protože prostě se musím starat a není to jenom o tom ježdění, protože kůň prostě není stroj. Takže určitě si jako nemůžu říct: ‚Dneska jdu jezdit.‘ A pak přijdu, kůň má roztrhnutou nohu a řeknu si: ‚Neva, jdu jezdit.‘ Prostě, musím se postarat o tohleto, a určitě je to jako jiný, no.“

Tereza popisuje, že od doby, co má vlastního koně, má také povinnost se o něj starat. Zároveň si uvědomuje, že kůň je živý tvor a že to, jak bude probíhat jejich setkání, ovlivňují v první řadě potřeby zvířete, nikoliv její plány. Následně svůj přístup srovnává s přístupem jiných koňáků a vysvětluje tak, že ne každý to má stejně nastavené jako ona:

„(...) já třeba osobně jedu ke koním i jenom nakrmit. Užívám si to. A pak jsou tu lidi, nejmenovaný lidi, který prostě jdou a jdou jako jezdit. A když nemůžou jezdit, tak ho ty koně prostě nezajímaj. Což je za mě fakt špatně, protože furt ten kůň tady je a potřebuje taky tu lásku. To je stejný jako já, kdybych byla nemocná a byla bych na pokraji svých sil, a lidi se ode mě jako odebrali, protože prostě jsem nemocná a nemůžou se mnou jako bejt. Tak mě to bude nepříjemný a podle mě úplně, ne jako stejný, ale podobný pocity může mít i ten kůň. I přes to, že nevím, co si třeba jako myslí, tak třeba jo, třeba si prostě říká: ‚Tak mně je teď nejhůř a ten, koho mám rád, tak se na mě jako vykašlal.‘“

Tereza přirovnává pocity koně ke svým vlastním pocitům. Představuje si, jak se asi cítí kůň, o kterého jeho majitel jeví zájem pouze pokud mu přináší potěšení či užitek. Toto tvrzení dokazuje, že Tereza má svou kobyly opravdu velmi ráda, záleží jí na ní a ráda se o ní stará. Starost o koně tedy neprožívá pouze jako povinnost, ale také jako způsob, jak s koněm může „jenom být“.

Tereza při vyprávění o své kobyle používá personifikaci či antropomorfismus, podobně jako účastníci již dříve zmíněného výzkumu při vyprávění o svých koních.¹³ Zřejmě se tedy mezi koňáky jedná o běžný jev. Veronika má podobný postoj jako Tereza:

„A snažila jsem se fakt za každý situace, když už prší nebo tohle, tam jako sjet, protože pro mě je důležitý ten kůň, aby se nažral a tohle aspoň. Když už ne nic dělat, tak pro mě bylo důležitý tohle, aby aspoň dostala nažrat že jo, tak jsem si mohla vzít bundu a šla jsem. Takže mi to nějak jako bylo jedno, no, celkem. Si myslím, že i pro ty koně je dobrý mít nějaký ten fyzický kontakt. Nebo aspoň aby tam někdo byl pro ně. Něco s nima dělal aspoň nevím kolikrát do tejdne, jo, ale aby tam prostě někdo byl, pomazlil se aspoň. Nebo stačí přijet, nakrmit, vyčistit a tohle už prostě jako stačí a je tam nějaký další posun v tý důvěře, za mě.“

Veronika, na rozdíl od ostatních respondentek nemá jako jediná svého vlastního koně, ale má již nějakou dobu zkušenost s pronájmem koní. Aktuálně má v pronájmu valacha Tord'u, jehož majitelkou je respondentka Hana. I tak je z její výpovědi patrné, že si uvědomuje důležitost toho se v první řadě postarat o potřeby koně a o jeho celkové blaho. Vysvětluje, že raději upřednostní komfort koně před svým vlastním pohodlím. To je vzhledem k jejímu věku (15 let) a skutečnosti, že jako nájemce koně nemá žádnou povinnost, na rozdíl od majitele koně, zajistit,

¹³ Srov. CLOUGH, H., ROSHIER, M., ENGLAND, G., BURFORD, J. a FREEMAN, S. *Qualitativní studie o vlivu vztahu majitele koně na jeho životní události*.

aby kůň dostal potřebnou péči, úctyhodné. A lze na základě toho vydedukovat, že jí skutečně záleží na tom, aby se kůň, kterého má v péči, měl dobře. V souvislosti se starostí o koně zmiňuje také to, že se při tom, když o koně pečuje, prohlubuje jejich vztah, resp. důvěra koně k ní.

V následující ukázce Klára popisuje, jak může být péče o koně v kombinaci s dalšími povinnostmi v některých chvílích opravdu velmi vyčerpávající:

„Já, když jedu sem a chci jako jít jezdit, tak je to deset minut na kole. Je to deset minut na kole. To máš hned. Ale já přijedu, a všechno mě bolí. Už přijedu, a všechno mě bolí, jsem úplně zadejchaná. Teď jdu pro toho koně. Úplně miluju, když třeba utíká přede mnou v tom výběhu. Teď ji přitáhnu. Nemá podkovu. A už se chci zabít jako. Takže si řeknu, že už jezdit nejdu. Kouknu do žrádla. Žrádlo dochází. ‚Mami, budeme muset dneska objednat žrádlo.‘ Žrádlo všude vyprodané. ‚Dopíči.‘ To se mi fakt jednou stalo takhle. Úplně všechno se tak prostě zesere. Nic nejde. A přesně, pak už taky... Jenom přijedu domů, a ještě se mám učit na testy. Já jsem byla hrozně pohrocená s učitelkou na chemii tenhle rok. Protože my jsme ji měli, chemii, čtvrtek a pátek. Ve čtvrtek jsme měli do půl pátý, a ona nám ve čtvrtek oznámila test. Z látky, kterou jsme probrali v ten den. (...) Já jsem přijela v půl šestý domů, protože hodinu mi, tak hodinu trvala cesta ze školy. Jela jsem za kobyloou. Seno, vodu, vykydat, nakrmit, prohlídnout záda. Oznámit trenérce novinky. V osm jedu domů, kouknu na tu chemii. No, už jsem se z toho jenom složila, prostě, že už jako nemůžu. (...) A já jsem se učila pak i od koní. Byla jsem tu třeba ještě v deset a učila jsem se tady. Nebo já jsem fakt jako měla hrozně problém s tím se jako učit na ty přijímačky, protože Dáda byla nemocná a já na tom byla psychicky špatně. Já jsem na tom vždycky přes zimu jako psychicky špatně a vím, že to tak má jako hodně lidí, že jak je zima, všechno je hrozně depresivní prostě. A teďkon ty přijímačky jako ještě do toho. A bylo toho na mě hrozně moc. A teďkon mamka na mě dávala extrémní nátlak jako. Fakt jako ze všech stran. Ona mě jako fakt, že jo, teďkon... Měla bych začít cvičit, měla bych se víc učit, měla bych víc jezdit, Dáda by se měla uzdravit, měla bych si najít brigádu. Jo, prostě... (...) Je to těžký, no. Ty koně jsou jako fakt těžký, no. Je za tím hrozně práce, za vším. Za vším, co jako člověk nevidí a ani si to neuvědomí kolikrát.“

Ačkoliv je Kláře pouhých 15 let a v mnoha ohledech ji podporují rodiče, přesto si můžeme všimnout, že na sebe přebírá velkou část zodpovědnosti, kterou nese za svou kobyloou Dádu, a uvědomuje si, že starost o koně není nic jednoduchého

a že jsou věci, týkající se péče, které za ní nikdo jiný neudělá. Nelze se divit tomu, že občas zažívá chvíle, které jsou pro ni náročné a vyčerpávající.

Lada v následující ukázce popisuje, jak to probíhalo, když měla svou kobylu Sakuru ještě v pronájmu:

„A nastalo období, kdy my jsme měly ty koně v pronájmu, ne za peníze, ale za každodenní péči. Všechno. Takže my jsme musely furt stavět nějaký ohrady, dokonce, pro ty naše tři koně tenkrát. Musely jsme jim postavit boxy. Musely jsme shánět vlastní seno, slámu. Každý den kydat, protože tam nebyl zas velký pozemek, kde bys mohla mít koně furt jenom venku. Museli se dávat dovnitř. No brutál. Jako já jsem, každý den po škole, jsme se tam s holkama potkaly a jako třeba do šesti jsme nedělaly nic jinýho. I v zimě.“

Lada si již jako náctiletá vyzkoušela, jaké to je mít povinnost denně obstarat koně se vším všudy a zároveň se věnovat škole a dalším věcem. Zde Lada popisuje své obavy, které měla v momentě, kdy byla Sakura již její a kdy zjistila, že je březí:

*„Prostě nemůžu mít dva koně. Neuživím to. Nebudu na to mít čas.“
Protože jsem koně jako závazek, na tý vejšce, nechtěla mít.“*

Uvědomovala si, jak náročná je péče, byť jen o jednoho koně, a měla strach z toho, že nezvládne skloubit studium na vysoké škole, vlastnictví dvou koní, z nichž je jeden hříbě, a další povinnosti. Nakonec se rozhodla si svou kobylu Sakuru i jejího potomka Simbu nechat, i když věděla, že to nebude jednoduché. Dále v našem rozhovoru říká:

„Je to zvláštní. Jako vem si, že toho obětuješ vlastně hrozně moc. Jako, to lidi nechápou. Je pro ně hrozně zvláštní, že... A třeba bych si tipla, že lidi, co maj psy, to dokážou trošku pochopit. Ty vlastně obětují taky hrozně moc. Ale jako není to obět. Ale ty lidi to asi vnímaj jako... Drží tě to doma, ale neznamena to přece, že nemůžou cestovat. Já třeba jako chci bejt víc doma, že jo. Není to obět.“

Přirovnává život koňáka k životu pejskaře a popisuje, jak oba určitým způsobem podřizují svůj život zvířeti. Zároveň však zmiňuje, že se nejedná o obětování se z donucení, nýbrž protože člověk sám chce.

Hana popisuje stejné období jako Lada výše, jelikož ho prožívaly společně:

„Tam jsem se taky vlastně potkala s Ladou, že jo, poprvé, u těch koní. A měly jsme tam ty naše koně spolu, ještě s jednou naší kamarádkou. Ale dalo mi to strašně moc. A teď jenom zpětně koukám a nechápu, že jsem tohle všechno zvládla. Jako třeba dvanáctiletá vlastně, no. A to mi

dalo fakt hodně. A pak vlastně jsme dostaly tu možnost vzít si ty koně do pronájmu. Což si myslím, že byla úplně nejlepší zkušenost před tím, než si toho koně koupit. Protože jsme měli úplně volnou ruku v tom, co s nima dělat. Na druhou stranu jsme s nima museli dělat to, co potřebujou, že jo. Museli jsme krmit, shánět seno, kydat, obstarat si boxy, dávat je každé den do výběhu. To nechápu, jak jsem stíhala. (...) Prostě, byla jsem ve škole, běžela jsem ke koním, byla jsem tam tři hodiny, obstarala, odpracovala a šla domů. A takhle fakt každé den, rok a půl.“

Zpětně tuto svoji zkušenost hodnotí pozitivně a z jejích slov je cítit, že ačkoliv to bylo náročné, je ráda, že si tím prošla, a získala tak spoustu zkušeností před tím, než se stala majitelkou koně.

Všechny výše uvedené citace ukazují, že starost o koně není nic jednoduchého. I přes veškeré povinnosti, jež se týkají péče o koně, však ani jedna respondentka netvrdí, že by ji starost o koně nebavila, či dokonce vadila. Naopak se o své koně starají rády. Dle Nakonečného je pro ženy přirozené ochraňovat zvířata, jelikož jsou poháněny mateřským pudem.¹⁴

Jedním z dílčích témat, které se v rozhovorech často objevovalo v souvislosti se starostí, je **finanční náročnost**. Některé z respondentek si své koně již živí samy, jiné finančně podporují rodiče. Všechny si však uvědomují, že peníze jsou něco, co člověk musí řešit, pokud má koně. Například Veronika sice nemá vlastního koně, ale i tak si uvědomuje, že vlastnictví koně není levná záležitost:

„A je to taky drahý, no. Bohužel. (smích) Co za měsíc všechno platiš... Ustájení, žrádlo, nějaký přípravky, všechno možný za něj a je to šílený. Jako já už jsem přemýšlela, že bych si koupila svého koně, ale jako ty finance na to nejsou no úplně. No a když si uvědomím, kolik se za to fakt jako platí, tak, tak vůbec. Třeba jednou v budoucnu si ho koupím. Momentálně jsem ráda, že jsem tam, kde jsem teď, a že mám možnost být u nich.“

Svěruje se, že po vlastním koni sice touží, ale, že právě finance jsou jedním z důvodů, proč ho zatím ještě nemá. Má sice koně pouze v pronájmu, ale vidí, že měsíční náklady na koně jsou vysoké:

„Dřív jsem jako chtěla třeba závodit, nebo i teď bych možná třeba někdy něco, jo... (smích) (...) Třeba jednou. Ale jako teď to není úplně na pořadu dne a jsem ráda, že mám vůbec možnost bejt jako takhle s koňma. Protože hodně lidí třeba nemá tu možnost a chtělo by. Protože

¹⁴ Srov. NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*, s. 524

jsou to taky nějaký finance, peníze, a ne každéj úplně na tohle má, protože to je i jako drahej sport, co se týče toho všeho. Nestačí si koupit jenom toho samotnýho koně, ale pak ta samotná péče o něj... Veterinář, fyzió, chiro a takhle. Zubař, všechno možný prostě, to je strašně drahý.“

Klára na konci našeho rozhovoru, na mou otázku, zda by chtěla ještě něco doplnit, odpovídá:

„Napadá mě už asi jenom, jak prostě časově je to hrozně náročný. Časově a finančně.“

Klára si svou kobylu Dádu zatím nefinancuje sama. Finanční zodpovědnost za koně je tedy na jejích rodičích. Můžeme si všimnout, že i přes to si uvědomuje, že vše, co se koní týče, je drahé. V následující ukázce popisuje, jaké obtíže přináší fakt, že si svého koně zatím neživí sama:

„Mně je, že jo, 15, já si na koně nevydělávám sama, a tam nastává další obrovskej problém. Mám prostě rodiče nekoňáky, který nepochopí většímu těch koňských věcí a kolikrát se jim do toho už nechtěj dávat ty peníze. A mně je blbý za nima chodit pro peníze. Sama si na toho koně nevydělám, nechci ho prodat, a tak jsme v takový smyčce. Kdy já se snažím jim vysvětlit, že tohle to ten kůň potřebuje, jim se na to moc nechtěj dávat ty peníze, protože se do toho fakt hodně cpou peníze. Je to hrozný. Ale jako je to tak, no. Furt, furt dokola. Nikdy není konec. Platím určitou částku ustájení, že jo, plus tři tisíce měsíčně za něco malinkýho prostě mimo. To se tak nakupí vždycky. Ale člověk by si řekl, že by za ustájení v životě jako tolik peněz nedal, ale nakonec to vždycky dá. Těším se na to, až si budu na toho koně vydělávat sama, v tom, že jakoby teďkon, když si jdu pro ty peníze, že: ‚Hele tati, mohl bys mi prosím dát dva tisíce na fyzió?‘ — A on se na mě tak jako koukne: ‚Proč?‘ — Já že: ‚Ten kůň to potřebuje.‘ Teďkon jsem v takovým tom bodu, kdy ty peníze prostě potřebuju a už je mi blbý si o ně říkat. To je hrozně blbej pocit. To je jako fakt žebrat o peníze a je mi jedno, že jsou to moje rodiče a oni s tím počítali, když mi toho koně kupovali, ale je to fakt jako takový žebrání o peníze. Když ale toho koně jako miluješ a chceš mu to dopřát, ale ty peníze na to prostě sama nemám. Chci mu to dopřát, ale sama na to nemám a prostě potřebuju ty peníze. Do toho, kdyby mi to ty rodiče jako nevyčítali... Je pravda, že já kdykoliv jim to můžu jako dát zpátky. Že: ‚Hele, koupili jste mi toho koně, a teď do toho ty peníze prostě dát musíte.‘ Ale oni toho koně můžou prodat.

Ono je to prostě může přestat bavit a jednoho dne můžou říct: „Hele, já ti na to prostě seru.“

Mít za koně plnou finanční zodpovědnost není nic jednoduchého. Z výpovědi Kláry je ovšem patrné, že ani její situace není ideální. Přesvědčovat druhé o tom, proč je důležité do některých věcí investovat, a prosit o peníze, může být také náročné a složité.

Kristýna se mi při našem rozhovoru svěřuje s jednou velmi zajímavou zkušeností:

„Bylo mi asi 19, bylo mi 20 a prostě jsem si myslela, v té době, že už jsem prostě ready na vlastního koně. Akorát jsem to trochu zapoměla říct doma a prostě jsem si nějaký našetřený peníze stříhala tam za koně. Takhle, zpětně to hodnotím tak... Samozřejmě si myslím, že to byla jako moje chyba, беру to na sebe. Ale když to někomu vyprávím a vyprávím tomu člověku, jaký vztah jsem s tím člověkem měla, s tou (...). Já jsem jí hlídala děti a byly jsme v podstatě kamarádky. Já jsem jí jako vařila doma a tak dále. Že ona moc dobře věděla, že nemá mladý holce, která studuje, prostě prodávat jako koně, když ví, že žije doma s maminkou v jedna jedna. A ona mi ho prostě prodala. Rodiče na to samozřejmě přišli, pochopitelně. A bylo hrozný jako zle. A ona hrozně dlouho vracela ty peníze, protože ona na tom byla jako s penězma špatně. Takže moji rodiče z ní nemohli vymámit ty peníze a prostě bylo to... Tohle já hodnotím jako svoji velkou lekci životní. Od té doby si finančně dávám na všechno hrozně pozor a třikrát si počítám, jestli na to mám, na všechno mám rezervy, a tak dále. Bylo mi prostě 20, je to 10 let zpátky. Byla jsem prostě... Měla jsem představu, že to jako zvládmu, přitom jsem prostě měla jednu brigádičku, studovala jsem a nebylo to reálný. Teď zpětně vím, že jsem na to ani nebyla vyzrálá. Vlastně vůbec na to, toho koně mít.“

Tuto svou zkušenost zpětně hodnotí jako životní lekci. Dnešními očima vidí, že uživit koně z jedné brigády a nemít při tom žádný „finanční polštář“ není možné. V následujícím úryvku popisuje, jak vysoká je dnes pořizovací cena koně:

„Fakt se to vyšplhalo hrozně, ty ceny. I teď, když já si občas projíždím ten Bazoš, tak čumím prostě. To jsou dardy, Ale i za ty hříbata. Ale fakt jako za úplně malinkatý hříbátka. Jo, Bobby byl aspoň od ní jako domestikovanéj. Ale ty fakt máš hříbě, úplně hříbě, jako odstavený, a oni chtěj třeba 150 000, jenom proto, že je třeba Palomino, prostě. Že má nějaký jako zbarvení. Ty vole, to je prostě masakr jako. To jsou

rakety. A když pak chceš koupit hotovýho koně, prostě hodnýho, zdravýho, hezkýho, tak se nedoplatíš.“

Lada popisuje situaci, kdy se rozhodovala, zda je koupě koně v mladém věku tím správným krokem, takto:

„No a já jsem počítala s tím, že se Sakyna prodá a že ji pomůžu prodat, protože jsem měla po maturitě v tu dobu a chtěla jsem jít na vejšku. Jenže... A chtěla jsem nemít ten závazek, kdy jsem každé den po škole musela ke koním. Každé den. No, ale přišel můj táta a říká: ‚Hele, my ti za maturitu budeme dávat peníze a chtěl bych, abys je využila na to, že si koupíš Saky. Protože nám přijdeš fakt šťastná a nechceme tě jako vidět smutnou, když jako už toho partáka nebudeš mít.‘ A já úplně: ‚Ježiš, to není můj plán! Co budu dělat?‘ Ale kdy ti jako spadnou do náruče peníze na koně? Já jsem si ji doplácela teda, ale jako furt to byly dvě třetiny, nebo možná víc než dvě třetiny. Takže, tyjo. Jsem se rozhodla, že si ji teda taky koupím. A ještě to bylo pod tlakem toho, kdy ta trenérka řekla, že ji neprodá, ale bude na ní chovat hříbata. Jenže ona neměla ty peníze na kvalitní koňskej život. To jako by nedávalo smysl, aby měla další hříbě na kobyle, která měla teď hříbě za hříbětem a jako by nebyla na tom fyzicky dobře. Takže jsem si ji koupila. (...) Simbouš se narodil vlastně v květnu 2021. A přišla jsem na to až někdy v dubnu právě. (...) A říkala jsem si: ‚Ty jo, průser. Já ho budu muset okamžitě prodat, jakmile to půjde. Prostě nemůžu mít dva koně. Neživím to.‘“

Můžeme si všimnout, že Lada měla při rozhodování, zda si koupí Sakuru a zda si následně nechá jejího potomka Simbu, obavy nejen z toho, zda starost o koně zvládne časově, ale také, zda zvládne koně uživit. Lada studuje práva na vysoké škole a chodí k tomu na brigádu. Snaží se si své dva koně financovat převážně sama, ale uznává, že bez podpory rodičů by to sama v aktuální situaci nezvládla.

Za svůj život u koní jsem si všimla toho, že koňáci poměrně často vtipkují o tom, jak je vlastnictví koně náročné, a to i finančně:

(Lada) „Není to jenom o ježdění ani o chování. O cpaní peněz do zvířete, který ti to nikdy nevrátí. (smích)“

(Hana) „Vezme mi to všechny peníze a všechnen čas. Ale to nevadí. (smích.)“

Domnívám se, že respondentky v tomto případě použily humor k tomu, aby odlehčily vážnost situace. Z rozhovorů vyplývá, že nejen samotná pořizovací cena

koně, ale i měsíční náklady na péči o něj jsou poměrně vysoké. Koňáctví rozhodně nepatří mezi levné koníčky a uživit koně není jednoduché.

Další dílčí téma, které se v rozhovorech často objevovalo v souvislosti se starostmi, je **časová náročnost**. Například Veronika popisuje, kolik času běžně stráví s koněm, kterého má v pronájmu:

„Je to krásnej sport, ale hodně času strávíš nad tím, že... Fakt jako nestačí tam bejt deset minut. To vůbec jako, to nestačíš do výběhu přijít a vyzvednout toho koně. Takže tam jseš třeba minimálně hodku a půl. Nebo já nevím, každý to má jinak nastavený samozřejmě. Já jsem tam třeba teď klidně tři hodiny, víc i. No, jak mám čas taky, jako jo. Úplně nejde tam bejt celý den, nebo, můžeš jako jo, ale asi moc lidí na tohle čas nemá.“

Z jejích slov vyplývá, že s koněm tolik času tráví, nejen protože sama chce, ale také protože musí, respektive že cokoliv, co s koněm dělá, vyžaduje čas.

Klára zmiňuje časovou náročnost také a dodává k tomu toto:

„Napadá mě už asi jenom, jak prostě časově je to hrozně náročný. Časově a finančně. Já měla třeba jako fakt problémy s tím, že se se mnou přestaly bavit nějaký lidi, protože jsem neměla na ně čas. Protože jsem byla u koní. A pak se to hrozně špatně prokládalo, že jo. Člověk musel do školy, musel bejt někdy doma, musel prostě za koněm, musel ještě s kamarádama ven, do toho...“

Zaměříme se na to, jak časová náročnost jejího zájmu ovlivňuje i další aspekty jejího života. Čas, který tráví se svou kobyloou, je na úkor času, který by strávila se svými přáteli.

Lada o časové náročnosti mluví také:

„Já mám ty koně a jako vždycky budu mít koně. Já mám vždycky co dělat prostě. Když mám volnou chvíli. (smích) Nemám právě volný chvíle, že jo.“

Lada studuje vysokou školu v jiném městě, než kde má ustájené své koně. Vrací se za nimi tedy především o víkendech či jiných volných dnech, kdy nemá výuku. Na mou otázku, zda nepřemýšlela nad tím, že by si koně přestěhovala do města, kde aktuálně studuje, odpověděla:

„Já bych třeba teď do svého režimu v (...) nezvládla chodit ke koním. Já jsem přemýšlela, že bych si je tam přesunula. Jednak bych to neuplatila. Za boha, nikdy. Druhak si myslím, že bych tam nenašla něco, co by se mi líbilo. A jako potom, co jsem se přestěhovala sem, tak

jsem věděla, že tohle to splňuje úplně všechno, co od toho chci. A nemám potřebu hledat. Ale jako já tam nemám žádnéj volnej čas, abych mohla jet třeba půl hodiny někam a strávit tam... Já bych tam chtěla strávit aspoň dvě hodiny. Nechceš tam bejt prostě 30 minut a pak jet 30 minut zas zpátky. A to 30 minut na (...) je ještě dobrý. Kor já tam jsem bez auta, že jo. Nemám tam auto, protože tam prostě nepotřebuješ auto k životu. Potenciálně bych si ho třeba pořídila na dojíždění ke koním, ale to jsou další brutální výdaje. A ta doprava tam taky není bůhví jak skvělá, vid'. A jako já prostě, když pracuju, tak jdu na devátou a v šest se vrátím. Když jdu do školy, tak abych to skloubila s tou prací, tak tam jsem většinou taky celý dny. A pak mi stejně zbyde pátek, sobota, neděle. To si radši odjedu sem, kdy jako vím, že to je super, mám to 10 minut autem od domova. No, ale v tý (...), já bych to asi... Musela bych. Ale tak asi bych to dala. Musela bych prostě... Chodila bych taky jenom třikrát tejdně. Ale takhle je to pro mě ještě víc snesitelný, že vím, že tam jsem tam a tady jsem tady.“

To, že je koňáctví časově náročné, zmiňují při našich rozhovorech i ostatní respondentky. Tereza například popsuje situaci, kdy si po domluvě s trenérkou chodila každý den odpracovat tréninky. Nakonec však raději poprosila své rodiče, zda by jí mohli zbylé tréninky zaplatit. Nejen z důvodu jistých zdravotních problémů, které jí znemožňovaly fyzicky náročnou práci, ale také z toho důvodu, že trávila veškerý čas ve stáji prací, a na její kobyly Lambádu jí pak žádný čas nezbyl. A to ji mrzelo.

Kristýna zase popisuje situaci, kdy byl její kůň Bobby po náročné operaci a ona ho jezdila „několik dní v kuse, třikrát denně“ kontrolovat, zda je v pořádku. Ve výpovědi Hany můžeme nalézt pasáž, kde zmiňuje, že jí koně berou veškerý volný čas.

Z výše zmíněného vyplývá, že nejen chvíle, které člověk tráví přímo s koněm, ale také cesty do stáje a z ní, práce kolem koní a podobně, to vše respondentky počítají jako čas, který jim zabere nejen jejich zájem, ale také nutnost starat se o koně.

Další podstatné téma, které se v souvislosti se starostí objevovalo v rozhovorech, je **psychická náročnost**. Respondentky popisují různé situace týkající se koní, které jsou pro ně stresující a psychicky náročné. Například Tereza vypráví o situaci, kterou si v minulosti s Lambádou procházely:

„No a potom jsme začly mít jako různý problémy, co se týče jako zdraví. Tím, jak jsme měly ty tréninky, tak ona používala westernový věci, který já jsem jako neměla, a používala je na všechny koně stejný prostě.“

Stejný podbřišáky, stejný čištění, tohleto. Takže se u Lambády objevily... My jsme si původně mysleli, že je to odřenina v místě podbřišáku. Ale údajně to byla trichofytóza. Což je nějaká plíseň koní. Jenomže Lambáda to měla čistě jako jenom stroupyky, nic extra. Ale začlo se to projevovat i na dalších koních. Takže jsme měli jako karanténu a bylo nám řečeno, že za všechno můžeme my a můj kuň. Vzorky se odebíraly z jinýho koně, což je zvláštní, nechápu. Ale ostatní koně měli jako boule v místě podbřišáku. Můj kuň tam měl jenom stroupyky. Takže vlastně můj kuň to nemusel vůbec mít. Nebo jenom nějakou lehkou formu. Každopádně teda jsme potom... Ona nám řekla, že lidi nevyhazuje, ale že my máme jako datum, do kdy máme odejít, protože prostě jsou tam na nás všichni naštvaní, a že prostě tyhle ty problémy tam nikdy neměla, a co jsme přišli my, tak jsou tam strašný problémy, takže máme prostě odejít. No a celou dobu, co jsem Lambádu jakoby měla, tak mi bylo jako předhazováno, že je to strašnej kuň, že je to mezi koňma hroznej bezdák, že je strašně ošklivá, že mi je k ničemu, že si mám koupit jinýho koně a tohle to. A potom teda, když už jsme měly tyhle ty problémy, začly se o nás šířit pomluvy v ostatních stájích. Protože prostě já když jsem někam zavolala, že se tam chci přestěhovat, a oni jakože, no ale vy jste s tím plesnivým koněm, tak to jako vůbec. A tak mně rodiče řekli, že Lambádu uspíme, a že skončíme s koňma úplně a nebudem jako to vůbec řešit už. Tak to jsem jako řekla, že určitě ne, že se určitě najde nějaká možnost, jak to udělat jinak. No a takže jsme Lambádu... Dali jsme jí tři dávky nějaký vakcíny proti tomuhle tomu, že jako to nemůže šířit dál. Volala jsem do (...), že bych si tam chtěla ustájit kobylu k jedný paní. Protože to měl ten chlap a paní jakoby napůl, tak já jsem řekla, že bych si to dala k tý ženské. A ona se dozvěděla právě skrz ty pomluvy, že můj kuň tohle to prodělal, a že prostě nechce.“

Nejen, že se Tereza musela potýkat s tím, že má její kobyla zdravotní problémy, což je vždy stresující záležitost, ale ještě k tomu musela narychlo řešit její přesun do jiné stáje. Najít vhodné ustájení není jednoduché, ani když má člověk zdravého bezproblémového koně, natož když se mezi ustajovateli v okolí rozkřikne, že má kuň pravděpodobně nakažlivou nemoc. Nejen toto, ale i fakt, že ji okolí i rodiče nabádali k tomu, aby to se svou kobyloou vzdala, muselo být opravdu stresující. Musíme si ovšem všimnout toho, že Tereza si stála za svým rozhodnutím si Lambádu nechat a byla odhodlaná situaci vyřešit, což se také nakonec podařilo.

Následně vypráví o tom, že ačkoliv je starost o koně psychicky náročná, má stále pocit, že jí koně více dávají, než berou. V následujícím úryvku si můžeme všimnout, jak Tereza mluví o momentech, kdy už byla „rozhodnutá“ se svého koně vzdát (což ale nakonec neudělala):

„A přestože jsem byla stokrát rozhodnutá ji prodat, nikdy bych to neudělala. I když už jsem od toho měla fakt kousíček. Už jsem měla sepsanej i inzerát, už pomalu vybraný fotky, který k tomu dám, neudělala jsem to a nevím jako, co mě jako osvítilo, že jsem si řekla: ‚Nedělej to.‘ Prostě nějaká ta naděje, že to bude zase dobrý. A prostě si řekneš jako x krát, že: ‚No, tak teď už mě to fakt sere, to už dělat nebudu, končím. Prostě kuň půjde pryč a hotovo a budu dělat něco jinýho.‘ Ale co jinýho? A i přestože jako je tady strašně moc věcí, kdy sis řekla: ‚Hele, už to nezvládám psychicky.‘ A že jako těch momentů je hodně. Tak prostě stejně ti to jako nedá to ukončit. A hrozně mě jako... Obdivuju hrozně lidi, který to jako dokážou. Že si řeknou: ‚Už nechci svýho koně.‘ A prodaj ho. To bych nedala. Jako to, že jsem tomu koni věnovala nějakou lásku, nějaký čas, a najednou bych si řekla: ‚Už nechci.‘ To je hrozný.“

V této výpovědi je patrné, jak zvládnutí psychických nároků starosti o koně souvisí také se vztahem ke koni. Této souvislosti jsme si mohli všimnout také ve výpovědi Kláry uvedené výše.

Kristýna vypráví o traumatu způsobeném pádem ze splašeného koně, který pro ni skončil vážným zraněním. Zmiňuje, že ačkoliv se jí to stalo již před mnoha lety, stále to zpracovává a nese to v sobě dodnes. Svěřuje se, že po této zkušenosti má stále strach z toho, že se pod ní spláší kuň a nepůjde zastavit. Následně však popisuje, že tato událost pro ni nebyla zdaleka tak traumatizující jako to, když si jako mladá pořídila svého vysněného prvního koně, kterého se následně musela pod nátlakem různých okolností vzdát a opustit tak i místo stáje, které pro ni bylo „srdcové“.

Lada mluví o tom, že se jí za roky, které je u koní, častokrát zmocnil také strach:

„A jasně, že jsem se jako častokrát bála. A jako bála i třeba cválat, když jsem začínala, po nějakých pádech, tak jsem se bála různý ty odpovědnosti z toho vlastnictví. Strašně jsem se bála. (...) A když se něco posere, tak to bude na tobě, ty za to můžeš. Nikdo jinej. To, že ti tady někdo dal radu. No, tak hezký, tak jako tvoje rozhodnutí. A je to tak, je to hrozný. A jak tě to dokáže psychicky semlít. Brutál. Pro mě bylo hrozně... Já jsem to teda zažila několikrát, to období stěhování.“

Poprvý tady odtud. To se mi taky právě stalo. Jsem se rozhodla, že odejdu. Prostě, nebylo tam seno, že jo. Ale nebylo seno na ten den, kdy se Simba narodil. A já jsem se musela rozhodnout, zase udělat rozhodnutí jenom já, že jo, jestli nechám Sakymu v malý ohrádce bez sena, bez trávy, protože, že jo, to byla malá ohrádka a bude tam prostě hladovět. Že jo, jako když ty koně hladoví, tak co? Tak se jim udělej vředy. To je léčba na 30 tisíc. Na to nemám prostě. Anebo ji pustím do tý ohrady, kde je tráva, ale bude tam se všema ostatníma koňma. No a rozhodla jsem se v tu chvíli, nevím, jestli špatně nebo dobře, pustila jsem ji, jako nebudu hladovět svého koně. A narodil se na tý pastvině obrovský, úplně vzadu, tam na kopci. A já jsem musela to hříbě a tu kobyly... Tam útočily na to hříbě zasraný poníci. Nenávidím od té doby poníky, ty malinký. No, tak to hříbě by třeba zabili, vid'. Ta kobyly tam prostě lítala kolem, vymagořená po porodu. Ještě, že se jí nic nestalo, když jako porodila a musela začít běhat kolem. Uši dozadu, že jo, odehnat všechny, aby to... To hříbě vstalo, naštěstí. Ta trenérka, od který mám Sakymu, tam byla. Já jsem se učila na zkoušku, kterou jsem měla za dva dny, a ještě jsem nedočetla celý jako ty materiály. Brutál. No, upřednostnila jsem svoje učení a upřednostnila jsem to, že ten kůň bude najedenej, než že bude v bezpečí. Takže to taky, potom jsem se rozhodla, že se přestěhuju a to bylo tak stresující.“

Lada vypráví o tom, jak náročné je dělat důležitá rozhodnutí, která ovlivňují život jejích dvou koní. Pozastavme se také nad tím, že se musela rozhodnout, zda v určitou chvíli upřednostní sebe, či svou kobyly. Mít na sobě veškerou tíhu zodpovědnosti za život svého koně je v některých chvílích vskutku velmi psychicky náročné.

Například Hana také přibližuje, jak náročné může být pouhé stěhování koně do jiné stáje a jakou starost při tom prožívala:

„A teď ten kůň nenastoupí do přepraváku. A když nastoupí, tak nevystoupí. A když vystoupí, tak se mu tam nebude libit. A někde se zraní.“

Psychicky náročné situace koňáci zažívají poměrně často. Ať už se jedná o samotný stres a strach ze zodpovědnosti za zvíře, když člověk musí řešit zranění či jiné zdravotní komplikace svého koně, stěhování koně z důvodu nevyhovujících podmínek stáje, potýkání se s traumaty spojenými s pády z koně a další. Starost o koně, starost u koní či starost prožívaná s koňmi může mít opravdu mnoho podob.

4.3 Zodpovědnost

Další důležité téma, které se ukázalo v rozhovorech, je zodpovědnost. Zodpovědnost k vlastnictví koně zkrátka patří. Pojdme se podívat na to, v jakých souvislostech o ní respondentky uvažují. Například Tereza na otázku, zda vidí nějaký rozdíl v tom, když s koňmi začínala, a v tom, jak to má teď, odpovídá, že velký rozdíl vidí v tom, že nyní má svého vlastního koně a má za něj zodpovědnost a také povinnost se o něj starat (viz výše).

Veronika sice nemá svého vlastního koně, má ovšem již několik let zkušenosti s pronájmem. I ona v našem rozhovoru zmiňuje zodpovědnost jako něco, bez čeho se u koní neobejde:

„No a máš nějakou zodpovědnost taky. Jakože velkou zodpovědnost. Jak za sebe, tak i za toho koně. Takže, jak říkám, nikdo ti tam nepomůže. Když tam nikdo není, tak se musíš spoléhat sama na sebe a musíš podle tvoji intuice nějaký taky myslet. (...) Když si koupíš třeba koně, tak prostě nemůžeš počítat, že ho máš na rok, ale máš ho prostě na několik let, máš ho na doživotí, pokud samozřejmě nejde o nějaký chovný, já nevím, klisny, nebo kobyly teda. A že ten kuň prostě potřebuje neustálou péči.“

Kristýna popisuje moment, kdy poprvé zažila, jaké to je mít za koně skutečně zodpovědnost:

„Ještě tomu předcházela vlastně rok, kdy jsem měla koně v pronájmu. Že jsem si ho převezla úplně odjinud. To byla taková první vážnější zkušenost jako s tou zodpovědností. Že už to nebyl jenom koníček někde to, kde jsem stejně věděla, že se o něj postará majitelka a já si tam přijdu jenom jako to. Ale měla jsem ho přivezenýho z (...) prostě tady.“

Byl to moment, kdy poprvé měla v pronájmu koně, jehož majitel nebyl v případě jakéhokoliv problému přítomen, aby ho vyřešil, a tato starost tak přešla na ni. V následující ukázce Kristýna reflektuje své unáhlené rozhodnutí pořídit si koně v mladém věku a popisuje, jaký je její pohled dnes:

„No, takže jsem se vrátila, protože volání srdce bylo silnější. Ale vrátila jsem se mnohem, řekla bych, rozumnější. I co se týče té finanční stránky, té zodpovědnosti. A fakt si ve dvaceti člověk neuvědomuje, co je to za ohromnou zodpovědnost. Jako opravdu obdivuju Terku, Hanču, Klárky rodiče už vůbec, že jako koupí koně prostě. To je brutál. Jako myslím si, že to, že jsem si já Bobbyho koupila ve 29, nepočítám ten tejden, co jsem měla tu Kolaktiku. Nepočítám to a bylo to velmi nerozumný. A vem si, že mi bylo 20, a stejně to hodnotím jako

nerozumný rozhodnutí. Podívej se, kolik jim je. Fakt jako neudělala bych to podruhé. Moje mamka byla ráda, že uživila nás. Myslím si, že na dozrání vlastnictví koně je prostě čas. Že k tomu musíš dozrát. I zkušenostma, i časem, i penězma, i uvědoměním si tý obrovský zodpovědnosti toho, že může jet zítra na kliniku, to, že se může cokoliv stát, to, že o něj můžeš přijít, to, že musíš solit za všechny ty věci, že to není prostě sranda. No, asi bych nekoupila svému dítěti koně v 15, jakoby ne. A i si myslím, že je dobrý, v koňáckém světě, si tu cestu právě projít. Víš, že to nemáš hned, že to nemáš takhle. Že tam musíš jet v dešti, musíš tam jet v náledí, v zimě, musíš jet o půlnoci, když to bude potřeba. Ne, když se ti chce a ne, když můžeš jezdit, prostě vždycky. A že to není jenom o tom ježdění a je to prostě o tý jiný péči, že jo, o tom všem. Takže já si myslím, že to je dobře, že děti nemaj, že děti by prostě neměly mít koně. A je to můj striktní názor. Možná i po tom, co jsem sama udělala za kravinu, tak vím zpětně, že ne.“

Lada popisuje, že z vlastnictví koně měla velké obavy, a to především právě ze zodpovědnosti, která v moment podepsání kupní smlouvy na člověka přechází. Vyjmenovává, za co všechno nese, jako majitelka dvou koní, zodpovědnost:

„Já jsem se strašně bála vlastnictví svého vlastního koně, protože jsem věděla, že najednou každej problém bude můj problém. A ne problém někoho jinýho. Jako já budu ten, kdo musí udělat rozhodnutí, musí nad věcma přemejšlet, najít řešení, i volat toho hloupýho veterináře. Jako už to za mě nikdo neudělá. Je to obrovská zodpovědnost. A je to i zodpovědnost, přesně, že vyděláš dost peněz. Že budeš mít dostatečně bystřej úsudek přijít na to, že třeba tomu koni není dobře. Nikdo jinej to za tebe neudělá. Nebo jako dobře, tak stájoví kolegové většinou jo, ale je to jakoby tvoje zodpovědnost. A bála jsem se hrozně i, že toho vím málo. Že prostě nebudu vědět, co dělat v nějakých situacích, a doteď nevím. Jsou prostě věci, který doteď nevím, jak mám vyřešit. A je to jak o tý péči, tak o tý výchově. Já vím, že mám toho dvouletýho prcka a v podstatě nevím, co dělám. Nejsem žádněj profík. Je to obrovská zodpovědnost o tom, že vyroste z něj dospělej v pohodě kuň. Takže, jednak zodpovědnost za ty koně, za tu péči, tak za svoje vědomosti cejtím zodpovědnost. (...) A pak je tam ta zodpovědnost, že musíš mít kritický myšlení. Je to prostě zodpovědnost, že to jseš ty, kterej za všechno jako může. Jestli se ty koně budou mít dobře. A je to hrozný. Přesně jako ta situace, kdy jsem se rozhodovala, že se budu stěhovat z (...), tak to byla moje zodpovědnost, prostě se rozhodnout, že to jako

k tomu už není. A já jsem takovej člověk, kterej se furt přesvědčoval, že si to dělám sama, že se mi to zdá, že hledám chyby tam, kde nejsou, že to bude dobrý. Ale jako ta zodpovědnost byla na mně, abych si uvědomila, že ty koně očividně potřebujou něco lepšího. A já potřebuju něco lepšího, protože tam to bylo tak toxický, že i jako zodpovědnost za sebe, vid'. Může to dospět do situace, kdy budeš zodpovědná za to se rozhodnout, že to třeba už dál nejde, mít ty koně. Všechno je obrovská zodpovědnost. Říkám si, že jako moji vrstevníci vůbec netuší. Vůbec netuší, kolik věcí denně kvůli tomu musíš vyřešit. A kolik věcí tě tíží, vid'. Jako ty zdravotní problémy a to. A ty to máš třeba z tohohle hlediska mnohem horší. A já mám třeba ty útky. Cejtím se občas jak starej člověk hrozně. Když to na mě dolehne tak jako: 'Ty jo, je mi 22, neměla bych mít možná tolik starostí.' 'A jako, pro co to děláš? To miluješ, že jo. Sebetrýznění. (smích)'“

Ladiny autentické pocity vyjádřené v rozhovoru přesně vystihují, jak velká je tíha zodpovědnosti, kterou nese majitel koně. I Hana mluví o zodpovědnosti, která přichází s vlastnictvím koně:

„Třeba, že jenom zdrhne z ohrady a vlítne pod auto, tak je to prostě na tvoji zodpovědnost.“

Jak si můžeme všimnout, zodpovědnost je v koňáctví velké téma. Velké zvíře, jako je kůň, s sebou přináší také velkou zodpovědnost a ta je často velmi tíživá.

4.4 Koně jako součást života

V této kapitole se podíváme na to, co pro respondentky znamená, že jsou koňáci. Z rozhovorů vyplývá, že respondentky považují koně za součást svého života. Například Tereza popisuje, že už si neumí život bez koní ani představit:

„Já si jako často přemýšlím nad tím, co bych jako dělala, kdybych neměla Lambádu, a vlastně vůbec nevím, protože mě nic jinýho nebaví. Zkoušela jsem strašně moc věcí, ale nikdy jsem u ničeho jako nezůstala. (...) Ale fakt nevím, co bych jako dělala jinýho. Jestli bych prostě... Nevím, skončila bůhví kde? Nevím, ale... Určitě bych se neučila jako furt do školy. Taková já nejsem. Golf bych taky určitě nedělala, nehrála bych a nevím. Žádný jako takovýhle aktivity mě nějak nebaví.“

Při našem rozhovoru jsem si všimla, že má Tereza na sobě řetízek ve tvaru podkovy. Zeptala jsem se jí na něj a ona mi odpověděla, že ho dostala k Vánocům, že pro ni znamená symbol koňské lásky a má ho pro štěstí. Vzápětí zmiňuje, že je

to vlastně celkem zvláštní, jelikož symbolem štěstí bývá obvykle spíše čtyřlístek, kdežto pro ni je to právě podkova, jelikož je u koní. Následně se zamyslí nad tím, že je zajímavé, že ona i další koňáci si nechávají různé předměty, které se pojí s jejich koňmi, jako například staré podkovy a podobně. Z toho vyplývá, že koně a koňáctví se v případě Terezy prolínají i do jejího osobního života.

Veronika na otázku, co pro ni znamená koňáctví, odpovídá:

„Koňáctví, no, je to velká část mého života. A ještě bude doufám dlouho.“

Kristýna při vyprávění svého příběhu o tom, jaká byla její cesta u koní, popisuje také období, kdy od nich měla úplně pauzu:

„A tam nastává nejdelší pauza, kterou jsem u koní měla. Téměř tři roky fakt jako bez kontaktu u koně, úplně. Je to fakt jako takový období temna, zpětně. Prostě, jak podle mě jednou miluješ koně, tak je miluješ celý život. Myslím si to. A zpětně si říkám, jak jsem bez nich mohla žít. Ale žila. A žila jsem jako jiný věci. Mamka otěhotněla se ségrou, odstěhovala se pryč. Já řešila, jestli zůstanu ve škole, nebo odejdu, že jo, odešla jsem z tý bohemistiky. Šla jsem pracovat, bla bla bla. Jo jako, měla jsem jiný věci i řešení a je pravda, že na ty koně nebyl ani čas, ani prostor, ani peníze. Ale jako žila jsem bez nich, no. Jenže to tě... Prostě jseš koňák, tak jseš koňák. A první vykřičník byl, že opravdu s tím musím začít něco dělat, když jsem brečela na výstavě, když jsem si je tam hladila. Chodila jsem na výstavě, hladila jsem si je tam a takhle mi tekly slzy, jak mi jako chyběli... No, podívej se, až mám z toho husimu, jak to říkám.“

Jak si můžeme všimnout, Kristýna zmiňuje to, že když člověk jednou miluje koně, tak už je miluje na celý život a navždy už je koňákem. Velmi zajímavá je část, kde období, kdy měla od koní pauzu, nazývá jako „období temna“. Naopak pořízení koně Bobbyho, které následovalo krátce po její pauze od koní, zpětně nahlíží takto:

„Takže Bobba. Fakt jako, jedno z nejlepších životních rozhodnutí. Ted'kon беру zpětně. Jako napříč máma třiceti lety. Fakt. Udělala jsem spoustu dobrých rozhodnutí v životě, spoustu špatných. Jedno z těch špatných bylo pořízení prvního koně, v podstatě. Ale počkala jsem si a jsem za to ráda. Ale fakt jako jo. Musím říct, že než jsem podepsala tu zálohu, než jsem pak posílala jako peníze... Si pamatuju, že jsem seděla doma a říkala jsem si: ‚Vyser se na to.‘ Já jsem hodně nerozhodná. A Fila mi říká: ‚Vždyť to cejtíš, udělej to.‘ Že mě jako popošťouchnul. A já teď domů vždycky přijedu šťastná a ukazuju mu fotky a videa. A on

řiká: ‚Vid‘, ještě že jsem tě jako to.‘ A já říkám: ‚Jo, ještě, že jsi mě popošťouchl, protože to bylo fakt nejlepší rozhodnutí.‘“

Lada na otázku, co pro ni koně znamenají, odpovídá mimo jiné také:

„Je to pro mě pouto s mojí rodinou, sama se sebou. Kdy vlastně je to určitě jeden velkej charakteristický rys, že jsem koňák. No.“

Zde si můžeme všimnout, že Lada dokonce zmiňuje, že to, že je koňák, není jen součástí jejího života, ale je to součástí její osobnosti, její „velký charakteristický rys“. Při popisu různých skupin koňáků, popisuje i tu, do které se řadí ona sama:

„A pak mi přijde, že úplně mezi tím vším, těma extrémama, je to, jak bych popsala moje koňáctví a tvoje koňáctví a všech holek, co nás takhle obklopuje. Prostě, koně jako doplněk života. Nebo jako, jako obrovský hobby, ale v nějaký zdravý míře. Jako hledáš tam ten svůj relax a jseš do toho normální člověk s normálním životem. A je to jako takový, jak když lidi hrajou volebal, ale jakoby s daleko větší emoční bází, že jo. (...) Ten pojem koňáctví pro mě zahrnuje jak tu péči, tak i to, že teď se bavím o svých koních, tak vyjadřuju koňáctví, bych řekla. Jakože ty koně se s tebou tak táhnou, no. Není to jenom o ježdění ani o chování. O cpaní penz do zvířete, který ti to nikdy nevrátí. (smích) Jako vrátí, že jo. Na nějaký ty emoční úrovni. Ne, že by ti jako vyjadřoval emoce, ale jako ty z toho máš ty hezký emoce. Takže vlastně vrátí. (...) Jednak to vnímám, fakt jako nějaký úděl. Že máš ty koně, tě prostě pronásleduje. Ale to jako mluvím o vlastnictví toho koně. Ale tak to je taky koňáctví. (...) Jakoby já jsem koňák, i když u těch koní nejsem. A jakoby i jenom to, že na to furt musíš myslet. Jakože vyděláváš peníze jenom na... (smích) Musíš držet v hlavě nějaký monitoring toho zdravotního stavu, vid'?' Držíš v hlavě, kdy byl naposled kovář, kdy byl veterinář. I když to za nás dělá ustajovatel, tak jako taky chceš mít ten přehled, no. Tak se to drží. A zároveň to naplňuje, vid'?"

I Hana se vyjadřuje ke koňáctví podobně:

„Pro mě je to prostě součást života. (...) Jako prostě je tam ten pocit, kterej potřebuju mít.“

Při rozhovoru se dvěma z respondentek jsem si všimla toho, že se dotýkají poměrně zajímavého tématu: skloubení osobního a koňáckého života. Je to něco, o čem se v komunitě koňáků mluví poměrně často, a proto jsem ráda, že to zaznělo i v rozhovorech pro tuto práci. Například v následujícím úryvku Lada popisuje

období, kdy u koní musela trávit každý den, a také to, jaké z toho měla v té době pocity a co prožívala:

„Jako já jsem, každé den po škole, jsme se tam s holkama potkaly a jako třeba do šesti jsme nedělaly nic jinýho. I v zimě. A pak jseš hotová, je ti zima a jako co? Já jsem už byla docela stará, mi bylo 17, 18. Takže já jsem chtěla ještě chodit do hospody. Totální maglajs životní. Ale hrozně jsem si to užívala, a navíc jsme měly tu partu, že jo. A měly jsme takovej ten splněnej sen těch koňáků. Mít ty svý vlastní koně. Starat se o ně. (...) No. Taky jako rozumím spoustu lidem, že u toho nevydrželi. Třeba že přestali jezdit u soukromníků, přestali si pronajímat koně. Protože prostě je to taková jako oddanost tomu zájmu, že rozumím, že to není pro každýho. Někdo prostě nechce mít tu zodpovědnost. A já jsem to cejtila taky potom, co jsem měla každé den, co jsem tam musela bejt. A cejtila jsem, že jako, jak jsem byla nonstop docela vyčerpaná, cejtila jsem, že jako spoustu věcí jsem si buď nemohla dovolit nebo... Nikdy jsem jako netrpěla, ale tak poznáš, že jako... Nevím. Že všichni si kupujou najednou nový batohy a ty jako pět let taháš ten stejnej a nemůžeš si dovolit si koupit batoh za dva litry, aby byl pěkněj. Prostě. A je ti to jedno, ve výsledku. Ale já už jsem pak jako, když jsem věděla, že jako půjdu na tu vejšku, tak jsem si říkala: ‚Aaaaa, nová fáze života. Nechci jako vyloženě skončit s koňma, ale tak jako nechci mít už tu zodpovědnost.‘ No. Ale jako jsem vděčná. Ale občas si říkám, jaký by to asi bylo nemít koně. Jako prázdný, ale...“

Z následujícího úryvku se můžeme dozvědět, že Lada přemýšlí nad tím, jak bude vypadat její život s koňmi v budoucnu. Má obavy z toho, jak bude svůj zájem kloubit s prací a rodinným životem:

„(...) co třeba je pro mě další zodpovědnost, že já ještě třeba nějakých 25 let koně mít budu. Pokud nedojde na situaci, kdy toho malýho prodám. Protože Sakynu budu mít ještě třeba 15, nebo doufejme 15. Ale toho malýho 25 a mně bude 57. A já jakoby, dejme tomu za dva roky dodělám práva a budu muset nastoupit na full time. A jakoby, co si budem, full time v právech je prostě sezení od rána do večera v jobu. A já už jsem se dávno vzdala tý představy, že to bude ideální a budu mít na ty koně tolik času, kolik bych chtěla každé den, a smířila jsem se s víkendovou aktivitou. Ale taky tomu nechceš věnovat jako nadosmrti každé víkend. I když to miluješ. Jako taky chci mít tu možnost jet na chatu a bejt třeba s rodinou. Hrozný.“

Klára také vypráví o tom, jak je pro ni náročné skloubit s časem stráveným u koní ještě další aktivity a povinnosti. Citace, kde o tom mluví byla již použita výše.

Je zřejmé, že respondentky považují koně za součást svých životů a pro tento svůj zájem jsou schopné mnohé obětovat. Některé z nich si neumí život bez koní ani představit, jiné přemýšlejí nad tím, jaké by to asi bylo, ale nakonec se všechny shodnou na tom, že by byl jejich život bez koní „prázdný“. Tento jejich zájem je pro ně naplňující. Samy sebe označují jako koňáky a věří, že právě to je charakterizuje, a to nejen pro ně samotné, ale i pro druhé.

4.5 Cesta plná vzestupů a pádů

Některé respondentky popisují spolupráci s koněm jako cestu. Cestu, na které společně prožívají mnoho krásných momentů, vzestupů, ale také pádů. Ladinými slovy, tato cesta má „*svoje up and down*.“ V následující ukázce Tereza popisuje, jak probíhaly jejich začátky s kobyloou Lambádou:

„No a pak začala naše cesta, no. Docela náročná. Ale tak to má asi každé s vlastním koněm, no. (povzdech) Noo. (...) A tam teda jsem se s Lambádou jako začla poznávat a noo. Bylo to těžký, protože byla strašně rozmazlená. Takže mě jako chtěla kousat, kopat a takhle. Z toho jsem byla hodně nešťastná, protože jsem si říkala: ‚Můj první kůň, a já prostě ho nezvládám...‘ Ale všem okolo jsem říkala, jak je to skvělý, protože jsem nechtěla, aby si mysleli, že to nezvládám. A nechtěla jsem od nikoho ani jako pomoci, protože prostě já mám svého koně a já to zvládnu. Ale teď kon si říkám, že jsem si o tu pomoc měla říct jako mnohem dřív, protože to pak viděla... Jak se ke mně chová, tak to pak viděla majitelka tý stáje a říká, že to je prostě hrozný. Protože ona mě prostě třeba natlačila na zeď a chtěla mě kousnout. Takže mi řekla, že mi pomůže a bude mně i Lambádě dávat tréninky.“

Tereza popisuje moment, kdy pocit radosti z pořízení prvního vlastního koně vystřídal zpočátku pocit neštěstí z toho, že jejich spolupráce není ideální a ona ho nezvládá. Zde si můžeme všimnout toho, že i koně potřebují správnou výchovu a trénink, aby bylo možné a příjemné s nimi fungovat:

„(...) mně s Lambádou to v tu dobu moc nefungovalo. Šly jsme třeba na vyjížďku, a ona se prostě rozhodla, že chce jít na druhou stranu, tak mě odtáhla. A já jsem byla hrozně bezradná, protože jsem nevěděla, co mám dělat, a nikdo nebyl, jakoby, kdo by mi pomohl. A bylo to

strašný. Byla jsem na to sama, ale furt jsem všem říkala, že je všechno jako v pohodě. A ani nevím, jak se to jako stalo, ale nějak prostě to bylo v pohodě už. Že jsme začaly jezdit na vyjížďky, pracovat normálně a Lambáda prostě byla jako lepší. Nevím, jestli to bylo tím, že jsem jako u ní byla třeba častěji nebo takhle. To nevím, ale začla se chovat líp a náš vztah se jako posunul úplně někam jinam. A našla jsem si tam kámošky, se kterými jsem jezdila na vyjížďky, takže jsme i s Lambádou jako objevovaly a vlastně jsme si jako by ten vztah utvrzovaly i třeba na těch vyjížďkách.“

Tereza vyprávění o jejich společné cestě s Lambádou shrnuje takto:

„A i jako přes to, že to jde nahoru dolů, prostě něco přijde, pokazí se, tak určitě pak přijde zase období, kdy to bude supr, a proto si myslím, že bysme si měli vážit každý chvílky, kdy se nic neděje, protože se kdykoliv může cokoliv pokazit a třeba, nedej bože, o toho parťáka jako přijít. Což je prostě strašný a nikdo to jako nechce.“

Veronika popisuje, jak probíhala spolupráce s kobyloou Čičou, kterou měla v pronájmu:

„Aaa u Čiči začátky... (smích) Tak občas to jako bylo trochu horší, že třeba udidlo, vůbec mi nechtěla, jo. Takže to jsme pak nějak jako natrénovaly, a už to bylo lepší. Vždycky jsou nějaký období, kdy je to lepší a kdy je to horší, s koňma. Nejde úplně, aby bylo všechno jako výborný. Protože koně maj svoji hlavu a maj taky nějaký svoje náladičky, hlavně kobyly, že jo. Někaký, no nálady. Takže to bylo občas taky těžký.“

Veronika se zde dotýká velmi důležité věci, a to, že koně jsou zvířata a mají „svoji vlastní hlavu“. To je důvod, proč spolupráce s nimi, může být někdy náročná.

Klára v našem rozhovoru zmiňuje, jak jí byla její kobyla Dáda prezentována prodávajícím, a jaká je realita:

„Naše začátky byly takový, že majitelka mi ji dala s tím, že je to hodnej kůň, no, a já s ní vyjedu na vyjížďku a kobyla se mi staví na zadní. Kobyla mi vykopávala na louce a zkopala mě dolů. A ona furt že jo: ‚Dadynka, to je hodňouček koniček, ta by ti svezla děťátko.‘ Ona by ti svezla děťátko, ale jakmile jsem po ní chtěla něco víc než jen svézt, tak už to nebylo tak jednoduchý. A ona si o tý kobyle myslí, že o ní ví hrozně moc, ale ona ji jezdila jako 14 dní. Fakt jako ona na ní seděla čtyřikrát, pětkrát, kdy se nevozila. Ona jako o tý kobyle moc neví. A hrozně ji prezentuje jako nejhodnějšího koníka na světě. A potom mě to hrozně

mrzí, protože pak za mnou přijde někdo nový, že: „Joo, ty máš Dadyнку, ta je prej hodně hodná.“ — „Noo, když myslíš.“ Vždyť ted'kon já jsem s ní byla na její narozeniny, právě ona měla narozeniny... Třetího měla narozeniny, to jí bylo 17. A já jsem s ní byla na jízdárně. A mně to jako nevadí, takový ty jako radostný kozlíci, ale někomu už by to mohlo vadit. A nikdo to jako ne... Že jo, lidi řeknou, že by se na ní svezlo dítě, a že bych jí mohla prodávat jako koníka pro začátečníka, že je to jako milionovej kůň. Ona je, ale jenom díky tomu, jak jsem si já s ní jako sedla. Pod někým jiným už by takhle vůbec jako nechodila, protože někomu jinému by udělala tyhle ty menší radostný kozlíky, a už by mohl sletět a už by se mohl začít bát a už by měl hrozně jiný pouto s tou kobyloou.“

V následující ukázce se Klára vyjadřuje, jaké jsou důvody k tomu, proč raději s Dádou pracuje ze sedla, než ze země:

„Já neřikám, že by se Dáda nedala jako zvládnout ze země, ale popravdě, když to nebaví mě a koně, proč bysme to dělali. To je hrozný, protože ona není ani komunikativní. Já si ji třeba vezmu dolů na jízdárnu, když ještě byla ohraničená a byla tam tráva, tak když nežrala, tak prostě čuměla. Nepřišla za mnou. Ona umí třeba perfektně traverzály, to umí suprově, jak ze země, tak z koně. Protože jsem ji učila traverzálu ze země kvůli nasedání. Ona vlastně umí přijít jakoby ke stupínku. Vezmu bičik, zvednu bičik a ona traverzálou přijde, abych mohla nasednout. Tak to jsem ji učila, ale tady k tomu třeba... To ji bavilo. Jakmile já ji zaměstnám něčím mozek a učíme se třeba nějaký triky, jako třeba poprosit, poklomu umí, tak to jí baví. Ale takovej ten klasicej jako horsemanship, jako třeba lonžování nebo kavalety, ji nebaví. A ono je pak hrozně těžký najít něco, co toho koně baví, čím si jako zlepšujete ten vztah ze země. A hlavně jako by bylo blbý, že já, když jsem si ji vzala do pronájmu, tak ona utíkala ze země. Ona od malička utíkala z vodítka. No a mně to nikdo neřekl. A já jsem ji hnedka druhý den v pronájmu vzala na procházku ze země, a ona zdrhla. Takže já z toho měla hrozný trauma a bála jsem se s ní manipulovat ze země. Nechtěla jsem ji brát ven.“

Klára se znovu vrací k tomu, že se snaží s kobyloou pracovat převážně na tom, co baví obě. Dále se vyjadřuje k tomu, jak stresující pro ni byly začátky s Dádou. V návaznosti na výše zmíněné téma vztahu s koněm je i zde důležité, že Klára neřeší pouze svůj stres, ale i to, jak se k aktivitám, které společně provádějí, staví její kůň.

V následující ukázce si můžeme povšimnout, jak důkladně Kristýna popisuje, jak svého koně Bobbyho učila věcem, kterých se zprvu bál:

„A jo, teď jsem byla taky v létě smutná, na začátku léta, protože on nebyl od bejvalý majitelky zvyklej ani na repelent, ani masku a ani na sprchování. A ty jsi po něm na začátku léta, kdy bylo 35 stupňů, chtěla všechno najednou. Aby se nebál hadice a vody a šplichání vodou a sprchování, aby si nechal na sebe nastříkat repelent a aby si narval na hlavu masku. A tam samozřejmě těch „ne“ z jeho strany bylo víc než běžně, a já z toho chodila smutná, že mi říká na všechno ne. Protože já prostě vedu ten dialog s tím koněm. Někdo si myslí, že jsem debil, ale mně to je jedno. Prostě s ním vedu. Takže, když mi většinou řekne „ne“, tak když můžu, tak to respektuju. Samozřejmě, že když mi řekne „ne“ na ošetřování... Taky už se to naučil, že si nechá ošetřit rámu. Teď měl kopanec od toho Simby a byl docela jako velkej. A nechal úplně v pohodě. Na volno. Neuvazuju ho u toho. Prostě. Je to dialog. Já mu říkám: ‚Musím ti to ošetřit. Jestli chceš, dám ti pak za to mlsku, ale stůj, aniž bych tě šněrovala a nutila a drželi tě tři lidi. Prostě to musím udělat. Bolí to, vím to. Ale musím to udělat.‘ Takže, když mi řekl „ne“ na masku a na sprchu a všechno bylo prostě problém, a pak už jenom viděl repelent v ruce a už byla panika, tak říkám: ‚Ty vole, prostě, tak to nejde.‘ Tak musíme postupně. Takže sprcha už ok. Šli jsme na to ale postupně, zase. A zase jo, byly takový ty názory: ‚Tak ho prostě vem, tak ho prostě drž u toho a prostě ho vem tou sprchou. A dokud se nepřestane točit a tohle.‘ Prostě proč? Proč budu tomu koni dělat trauma, když to může jít v klidu. A tím, že on je hravej, tak si říkám, že to udělám formou hry. On miluje... Jsem mu udělala fontánku z toho. Viš, tu hadici jsem to, a začalo se mu to líbit a začal chytat tu vodu tou... Bobby prostě, hravej. No a nejednou zjistil, že je to jenom voda. A dělali jsme jenom nožky a nechala jsem to bejt. Zase jenom nožky a nechala jsem to bejt. Pak nožky a plece a zase jsem to nechala bejt. A dostali jsme se úplně v klidu na to. A masku taky. Když jsem mu ji šla rvát, tak problém. A když jsem vedle něj stála s tou maskou a čekala jsem... – pro někoho to zní možná moc ezotericky – jako na ten souhlas vlastně, tak si ji nechal nandat úplně v klidu. Jenom jsem vedle něj stála. Nechala jsem ho ji dlouho čuchat, hladila jsem ho s ní, ale nenandávala jsem mu ji. A až potom, co on mi do toho jako žďuchnul, a už mi jako to: ‚Tak mi to teda nandej.‘ Tak necuknul o centimetr a já mu ji zapla na první dobrou. Kdežto, když jsem přišla a takhle jsem mu ji šla rvát, tak dělal hlavičkou

takhle. Vole, přesně. Ještě mazání čumáku jsem zapomněla, to víš. To jsi zažila sama. Ale jakmile jsem šla v klidu, s tím, že: ‚Hele, mám tady masku, chci ti ji nandat. Dám ti čas, jak dlouho budeš chtít.‘ No a on stál, pak do mě žďuchnul a nandala jsem mu ji na první dobrou. To samý ten čumák. Repelent je zatím největší problém. To je zatím největší problémek. Takže jsem mazací a mažu teď. To je právě ono, no, že my na ty koně chceme všechno hned a chvátáme, aby fungovali. A pak: ‚No, jak je to možný, že si to nenechá nandat a jak je možný, že si to nenechá nastříkat?‘ No, jenže pro ně je to prostě nový. No, takže. To se učím, no. A já jsem si říkala no, tak když to nedáme tohle léto, tak to dáme příští no, prostě. Já jsem si i koupila rozprašovač jako takovej, dala jsem si tam vodu, abych ho učila na ten zvuk, a to mi právě přišlo, že to je v pohodě. Takže já si myslím, že problém jsou ty kapky, no. Ale zas není problém ta sprcha. Nevím. Oni jsou prostě... Jenže to je to, že člověk si řekne: ‚Ježiš, vždyť je to jenom repelent.‘ Já jsem taky chodila a říkala jsem: ‚Ty idiote!‘ Pak jsem se mu nazývala, že ho tak nazývám. Říkám: ‚Ty vole, vždyť já ti pomůžu.‘ Hovada tam lítaly, takovýhle. Říkám: ‚Pomůže ti to, ty vole. Proč to nechápeš?‘ Jenže, to mu nevysvětlíš, že jo, prostě černá věc, kterou děláš takhle. Vyděšený oči prostě a byl úplně... A já říkám, že nepokazím náš vztah prostě tím, že on už... A pak to bylo vidět, že je takovej jako. Jako přišel za mnou vždycky, to díky Bohu. Ale už bylo vidět: ‚Ty vole, budeš mě stříkat, nebo ne?‘ Jako bylo to takový jako to. Říkám: ‚Seru na to.‘ Tak jsem mazala, anebo pak nic, no.“

Ačkoliv je tato citace delší, rozhodla jsem se ji do této části práce zařadit. Prezentuje totiž to, že koňáci se svými koňmi často řeší i problémy týkající se každodenní péče. Kristýna popisuje, kolik práce je za tím, než se kůň naučí například základnímu ošetřování, jako je sprchování, stříkání repelentem či používání ochranné masky proti hmyzu. Přibližuje nám tím realitu toho, jak může vypadat koňáctví v praxi.

Kristýna také zmiňuje, že řada lidí si při koupi koně vybírá spíše ty, kteří jsou již naučení všemu, co je potřeba k manipulaci, ošetřování a ježdění. Domnívá se, že důvod, proč tomu tak je, je ten, že mnoho lidí právě nechce s koněm podstupovat nelehkou cestu výcviku a výchovy:

„Oni už chtěj koupit hotový, ale nechce se jim podstupovat ta cesta. A když jo, tak ji ideálně chtěj zkrátit o třetinu všema těma udělátkama a rychle těma, aby nemuseli čekat jako do pěti, do šesti let. Ale, když to není jednoduchý, tak se na tom nejvíc naučíš. Že když by to bylo jenom

nahoru, tak to... Ale, že když je to nahoru a dolů, tak si pak jako uvědomíš, co jsi ušla. Je to pravda, no. A hlavně si myslím, že i ty negativní věci tě s tím koněm jako pojí. Že prostě to, co spolu zažijete, ať už dobrýho nebo špatnýho, tak ten váš vztah jenom jako posílí. Záleží, jestli se od toho poučíte, nebo jako co si z toho vezmete, ale myslím si, že k životu to vždycky patří, to špatný, že jo. Všechno není zalitý sluncem. A my bysme samozřejmě chtěli, aby s tím koněm bylo všechno jako skvělý. Jenže prostě není, že jo. Jsou tam pády. Ať už doslovně nebo, že jo, pády, to... Ale myslím si, že pak ten vztah je prostě jinej, než když... Nevím no, jak by to bylo. Sice je hezký, že si koupíš hotovýho konika, desetiletýho, zdravýho, sedneš, jedeš. Ale jestli by tam...“

Sama Kristýna ovšem uznává, že právě ty chvíle, které nejsou lehké, nejvíce posouvají vzájemný vztah s koněm a také člověka nejvíce naučí. Má mladého koně, na kterém ještě nemůže jezdit. Uznává, že jí ježdění chybí, ale zároveň říká, že si aktuálně užívá jiné věci:

„Já jsem si říkala. Kurva. Bych tak jako vyjela jako. Nemůžu, vole. Tady musím čekat dva roky. No, to víš, že jo. Ale otázka je, jak dlouho bych jako... Kdežto tady vidíš před sebou tu cestu. Dlouhou, dlouhou. Ale jo. Já si říkám, krůček po krůčku, pomaličku. Mám radost z každýho pokroku a tohle. A říkám si, že je to hezký, jdeme pomalinku, v klidu, jo, vždyť je to jedno. Není nikde dáno, v kolika musí umět to a to. A to, že to někdo nějak dělá, neznamená to, že to tak musí dělat všichni, že jo. Ale prostě. No. Prostě je to cesta. Cesta je cíl. Prostě to tak je. Než se upnout k tomu: ‚No, tak až budu jezdit.‘ Ale užívat si ten proces prostě. To, že je ještě malej. Takový to hezký. To už pak nikdy nebude, že jo. Pak už bude jenom stárnout a já taky.“

V následující ukázce Hana popisuje to, jaký je její kůň Tord'a při práci:

„Asi jako nějakou naši práci můžu datovat od toho 2018, kdy jsme spolu fakt byli každej den. A nooo, začátky byly docela krušný. Tord'a je docela blázen občas. (smích.) A dává mi to občas docela najevo. Dřív to dělal víc. Teď už je to v pohodě. Teď už si to dokážeme vyříkat. Ale co vím nějaký příběhy jako z jeho mládí, tak to vypadalo třeba tak, že si na něj bejvalá trenérka, sedla a on byl schopný cválat několik luk za sebou. A byl nezastavitelnej. A když ho chtěla trenérka zastavit, tak ho stočila na kruh a on prostě cválat na tom kruhu a nenechal se. Že u něj je hodně tenká hranice v tom bejt v klidu a bejt vyžděšeněj k smrti

a nevnímat nějaký jako vjemy. A nedat si říct prostě. Jede si tu svoji. A takže to je hrozně složitý. Jako za tu dobu, co byl s trenérkou, se hodně uklidnil. Hodně ho zpracovala. Vůbec nevím, jak by ten kůň vypadal teď, kdyby nebyl jako pod ní. Ale zůstalo mu to doted' a zezačátku to bylo hodně těžký. Protože, že jo, každej má to svoje egičko, že ví, co dělá, a že prostě udělá tohle a ten kůň udělá to, co přesně chce. A tak to vůbec není, že jo. Takže já jsem Tord'u vyslala na kruh, a on mi odcválal vesele s lonžkou a mojí rukou někam do prdele, někam do louky prostě. (smích.) To se mimochodem stalo i v (...), no, nebudeme to komentovat. (smích.) Takže to mě hodně vyškolilo, no. Ale na druhou stranu má v sobě hodně jako otevřenosti vůči člověku. Hodně toleruje, hodně ukáže. Taky hodně ukáže, když něco nechce. A on si toho pak člověk začne všímat. Když se ti takhle vytrhne z lonžky jako pětkrát za sebou, tak zjistíš, že asi něco děláš špatně, a začneš o tom přemýšlet trochu jinak. Takže, ačkoliv jsem se od začátku snažila bejt jemná a dělat to s citem, tak jsem to očividně pořád nedělala. A vlastně až poslední jako rok zjišťuju, jak na to. A vyloženě nemám žádný problém, kterej bysme řešili. Což je docela smutný, po takový době. Ale je to tak, no. Jako Tord'a je hrozně citlivej, takže je to občas hrozně těžký. Tam se občas fakt člověk může dostat do zóny, kde je mu to nepříjemný a prostě je problém. Ale není to vůbec poznat ze začátku. Vypadá jako zenový kůň a vlastně je zenový kůň jenom na pohled.“

Paradoxem je, že na své okolí Hana s Tord'ou často působí jako „dokonalá dvojka“, která se nepotýká s žádnými problémy, co se spolupráce týče.

Na základě výše uvedených citací lze konstatovat, že spolupráce se zvířetem, jako je kůň, není v mnoha ohledech nic jednoduchého, ačkoliv se to může na první pohled zdát. Jak si můžeme všimnout, ani jedna z respondentek nepopsala práci s koňmi jako něco, co by se obešlo bez problémů a různých komplikací. Právě to, že se svým koněm absolvují nelehkou cestu, však utváří a prohlubuje jejich vzájemný vztah.

4.6 Čas s koněm

Obvykle první věcí, která lidi napadne, když se řekne, že je někdo koňák nebo, že má koně, je jezdeckví jako sport a vůbec ježdění jako takové. Na základě rozhovorů s respondentkami však mohu říct, že samotná jízda na koni nebyla zdaleka nejvýznamnějším tématem. I tak se ovšem v některých rozhovorech toto téma objevilo. Například Tereza popisuje, jak vnímá ježdění na koni:

„A třeba já to беру jako sport. Jakože ne že bych závodila a tohleto, ale furt je to pro mě jako nějakým způsobem sportování, to, že na tom koni jako jezdím. Strašně moc lidí si myslí, že na tom koni jenom sedíš a ten kůň všechno dělá za tebe. Což mně přijde taky jako blbost. Protože přece toho koně musíš nějak donutit k tomu, aby to jako udělal. A přijde mi hrozně jako... Jako kde to vzniklo. Je zajímavý, jak přišli na to, že to jako sport není. Proč si to ty lidi myslí? Jo, jako vypadá to, že na tom koni jenom sedíme, to neříkám jo, asi jo. Ale všechnu tu dřinu, to prostě vidí už strašně málo lidí. Což si myslím, že je taky škoda, že by se o tom jako asi mohlo mluvit víc. Ale zas lidi, který tomu věřit nechtěj, tomu věřit nebudou. Už jako, je to taky jako sport. Když už můžou být třeba šipky sport, proč by nemohlo bejt ježdění na koni sport? (smích) Jako, nevím. A to by mě hrozně zajímalo, proč si to tolik lidí myslí. Že jako nevidí že... Nebo já nevím! A zas když jim člověk řekne: ‚Tak si to zkus, sedni si na toho koně.‘ — ‚Ne, to já nezvládnou.‘ A co? Tak když na tom koni sedíme, tak to zvládne každej, ne? To prostě nechápu. Koně chudáci makaj, a my si jenom sedíme.“

Tereza zmiňuje, že ona sama vnímá jezdeckví jako sport a mrzí ji, že mnoho lidí nezasvěcených do světa koní to vidí jinak. Podobně Veronika se ihned na začátku našeho rozhovoru sama od sebe vyjadřuje ke koňáctví takto:

„Mně třeba, co vadí, tak hodně lidí si myslí, že jezdeckví není sport. Že vidí třeba nějakou kousek videa, a vidí jenom to, jak ten člověk sedí na tom koni a vlastně v tu chvíli nic nedělá. A no... Přitom je to úplně jiný. A já bych nejradši ty lidi poslala třeba na den k těm koním, aby vykydali, dali seno, udělali nějakou práci ze země s nima a pak je posadila na toho koně a ať si prostě jedou. A nějakou trénink bych jim dala. Aby jako si uvědomili, že se tam fakt jako něco dělá a že to až tak jednoduchý není, jak oni si jako myslí, no. (...) Třeba vidím na Tiktoku ty videa, jak tam dávaj, že jezdí, a pak: ‚To není sport, ty nic neděláš, tohle je těžší.‘ Za mě každej sport je jako těžkej něčím, ale tady kůň má svoji hlavu a může ti zdrhnout klidně, když chce. Vidí pytlík, a už jako může ti zdrhnout. (smích) No.“

S tímto názorem se koňáci setkávají poměrně často. Domnívám se, že je tomu tak, jelikož při pohledu na jezdce na koni laické oko vidí pouze práci, kterou odvádí zvíře, a člověka, který se jen veze. Ve skutečnosti však oba, jezdec i kůň, odvádí sportovní výkon.

Důkazem pro to, že ježdění na koni je skutečně sport, může být už pouhý fakt, že jezdeckví je součástí Olympijských her.¹⁵

Klára se jako jediná z respondentek více vyjádřila právě k jezdecké stránce koňáctví. V následujícím úryvku popisuje, co pro ni bylo hlavní motivací k pořízení vlastního koně:

„A to je důvod, proč já jsem hrozně chtěla koně. Protože já jsem se chtěla naučit jezdit. A nechtěla jsem si furt jenom vozit prdel. A potom mě třeba lidi i jako souděj. Jasně, hrozně lidí si pořídí koně, protože milujou koně. Ale já jsem byla fakt ten typ člověka, kterej si jako pořídil koně kvůli ježdění. A nestydím se za to. Prostě, bylo mi dvanáct, ten sport jsem milovala od malička a chtěla jsem se prostě naučit jezdit. A hrozně lidí je jako: ‚Ježdění není vůbec podstatný na tom.‘ — A já že: ‚Mám teď kon už sedmnáctiletou kobylu. Když ji přestanu úplně jezdit a budu s ní pracovat jenom ze země, tak ve dvaceti prostě mi odejde na klouby, protože se přestane hejbat po celým životě, co se hejbala.‘ Takže, někdo to o tom ježdění prostě má taky. A potom, když se to nějakým lidem řekne, tak to berou hrozně špatně. Já třeba mám prostě radši ježdění než pracovat ze země, protože Dáda je hrozně nekomunikativní kuň ze země a utíká mi furt. A snažím se to napravit, ale nebaví to mě, nebaví to tu kobylu a vím, že je to potřeba, dělám to jednou za čas, protože je to potřeba, ale nedělám to nějak jako intenzivně, protože ze sedla si rozumíme perfektně. Já ji odjezdím tam na tý jízdně na nákrčáku. Já jsem ji fakt odjezdila na nákrčáku. Ona mi tam neutekla nahoru. Super. Ale prostě ze země si jako nerozumíme, protože jí to nebaví a mě to nebaví. A zrovna jako když si takhle jako dva sednou... A když si podle mě jako takhle ten jezdec s tím koněm v něčem sedne, tak nevidím zas takovej důvod, jako pracovat tolik z tý země.“

Velmi oceňuji upřímnost Kláry, která na rovinu řekla, že ježdění na koni je pro ni podstatná část toho být koňákem a mít koně. A jako autorka této práce jsem velmi ráda za to, že o tom otevřeně mluví, jelikož samotné ježdění na koni bývá jedním z hlavních důvodů, proč se lidé začínají zajímat o koně a proč si také koně pořizují. To ostatně potvrzují i některé z dalších respondentek. Kromě Kláry se také Tereza a Lada shodují, že právě touha po ježdění byl důvod, proč začaly s koňmi. Klára se dále k jezdeckví vyjadřuje takto:

¹⁵ Srov. Jezdeckví. [online].

„Já jsem ve čtyřech začla jezdit neaktivně a od šesti pak aktivně. A vždycky jsem to měla hlavně kvůli ježdění. Měla jsem to jako sport, kterej jsem dělala. A potřebuju, aby mi to zůstalo jako sport, kterej dělám. Protože jakmile bych přestala jezdit, přestala bych sportovat. Ale já chci hrozně jako sportovat. Baví mě to. Aaa, nevím, no. Je to takový že... Třeba když byla Dáda nemocná a já jsem si šla zajezdit jinam.“

Stejně jako Tereza a Veronika, tak i Klára zmiňuje, že lidé, kteří na koni nejezdí, nechápou, jak náročné to může být:

„A to potom řekneš nějakýmu člověku, kterej nejezdí, a on to nepochopí. On nepochopí tu dřinu za tím. Jak jako ty dva roky vlastně to trvalo se vypracovat na to, než zvládneš obcvalat dva takový kroužky se sestaveným koněm. A on to nepochopí. A hlavně, co je za tím jako dřiny. Vnitřní ruka vejš, vnější musí bejt napnutá, do toho vnitřní musí cvakat prsteníčkem, aby se kůň dostal na přílmutí a pochopil. Ted'kon vnitřní noha na podbřišáku, protože musí vytlačovat vnější nohu do strany, aby se kůň unesl, či něco takového. Do toho vnější noha na prdeli, protože Dáda má třeba problém s tím se otočit. Jak je mohutná a velká, tak já jí musím hrozně pomáhat se zadkama. Ona je za sebou tahá. A i se mi stalo třeba to, že já jsem si na to nedala pozor a soustředila jsem se třeba víc na ruce, nevšimla jsem si toho a fakt jsme se málem vysekaly, protože ona to beze mě ani nezvládne se otočit. Takže, je tam za tím hrozně moc práce. Je to hrozně moc věcí najednou, na který si člověk musí dávat jako pozor. A to, když řekneš nějakýmu člověku, tak on to nepochopí.“

Z Klářina popisu můžeme vyčíst, že korektní jízda na koni skutečně není nic jednoduchého. Například k tomu, aby kůň pod sedlem obcvalal dva kruhy, je potřeba mnoho aktivity i ze strany jezdce. Jak si můžeme na základě výše uvedeného všimnout, byť pro mnohé koňáky není nutně prioritou, samotné ježdění na koni je bezpochyby součástí koňáctví. Všechny respondentky na svých koních jezdí nebo to mají do budoucna v plánu.

Skutečnost, že minimálně pro některé respondentky rozhodně není prioritou jezdecktví, ale spíše samotný čas strávený s koněm, můžeme doložit pomocí příkladů, kde respondentky mluví o tom, že rády tráví se svým koněm čas „jen tak“. Například Tereza na otázku, zda si vybaví nějaký moment, kdy u koní zažívala štěstí, odpovídá:

„Nebo je to asi prostě jako maličkost, ale když seš někde s koňma, s někým, koho máš jako rád, a všechno jako jde tak, jak má, nic se neděje. Prostě i kdyby obyčejná procházka. Prostě to, že seš tam s člověkem, kterýho máš rád, koněm, kterýho máš rád, nic se neděje, užíváš si den. To je pro mě jako... To je fakt skvělý.“

Zaměříme se na to, jak Tereza popisuje, že ráda tráví se svojí kobyloou čas jen tak, bez toho, aniž by se dělo něco zajímavého. Dále se vyjadřuje takto:

„(...) já třeba osobně jedu ke koním i jenom nakrmit. Užívám si to. (...) ten čas by se s těma koňma měl trávit, i když se třeba takhle něco děje, má nějaký zranění nebo něco. I když nemůžu jezdit. Protože prostě ježdění není všechno. Furt je to živá bytost, o kterou se musíme starat, a není to jen tak, no. Ale tak, patří to k tomu. Právě si myslím, že tady nejde jenom jako o ježdění, ale i o to, že prostě s tím koněm můžeš jenom bejt. A je strašně málo lidí, který si jako toho váží, že s tím koněm můžou jenom bejt. Že jim jde fakt jenom o to zajezdit si, a když nemůžou, tak je to nebaví, a to mi přijde strašná škoda. Protože to může bejt naposled, co toho koně vidíme, a nemusí bejt už žádněj čas navíc. Což je hrozně smutný a chce se mě z toho brečet.“

Všimněme si, jak Tereza vysvětluje, že ježdění pro ni rozhodně není všechno a více jí záleží na její kobylo Lambádě. To nám opět dokazuje, že vztah s koněm je pro některé majitele přednější než cokoliv jiného.

Když Veronika mluví o zkušenostech z jedné jezdecké stáje, kam docházela nějaký čas na tréninky jízdy na koni, zmiňuje, že samotné ježdění zcela nenaplnilo její potřebu být s koněm:

„No, tam jsme dostávaly tréninky a bylo to spíš jenom o tom ježdění. Že jako mě tam chybělo to jít si za tím koněm, pomazlit se, dát třeba jenom nažrat, vyčistit. Nebo jít na procházku, vyjízďku.“

Spousta koňáků se často poohlíží po možnosti pronájmu či koupi koně právě z důvodu, který zmiňuje Veronika. Docházení do jezdeckých stájí a klubů je často především o lekcích jízdy na koni a z různých důvodů nebývá jejich součástí ono „bytí s koňmi jen tak“. Zde Veronika popisuje, jak to má s koňmi aktuálně ona:

„Vlastně, když jsem začala mít jako ten pronájem, tak až pak jsem si uvědomila, že to není jenom to ježdění prostě. Že je to i práce jako okolo a že s tím koněm máš nějakou jako důvěru nebo musíš si jako ji vypracovat, protože není všechno hned a není všechno o ježdění. Takže prvně prostě se musíš postarat o toho koně, jo, nějak se napojit na sebe... Třeba za mě nejdůležitější je ta důvěra, kterou si vypracováváš

třeba prací ze země. To je za mě jako to nejdůležitější vlastně na tom začátku. Je mi jasný, že třeba ty jezdci, co mají vysoký ambice nebo tohle, tak berou spíš to ježdění jako tu hlavní část toho dne u koní. Ale třeba pro mě, že jo, to tak není. Jako já nezávodím nikde, jsem byla snad na jedních, a to bylo ve stáji, na závodech. No, takže spíš jako práce ze země je pro mě to nejdůležitější, bych řekla, no. Dřív jsem jako chtěla třeba závodit, nebo i teď bych možná třeba někdy něco, jo... (smích) (...) Třeba jednou. Ale jako teď to není úplně na pořadu dne a jsem ráda, že mám vůbec možnost být jako takhle s koňma.“

Již z výše uvedeného víme, že pro Kláru je ježdění na koni jedním z hlavních důvodů, proč má koně, a je pro ni důležité. Přesto si ovšem v její výpovědi můžeme všimnout, že se svou kobyloú Dádou tráví čas i jinak než pouze ježděním a tyto chvíle si užívá:

„Já jsem měla hroznou radost ze všeho, já jsem tady trávila s těma koňma třeba tři hodiny jenom ve výběhu, bylo mi 12. (...) teďkon jako sama vím, že když si chci opravdu jakoby vyčistit hlavu, tak prostě jet sem, sebrat koně, nasednout na něj a prostě jet pryč. A tam si třeba sednout na louku a půl hodiny prostě jenom nic neřešit.“

Kristýna vysvětluje, že čas, co se svým koněm stráví a vztah, který spolu mají, je pro ni mnohem víc než samotné ježdění. Jízda na koni jí sice baví a popisuje ji jako něco krásného, ale není pro ni prioritou. V následujícím úryvku popisuje také, že jí dělá radost již pouze přítomnost jejího koně:

„No, a pak jsem putovala po různých stájích. (...) Prostě všude možně. Ale pořád narážíme na to, že prostě to bylo jako o ježdění. Jenže pro mě není ježdění ten vrchol. Prostě není. (...) Ale už tam jedu ne proto, že musím, ale jako že chci. Že ho chci vidět. Beru to jako zpestření toho dne. Já se na to těším celej den. (...) Ale na ten čas s ním, i když tam jedu jenom nakrmit, jedu tam na půl hodiny, na třičtvrtě hodiny prostě, tak se na to těším. Je to takovej highlight toho dne, když to řeknu dnešní mluvou. A vím, že to je tam prostě strávenej čas, kdy je mi tam dobře, je mi s ním dobře prostě.“

Dále Kristýna popisuje, že teprve díky svému koni Bobbymu se naučila „jenom být“:

„To, že jsem se naučila sednout jako do výběhu a jenom být. Nic po něm nechtít. Jenom ten bezpodmínečnej čas. Že prostě si lehnu, on se vedle mě pase a já ho drbu. Nebo jenom stojí nade mnou. A jenom jako spolu jsme. Ale nic neděláme, nic necvičime, nic. Prostě jenom

jsme. To jsem taky neuměla. Jo, já jsem vždycky chtěla jako meditovat, to mi nikdy nešlo, ale tam mi to jde. Tam já si jako zklidním dech, tam prostě jenom jako jsem, jsem s ním v přítomnosti. “

Také Lada popisuje, že ji těší již pouze přítomnost koní:

„(...) kdy prostě občas přijedu a jenom si sednu a jedeme prostě do lesa a nazdar. Prostě nechci nic řešit. (...) Tam jako přijdu a jediný, co řeším, je, jestli maj dobrou náladu, hezky si je pohladím. A úplně ten svět se tam zastaví. Já tam klidně strávím o dvě hodiny víc, než jak by mi to šlo ideálně do dne, jenom proto, abych tam šla vykydat přístřešky, protože mě baví tam bejt. Jako s těma svýma koňma. (...) Já nepotřebuju jezdit, já nepotřebuju s tím koněm dělat. Mně stačí, že ho mám. Že s ním můžu trávit čas. A jakoby ježdění a veškerá práce je skvělá a je to něco navíc. A hrozně se cejtím privilegovaně, proti třeba tobě, že si to můžu jako se svýma koňma teď dovolit. Ale není to to gros. Je to prostě příjemný, něco navíc. Koňáctví nerovná se přesně to ježdění. (...) Prostě těžim jenom z tý přítomnosti a naplňuje mě to radostí. (...) Dneska jsem byla se Simbou 40 minut venku a 20 minut z toho jsem seděla na zadku a nic jsme nedělali. Nestalo se nic jako speciálního a byla jsem jenom šťastná a vděčná, že můžu, a že můžu bejt tady. “

Tuto kapitolu považuji za velmi důležitou, jelikož ukazuje stránku koňáctví, o které se příliš nemluví. Tím, že člověk s koněm „pouze je“ nebo ho například jede pouze nakrmit, podrbat, vyčistit či napást na louku, stráví opravdu mnoho času. Více času, než například ježděním či prací ze země. Jak jsme si mohli všimnout, ježdění není pro většinu respondentek tím nejdůležitějším a těší je již samotná přítomnost koní. Dokonce některé z nich popsaly, že odešly z komerčních jezdeckých stájí právě proto, že to tam bylo pouze o ježdění. I Klára, pro kterou je ježdění hlavním důvodem, proč má koně, popsala, že tráví čas se svou kobyloou i jinými aktivitami, než je ježdění, a užívá si to. To dokazuje, že samotná jízda na koni opravdu nemusí být pro koňáky vším.

Některé z respondentek při rozhovorech vypověděly, že se ke koním jezdí odreagovat a čas strávený s nimi je pro ně čas odpočinku. Zároveň mají koně spojené s pocitem radosti a štěstí. Tereza popisuje svůj pohled takto:

„Ale nevnímám to jako, že by mi to něco bralo. Spíš mi přijde, že mi to jako dost dává. Že si tady můžu odpočinout a nemusím jako tady řešit nějaký kraviny. (...) A ty koně jsou pro mě takový místo relaxu, kde prostě můžu zahodit všechny problémy. (...) A ty koně, to je takovej jako

adrenalin, zároveň se tu člověk odreaguje, takže ... Vlastně tu mám jako všechno, no.“

Na otázku, zda si vybaví nějaký konkrétní moment, kdy u koní zažívala pocit štěstí, Tereza odpovídá:

„Jako každé den, co jsem tu, tak jsem samozřejmě jako šťastná za to, že tu můžu být a že toho svého koně mám, protože, jak říkám, nevím, co bych jako dělala, kdybych ho neměla. Ale jakože vyloženě, že bych si řekla, že ... Tak to nevím. Jako určitě to, že jsem si přivezla svého koně. To si myslím jakože bylo, jakože jsem si řekla, že jsem fakt šťastná. Ale zas si říkám, že jsem jako neměla jako takovej rozum jako teď. Ne že bych teď byla nějaká jako ultra inteligentní, ale asi jsem ty věci taky vnímala trošku jinak. Ale určitě jsem byla jako nadšená z toho.“

Veronika na stejnou otázku odpovídá:

„My jsme byli na louce a jako by už jeli tak nějak domů, jo. Jsme měli namířenou cestu zpátky. Jsem chtěla teda jenom v kroku, maximálně klusat, a pak se to nějak ve mně zlomilo, že proč to nezkusit. Přelomit nějaký můj vlastně strach, dejme tomu i. Tak jsme prostě nacválali, a taková euforie. I když to nebylo dlouho, bylo to fakt jako chvílička, tak už i to pro mě jako znamená hodně. Že jsme zase o krok k něčemu, že jsme dál, že jsme zkusili zase něco nového. Pro někoho to může být normální věc, prostě cválat na koni bez sedla. Ale pro mě to normální jako nebylo, takže taková euforie jako byla ve mně, no. Úplně to nejde popsat nějak jinak. Bylo to hezký, no.“

Některé chvíle strávené se svou kobyloou, zažívané jako chvíle euforie, popisuje také Klára:

„Takže jako to bylo pěkný a teďkon jako sama vím, že když si chci opravdu jakoby vyčistit hlavu, tak prostě jet sem, sebrat koně, nasednout na něj a prostě jet pryč. A tam si třeba sednout na louku a půl hodiny prostě jenom nic neřešit. A to je totální čistička mysli. Nejde to moc popsat. Je to takový jako ... Nevím, prostě taková euforie. Fakt jako takovej ... Prostě pocit jako štěstí, pohody. (...) A úplně nejlepší pocit mám z toho, když se nám třeba něco povede. Řekněme třeba, když se nám povedl přeskok. Nějak poprvý, podruhý se nám prostě povedl přeskok na jízdárně a teďkon nejhezčí je, když mně trenérka řekne, že to bylo udělaný úplně skvěle, ať jí dám pohov. A teďkon já jí povolím ty otěže a ono to není, že ona by se prostě rozpadla, ona dá jenom tu hlavu dolů prostě a uvolní se. A je úplně na ní vidět, že si mákla, dala

do toho všechno, udělala to pro mě, a teďkon ví, že má tu pauzu. A já ji za to prostě pochválím a klid prostě. A to je fakt chvilka, kterou já úplně miluju. Vždycky když se nám něco povede a já jí dám tu pauzičku. Kdy obě dvě máme radost z toho, že se to povedlo. To je hrozně hezkej pocit. To je úplně nade vše. Když se fakt jako něco povede. To miluju. To je super. (...) A jsou to takový maličkosti, ze kterých má člověk fakt jako radost.“

Lada dokonce popisuje čas strávený se svými koňmi jako terapii:

„A jako jsou pro mě zároveň extrémní oporou a vždycky, když jsem v (...), tak záleží, jak rušnej tejdén mám, ale třeba někdy už v úterý jsem jako: ‚Proboha, pusťte mě zpátky do (...) za koňma. Já si u nich potřebuju odpočinout.‘ A jsou vlastně pro mě i brutální terapií, kdy prostě občas přijedu a jenom si sednu a jedeme prostě do lesa a nazdar. Prostě nechci nic řešit. Je to terapie vlastně. Spoustě lidí, si myslím, že by to pomohlo, kdyby se mohli pravidelně o co starat a zároveň, nejen to starání, ale jako vypadnout, vyčistit si tu hlavu. Tam jako přijdu a jediný, co řeším, je, jestli maj dobrou náladu, hezky si je pohladím. A úplně ten svět se tam zastaví.“

Lada na otázku, zda má nějaký silný zážitek od koní, odpovídá:

„Ty jo. Hele, tak silnej zážitek asi nemám. Nebo jako mám. Ale takhle se mi žádnej jako nevybaví, takže... Vlastně mám, ale... Pro mě, když se jako vybaví to koňáctví, tak já jenom cejtím takovou tu emoci tý radosti. Když jsem kolem svých koní. A myslím si, že to přebije každej ten jakékoliv silnej zážitek. Dokážu si jako představit, že ti někdo řekne: ‚Když jsem si koupila svýho koně.‘ Ale jakoby já jsem se svým koněm byla dlouho, když nebyl můj, a pro mě se nic jako nezměnilo kromě toho vlastnictví. Papirovýho. A pro mě... Asi to mám nastavený, že je to pro mě emoční záležitost, jako toho pocitu tý radosti.“

Lada se také více rozovídala o svých pocitech, které zažívá díky koním:

„Ale jakoby nic z toho nepřebije to, když si vybavím svý koně. Tak prostě ten pocit, že s nima jseš. A oni ti to jako nevrací. To není, že ti ten kůň řekne: ‚Mám tě rád.‘ (smích) A jakoby ten kůň kolikrát nepřijde, když pro něj jdeš na tu pastvinu. A zrovna jsme se o tom bavily právě s majitelkou naší stáje. Že to dokáže jako pro spoustu lidí být frustrující. Ale přijde mi, že pro mě to neznamená... Prostě těžím jenom z tý přítomnosti a naplňuje mě to radostí. Jako zažila jsem toho spoustu, ale tohle prostě. Během většiny věcí zažívám, během většiny událostí

s mýma koňma, zažívám jako radost a vděčnost. Za tu možnost. (...) A jako, i když kydám a je mi vedro a štve mě to, nebo jako, kdyby mě to štvalo, tak nekydám, ale jakoby štve mě, že je mi vedro třeba a tak, tak jako taky mě to naplňuje radostí, že to dělám pro ty své koně. Je to pro mě hodně upnutý na ty dva, no. (...) A prostě terapie, brutální terapie pro mě. Extrémní relax tam vyhledávám. Vždycky, když nepřijedu na víkend domů, tak jsem úplně: ‚Potřebuju svoji dávku venkovní terapie u koní.‘ (smích) Asi nic jinýho na světě mi nedává takovej pocit jako klidu. Jakože fakt to vyžaduju. Je to fakt zvláštní, ale jako ano: klidu, radosti a vděčnosti.“

Hana na otázku, co pro ni znamenají koně, odpovídá mimo jiné, že jí její kůň Tord'a dodává klid do života, který by jinde hledala pravděpodobně těžko.

Ačkoliv jsme v předchozích kapitolách ukázali, že být koňákem, případně být majitelem koně, není nic jednoduchého, přesto respondentky vypovídaly také o tom, že koně a trávení času s nimi vnímají převážně pozitivně a mají je spojené s radostí a štěstím.

4.7 Seberozvoj

Další téma, které se ukázalo při rozhovorech jako klíčové, je to, že koně člověka v mnoha věcech obohacují. Lidé se od koní mnohému učí a zároveň se také kvůli nim dobrovolně sami vzdělávají. Například Tereza popisuje, že cokoliv, co s koňmi zažila, ji obohatilo o zkušenosti. Celkově bytí s koňmi považuje za jakousi osobní výzvu a zkoušku toho, co zvládne:

„Každopádně, co jsem jako zatím zažila, tak musím říct, že sice to v ten moment mně přišly jako extrémní šílenosti, tak musím říct, že mi to vždycky dalo strašně moc zkušeností. Ať už jsem seděla na jakýmkoliv koni, nebo jsem cokoliv dělala. Vždycky mně to dalo jako hodně. (...) Ono celkově být u koní je tak trochu výzva. Ale jo, no. To je hrozný se nad tím takhle zamýšlet. To máš takový zkoušky jakože..., co zvládneš. A když už je to pak fakt hodně, tak už je to zas lepší, takže. Jo, je to tak. To je hustý prostě. To nepobírám.“

Veronika mluví o Čiče a Tord'ovi, takto:

„Takže jsem ráda, že jsem přestoupila k Čiče. Tam jsem byla u Čiči dva roky ne? Asi. (...) Asi dva roky. Ta mě jako hodně naučila. Protože přece jen už to byl jako starší koník. Měla svoji hlavu občas. No, to udidlo, to... (smích) Docela dalo jako zabrat. No, takže ta mě hodně naučila.“

(...) Ale naučila mě trpělivost. Já jsem byla celkem netrpělivej člověk, a u těch koní prostě člověk zjistí, že musí na to pomalu, protože ten kuň z tebe vycítí třeba strach nebo tu netrpělivost, že prostě chvátáš, všechno možný, prostě hned musíš udělat. A tak to jako u koní nefunguje. Takže u koní si musíš udělat nějaký ten čas, aby to mezi koněm a člověkem fungovalo. Protože když pak chvátáš, tak oni to prostě vycítí, a už je to prostě v háji. (smích) No. Takže to jsem zaznamenala. A pak s Tordou... Oni byli Tordá a Číča trošku jako stejný povahy občas. Bych řekla, že byli jako velmi podobný. Teď asi jako nedokážu říct v čem podobný, ale... No. Oba dva byli trochu bojácný občas. Někam jsem projížděla, a oni úplně: „Co to je do prčic?!“ A já jako: „Jed!“ No. S Tordou to bylo taky nějak podobný. Taky jsem tam prvně chodila, já nevím, jak dlouho, asi... No, s Hančou jsme tam byly dýl, asi třeba tři měsíce, protože jedna čas neměla, pak druhá, takže to trvalo trošku dýl, ale aspoň jsme si na sebe s Tordou zvykly, a překvapivě nám to šlo. Vlastně od začátku tak nějak. Jako líp. A tam to bylo v pohodě, no. Jako uvědomila jsem si úplně to stejný vlastně, co s Číčou. Že potřebuješ mít čas a nejde všechno hned. Že musíš mít tu trpělivost, no. A to jsou asi takový poznatky jako nejdůležitější, co jsem si od těch koní odnesla. A myslím si, že mě koně ještě naučí hodně do života. Že ještě není konec všeho a pokračuje to dál.“

Veronika popisuje také to, že koně ji naučili být více samostatnou a že po jejich boku překonává strach z různých situací.

Klára mluví o tom, že jí její kobyly Dáda pomáhá „posunout se v sobě samé“ a to právě díky tomu, že zrcadlí její vlastní chování a ona se tak zároveň učí sama o sobě.

O překonávání strachu a hledání sama sebe mluví i Kristýna:

„No, a pak jsem vlastně opravdu putovala jenom po soukromnicích. Už jsem si to hledala sama. Už začínal bejt internet, už začínalo to bejt dostupnější a prostě jsem si hledala pronájmy koní. S tím, že jsem prostě našla random paní na (...) a byla jsem tam třeba rok, s její kobyolkou. Pak ona se odstěhovala, tak pak na (...), to je vlastně vedle. Takže takhle postupně jsem třeba rok, rok a půl někde trávila s nějakým koníkem čas. Hledala jsem právě ty lepší, jako humánnější cesty. A hledala jsem sebe, samozřejmě. Překonávala jsem svoje strachy. To je velký téma u koní. A postupně jsem přicházela na to, co mi vlastně vyhovuje.“

Kristýna popisuje i další věci, které považuje za obohacující:

„To je ta přidaná hodnota si myslím. Ne jenom, že mě to změnilo ve zodpovědnosti a v přístupu, ale i v osobním rozvoji prostě. (...) Snažím se vzdělávat. Já jsem nikdy u žádnýho koničku, kterej jsem kdy v životě dělala, se jako nevzdělávala. Nekupovala si tolik knížek, neshlížela tolik videí. Kvůli němu. Abych mu byla lepším partákem. Takže v tom vidím vlastně část osobního rozvoje.“

Všimněme si, že Kristýna mluví o tom, že nejen koně učí jí, ale že i ona sama se kvůli svému koni vzdělává.

Smékal¹⁶ uvádí, že zájem se týká zainteresovanosti, a pro tu je typické, že:

„Osobnost pocituje snahu nějak se přiblížit k objektu zájmu, více se o něm dozvědět, být v jeho oblasti přítomná.“¹⁷

Je tedy přirozené, že se Kristýna, i další respondentky, kvůli svým koním vzdělávají. Koně jsou totiž předmětem jejich zájmu.

Dobu, kdy má svého koně Bobbyho, Kristýna popisuje jako cestu osobního rozvoje:

„Naučila jsem se nebrat věci osobně. Já jsem hodně vztahovačnej člověk. Beru si věci, to. Tady nemůžeš, že jo. Takže, to mě naučil kůň. To mě naučil kůň, to mě nenaučil nikdo jinej. Žádný osobě, jinýmu stvoření se nepodařilo naučit mě nebrat si ty věci osobně. To, že prostě jednou je schopnej po krmení se mnou dvě hodiny stát a chce se drbat, a pak se nakrmí a řekne: ‚Hele, já jdu.‘ A já jsem byla: ‚Hmm, a proč dneska nechce? Proč dneska nechce?‘ No, přece, má nálady, jako máš ty. A prostě druhý den už s tebou zase chce bejt dvě hodiny. Takže jako to mě naučil on. Takže já v tom vidím osobní rozvoj, fakt. (...) Takže, fakt, ten třičtvrtě rok je pro mě cesta osobního rozvoje. Fakt to tak vnímám.“

Kristýna popisuje také to, že se díky svému koni naučila meditovat a „pouze být v přítomnosti“. Dodává, že se o to pokoušela již dříve, ale nakonec se to naučila až se svým koněm Bobbym.

Když Lada vypráví o svých zkušenostech z prostředí amerického koňského ranče, na závěr sdělí důvod její cesty:

„Ještě jsem dostala trénink od jiný trenérky. Tak to jsme trénovaly, abych uměla svý koně naučit ustupování na holeň. Nebo jako, umím toho koně přimět chodit do strany, ale jakoby, aby to bylo to korektní.“

¹⁶ Srov. SMÉKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání.*

¹⁷ Tamtéž, s. 251.

Tak to bylo fajn. To jsem byla ráda, že i něco takovýho. (...) Ale super. Tak jsem ráda, no. Jako proto jsem tam jela, se něco naučit.“

Lada popisuje i další věci, které podniká pro to, aby mohla být lepším majitelem pro své koně:

„Takže, jednak zodpovědnost za ty koně, za tu péči, tak za svoje vědomosti cejtím zodpovědnost. Myslím si, že lidi od koní by měli furt být otevřený novým vědomostem. To je velká zodpovědnost. Nemůžeš prostě... Já třeba nemám čas číst knížky, bohužel, a teď to bude znít bizarně, ale jako jsem ve facebookových skupinách, třeba jako veterinárních a jakoby čtu, ale čtu ty názory různých veterinářů, co tam píšou na postupy řešení, a i tak mi přijde, že tam jakoby to je zdroj nějakých informací, i když je to bizarní facebook, že jo.“

Hana také mluví o tom, že se za dobu u koní mnoho věcí naučila a poučila se z různých chyb, kterých se dopouštěla. Na otázku, zda je něco, co ji koně naučili, odpovídá:

„Konkrétně asi řešit situace s chladnou hlavou. Protože to jinak nejde. Minimálně s Tordou. Vím, že jako s každým koněm. Ten ti ukáže něco jinýho. Ale ve spoustě situacích jsem zareagovala přehnaně, i byť jenom trochu přehnaně, tak vím, že mi to bylo úplně k ničemu a vždycky to bylo horší. A já s tím mám třeba osobně problém. Já prostě reaguju tak, jak to v tu chvíli cítím, a nejsem schopná jako reagovat jinak. Ale jako koně mi hodně ukazují, že to nefunguje. Že stačí se zamyslet a řešit to jinak.“

Tato kapitola ukázala, že po boku koní se člověk může mnohému naučit. Nejen, že se učí, jak s nimi spolupracovat, ale může se díky nim mnohé naučit také sám o sobě. Být s koňmi a učit se od nich je pro respondentky obohacující „cesta seberozvoje“.

4.8 „Ježdění někde“, pronájem a vlastnictví koně

V rozhovorech s respondentkami jsme často narážely také na to, jaké jsou rozdíly mezi tím, když má člověk koně vlastního, koně v pronájmu, či když pouze dochází někam do stáje jezdit. Pět z šesti respondentek má koně vlastního, Veronika má koně v pronájmu. Pojďme si ukázat jaké rozdíly mezi výše zmíněnými kategoriemi vnímají, jelikož se k tomuto tématu vyjádřila každá z nich.

Tereza vidí hlavní rozdíl mezi docházením do jezdecké stáje a vlastnictvím koně především ve zodpovědnosti a povinnosti se o koně starat.

Veronika své zkušenosti s pronájmem popisuje takto:

„Momentálně jsem ráda, že jsem tam, kde jsem teď, a že mám možnost být u nich. A vlastně pracovat s nima, jak chci, protože mám volnou ruku. I u tebe jsem měla, že jo, s Čičou. Takže jsem byla ráda. Ale plus minus jakoby, že jsem si mohla dělat nějak, co chceme. Jakoby uspořádat si ten den, jak chci, podle svého a taky podle času, jak jsem tam mohla, tak jsem tam sjela. A to samý mám u Tordi, takže jsem ráda, že můžeme pracovat vlastně na čemkoliv, a tak no.“

Veronika vnímá rozdíl mezi navštěvováním jezdeckých stájí a pronájmem především v tom, že má relativně volnou ruku v tom, co s koněm dělá. Jak již bylo zmíněno v jedné z předchozích kapitol, další markantní rozdíl vidí v tom, že v pronájmu není jedinou náplní času stráveného s koňmi pouze ježdění.

V následující ukázce vypráví Klára, jaká byla její cesta k vlastnímu koni:

„No a potom, protože mojí mamce jako došlo, že ty koně jako fakt miluju a že mě to jako baví, tak mě v šesti přihlásila na jezdeckej kroužek v (...), kde jsem jezdila jednou tejdně na poníkovi, kterej se jmenoval Cipisek. A tam jsem se učila na madlech. Jela jsem tam nějaký takový ty hobby závody, jako... Jo, s tím vodičem. A dělala se tam gymnastika na koni a naučila jsem se tam vlastně jako nic moc, že se ten. Že jsem se tam jako fakt chodila vozit. No, ale to mi potom jako začalo vadit, asi po dvou letech, když mi bylo tak nějak těch osm a chtěla jsem se naučit jako jezdit a moje mamka právě našla nějakej inzerát na ježdění na facebooku, kde právě bylo to westernový ježdění v (...). (...) Ale chodily jsme tam jezdit jednou týdně a tam jsem se naučila už jako ovládat koně, učila jsem se zatáčet, učila jsem se přes kavalety jezdit a takhle. Později jsem si tam sjela i svoje... Jezdila jsem tam do 10, takže dva roky? Jo, asi jo. (...) Naučila jsem se tam jako skákat. Ale prostě odjela jsem si tam první hobby závody v tom westernu. Bylo to Equi trail riding asi, myslím si, že to byl asi trail. Každopádně učila jsem se tam skákat a drezuru, protože to bylo i v těch hobby závodech, a to mě chytlo. Skákání mě začalo hrozně bavit, a tak jsem potom přešla někdy 2019 do jezdeckýho klubu (...), kde jsem jezdila pod (...). A to bylo hrozně přísný. Tam maličké chybičky byly obrovský chyby. A bylo to fakt jako krutý. (...) No a já jsem furt rodiče přemlouvala, že chci koně. (...) A našla se Dáda. Takže jsem Dádu vzala do pronájmu s tím, že teda já jsem o ní fakt skoro vůbec nic nevěděla. (...) No, a tak jsem se teda učila co to je jako starat se o koně... Já jsem měla hroznou radost ze všeho, já jsem tady trávila s těma koňma třeba tři hodiny

jenom ve výběhu, bylo mi 12. Měla jsem hroznou radost z toho, že mám konečně svého koně, vlastně po tolika letech, co jsem ho chtěla. Tak třeba jako od 2 let jsem chtěla koně, takže po 10 letech, co jsem chtěla koně, jsem měla koně. Byla jsem hrozně šťastná a vlastně i to, že jsem s tou Dádou vlastně jezdila třeba hodinu krok klus tam dole na tý hrozný zabahněný jízdárně.... Já z toho byla tak šťastná. Takovej přínos mi to dávalo. Každopádně potom začínaly bejt jako takový problémy. Jak jsem jí měla v pronájmu, tak majitelka chtěla ještě kobyly jezdit, takže to potom byl problém nějak jako vyřešit, ale nějak se to vyřešilo. A potom, protože Dáda byla hrozně tlustá a jak se jezdilo, tak začla hrozně hubnout a začínaly neshody mezi mnou a majitelkou s tím, že kobyle nesedí sedlo. Sedí sedlo. Nesedí sedlo. Takže jsme se hádaly o tom, jestli sedí, nebo nesedí sedlo. (...) Já jsem si Dádu vlastně koupila po dvou měsících. To znamená, že já jsem v lednu si ji vzala do pronájmu a po dvou měsících mi ji rodiče koupili. Samozřejmě jsem byla šťastná, ale zas moc se toho jako fakt neměnilo, protože já jsem se už od začátku k ní chovala jako fakt, že je jako moje. I jsem jí třeba... Jako vím, že byl jeden problém, že jsem jí ostříhala trochu ocas, a majitelka jako: ‚To nemůžeš!‘ — A já že: ‚Promiň, promiň, promiň, hlavně mi ji prosím nech.‘ Takže nějak se to vždycky prostě vyřešilo.“

Vybraná část příběhu Kláry je poměrně dlouhá. Přesto jsem se rozhodla ji do této části práce zařadit, jelikož dle mého názoru jde o podrobný a vystihující popis toho, jak mladý člověk vnímá rozdíl mezi ježděním na koni v různých jezdeckých klubech a stájích, pronájmem a vlastnictvím koně. Mimo jiné Klára zmiňuje také to, že když měla Dádu v pronájmu, potýkala se s tím, že se na některých věcech nemohla shodnout s její majitelkou. Podobnou zkušenost má i Kristýna:

„Ještě tomu předcházela vlastně rok, kdy jsem měla koně v pronájmu. Že jsem si ho převezla úplně odjinud. To byla taková první vážnější zkušenost jako s tou zodpovědností. Že už to nebyl jenom koníček někde to, kde jsem stejně věděla, že se o něj postará majitelka a já si tam přijdu jenom jako to. Ale měla jsem ho přivezenýho z (...) prostě tady. A přivezli mi ji jako jo, naprosto úžasnej koníček, ale zjišťovalo se právě, že když jsem si ji byla zkusit, že byla pravděpodobně něčím jako utlučená. Takže jsem si ji přivezla sem a zjišťovala jsem ty bubáky, ty kostlivce z tý skříně se začaly jako hrnout. Ale byla hrozně skvělá. To byla kobylka, která mě hodně naučila. A když jsem jezdila, tak jsem ji jezdila na ohlávce, úplně v pohodě. Ale zase, nesetkalo se to jako

s úspěchem u tý majitelky, která měla představu, že já tady asi ji budu víc drilovat nebo budu s ní, já nevím co. Já s ní jezdila do lesa, a to asi jako jsme se úplně nepotkaly, takže si ji odvezla. Nevím, kde je jí konec a jsem asi ráda, protože nechtěla už jsem pak to jako vědět kvůli tomu, že by mi to bylo líto. No a pořád jsem, že jo, mířila k tomu vlastnímu koni, ale nebylo to fakt jako finančně možný.“

Kristýna popisuje druh pronájmu, kdy si přivezla pronajatého koně do stáje, kterou vybrala ona sama. Majitel koně tak nebyl na blízku, aby v případě potřeby vyřešil nějaký problém a sám za koněm pravidelně nedojížděl. Nájemce koně má v tomto případě větší zodpovědnost za koně. Majitel má ovšem stále právo zasahovat do toho, co nájemce s koněm dělá. Zde Kristýna popisuje rozdíl mezi pronájmem a vlastnictvím koně:

„A pak jsem měla dlouhodobý pronájem, fakt jako třeba dva roky, prostě to. A ty mě naučily nejvíc, protože jsem si uvědomila, že když už do toho nezasahoval ten majitel a bylo to na mně... Ale pořád tam bylo takový to: ‚Ale není můj.‘ Takže pořád tam ty zadní vrata byly. Teď už tam nejsou. Už za mnou jako nikdo není. Bobby je závislej stoprocentně na mně. Už tam není ten druhý majitel. Není to pronájem. A to si myslím, že je obrovský rozdíl. Já to tak fakt vnímám. Protože když jsem měla koně v pronájmu v tý (...), to bylo fajn, nebo v těch (...). Dlouhá cesta. Já jsem věděla, že mi trvá hodinu jenom cesta, tak jsem jela jenom dvakrát tejdne třeba. Někdy jednou, no prostě. A bylo to jedno, vzala jsem ji ven a to... A najednou jako střih a tohle je jako každodenní péče. Tím, že ho ještě přikrmuju a tohle, tak jsem tam opravdu každé boží den. Vždyť to víš. Každé boží den. Ale na druhou stranu v tom vidím tu krásu, toho vztahu. Rozhodně. Ale je to jiný, než když můžeš zvednout telefon a zavolat majitelce. Teď už to tak prostě není. V tom si myslím, že je zásadní rozdíl, než když si dojdeš někam zajezdit, anebo ten kůň je opravdu tvůj. A musíš to všechno řešit. (...) Ale jako ta zodpovědnost, ta tíha... Je to krásný, ale tu tíhu já cejtím až od vlastního koně. Do tý doby ne.“

Kristýna vidí hlavní rozdíl v časové náročnosti a stejně jako Tereza také v zodpovědnosti. V následující ukázce Kristýna popisuje, jaká jsou podle ní úskalí pronájmu koně:

„No, a měla jsem ho tady v pronájmu půl roku u ní, než si ho ta majitelka usmyslela, že ho zase chce. (...) Mně ho pronajala, já mu všechno kráva nakoupila. Klasika, že jo. Jako všem koníkům, co jsem

měla. To je klasika. Aby měl ohlávečku, aby měl masku na léto... Přišla jsem tam v březnu, dubnu a v říjnu jsem si přivezla Bobbyho, takže to byl necelej půlrok. Protože ona si usmyslela... No, to je právě to. Já jsem si s ním začala tvořit nějaký vztah, nějaký to, a (...) mi psala, že si ta majitelka usmyslela, že ho chce zpátky. To byl ten moment, kdy jsem si řekla, že si koupím vlastního. Že už se na to cejtím finančně. Věděla jsem, že mám naspořeno a že mám stálou práci, že jsem nějak jako ustálená a tohle. Věděla jsem, že to prostě dám. Věděla jsem, že jsem ochotná tomu věnovat ten čas. Věděla jsem, že už nechci dávat peníze do toho cizího, kterýho mi pak takhle... I ty peníze, nejenom tu lásku, čas, samozřejmě, ale i ty prachy, že jo. Já jenom, co jsem nasypala do toho koníka, jako to je fakt masakr. A všechno jsem mu dala. Mně to totiž nedalo, takže když se odvážel, tak jsem mu dala na cestu masku a všechno, všechno má ta majitelka. Mně zůstaly akorát otěže, ty jsem si nechala, ale jinak jako. (...) A pak jsem si řekla, že stačí. A tak započalo hledání ideálního partáka.“

Kristýna zmiňuje, že jedním z důvodů, proč několik let preferovala pronájem před koupí, byla také finanční stránka. To, že koňáctví a především vlastnictví koně je velmi finančně náročné, jsme již zmínili v jedné z předchozích kapitol. Nevýhodu pronájmu vidí v tom, že si majitel může vzít koně kdykoliv zpět, a nájemce tak ze dne na den o koně, ke kterému má vztah, přijde.

Zde Kristýna vysvětluje, jaký další rozdíl zaznamenala mezi pronájemem a vlastnictvím od doby, co má Bobbyho:

„Ale fakt se to nedá jako srovnávat prostě. Vůbec. Jako i třeba z pohledu, že vím, že jsem nikdy nebyla jako slečinka, jako že počasí a to. Ale že jako, když se mně nechtělo, tak jsem nejela. Ale co mám Bobbyho, tak jako nechtít se mi fakt jako nestalo. A to jako musím říct, že jsem já sama na sebe... Že to dokážu porovnat. Víím, jaká jsem byla u koní, u jiných, pronajatých. A jsem jiná. Jsem fakt jiná. Jela bych tam ve tři ráno okamžitě prostě. V jakýmkoliv počasí. Je mi to jedno. (...) A je to jiný, než kdyby nebyl můj. Fakt je to jiný. Protože víím, že někdo jinej za ním nepřijede prostě. Kdežto tam jsem to fakt dělala, jak se mi chtělo. Se všema předchozima koňma. A tohle se ve mně fakt zlomilo ze dne na den.“

Lada na mé tvrzení, že koňáctví je od jiných zájmů specifické tím, že jeho součástí je zvíře, odpovídá:

„Rozhodně. Ten živej organismus. Není to míč prostě. Vyžaduje to... Jako, řekla bych, že je to specifický v tom, že teda když se staneš vlastníkem toho koně, a když jezdiš jenom na nějaký kroužky, tak to není tak intenzivní. Ale když jseš tím vlastníkem toho koně, tak to prostě není jenom o tom času, kterej strávíš tam. Ale jako všechno vede k tomu prostě. Část peněz, který vyděláš. Mentální kapacita, kterou jako strávíš tím, když nad tím přemýšlíš, řešíš nějaký problém. Ale i když neřešíš, když přemýšlíš nad tím, jak se ten kůň zrovna má. Což jako ano, když máš nějaký sport, tak taky nad tím můžeš samozřejmě přemýšlet, ale jakoby minimálně ten osud toho míče rozhodně neleží v tvých rukách. Jako osud mého koně, když se na něj vykašlu, tak jako konec, vid'. To zvíře to potřebuje a ty zároveň jako chceš. Takže v tom je to hodně jiný, no.“

Hana vypráví o své zkušenosti s pronájmem koně a zpětně to vnímá jako nejlepší zkušenost před tím, než si Tord'u koupila. Výhodu v pronájmu oproti „ježdění někde“ vidí v tom, že má člověk relativně volnou ruku v tom, co s koněm chce dělat. Následně ovšem zmiňuje, že na druhou stranu také člověk musí obstarat vše, co kůň potřebuje. Zmiňuje také časovou náročnost. Následně se vyjadřuje k tomu, jaké to je mít koně ve vlastnictví:

„(...) sice pronájem tě připraví dobře, ale když si pak toho koně koupíš a víš, že je to na tvoji zodpovědnost, všechno, co se stane. (...) Je to úplně jinej pocit. Ale pak už zase nezaměnitelnej. Už se jako nevrátíš k pronájmu.“

Z výše uvedených citací můžeme vydedukovat, že největší rozdíl, který respondentky vnímají mezi vlastnictvím koně, pronájmem a ježděním někde, je právě ve zodpovědnosti.

V této kapitole jsme také narazili na to, že je více druhů pronájmu koně, přičemž má každý svá specifika. Rozdíly jsou především v míře zodpovědnosti a volnosti v tom, co nájemce s koněm dělá a jak to dělá. Tedy v tom, do jaké míry do možností nájemce zasahuje majitel zvířete.

4.9 Kolektiv a atmosféra stáje

Většina respondentek uvádí, že kolektiv, atmosféra panující ve stáji i její prostředí a další okolnosti hrají významnou roli v tom, jak vnímají čas strávený s koňmi. Například Tereza popisuje zajímavou situaci z prostředí stáje, kde měla nějaký čas ustájenou svou kobyly Lambádu:

„Takže mi řekla, že mi pomůže a bude mně i Lambádě dávat tréninky. No, ale že ten výcvik stojí asi nějakých patnáct, dvacet tisíc. A já říkám, že teda na to jako nemám, a rodiče řekli, že mně to určitě platit nebudou. Takže jsem si to tam měla odpracovat. Jenomže to byla zrovna doba, kdy jsme měli distanční výuku, takže jsem tam mohla bejt jako třeba od rána prostě až do večera. Ale bylo to hrozný, protože jsem pracovala třeba šest hodin, a ona mi za to odebrala dvě stovky, jakože z toho celýho dluhu, co jsem tam jakoby měla. Bylo to strašný, já už jsem odcházela domů vyčerpaná, a když mi třeba chtěli pomoci rodiče, tak ona, jakože jsem neschopná a nedokážu tu práci udělat sama a takhle. A mamka říká: ‚Ne, jenom chci pomoci svému dítěti, když už teda tady dře šest hodin, tak proč bych jí nepomohla, protože už vidím, jak je vyčerpaná a prostě ji chci vzít domů, tak jí prostě pomůžu.‘ No, a tak jsem se o tom bavila doma s rodičema a řekla jsem, že už to prostě nezvážnu dál, protože jsem to dělala měsíc a chodila jsem domů extrémně strhaná. Ani jsem si to už u těch koní neužívala, protože jsem tam chodila hrozně znechucená, jakože budu tam pracovat, s koněm budu tak hod'ku a pak budu pracovat dál, protože prostě si to potřebuju odpracovat. A tak rodiče řekli, že jsou s tím v pohodě a že jestliže tam ještě jsou nějaký peníze, který nemám odpracovaný, tak že jí to prostě normálně daj. No a dostala jsem seřváno, že jsem jenom malý dítě, který nemá právo na to si stěžovat, že ho něco bolí, protože já jsem měla strašný problémy znova s těma zádama, že už jsem jako taky moc nemohla chodit. A ona, že ostatní lidi se maj hůř, že já jsem jenom student, co sedí prostě doma a píše si sešity. A v tu dobu jsem byla rozhodnutá, že Lambádu prodám. Protože mě to nebavilo vzhledem k okolnostem. A říkala jsem si, že prostě na co mám koně, když mě to tam nebaví, chodím tam znechucená a tohleto. Tak rodiče jako říkali, že je to škoda. Aaa ještěže jsem to neudělala.“

Tereza si zřejmě na základě zkušeností z této stáje asociovala koně s nepříjemným pocitem, který zažívala při práci ve stáji, a s tím, že na ni byla trenérka, která byla zároveň majitelkou stáje, nepříjemná. To ji dohnalo až k tomu, že zvažovala prodej své kobyly. I v následující citaci Tereza potvrzuje, že kolektiv, který je ve stáji, významně ovlivňuje, jak člověk vnímá svůj zájem:

„A našla jsem si tam kámošky, se kterýma jsem jezdila na vyjížďky, takže jsme i s Lambádou jako objevovaly a vlastně jsme si jako by ten vztah utvrzovaly i třeba na těch vyjížďkách. V tý stáji jsem třeba i spala a takhle. A bylo to jako skvělý. Ale pak jsme se tam s těma holkama

začly hádat a to pro mě bylo nepříjemný. Já jsem pak nechtěla už zase jezdit ani jako za Lambádou a zase jsem měla moment, kdy jsem si říkala, že ji radši prodám, aby byla u někoho, kdo jako jí bude tu lásku dávat. No a pak jsem si jednou řekla, že prostě to takhle jako nechci. Pohádaly jsme se neskutečně s holkama, a já jsem teda řekla, že se stěhuju.“

Klára popisuje, jak důležité je pro ni mít u koní někoho, na koho se vždy může spolehnout:

„No a začala jsem jezdit pod trenérkou, pod kterou, že jo, jezdím do teď. A trenérka je úžasnej člověk, protože rozumí tomu a ví, co dělá. Nikdy se na mě nenaštve za jako žádný můj názor. Snaží se mi ho vždycky... Jako vždycky se mi snaží můj názor nějak jako zdůvodnit. Čili, když si myslí, že je špatnej, tak na mě nezačne jako křičet, že tak to není, jako to třeba dělá (...), ale vždycky mi řekne její názor. A proč si to ona myslí. A jako já většinou pochopím, že jo, aha, to je pravda. (...) Já jsem za trenérku hrozně ráda, protože ona je fakt autorita, která se mě jako zastane ve všem teďkon. Já jí vlastně můžu říct fakt všechno a ona... I když jsem jí řekla, že prostě rodiče mi říkaj to, že chtěj prodat Dádu, tak ona mi řekla, že kdyby k tomu došlo a fakt to bylo jasný, tak ať se jí ozvu, a že si ji vezme do pronájmu, aby nám dávala třeba ty peníze na to, půlku. A že by mi s ní pomáhala. A že jako tam není problém. Takže ona je podle mě fakt jako nejlepší trenérka, kterou jsem jako si mohla přát.“

Dále však popisuje, jaký má po špatných zkušenostech problém navazovat vztahy s lidmi ze stáje:

„Já teďkon ani třeba nevím, co je tady jako za holky. Já se bavím jenom s tou od toho bílýho poncla, kterej ani nevím, jak se jmenuje. Já mám teď už hrozný trust issues, že fakt jako nevím, jestli se mi jako chce tady s někým bavit. Protože jakmile začnu někomu říkat, jak pracuju se svojí kobyllou, tak automaticky on to... Nikdy se mi nestalo, že bych potkala někoho, kdo by mě prostě nesoudil za to, jak pracuju se svojí kobyllou. Vždycky všichni soudí a snaží se mi vlepít svůj názor. (...) Nesnažím se tedy s nikým moc bavit, protože nevím, komu se dá věřit a komu ne. Jediný, komu vlastně jako fakt věřím tady v tom je, že jo, trenérka, která mi vždycky zachránila prdel. Vždycky se mě zastala a nikdy nenechala prostě mě jako samotnou v nějaký situaci. Vždycky mi pomohla a vždycky mně hlavně pomohla srozumitelně a odůvodnila svůj prostě

jako ten názor na tu věc. Já nevím, jak se jmenujou ty koně ani ty lidi. Já se s nima nebavím. Protože, že jo, já mám fakt jako teďkon už jako problémy, tady vlastně u těch koní, jako začít někomu věřit, když si to vezmeš. Já jsem se prostě jako první, že jo, začla bavit s (...) a (...). (...) byla, že jo, první, kdo se mě tady jako by ujal. Začala tady za mnou jezdit prostě na vyjížďky. A dva měsíce na to mě prostě pomlouvají a hází na mě prostě špínu. Tak jsem se tedy začala bavit prostě s (...), a zase se dozvím, že na mě hází špínu. A teďkon už jako nevím, jestli se vůbec chci s někým začínat bavit, protože... Asi jako nechci, no, asi si jako vystačím sama, i když třeba vyjížďky mě hrozně baví s někým. Hrozně mě baví jezdit jako s někým a mít u toho tu srandu a jasný, jsou to koně, ale... Občas nějaký ty kraviny udělat. Že jo, je to vtipný. Nemělo by se to, ale... Každý občas udělá něco, čeho pak lituje. Ale jako jezdit s někým třeba na vyjížďky je fakt, fakt dobrý. V tom, že člověk si jako odpočine.“

Klára v době rozhovoru trávila čas u koní především jen ve společnosti své kobyly a lidem ze stáje se spíše vyhýbala. Zároveň si však můžeme všimnout, že jí momenty strávené s kamarády u koní chybí.

Kristýna na otázku, jak se jí líbí v novém ustájení, odpovídá:

„No, ty holky, jako jinej svět, no, trošku. Jsou jiný prostě. Jako nejsou určitě zlý nebo tohle to, asi i věřím, že když je člověk požádá o pomoc, tak... Ale není to taková parta, jako jsme měli prostě tady, no. To jako není. To určitě ne. Jako tady zas byly jiný věci, který člověka štvaly, ale prostě tohle jako tam není. Ale mně to třeba upřímně tolik nevadí. Já jsem ráda, že tam mám Terku, Hanču. Laduš zatím nevím, protože ona, jak je pryč, tak tu mám neutrálně, tu nedokážu zatím zařadit, protože ji neznám jakoby. A ten zbytek jako... Já je tam ani moc nepotkávám. A asi jsem ráda. Já jsem prostě ráda s Bobbym sama. Užívám si ten čas, kdy jsme spolu a mně to vyhovuje, že to není komerční stáj, kde přijedeš a je tam dalších 20 lidí. Mně to jako nevadí. Takže vlastně a na ty momenty, kdy se tam potkáme, tak prohodíme zdvořilostní fráze: ‚Jak je? Co počasí? Kulhá, nekulhá. Neshledanou.‘ A jako dobrý, jo. Ale úplně, že by to byly krevní skupiny, to si nemyslím, no. Anebo to chce čas se víc jako sblížit. Nás sblížilo totiž to, že jsme furt něco řešili.“

Kristýna dále porovnává, jak se cítila v předchozím ustájení, a jak se cítí v ustájení, kde je teď:

„A já jsem si normálně uvědomila, že opravdu jako, když pomineme všechno kolem, tak ta toxicita už byla tak vysoká, že já bych tam už nezvládla bejt. A že to tady prostě není. A ač mám k tomu nějaký výhrady, tak nemám ten pocit tý toxicity. Jezdím tam ráda. Ustajovatele se nebojím cokoliv napsat, cokoliv říct. Nemá někde ironický smajlíčky, kecy blbý, ustajovatel, neomáchá se. A to jediný musím, fakt musím říct, že kdybych měla jedinou věc vybrat, tak že je to tohle. Že jsem se hrozně jako zklidnila, nic neřeším, na skupině neřešíme sračky, jako jsme řešili prostě tam. Řešíme pohodový věci nebo organizační věci. Ale není tam ta toxicita toho ustajovatele. A ono hlavně jako není, co jim vytknout. Najednou jako to neřešíš. To, co maj mít, maj. Člověk tam jede prostě na pohodu. Vím, že se nemusím stresovat, co bude, co nebude. A to jako mi hodně pomohlo, no, že tam jezdím fakt jako, úplně balzám na duši, no. Což tady už pak moc nebylo. Jako za tím koněm jo, ale ne do toho prostředí, no.“

Pro pochopení kontextu je nutné podotknout, že z předchozího ustájení se rozhodla odejít, jelikož měla pocit, že ustajovatel nedělal svou práci tak, jak by měl, a nedalo se s ním ani na osobní úrovni dobře vycházet. Také Lada má stejnou zkušenost s předchozím ustajovatelem jako Kristýna. Zpětně to reflektuje takto:

„Ale taky nemusíme být všichni nutně nejlepší kamarádi. Já už chci jenom klid. Já už hlavně nechci nikdy bejt jako v tom drbání, problémem s tím majitelem. Už nikdy. Mě to fakt vysálo.“

I Hana měla nějaký čas Tord'u ustájeného ve stejné stáji jako Kristýna a Lada. Na mou otázku, co si myslí o své aktuální ustajovatelce, odpovídá:

„Hele dobrý. Jako moc se tam s ní nepotkávám, ona je furt s dětma. Ona má 3 relativně malý kluky, takže toho má taky docela dost. Ale je v pohodě. No, není to taková kámoška, ale je férová a stará se. A jakože fakt se chová jako ustajovatelka. Měli jsme tam teď červy, takže musíme kydat, a ona i jako: ‚Hele, tak kdo kydá zejtra, kdo kydá dneska?‘ A tak. A jako není to taková kámoška, ale je to lepší. Určitě. Lepší než mít kámošku, a koně bez sena a v hovnech. No, fakt super, ty jo.“

Hana se mě následně ptá, jak se mně líbí v novém ustájení, načež odpovídám, že jsem tam moc spokojená, ale chybí mi tam kamarádi a kolektiv. Hana na to reaguje:

„To chápu jako. Mně by to chybělo ve stáji hodně. Jako hodně. Je to fakt velká část toho tam. A já se ani s těma holkama tolik nepotkávám. Ale už jenom to, že víš, že se tam s nima můžeš potkat, že s nima můžeš

jet na vyjížďku a zajít s nima na procházku, tak je hrozně super. A že je tam jako živo a necítíš se tam jako sám. Takže to úplně chápu, no. Jako první je komfort koně, ale tohle je dost důležitý, no. Jee, to by bylo skvělý, kdybys tam byla s náma. To by bylo super. To je škoda. To jsem oplakala. Vy jste za to mohly. Já bych neplakala. Kdyby vy jste nezačaly plakat, tak já bych neplakala. Já bych plakala možná až doma. Ale fakt jsem pak byla smutná. Když jsme odjížděli už s Bobbym a s Tordou a už jsme jely všechny v tom autě, tak jsem fakt byla smutná, že jako se nepotkáme v tomhle kolektivu. Tak to jsem fakt byla hodně smutná.“

Hana zde popisuje také moment, kdy se z důvodu stěhování do odlišných stájí rozdělily naše cesty, a jak to pro ni bylo emotivní.

Z uvedených citací vyplývá, že je pro koňáky důležité mít v kolektivu stále kamarády, se kterými mohou trávit čas u koní. Také je potřeba, aby celkové prostředí stáje nebylo „toxické“, a naopak zde panovala příjemná atmosféra bez hádek a pomluv. Je dobré také vycházet s trenérem a ustajovatelem, jelikož i oni velmi ovlivňují to, jak se člověk v prostředí stáje, kde má svého koně, cítí.

4.10 Nejsou koňáci jako koňáci

Respondentky, které byly vybrány pro tuto práci, rozhodně nemohou v plné míře reprezentovat všechny koňáky. Pojďme se tedy podívat alespoň na to, jak ony samy vnímají další lidi, kteří se pohybují kolem koní a říkají si koňáci. Například Tereza se vyjadřuje ke koňácké komunitě takto:

„No, tak určitě se tu najde strašně moc toxických lidí, což si myslím, že je hrozná škoda, protože všichni, nebo aspoň většina, máme jako za účelem užívat si to tu, aaa, jak to říct... Prostě si nemyslím, že bysme si měli jako... Spíš bysme si měli pomáhat, než se tu nějak jako hádat a prostě na co bejt jako hmusnej. A nevím, třeba nechápu týráni koní, to je, to je taky hmus. Proč bych měla ubližovat někomu. Nevím, je to zvláštní, no. Myslím si, že by to mělo být víc hezký místo než nějaký toxický. Je pravda, že jak jsme v ženským kolektivu, tak jsou to strašný slepice. (smích)“

Když Veronika popisuje svůj postoj ke koňáctví, zmíní se i o tom, že jsou i lidé, kteří to mají jinak:

„Ty názory. Na to koňáctví má fakt každej úplně jinej názor, někomu jde fakt jako o to jezďení, což mi přijde strašný. Ale v tom vysokým sportu, no, je to takový jako asi kontroverzní téma tohle. Každěj má prostě na to

jinej postoj. Někdo furt jezdí bez sedla, já nevím, někdo... Každý je prostě zastáncem úplně něčeho jiného. Takže asi tak.“

Klára vypráví o svých zkušenostech s trenéry z jezdeckých stájí, kterými si prošla:

„Já jsem je právě jezdila v tý (...), pod tou (...). Což teda jako... Ta mě taky nenaučila jezdit. To bylo hrozný. Já jsem jezdila s rukama takhle. (Ukazuje, v jaké poloze měla ruce při jízdě na koni.) Ona mi nic neřekla, že jo. Dostane za to peníze. Ona má na cíga a je jí to jedno. (...) Já jsem si tam hodinu takhle klusala na koni. Fakt jako, já jsem ty ruce měla takhle, a ona i to neřekla. A to je přesně. Nikde tě nenaučí jezdit. Tam to je všechno jenom o penězích. To jezdeckví je hrozně o těch prachách. Nikomu vlastně skoro jako nezáleží na těch koních.“

Klára vidí největší problém jezdeckých klubů a stájí, které navštívila, v tom, že jejich provozovatelům, majitelům či trenérům nejde v první řadě o to, aby se u nich člověk naučil korektně jezdit, ale o peníze, které na něm vydělají. Jak jsem uvedla již v jedné z předchozích kapitol, koňáctví rozhodně není levná záležitost. Není tedy divu, že se mezi koňáky nachází také mnoho těch, kteří mají koně jako „byznys“. Kristýna se vyjadřuje k tomuto tématu takto:

„Vadí mi 80 procent koňáků. Bych se s nima nemohla bavit jako o koňáctví. Takže, na jednu stranu jsem ráda, že jsem tam vlastně takhle izolovaná a tohle. Protože, když třeba vidím některé praktiky některých dívek tam, viz jako nekrokování.“

Kristýna při práci s koňmi zastává partnerský přístup, snaží se s nimi vždy jednat fěr a nejprve vždy sleduje dobro koně, a pak až svůj vlastní zájem. Ne všichni koňáci však mají ke koním stejný přístup jako ona. Jako příklad chování, které se jí u ostatních nelíbí, uvádí „nekrokování“. Myslí tím situaci, kdy jezdec na koně nasedne a ihned po něm požaduje přechod do rychlejšího tempa, klusu nebo cvalu. To ovšem není ideální. Před jízdou v rychlejším tempu by měl kůň chodit nějaký čas pouze v kroku, aby se na to fyzicky připravil, aby se nejprve rozhýbal v tempu, které není tolik náročné.

V následující ukázce Kristýna popisuje, že to, jak se lidé chovají ke koním, vypovídá o tom, jací jsou:

„U koní poznáš spoustu druhů lidí a vidíš, jak on funguje s tím koněm a chová se k němu, tak na tom poznáš podle mě, jaký ten člověk i je. Jestli má problém se svým egem, nebo nemá. Jak moc je ochoten přiznat chybu. Nebo jestli ji hledá nejdřív v sobě, nebo v koni. Nebo, jestli rovnou bouchá a tříská, nebo se nejdřív zamyslí, nadechne se, napočítá

do deseti. Myslím si, že se hodně na tom pozná. Že i na základě toho jsem se třeba i s těma lidma jako rozlučovala. Jo, že buď toho koně... Třeba jedna paní ho prodala, ale druhá, tam bylo jako vidět, že si nesouzníme v těchhle těch věcech. Já jsem byla údajně moc měkká, takže jsem prostě šla o dům dál.“

Kristýna dále zmiňuje také to, že kuň je vizitka lidí. Sama si vybírá, s kterými lidmi se chce bavit či kamarádit na základě toho, jak se chovají ke koním.

Lada při našem rozhovoru podrobně popsala, s jakými skupinami koňáků se ve svém životě setkala:

„Protože sama jsem se setkala s koňáky, kteří... Můžeš mít jako ty typy: ,Nemluví o ničem jiným než o svém koni a nedělám nic jinýho než koně.‘ Což je ale jakoby v pohodě. Ale jakoby rozumím, že pro nějaký lidi to je jako nepřijatelná představa. A pak jsem se jako setkala i s hroznými koňáky, kteří... Já jsem je popisovala jako trošku jednodušší lidi. A jako rozumím, že když tihle lidi jako jsou... Pořádně se s nima nedá bavit, protože prostě jsou takový, že by furt mluvili jenom sprostě, jenom chlastaj. Nebo jako to byla taková jedna konkrétní holka. Jako, jenom chlastala, byla hrozně sprostá. A do toho její hlavní charakteristikou, kterou se popisovala, byl ten koňák. A jakoby rozumím, že takovej pohled není jako... Rozumím, že i takovej pohled lidi můžou mít. A taky si to dokážu představit, když se řekne koňáctví. Nebo jsem byla na takový výstavě poníků a tam byli lidi, který tam na sebe pořvávali a byli jak totální světský. A to jsou taky koňáci. Živěj se tím, že chovaj koně jakoby. Ale prostě ta jejich úroveň je, že je pro ně normální s cigaretou v hubě, v nepadnoucím oblečení po sobě vyřvávat sprostý slova před dětma jako. Na koňský soutěži. A zároveň tam i vidím ten aspekt těch naopak bohatých koňáků, kdy jakoby to koňáctví je jako znak bohatých lidí. Nebo jako sport bohatých lidí. A tam zas vidíš to druhý odvětví. Ty lidi prostě maj ty koně v podstatě pro ten sport. To jejich hobby nejsou podle mě vyloženě ty koně, jako ten sport. A to je taky v pořádku. Jako ani jedno neodsuzuju. Jakože jenom vidím to samotný koňáctví jako v hrozně moc ohledech. Právě u těch bohatých lidí pak jako vidím... — Ježiš to je hrozný, mrzí mě jakoby, že takhle soudím. Nebo jako to zní, že soudím. Ale jakoby vykresluju ten směr. — Pak vidíš, že maj třeba šest těch koní a jakoby to, co dělaj, je, že je vytáhnou z boxu, odjezdí, vrátí. A taky toho koně maj samozřejmě rádi. Já to jako naprosto akceptuju. Ale je to prostě další ten směr. A pak mi přijde, že úplně mezi tím vším, těma extrémama, je to, jak bych popsala

moje koňáctví a tvoje koňáctví a všech holek, co nás takhle obklopuje. (...) Takže... Zkrátka vnímám koňáctví ze všech různých těch pohledů. Možná by se dalo rozlišovat mezi koňáctvím a vyloženě tím jezdecktím. Případně pak chovem, že jo. My jsme koňáci, ty bohatý jsou spíš jezdcí a ti světský... Neříkám, že vždycky světský jsou jako chovatelé, ale jakoby ty lidi, co jsem popisovala, byli jako chovatelé, no.“

4.11 Nepochopení

Některé z respondentek při rozhovoru uvedly, že se občas setkávají s nepochopením ze strany svého okolí ohledně jejich zájmu. Setkávají se například s posměchem, bagatelizací jezdecktví jako sportu nebo odrazováním od něj. Například Tereza popisuje, jak byla odrazována od vlastnictví své kobyly, kdy jí ostatní říkali, že Lambáda není dost dobrá a má si raději pořídit jiného koně.

Lidé, kteří nejsou do koňáctví nijak zainteresovaní, obvykle nechápu řadu věcí, které koňáci dělají na denní bázi. Tereza se k této problematice vyjadřuje takto:

„Jo, jako když se mně někdo třeba ptá, jako co u těch koní dělám a takhle, tak říkají jakože: ‚A to jseš tam jako třeba i prostě v zimě?‘ A já říkám: ‚Hm, i třeba jako když fakt mrzne.‘ A oni jako nechápu. Oni si asi myslí, jakože tam ten kůň jako přežije... Jako přežil by, ale prostě máš nějakou v sobě jako to, že se o něj potřebuješ prostě starat, a když už ho máš, tak proč by ne, že jo. Ale jo, obětujeme tomu hodně. Je to těžký vysvětlit.“

Terezu (podobně jako Veroniku nebo Kláru) mrzí také to, že někteří nevnímají ježdění na koni jako sport. To jsem již nastínila v jedné z předchozích kapitol. Zde máme další úryvek, kde se k tomuto tématu Tereza vyjadřuje:

A hlavně je taky něco jinýho o tom mluvit s člověkem, kterej u těch koní je, a kterej není. Protože ten, kterej je, tak chápe prostě, o čem mluvím, a kdybych to vysvětlovala komukoliv jinýmu, kdo u těch koní prostě není, tak na mě bude koukat jako na blázna a bude si říkat: ‚Tobě dělá radost to, že jdeš na procházku?‘ Ale jo prostě! Proč by ne. I to, že toho koně můžu pohládit, je pro mě prostě skvělý, protože vím, že jsme tady jako spolu a můžem si ten čas jako užívat. I kdybych na toho koně měla jenom koukat, tak se mně to prostě bude líbit a budu z toho mít radost. Ale to pochopí prostě lidi, který se okolo motaj. A který ne, tak to vůbec

nechápu. (...) ‚Seš hrozně divná, co jako? Prostě hovna, smrad, tohleto.‘ – A já: ‚Mě to baví‘ (smích)“

Tereza tvrdí, že pouze koňák pochopí některé věci, které se tohoto zájmu týkají, a dodává, že kdo to nezažil, tak to nemůže pochopit. Také Klára popisuje situace, kdy se setkává s nepochopením:

„Takhle, jak jsem furt pryč, tak je to hrozně těžký zároveň s tím ježděním. Protože třeba mamka, ta to jako nechápe, že vlastně jako nemůžu jezdit tady v těch vedrech. Tak já třeba vidím, že má bejt týden fakt jako vedra. Ted'kon byly fakt vedra. Nedá se to. A ted'kon ona do mě, že jako: ‚Hele, Kláři, ted'kon jako moc nejezdíš, tak neprodáme třeba Dádu? Nevezmeš si koně nějakýho do pronájmu?‘ Já že jako: ‚Neee, já jako toho koně nechci prodávat.‘ A ono je to fakt jako, že i když sem člověk prostě jako jede a nejde jezdit, tak jako... Mamka to jako moc nechápe. Protože ona nikdy jako nejezdila, ona nikdy nebyla jezdkyně. Párkrát se svezla, dvakrát asi na Dádě, a je to jako takový... Snažíš se vlastně vysvětlit to těm lidem, který to jako nechápu, to jezdeckví a ten život s těma koňma, jak je to vlastně krásný, a oni to nepochopí.“

Klára se setkává s nepochopením ze strany svých rodičů, kteří jsou zároveň těmi, kdo živí jejího koně. Klára se svěřila, že to bývá často předmětem dohad mezi ní a rodiči.

Lada se také setkává s negativním názorem na svůj zájem. Sama však uznává, že někdy i tento názor může být zcela oprávněný:

„Stává se mi, že když někomu řeknu, že mám koně a jsem koňák, tak lidi to nevnímaj moc dobře. V mém okolí. Nebo v těch bublinách, ve kterých se pohybuju, většinou tam je nějaký smích, nějaký utahování. A musím říct, že tomu rozumím. Protože sama jsem se setkala s koňáky, kteří... Můžeš mít jako ty typy: ‚Nemluvim o ničem jiným než o svém koni a nedělám nic jinýho než koně.‘ Což je ale jakoby v pohodě. Ale jakoby rozumím, že pro nějaký lidi to je jako nepříjemná představa.“

Osobně doufám v to, že by právě tato práce mohla tomuto problému pomoci. Domnívám se, že čtenáři této práce, kteří nejsou v koních nijak zainteresovaní, by mohli hlouběji nahlédnout koňáctví jako volnočasový zájem a následně lépe koňáky ve svém okolí pochopit a porozumět tomu, co prožívají.

5 Diskuse

Součástí této kapitoly je shrnutí výsledků mého výzkumu a jejich porovnání s výsledky jiných autorů, kteří se zabývají podobnými tématy a také zhodnocení slabých a silných stránek mého výzkumného šetření.

Cílem mého výzkumného šetření bylo zjistit, jak lidé, kteří tráví svůj volný čas s koňmi a označují sami sebe jako koňáky, reflektují tento svůj zájem. Z rozhovorů s respondenty je patrné, že vzájemný vztah člověka a koně je zřejmě nejzásadnějším tématem jejich koňáctví jako takového. Některé z respondentek popisují, že s koňmi mají výjimečně krásné vztahy a vnímají tyto vztahy jako vzájemné. Cítí ke svým koním lásku a cítí, že je ze strany koní opětovaná. Jako příklad projevu lásky ze strany koně uvádějí situaci, kdy jim kůň přijde či přiběhne z výběhu dobrovolně naproti. Za důležitý aspekt jejich vztahu považují vzájemnou důvěru. Svě koně popisují jako kamarády či parťáky. Jedna z respondentek dokonce svůj vztah ke svému koni přirovnává k mateřské lásce a tvrdí, že s ním prožívá vše, co se mu děje. Jiná popisuje, že ke svým koním cítí lásku jiného typu, kdy se za ně cítí zodpovědná, chce se o ně starat, trávit s nimi čas a vnímá je jako svou oporu. Všechny respondentky se shodují na tom, že jim na koních záleží, a často dokonce upřednostní jejich blahobyt před svým vlastním. Uvědomují si, že jejich kůň je samostatná osobnost a snaží se s ním vždy jednat fěr. Jedna z respondentek popisuje, že se svým koněm vede dialog, nikoliv monolog, a snaží se tak o partnerský rovnocenný přístup. Některé z respondentek popisují, že lásku ke koním či obecně ke zvířatům mají již od dětství. Kde se v nich tato láska bere, však dále nevysvětlují. Mezi nimi a jejich koňmi je silné pouto.

Podobně ve studii Rebeccy Finkel a Pauly Danby,¹⁸ která se zaměřuje na vztahy mezi ženami a koňmi, se ukázalo, že některé ženy považují své koně za členy rodiny. Vztah se svými koňmi vnímají jako rovnocenný a nevidí samy sebe jako nadřazené. Tento vztah vidí jako vzájemný a přínosný pro obě strany. Některé z nich připodobňují vztahy ke svým koním ke vztahům ke svým dětem a také považují vzájemnou důvěru za důležitý aspekt vztahu se svými koňmi. Některé z nich, stejně jako respondentky mého výzkumu, popisují, že koně milovaly od malička. Také Audrey Wipper¹⁹ se zabývá důležitostí důvěry ve vztahu jezdce

¹⁸ Srov. FINKEL, R. a DANBY, P. *Legitimizing leisure experiences as emotional work: A post-humanist approach to gendered equine encounters.*

¹⁹ Srov. WIPPER, A. *The Partnership: The Horse-Rider Relationship in Eventing.*

a koně. Důvěru uvádí jako jeden z požadavků pro dobré partnerství člověka a koně a tvrdí, že je potřeba, aby na ní obě strany společně pracovaly. Silné pouto jezdce a koně uvádí jako jednu z podmínek úspěšnosti v jezdeckém sportu. Závěry obou zmíněných studií se shodují i s výsledky mého výzkumu, který ukázal vztah mezi jezdce a koněm jako základní podmínku dobré spolupráce.

Velmi zajímavé zjištění, které ukázal můj výzkum, je to, jak některé respondentky popisují, že již při prvním setkání se svým koněm věděly, že přesně tohle je ten pravý kůň právě pro ně. Jedna z nich popisuje, že měla pocit, že tohoto konkrétního koně „prostě potřebuje“, a jiní ji ani nezajímali. Další líčí, že se byla podívat hned na několik koní ke koupi, ale pouze u jednoho cítila, že mezi nimi „přeskočila jiskra“, a ihned se do něj zamilovala. Další uvedla, že již od začátku věděla, že přesně tenhle kůň je její „spřízněná duše“.

Během rozhovorů některé z respondentek popsaly, že si všímají, že jsou si se svými koňmi v některých věcech podobné a že koně zrcadlí jejich chování. Jsou přesvědčené o tom, že jsou si se svými koňmi podobné především povahově, a často v chování svých koní vidí své vlastní. Kůň je odrazem toho, jak se k němu člověk chová. Koně dokážou velmi dobře vycítit pocity, a okamžitě je zrcadlí. Respondentky uvádějí například to, že když se ony sami bojí, jejich koně se začnou bát také, jelikož z nich ten strach vycítí.

Audrey Wipper²⁰ se také dotýká tohoto tématu. Uvádí, že koně jsou známí svojí citlivostí na nálady, emoce, hlasy, vůně nebo řeč lidského těla a dokážou poznat, jak se jejich jezdec cítí, zda je nervózní, sebevědomý, přátelský či nepřátelský a podobně. Uvádí několik příkladů lidí, kteří popisují, jak koně odrážejí emoce. Uvádí příklad moderátora závodů, který komentuje jezdeckou dvojici slovy, že kdyby jezdce nebyla tak úzkostlivá a uvolnila se, tak by se uvolnil i kůň, na kterém jede. Jako další případ uvádí, že kůň z člověka cítí nezkušenost, a proto často dochází k tomu, že trenér či instruktor snadno dosáhne se stejným koněm toho, co po něm požaduje, oproti člověku, který zatím tolik zkušeností nemá. Takových příkladů autorka uvádí více. Sice to nepojmenovává jako zrcadlení, ale jedná se o totéž, o čem takto mluví respondentky mého výzkumu. Zmíněná studie se sice zabývá partnerstvím jezdce a koně při sportu, konkrétně při všestrannosti, dle mého názoru by se však to, co popisuje, dalo vztáhnout i na vztahy s koňmi jako takové, nejen pouze při samotném sportovním výkonu.

Z výpovědí respondentek také vysvítá, jak náročné je vlastnictví či pronájem koně. Významným tématem koňáctví je také starost. Respondentky popisují, že cítí povinnost se o koně za každé situace dobře postarat. Ve své podstatě neustále podřizují své životy svým koním. O své koně ovšem pečují s láskou, a ačkoliv

²⁰ Srov. tamtéž.

starost o ně nepovažují za nic jednoduchého, dělají to rády, protože chtějí, nikoliv z donucení. Koňáctví je také finančně, časově a psychicky náročné. Nejen samotná kupní cena koně, ale také pravidelné měsíční a další nepravidelné výdaje jsou něčím, s čím musí každý majitel koně počítat. Tento zájem rozhodně nepatří mezi ty levné a všechny respondentky si to dobře uvědomují. Výzkum také ukázal, že respondentky obětují svým koním spoustu času. Jedná se nejenom o čas, který stráví v přítomnosti koní, ale i ten, který stráví na cestách do stájí a z nich, práci kolem koní, řešením různých situací koní se týkajících, přemýšlením nad nimi a podobně. Co se týče psychické náročnosti tohoto zájmu, respondentky při rozhovorech popisují různé situace, jež jsou pro ně stresující. Jsou to například chvíle, kdy musí řešit různé zdravotní problémy svých koní nebo stěhování do jiného ustájení. Jedna z respondentek popisuje také trauma spojené s ošklivým pádem, z něhož si odnesla vážné zranění. V různých situacích se koňáci potýkají také se strachem: strachem z ježdění či strachem ze zodpovědnosti. Majitelé musí také často dělat důležitá rozhodnutí, jež ovlivňují život jejich koní, a to je taktéž psychicky náročné.

Autoři výzkumu, který se zabýval vlivem vztahu koně a majitele během některých klíčových událostí v životě koně,²¹ uvádí, že jedním z klíčových témat rozhovorů byly morální a etické závazky, jež mají majitelé vůči svým koním. Konkrétně se jedná o závazky finanční, časové, osobní, závazky spojené s životní pohodou zvířat (welfare) či závazky spojené se sociálním tlakem a vnějším vlivem. Do kategorie finančních závazků zahrnují poměr ceny a výkonu, finanční naivitu, obavy ohledně financí a strukturovaný rozpočet. Co se týče časových závazků, řadí sem kategorie jako rutina, stálá součást života a požadavek na plánování. Pod závazky spojené s welfare autoři řadí to, co já ve své práci označuji jako starost nebo celkovou či psychickou náročnost (v kontextu zmíněné studie jde o obavy o blahobyt, povinnost péče, strach ze zranění zvířete a investice do jeho zdraví). Tyto závazky Clough et al. představují jako něco spíše negativního, jako povinnost. Označení těchto závazků jako něčeho, co se přiklání spíše k negativní stránce koňáctví než k té pozitivní, považuji za velmi dobrý postřeh autorů této práce a s tímto tvrzením souhlasím.

Z rozhovorů s respondentkami mého výzkumu vyplývá, že tyto závazky považují za svou povinnost, za něco, co k vlastnictví koně zkrátka patří, a berou to jako jeho součást, bez které se to neobejde. Domnívám se, že „negativní nádech“, o kterém se zde bavíme v souvislosti s povinnostmi majitelů koní, lze vyčíst i z rozhovorů s respondentkami mého výzkumu, ačkoliv tyto povinnosti dělají

²¹ Srov. CLOUGH, H., ROSHIER, M., ENGLAND, G., BURFORD, J. a FREEMAN, S. *Qualitative study of the influence of horse-owner relationship during some key events within a horse's lifetime*

dobrovolně a rády. Můj výzkum tedy dále ukázal, že s vlastnictvím koní se neodmyslitelně pojí také zodpovědnost a ta bývá pro majitele koní často tíživá.

Respondentky dále na mnoha místech v průběhu rozhovorů uváděly, že považují koně za součást svých životů. To, že jsou koňáci, považují za svůj charakteristický rys. Vnímají se tak ony samy a vnímá je tak i jejich okolí. Jedna z respondentek vypráví o tom, že v koních má všechno a ani si nedokáže představit, co jiného by dělala, kdyby koně neměla. Další poukazuje na to, že pokud někdo jednou najde zálibu v koních, tak už je nikdy nepřestane milovat. Domnívá se, že pokud se člověk jednou stane koňákem, tak už je jím do konce života. Když vypráví o období svého života, kdy neměla žádný kontakt s koňmi, označuje ho za „období temna“, a pořízení svého vlastního koně považuje za jedno z nejlepších životních rozhodnutí. Další respondentka mluví o koňáctví jako o obrovském hobby a koně vnímá jako doplněk života. Koně ji naplňují láskou a vnímá vlastnictví koní jako svůj úděl. Říká o sobě, že je koňákem, i když u koní zrovna není. Některé respondentky zmiňují také to, jak náročné je pro ně skloubit svůj osobní život s tím koňáckým, jelikož koním věnují spoustu času, energie a peněz, což se někdy odráží negativně v jejich soukromém a společenském životě. Podobně Clough a kol.²² uvádějí obětování společenského života jako jeden z osobních závazků, který vzniká s pořízením vlastního koně.

Finkel a Danby²³ také uvádějí, že ženy projevují svým koním velkou oddanost, a ti tak pro ně znamenají mnohem více, než pouze rozptýlení či zábavu. Jedna z respondentek přirovnává jízdu na koni k dýchání, označuje ji jako něco, co prostě musí dělat a bez čeho nemůže žít. Autorky tvrdí, že citová oddanost žen k jejich koním se stává významnou součástí jejich osobní identity a jejich sebepojetí je spojené s koňmi. To je dle mého názoru velmi zajímavé zjištění. Stejně jako v mém výzkumu se zde poukazuje na to, že koně mohou být pro člověka více než jen koníček nebo něco, čemu se člověk věnuje jako volnočasové aktivitě. Naopak se koně skutečně stávají součástí lidských životů a pro mnohé jsou „středobodem jejich vesmíru“.

Můj výzkum ukázal také to, že spolupráce s koňmi není vždy „zalitá sluncem“. Respondentky popisují spolupráci se svými koňmi jako cestu, na níž zažívají vzestupy, ale také pády. Některé z nich vypráví o tom, jak náročné byly začátky s jejich koňmi, kdy se s nimi teprve poznávaly a zjišťovaly, jaké jsou povahy a například také to, jaké mají od předchozích majitelů naučené zlovyky. S různými problémy, týkajícími se spolupráce s jejich koňmi, se ovšem potýkají i po měsících a letech. Prakticky neustále musí společně na něčem pracovat a cílit

²² Srov. tamtéž.

²³ Srov. FINKEL, R. a DANBY, P. *Legitimizing leisure experiences as emotional work: A post-humanist approach to gendered equine encounters.*

tím k tomu, aby jejich spolužití bylo příjemné pro obě strany. Uvědomují si, že mají, co dočinění se zvířetem, které má „svou vlastní hlavu“, a musí brát ohled i na to. Proto se snaží společně strávený čas naplnit činnostmi, které baví obě strany. Bytí s koňmi vnímají jako něco krásného, ale náročného. Právě to, že se svými koňmi absolvují nelehkou cestu, reflektují jako něco, co jim pomáhá se posouvat dál a co prohlubuje jejich vzájemný vztah. Podobné zjištění ukázal i výzkum Rebeccy Finkel a Pauly Danby.²⁴ I zde se ukázalo, že respondentky prožívají se svými koňmi těžké chvíle. Společné překonání některých náročných situací jim však pomáhá k vytvoření pevného pouta.

Audrey Wipper²⁵ ve svém článku interpretuje příběh sportovní jezdkyňe Lucindy Green a jejího koně jménem Wide Awake. Lucinda vypráví o tom, jak si s tímto koněm dlouhou dobu vůbec nerozuměla, a to jak při sportu, tak při běžné manipulaci. Popisuje, že si ze začátku vůbec nesedli a dlouho trvalo, než jeden druhého pochopili a začali si při jízdě i mimo ni rozumět. Nemohli najít „společnou řeč“, při závodech se jim nedařilo, kůň shazoval překážky a byl neposlušný, během toho, co o něj pečovala projevoval vůči ní agresivitu, kopal ji a dělal další naschvály. Navzájem se nerespektovali a nedůvěřovali si. Lucinda dokonce uvažovala o jeho prodeji. Až když oba v něčem ustoupili a jeden druhému se v některých věcech přizpůsobili, se jim začalo dařit. Nakonec se stali dobrými partnery. I tento příběh dokazuje tvrzení mých respondentek, že spolupráce s koněm je občas náročná a k tomu, aby si vytvořili dobré pouto, je potřeba čas a vzájemný respekt.

Ježdectví jako sport či obecně ježdění na koni nebylo ani zdaleka nejčtenějším tématem rozhovorů, což může být pro někoho překvapující. Všechny respondentky považují ježdění na koni za součást koňáctví a na svých koních jezdí nebo to mají do budoucna v plánu. Většina z nich nepovažuje ježdění za svou prioritu, nicméně jedna z respondentek mluví o ježdění jako o něčem, co má na koňáctví nejradši. Otevřeně mluví o tom, že si vlastního koně pořídila právě kvůli ježdění a nestydí se za to. Jízdu na koni považuje za sport. Některé respondentky při rozhovorech také zmínily, že je mrzí či štve, že někteří lidé, kteří nejsou do koňáctví zainteresováni, nepovažují ježdectví za sport. Ony samy však ježdectví jako sport vnímají. Jízda na koni vskutku není nic jednoduchého a je při ní potřeba mnoho aktivity jak ze strany koně, tak ze strany jezdce. Výzkum sice ukázal, že ježdění je součástí koňáctví, ale většina respondentek ho nepovažuje za něco, bez čeho by se neobešla. Rády se svými koňmi tráví čas jen tak a již pouze samotná přítomnost koní jim dělá radost. Nejvíce si užívají právě ty chvíle, kdy se

²⁴ Srov. tamtéž.

²⁵ Srov. WIPPER, A. *The Partnership: The Horse-Rider Relationship in Eventing*.

nic významného neděje. Jezdí své koně například pouze nakrmit, podrbat a napást. Totéž potvrzuje i studie Finkel a Danby, kde jedna z respondentek popisuje, že se svým koněm tráví každý den, i když zrovna nejezdí.²⁶

Můj výzkum dále ukázal, že některé z respondentek uvádějí, že prožívají se svými koňmi pocity radosti, štěstí, euforie, pohody, klidu a vděčnosti. Čas, který s koňmi stráví, popisují jako čas odpočinku, relaxace. U koní mohou zapomenout na starosti všedních dní a odreagovat se. S koňmi překonávají své strachy, ale také zažívají adrenalin. Jejich koně jsou pro ně oporou. Jedna z respondentek dokonce popsala čas, který stráví u koní, jako terapii a myslí si, že mnoha lidem by pomohlo, kdyby se mohli pravidelně o koně starat, být s nimi a „vyčistit si u nich hlavu“.

Podobné výsledky ukázal i kvalitativní výzkum, jehož autorkami jsou Dona Lee Davis, Anita Maurstad a Sarah Dean.²⁷ Ty v roce 2011 pomocí rozhovorů s 60 rekreačními a amatérskými jezdci, mezi nimiž byla většina ženského pohlaví, zjistily, že respondentky ježdění považují za příjemnou činnost, kterou mají spojenou se zábavou, radostí, štěstím a potěšením. Některé popisují jízdu na koni jako relaxaci a jízdu využívají k tomu, aby se vypořádaly s každodenními náladami nebo negativními emocemi. Pro některé z nich je jízda na koních či čas strávený s koňmi terapií. Koně jim také pomáhají udržet dobrou náladu a jsou pro ně psychickou oporou. Fakt, že to tak vnímá více koňáků, potvrzuje i výzkum Finkel a Danby,²⁸ jehož výsledky ukazují, že ženy utíkají ke koním od každodenní rutiny a pracovních povinností. Koně vnímají jako emocionální podporu a únik.

Můj výzkum také ukázal, že respondentky pociťují, že díky koním zažívají seberozvoj a trávení času s nimi je pro ně v mnoha věcech obohacující. Učí se od nich a zároveň se také samy kvůli nim vzdělávají. Popisují, že za dobu, co se věnují koním, sbírají zkušenosti. Jedna z respondentek popisuje, že se u koní naučila trpělivosti a samostatnosti. Jiné mluví o tom, že jim koně pomáhají v hledání sebe samých a v překonávání strachu. Dále mluví o tom, že se u koní naučily zodpovědnosti, nebrat si věci osobně, meditovat, pouze být v přítomnosti či řešit situace s chladnou hlavou. Díky koním se – dle slov některých z nich – stávají lepšími lidmi.

I respondentky, jež byly součástí výzkumu Finkel a Danby,²⁹ popisují, že je koně obohacují. Více věří v sebe samé, jsou více aktivní a zdatnější, sebevědomější, mají větší sebeúctu nebo lepší schopnost komunikovat. Jedna z respondentek

²⁶ Srov. FINKEL, R. a DANBY, P. *Legitimizing leisure experiences as emotional work: A post-humanist approach to gendered equine encounters.*

²⁷ Srov. MAURSTAD, A., DAVIS, D. a COWLES, S. *Co-being and intra-action in horse-human relationships: a multi-species ethnography of be(com)ing human and be(com)ing horse.*

²⁸ Srov. FINKEL, R. a DANBY, P. *Legitimizing leisure experiences as emotional work: A post-humanist approach to gendered equine encounters.*

²⁹ Srov. tamtéž.

popisuje, že právě díky koním je tím, kým je dnes. Ačkoliv respondentky tohoto výzkumu a respondentky mého výzkumu popisují, že se u koní naučily jiné věci a získaly jiné vlastnosti, přesto obě studie dokazují, že koně pomáhají člověku v jeho osobním růstu. Důvodem těchto rozdílů může být i věkové složení respondentů zmiňovaného výzkumu. Jeho účastnice byly ženy ve věku od 18 do 65 let, zatímco respondentky mého výzkumu byly pouze mladší ženy, ve věku od 15 do 30 let.

Další téma, které se objevilo v rozhovorech, bylo to, jak respondentky vnímají rozdíl mezi tím, když člověk chodí ke koním pouze jezdit, například do nějaké komerční jezdecké stáje, tím, když má člověk koně v pronájmu, a tím, když je jeho vlastníkem. Největší rozdíly respondentky vidí v zodpovědnosti, povinnosti se o koně starat, ve volnosti rozhodování o tom, čemu se s koňmi chtějí věnovat, v četnosti stráveného času s koněm, ve finanční náročnosti a v intenzitě zájmu.

Dalším tématem, které výzkum ukázal, je, že kolektiv a atmosféra stáje, kde má člověk ustájeného či pronajatého koně, hraje velkou roli v tom, jak vnímá tento svůj zájem. Některé z respondentek vyprávějí, že je pro ně důležité mít ve stáji kamarády a dobrý kolektiv. Některé z nich zažily prostředí stáje, které popisují jako toxické, a vysvětlují, že když takové prostředí navštěvovaly, tak se sice těšily na svého koně, ale měly mnohem menší chuť tam jezdit, jelikož se tam necítily komfortně. Z jejich výpovědí také vyplývá, jak důležité je dobře vycházet s ustajovatelem, trenérem a dalšími lidmi, se kterými se ve stáji setkávají.

Výzkum Finkel a Danby³⁰ ukázal, že mnoho žen, které se věnují koním, má pevný okruh přátel právě z řad koňáků, protože tito lidé smýšlejí podobně jako ony a dobře vědí, jaký tlak zažívají jako majitelky koní, a navzájem se podporují. Některé respondentky popisují, že za dobu, co se pohybují u koní, se seznámily s lidmi, které vnímají jako přátele do konce života. Respondentky mého výzkumu se o ničem takovém nezmiňují. Mluví ovšem o tom, jak důležité pro ně je mít u koní lidi, kterým mohou věřit, se kterými si vzájemně pomáhají a považují je za své kamarády.

Respondentky mého výzkumu patří mezi rekreační koňáky, kterým na jejich koních záleží. Součástí koňácké komunity jsou ovšem i lidé, kteří to mají jinak. Některé z respondentek se k ostatním koňákům vyjadřují a popisují, že se mezi nimi nachází i „toxická lidé“, kteří koně týrají, kterým jde pouze o ježdění, kteří mají koně „jako byznys“ nebo kteří se ke koním „nechovají fér“. Jedna z respondentek rozděluje lidi věnující se koním do skupin a označuje je jako hobby koňáky, jezdce (sportovce) a chovatele.

³⁰ Srov. tamtéž.

Výzkum dále ukázal, že se koňáci potýkají s nepochopením od svého okolí, respektive od lidí, kteří nejsou do koní nijak zainteresovaní. Setkávají se s posměchem, bagatelizací jezdeckví jako sportu, odrazováním od svého zájmu či celkovým nepochopením ohledně toho, proč se koním věnují a „co na nich vidí“.

I. H. Robinson³¹ ve svém článku z roku 1999 o vztazích mezi lidmi a koňmi uvádí, že lidé, kteří na koních nejezdí, se domnívají, že jezdci si libují v dominanci a kontrole nebo že jízdu mají jako určitou formu sexuálního potěšení a zesměšňují je za to. Uvádí, že důvodem může být stereotypní vnímání koňáků. Sám dále konstatuje, že o tomto tématu není dostatek studií, které by to potvrdzovaly. Jak si můžeme všimnout, můj výzkum ukázal, že lidé pohybující se u koní se i v dnešní době s posměchem od druhých stále setkávají a, byť zmíněný výzkum byl realizován již před čtvrt stoletím, situace se v tomto ohledu zřejmě příliš nezměnila. Dle mého názoru, důvodem, proč k tomu dochází, může být skutečně stereotypní vnímání jezdců, jak se Robinson domnívá. Musím s ním ovšem souhlasit i v tom, že abychom mohli s jistotou říct, proč se tak děje, bylo by potřeba se touto problematikou zabývat hlouběji.

Domnívám se, že vytyčený cíl této práce se mi podařilo naplnit a výzkum, který jsem provedla, přinesl velmi zajímavé výsledky. Z důvodu volby kvalitativního výzkumu nelze výsledky zobecnit na celou komunitu koňáků. To ovšem ani nebyl záměr této práce. Naopak jsem se v této práci snažila koňáctví probádat a následně představit více do hloubky. Můj výzkum měl určitá omezení. Respondentky tohoto výzkumu byly výhradně ženy, které zastupují pouze jednu skupinu lidí věnujících se koním, konkrétně rekreační koňáky. Jako další omezení by se mohlo zdát to, že vybrané respondentky jsou mé kamarádky a všechny se navzájem znají. Osobně se ovšem domnívám, že právě náš blízký vztah pomohl k tomu, že jejich výpovědi byly otevřené a autentické. V rámci rozhovorů jsem se vždy snažila dát všem respondentkám dostatek prostoru na vyjádření a svobodu v tom, o čem chtějí mluvit. Mým cílem bylo do jejich vyprávění co nejméně zasahovat a neovlivňovat tak jejich výpovědi. U některých rozhovorů se mi to dařilo velmi dobře, u jiných jsem se toho párkrát dopustila.

Je také důležité připomenout, že já sama jsem koňákem, a to se zajisté na této práci podepisuje. Domnívám se, že právě má osobní zainteresovanost dodává mé diplomové práci určitou přidanou hodnotu, co se týče interpretace dat i celkového sdělení této práce. Výzkumník, který by nebyl koňákem, by s největší pravděpodobností pojmul tuto práci jinak. Je tedy patrné, že mé výzkumné šetření sice mělo určité limity, ovšem i přes to se ukázalo, že některé výsledky mého výzkumu se shodují i s výsledky jiných autorů zabývajících se tímto tématem

³¹ Srov. ROBINSON, I. H. *The human-horse relationship: how much do we know?*

a perspektivy mého a uvedených kvalitativních výzkumů se vzájemně doplňují, takže celkově nabízejí poměrně komplexní pohled.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zjistit, jak lidé, kteří tráví svůj volný čas s koňmi a označují sami sebe jako koňáky, reflektují tento svůj zájem. Cíle bylo dosaženo za pomoci kvalitativního výzkumu. Základní metodou sběru dat byly otevřené hloubkové rozhovory s šesti respondentkami. Domnívám se, že cíl této práce se mi podařilo naplnit a výzkum přinesl zajímavé výsledky. Témata, která vzešla z výzkumu jako klíčová, jsou tato:

V první řadě se ukázalo, že vzájemný **vztah mezi člověkem a koněm** je zřejmě nejdůležitějším aspektem koňáctví. Tento vztah respondentky charakterizují především jako partnerský. Lze říci, že své koně opravdu milují a mají s nimi výjimečné a krásné vztahy. Respondentky mého výzkumu v této souvislosti také naráží na téma **zrcadlení člověka koněm**. Jde o jev, kdy kůň odráží lidské emoce a chování. Respondentky ve svých výpovědích reflektují i to, že po boku svých koní zažívají **seberozvoj**. Od koní se mnohému učí a získávají mnoho zkušeností. Koně mohou v mnoha ohledech člověka obohatit a pomáhat mu v jeho osobním růstu, a to například i díky zrcadlení, které zmiňují výše.

S vlastnictvím koní se pojí také **starost**. Starost o koně rozhodně není nic jednoduchého a pojí se s ní mnoho povinností týkajících se péče o tato zvířata. Dílčí témata, která se v rozhovorech často objevovala v souvislosti se starostí, jsou pak **finanční náročnost**, **časová náročnost** a také **psychická náročnost** tohoto zájmu. Starost o koně a všechny tyto její aspekty považují respondentky za nedílnou součást jejich života s koňmi. O své koně ovšem pečují s láskou a rády. Dalším tématem, které s tímto úzce souvisí, je **zodpovědnost**. Majitelé koní si uvědomují, že velké zvíře s sebou nese také velkou zodpovědnost a vnímají ji jako něco, co k vlastnictví koní zkrátka patří. Je to ovšem něco, co je často poměrně dost tíží.

Respondentky mého výzkumu považují koně za **součást svých životů**. Troufám si říct, že to tak má většina koňáků. To, že jsou koňáci, považují za svůj charakteristický rys a vnímá je tak i jejich okolí. Koně jsou pro ně více než jen zábavou či koníčkem. Koně jsou pro ně celoživotním zájmem. Díky hloubce svého zájmu se ovšem potýkají často s tím, že mají problém skloubit svůj koňácký a osobní život. S tímto může souviset také **nepochopení**, se kterým se koňáci často setkávají, ať už z řad veřejnosti či od blízkých lidí, kteří nejsou do koní nijak zainteresovaní. Ti často nechápou motivaci koňáků pro jejich zájem či se jim za něj dokonce posmívají. Což je něco, co respondentky mnohdy mrzí a štve.

Vztah a spolupráci se svým koněm respondentky vnímají nejen jako nedílnou součást jejich života, ale také jako **cestu plnou vzestupů a pádů**. Spolupráci s koňmi respondentky popisují jako cestu, na které společně s nimi zažívají mnoho krásných, ale také mnoho těžkých chvil. Tato „cesta“, kterou společně absolvují, a momenty, které společně prožívají, ať už jsou hezké či nikoliv, utváří a posilují jejich vzájemný vztah.

Důležitou součástí koňáctví je také samotný **čas s koněm**. Výzkum ukázal, že samotná jízda na koni není ani zdaleka nejčastější aktivitou, které se respondentky ve svém volném čase s koňmi věnují. Ježdění není pro většinu z nich prioritou a rády se svými koňmi tráví čas „jen tak“. Koně mají spojené s pocitem radosti a štěstí. Čas strávený s koňmi je pro ně časem odpočinku a odreagování se.

Součástí této práce je také podkapitola, ve které popisují rozdíly, z pohledu respondentek, mezi **„ježděním někde“**, **pronájmem a vlastnictvím koně**. Dalším souvisejícím tématem je **prostředí a atmosféra stáje**. Ukázalo se, že vzájemné vztahy lidí ze stáje a celková atmosféra místa, kde má člověk ustájeného koně, hrají významnou roli v tom, jak koňáci vnímají svůj zájem. V prostředí stáje se chtějí cítit příjemně a mít se všemi, včetně ustajovatele a trenéra, dobré vztahy. Zároveň je třeba podotknout, že z výpovědí respondentek vyplývá i to, že **nejsou koňáci jako koňáci**: ve skupině lidí, kteří se věnují koním, se nachází mnoho různých typů koňáků a každý tento svůj zájem vnímá a žije jinak, přičemž ne všichni koňáci si mezi sebou rozumí. Vůči přístupu některých koňáků ke koním se respondentky poměrně výrazně vymezovaly.

Na základě výzkumu lze konstatovat, že respondentky reflektují koňáctví jako krásný, naplňující, ale zároveň také jako poměrně náročný zájem a jsou schopné pro něj mnohé obětovat.

Koňáctví jako volnočasový zájem je téma, které zatím nebylo příliš zkoumáno, a nemáme tak k dispozici mnoho zdrojů, které by se jím zabývaly. Jako vášnivá zástupkyně skupiny koňáků i jako autorka této práce bych ocenila, kdyby se tomuto tématu, především v prostředí České republiky, dostalo více pozornosti, jelikož skupina milovníků koní se neustále rozrůstá. Další výzkum by se mohl více do hloubky zaměřit například na téma zrcadlení. Mohlo by být zajímavé prozkoumat například i to, jak by šlo koně jakožto „zrcadla lidské duše“ využít v rámci seberozvoje, sebereflexe a podobně (a to obecněji, nikoli nutně pouze v souvislosti s hippoterapií). Dalším tématem, které by stálo z mého pohledu za hlubší prozkoumání, je téma genderové nevyrovnanosti koňáků, téma obětavosti majitelů koní nebo již výše zmíněné téma nepochopení či odsuzování tohoto zájmu lidmi z řad veřejnosti.

Troufám si říct, že má studie přináší poměrně realistický pohled na koňáctví jako volnočasový zájem. Díky výpovědím respondentek můžeme lépe pochopit,

že ježdění na koni je pouze jednou z mnoha věcí, které tento zájem obnáší. Tato práce by tak mohla být užitečná i pro člověka, který uvažuje nad pořízením vlastního koně. Jejím obsahem nejsou základní informace o jezdeckví či chovu nebo postupy práce s koňmi. Takových knih, článků a dalších zdrojů je již k dispozici poměrně velké množství. Má práce nabízí pohled na koňáctví z jiného úhlu. Nevěnuji se zde koním, ale lidem. Lidem, kteří se ve svém volném čase věnují koním a sami sebe označují jako koňáky. Autentické výpovědi respondentek přinášejí pohled na to, jak ony samy reflektují koňáctví jako svůj zájem. Díky jejich otevřenému vyprávění můžeme nahlédnout na to, co jako majitelky či nájemkyně koní zažívají, s čím se potýkají, co na koních milují, jaká vnímají pozitiva i negativa svého zájmu, co jim vlastnictví koní přináší, co jim bere, jak se tento zájem obecněji projevuje v jejich životě a jaký v něm vidí smysl.

Seznam použitých zdrojů

- BLAŽEK, M. *Statistika ČJF pro rok 2020*. Online. In: Jezdecký informační systém ČJF. Dostupné z: <https://www.jezdectvi.org/clanek/statistika-cjf-pro-rok-2020>. [cit. 2024-03-07].
- CLOUGH, H., ROSHIER, M., ENGLAND, G., BURFORD, J. a FREEMAN, S. *Qualitative study of the influence of horse-owner relationship during some key events within a horse's lifetime*. Online. *Veterinary Record*. 2021, roč. 188, č. 6. ISSN 0042-4900. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/vetr.79>. [cit. 2024-03-07].
- FINKEL, R. a DANBY, P. *Legitimizing leisure experiences as emotional work: A post-humanist approach to gendered equine encounters*. Online. 2019, roč. 26, č. 3, s. 377-391. ISSN 0968-6673. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/gwao.12268>. [cit. 2024-03-07].
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- JANCZAREK, I. a WILK, I. *Leisure riding horses: research topics versus the needs of stakeholders*. Online. *Animal Science Journal*. 2017, roč. 88, č. 7, s. 953-958. ISSN 1344-3941. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/asj.12800>. [cit. 2024-03-07].
- Jezdectví*. Online. In: Český olympijský tým. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/sport/25>. [cit. 2024-03-09].
- MAURSTAD, A., DAVIS, D. a COWLES, S. *Co-being and intra-action in horse-human relationships: a multi-species ethnography of be(com)ing human and be(com)ing horse*. Online. *Social Anthropology*. 2013, roč. 21, č. 3, s. 322-335. ISSN 09640282. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/1469-8676.12029>. [cit. 2024-03-07].
- NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. Praha: Triton, 2021. ISBN 978-80-7553-886-4.
- PRAŽÁKOVÁ, M. *Sebepoznání skrze koně: Uchopte otěže svého života*. Online. In: Martina Pražáková. Dostupné z: <https://www.martinaprazakova.com/sebepoznani-skrze-kone>. [cit. 2024-03-21].

- ROBINSON, I. H. *The human-horse relationship: how much do we know?*
Online. *Equine Veterinary Journal*. 1999, roč. 31, č. S28, s. 42-45. ISSN
0425-1644. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.2042-3306.1999.tb05155.x>. [cit. 2024-03-07].
- ŘIHÁČEK, T., ČERMÁK, I., HYTYCH R. a kol. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6382-2.
- SMÉKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 2., opr. vyd. Brno, 2004. ISBN 80-865-9865-9.
- WIPPER, A. *The Partnership: The Horse-Rider Relationship in Eventing*.
Online. *Symbolic Interaction*. 2000, roč. 23, č. 1, s. 47-70. ISSN 0195-6086.
Dostupné z: <https://doi.org/10.1525/si.2000.23.1.47>. [cit. 2024-03-07].

Přílohy

- Příloha I: Přepis rozhovoru 1 (Tereza)
- Příloha II: Přepis rozhovoru 2 (Veronika)
- Příloha III: Přepis rozhovoru 3 (Klára)
- Příloha IV: Přepis rozhovoru 4 (Kristýna)
- Příloha V: Přepis rozhovoru 5 (Lada)
- Příloha VI: Přepis rozhovoru 6 (Hana)

Příloha I: Přepis rozhovoru 1 (Tereza)

Terez, jak to máš s koňma? Co ty a koně?

Ahm, super. (Smích)

Neboj se.

Noo. Já nevím, jak mám začít ale.

Tak třeba můžeš začít nějakou tvůj koňskou příběh. Jak ses dostala ke koním.

Ahm. Noo. Tancovala jsem šest let. Pak mě to nějak přestalo bavit a mamka si řekla, že mě nechá zkusit si zajezdit na koni. A já jsem začla jezdit s tím, že mi teda koupili jednu permanentku, že budu jezdit, nevím, asi měsíc a pak prostě skončím.

A to bylo u (...)?

Jojo. A potom jsem nějak pokračovala. Tam jsem byla asi tři roky a začla jsem si říkat, že bych chtěla asi jinam, protože mě to tam nějak nebavilo. Nevím ani jako proč. Každopádně asi to bylo i tím, že já jsem v té době chtěla skákat a jezdit Anglii a ona mě furt cpala do westernu. Tak asi proto jsem si řekla, že bych chtěla jinam. A pak jsem začla dělat strašný chyby a ona na mě furt řvala. Takže jsem začla hledat jinde. Jezdila jsem tak různě jako s kámoškou všude možně a potom jsem se dostala do takový... To nebyla ani jako stáj. To bylo prostě, že byli koně na louce a oni na nich jezdili. Tam jsem poznala Hanču a Laduš. A to bylo hodně zajímavý. Tam jsem se naučila strašně moc věcí, jakože takový ty prudký kopce scházet, to je úplně v pohodě, a takovýhle věci. Noo pak jsem si řekla, že už mě to tam vlastně nebaví, tak jsem se vrátila zpátky k (...). Ta mi řekla, že jsem se naučila strašně moc chyb, tak jsem si říkala: „Supr!“ No, jenomže jak jsem tam byla jako podruhý, tak už to nebylo úplně ono. Aaaa tak jsem si našla pronájem kobyly v (...). A to bylo skvělý. Já jsem se cejtila, jako že je moje. Prostě jsem si mohla dělat, co jsem chtěla. Horší bylo teda to, že jsme měly domluvu, že majitelka bude platit všechno, nakonec jsem to všechno platila já, takže to nebylo úplně ono. Ale bylo to strašně fajn a poznala jsem tam jako hrozně moc holek. Pak jsem teda spadla. Zlomila jsem si klíční kost, a to bylo hodně nepříjemný. Byla jsem na půl roku úplně mimo provoz. Takže jsem nemohla jezdit, a to pro mě bylo jako hrozný. Ale bylo mi nabídnuto, že můžu trénovat holky. Takže jsem je brala jako třeba ven, kde jsme chodily sice jenom v kroku, ale ty holky z toho byly nadšený, protože to prostě byly, já nevím, devítiletý holčičky, který prostě byly rádi, že jezdí na koních. Anebo jsem je brala na jízdárnu, kde teda už jsem jim připravovala různý jako tréninky, nevím, různý kavaletový práce a tady to. Nevím, jestli jsem byla úplně jako supr, ale mě to bavilo, dokad' ty holky fakt dělaly, co jsem jako chtěla. Když už vymejšlely nějaký blbosti, neposlouchaly mě, tak to bylo jako, to bylo šílený. No a potom jsem začla pomalu jezdit a pomáhala jsem kámošce obsedat koně. A v ten moment jsem si jako říkala, že bych chtěla něco takovýho víckrát. Ale furt jsem teda měla v pronájmu tu kobyly.

Tu jsem teda zjistila, že jako umřela už. To mi bylo fakt líto. Protože oni jí... Já jsem si ji chtěla koupit, když mi pak rodiče řekli, že můžu mít koně, ale to nakonec jako nevyšlo. Každopádně teda jsem potom začla mít jako docela velký zdravotní problémy, že jsem jako sotva chodila. Protože mi bylo řečeno, že mám měkký obratle. Pak mi bylo řečeno, že je to úplná blbost. Nevím, co s těma zádama mám, bolí mě jako doted'ka, ale nějak s tím jako zvládám žít. Každopádně ... byla i ta kobyla potom teda nemocná a potřebovala si potom na toho veterináře jako vydělat. Takže začla chodit znova na ty kroužky, který já jsem jako by trénovala ty holky tam. No jenomže jednou se prostě stalo, že jsem měla mít tu kobylu já, a ona zrovna byla na tom kroužku. Tak jsem šla za majitelem stáje. Říkám: „Hele, tohle se mně nelíbí.“ A pohádali jsme se. On mi řek, že ať jdu pryč. Že buď mi teda dá ten zbytek těch peněz z toho, co mám zaplacený, anebo si to dojezdím a další měsíc už tam nebudu. Tak jsem řekla, že si to teda dojezdím. Takže jsem s tou kobylou trávila poslední chvíle času. A poslední den jsme spolu byly na Valentýna. To bylo moc hezký. Bylo to... Jsem si myslela, že je to jako můj nějaký spřízněnej kůň. Teď si to jako úplně nemyslím, ale měli jsme spolu nádhernej vztah. Ta kobyla šla se mnou úplně do všeho. A všechny ostatní shazovala prostě. Ale se mnou byla jako v pohodě. To byla skvělá kobyla. Noo, ale pak jsem teda skončila. Měla jsem chvíli pauzu. No a pak mi nevyšlo strašně moc jako pronájmů a můj tatka mi řek ... Jednou úplně jen tak se mě zeptal, kolik stojí jako takovej kůň měsíčně. Tak jsem mu tak jako řekla – a on, jako, proč jsem to neřekla dřív, ať si nějakýho vyberu. To bylo moc hezký. Každopádně jsem si vybrala koně. Ten ale... Pán mi řek, že jestli mi není aspoň dvacet nebo minimálně osmnáct, ale dvacet lepší, tak, že mi toho koně neprodá. Říkám: „Tak to je supr!“ No a pak jsem našla Lambádu, no. A jela jsem se na ni podívat a hned jsem jako věděla, že tu potřebuju. No a pak začala naše cesta, no. Docela náročná. Ale tak to má asi každěj s vlastním koněm, no. (povzdech) Noo.

Klidně řekni od začátku, jak jsi to měla s Lambádou.

Noo, původně jsem se měla stěhovat právě do (...), ale měla jsem tam bejt jako u kámošky, ale ... nakonec ji vyhodil ten, u koho to měla, ty pozemky, takže vlastně dva dny nebo den předtím, než jsem si měla ject pro kobylu, tak jsem zjistila, že ji nemám kam dát. Aaaa takže jsem teda volala do jedný stáje, tam mě teda řekli, že úplně v pohodě. A v den, kdy jsme jeli pro Lambádu, tak mi bylo řečeno, že jsou tam koňský vši. A že tam si koně dát prostě nechci. Tak jsem teda nevěděla, jako, co mám dělat. A bylo mi nabídnuto, že ta paní, která nám ji vezla, tak že k ní si to můžem dát. No, jenomže to bylo prostě ve vesnici, kde nejezdil autobus, takže mě tam jako furt museli vozit rodiče. Ale nějak jsme to zvládali. A tam teda jsem se s Lambádou jako začla poznávat a noo. Bylo to těžký, protože byla strašně rozmazlená. Takže mě jako chtěla kousat, kopat a takhle. Z toho jsem byla hodně nešťastná, protože jsem si říkala: „Můj první kůň, a já prostě ho nezvládám...“ Ale všem okolo jsem říkala, jak je to skvělý, protože jsem nechtěla, aby si mysleli, že to nezvládám. A nechtěla jsem od nikoho ani jako pomoct, protože prostě já mám svého koně a já to zvládnou. Ale teďkon si říkám, že jsem si o tu pomoc měla říct

jako mnohem dřív, protože to pak viděla... Jak se ke mně chová, tak to pak viděla majitelka tý stáje a říká, že to je prostě hrozný. Protože ona mě prostě třeba natlačila na zeď a chtěla mě kousnout. Takže mi řekla, že mi pomůže a bude mně i Lambáde dávat tréninky. No, ale že ten výcvik stojí asi nějakých patnáct, dvacet tisíc. A já říkám, že teda na to jako nemám, a rodiče řekli, že mně to určitě platit nebudou. Takže jsem si to tam měla odpracovat. Jenomže to byla zrovna doba, kdy jsme měli distanční výuku, takže jsem tam mohla být jako třeba od rána prostě až do večera. Ale bylo to hrozný, protože jsem pracovala třeba šest hodin, a ona mi za to odebrala dvě stovky, jakože z toho celého dluhu, co jsem tam jakoby měla. Bylo to strašný, já už jsem odcházela domů vyčerpaná, a když mi třeba chtěli pomoci rodiče, tak ona, jakože jsem neschopná a nedokážu tu práci udělat sama a takhle. A mamka říká: „Ne, jenom chci pomoci svému dítěti, když už teda tady dře šest hodin, tak proč bych jí nepomohla, protože už vidím, jak je vyčerpaná a prostě ji chci vzít domů, tak jí prostě pomůžu.“ No a tak jsem se o tom bavila doma s rodičema a řekla jsem, že už to prostě nezávážně dál, protože jsem to dělala měsíc a chodila jsem domů extrémně strhaná. Ani jsem si to už u těch koní neužívala, protože jsem tam chodila hrozně znechucená, jakože budu tam pracovat, s koněm budu tak hodíku a pak budu pracovat dál, protože prostě si to potřebuju odpracovat. A tak rodiče řekli, že jsou s tím v pohodě a že jestliže tam ještě jsou nějaký peníze, který nemám odpracovaný, tak že jí to prostě normálně dají. No a dostala jsem seřváno, že jsem jenom malý dítě, který nemá právo na to si stěžovat, že ho něco bolí, protože já jsem měla strašný problémy znova s těma zádama, že už jsem jako taky moc nemohla chodit. A ona, že ostatní lidi se mají hůř, že já jsem jenom student, co sedí prostě doma a píše si sešity. A v tu dobu jsem byla rozhodnutá, že Lambádu prodám. Protože mě to nebavilo vzhledem k okolnostem. A říkala jsem si, že prostě na co mám koně, když mě to tam nebaví, chodím tam znechucená a tohleto. Tak rodiče jako říkali, že je to škoda. Aaa ještěže jsem to neudělala. No a potom jsme začli mít jako různé problémy, co se týče jako zdraví. Tím, jak jsme měli ty tréninky, tak ona používala westernový věci, který já jsem jako neměla, a používala je na všechny koně stejný prostě. Stejný podbřišáky, stejný čištění, tohleto. Takže se u Lambády objevily... My jsme si původně mysleli, že je to odřenina v místě podbřišáku. Ale údajně to byla trichofitoza. Což je nějaká plíseň koní. Jenomže Lambáda to měla čistě jako jenom stroupky, nic extra. Ale začlo se to projevovat i na dalších koních. Takže jsme měli jako karanténu a bylo nám řečeno, že za všechno můžeme my a můj kůň. Vzorky se odebíraly z jinýho koně, což je zvláštní, nechápu. Ale ostatní koně měli jako boule v místě podbřišáku. Můj kůň tam měl jenom stroupky. Takže vlastně můj kůň to nemusel vůbec mít. Nebo jenom nějakou lehkou formu. Každopádně teda jsme potom... Ona nám řekla, že lidi nevyhazuje, ale že my máme jako datum, do kdy máme odejít, protože prostě jsou tam na nás všichni našťvaný, a že prostě tyhle ty problémy tam nikdy neměla, a co jsme přišli my, tak jsou tam strašný problémy, takže máme prostě odejít. No a celou dobu, co jsem Lambádu jakoby měla, tak mi bylo jako předhazováno, že je to strašnej kůň, že je to mezi koňma hroznej bezd'ák, že je strašně ošklivá, že mi je k ničemu, že si mám koupit jinýho koně a tohle to. A potom teda, když už jsme měli tyhle ty problémy, začly se

o nás šířit pomluvy v ostatních stájích. Protože prostě já, když jsem někam zavolala, že se tam chci přestěhovat, a oni jakože, no ale vy jste s tím plesnivým koněm, tak to jako vůbec. A tak mně rodiče řekli, že Lambádu uspíme, a že skončíme s koňma úplně a nebudem jako to vůbec řešit už. Tak to jsem jako řekla, že určitě ne, že se určitě najde nějaká možnost, jak to udělat jinak. No a takže jsme Lambádu... Dali jsme jí tři dávky nějaký vakcíny proti tomuhle tomu, že jako to nemůže šířit dál.

Volala jsem do (...), že bych si tam chtěla ustájit kobylu k jedné paní. Protože to měl ten chlap a paní jakoby napůl, tak já jsem řekla, že bych si to dala k té ženské. A ona se dozvěděla právě skrz ty pomluvy, že můj kůň tohle to prodělal, a že prostě nechce. Tak říkám, že ale má za sebou ty tři dávky, tak že už není šance, aby to jako přenesla dál. A pak se ozvala přítelkyně toho chlapa, že ji zajímá, jak to je, že jako je určitě blbost, aby to furt přenášela dál, zajímala se o to. A řekla, že mi u něj domluvila místo s tím, že kvůli tamté že půjdu nejdřív... Oni měli dvě stáje. Takže půjdu do té druhé stáje, a pokud to tam žádnéj kůň nechytne, tak že si ji můžu přestěhovat do (...). No, byla jsem asi měsíc v tamté stáji. To bylo jako hrozný, ale nějak jsme to tam jako přetrpěli.

No a pak jsem se přestěhovala do (...). Já jsem to tam jako všechno znala, ale zároveň to bylo hrozně zvláštní, protože prostě ty holky tam byly novy a mně s Lambádou to v tu dobu moc nefungovalo. Šly jsme třeba na vyjížďku, a ona se prostě rozhodla, že chce jít na druhou stranu, tak mě odtáhla. A já jsem byla hrozně bezradná, protože jsem nevěděla, co mám dělat, a nikdo nebyl, jakoby, kdo by mi pomohl. A bylo to strašný. Byla jsem na to sama, ale furt jsem všem říkala, že je všechno jako v pohodě. A ani nevím, jak se to jako stalo, ale nějak prostě to bylo v pohodě už. Že jsme začali jezdit na vyjížďky, pracovat normálně a Lambáda prostě byla jako lepší. Nevím, jestli to bylo tím, že jsem jako u ní byla třeba častěj nebo takhle. To nevím, ale začla se chovat líp a náš vztah se jako posunul úplně někam jinam. A našla jsem si tam kámošky, se kterýma jsem jezdila na vzjížďky, takže jsme i s Lambádou jako objevovaly a vlastně jsme si jako by ten vztah utvrzovaly i třeba na těch vyjížďkách. V té stáji jsem třeba i spala a takhle. A bylo to jako skvělý.

Ale pak jsme se tam s těma holkama začly hádat a to pro mě bylo nepříjemný. Já jsem pak nechtěla už zase jezdit ani jako za Lambádou a zase jsem měla moment, kdy jsem si říkala, že ji radši prodám, aby byla u někoho, kdo jako jí bude tu lásku dávat. No a pak jsem si jednou řekla, že prostě to takhle jako nechci. Pohádaly jsme se neskutečně s holkama, a já jsem teda řekla, že se stěhuju. A to bylo právě do (...). A byla jsem z toho jako hrozně nervózní, protože jsem si říkala, co když to jako tam bude stejný jako všude. A Lambáda z toho byla teda taky dost vystresovaná. Ale nějak jsme to zvládly. Koně ji tam tak nějak jako přijmuli. My jsme se tam taky tak nějak jako skamarádili. Takže jsem byla jako v pohodě a začla jsem tam jako jezdit i docela s radostí. No a pak to začalo jít trošku z kopce, ale zase ty vyjížďky byly taky o něčem jako jiným než předtím. Bylo to supr. S Lambádou jsme měly taky jako vztah zase na jiný úrovni. I přes to, že to jakoby jde furt nahoru dolů. Není to furt skvělý. Tak musím říct, že tam jsme se taky jako dost posunuly. No a potom to začlo bejt hodně blbý, tak jsem začla přemýšlet nad tím, že se přestěhuju. Ale furt

tam nebylo to, že bych si jako řekla, že fakt chci. Dokad' to teda neřekla jako Kristý, že jde taky. No, tak jsme to nějak začly řešit, no, a i přestože to teda nevypadalo, že se sem přestěhujuem skrz to blbý očkování, tak jsme tady a jsme fakt moc spokojený. Tak snad to tak bude i nadále, no. Tak ted' už jenom zhubnout a začít jezdit, no.

Teri, jaký to pro tebe je, být s Lambádkou?

Skvělý. Já si jako často přemýšlím nad tím, co bych jako dělala, kdybych neměla Lambádu, a vlastně vůbec nevím, protože mě nic jinýho nebaví. Zkoušela jsem strašně moc věcí, ale nikdy jsem u ničeho jako nezůstala. A ty koně jsou pro mě takový místo relaxu, kde prostě můžu zahodit všechny problémy. A Lambáda mě jako občas vytočí, ale myslím si, že jsme si jako hodně podobný, takže pro ni mám hodně jako pochopení. Ona, si myslím, že pro mě taky. Ale fakt nevím, co bych jako dělala jinýho. Jestli bych prostě... Nevím, skončila bůhví kde? Nevím, ale... Určitě bych se neučila jako furt do školy. Taková já nejsem. Golf bych taky určitě nedělala, nehrála bych a nevím. Žádný jako takovýhle aktivity mě nějak nebaví. A ty koně, to je takovej jako adrenalin, zároveň se tu člověk odreague, takže... Vlastně tu mám jako všechno, no.

Řekni mi tvůj pohled na koňáctví.

No, tak určitě se tu najde strašně moc toxických lidí, což si myslím, že je hrozná škoda, protože všichni, nebo aspoň většina, máme jako za účelem užívat si to tu, aaa, jak to říct... Prostě si nemyslím, že bysme si měli jako... Spíš bysme si měli pomáhat, než se tu nějak jako hádat a prostě na co bejt jako hnusnej. A nevím, třeba nechápu týrání koní, to je, to je taky hnus. Proč bych měla ubližovat někomu. Nevím, je to zvláštní, no. Myslím si, že by to mělo být víc hezký místo než nějaký toxický. Je pravda, že jak jsme v ženským kolektivu, tak jsou to strašný slepice. (smích)

Jo, jako když se mně někdo třeba ptá, jako co u těch koní dělám a takhle, tak říkaj jakože: „A to jseš tam jako třeba i prostě v zimě?“ A já říkám: „Hm, i třeba jako když fakt mrzne.“ A oni jako nechápou. Oni si asi myslí, jakože tam ten kůň jako přežije... Jako přežil by, ale prostě máš nějakou v sobě jako to, že se o něj potřebuješ prostě starat, a když už ho máš, tak proč by ne, že jo. Ale jo, obětujeme tomu hodně. Je to těžký vysvětlit. A třeba já to беру jako sport. Jakože ne že bych závodila a tohleto, ale furt je to pro mě jako nějakým způsobem sportování, to, že na tom koni jako jezdím. Strašně moc lidí si myslí, že na tom koni jenom sedíš a ten kůň všechno dělá za tebe. Což mně přijde taky jako blbost. Protože přece toho koně musíš nějak donutit k tomu, aby to jako udělal. A přijde mi hrozně jako... Jako kde to vzniklo. Je zajímavý, jak přišli na to, že to jako sport není. Proč si to ty lidi myslí? Jo, jako vypadá to, že na tom koni jenom sedíme, to neříkám jo, asi jo. Ale všechnu tu dřinu, to prostě vidí už strašně málo lidí. Což si myslím, že je taky škoda, že by se o tom jako asi mohlo mluvit víc. Ale zas lidi, který tomu věřit nechtěj, tomu věřit nebudou. Už jako, je to taky jako sport. Když už můžou být třeba šipky sport, proč by nemohlo bejt ježdění na koni sport? (smích) Jako, nevím. A to by mě hrozně zajímalo, proč si to tolik lidí myslí. Že jako nevidí že... Nebo já nevím! A

zas když jim člověk řekne: „Tak si to zkus, sedni si na toho koně.“ — „Ne, to já nezvládnou.“ A co? Tak když na tom koni sedíme, tak to zvládne každéj, ne? To prostě nechápu. Koně chudáci makaj, a my si jenom sedíme. To je prostě jako když si lidi myslí, že udidlo týrá koně. Přitom prostě jako když s ním dobře zacházíš, tak mu neublížíš ani. Jakoby jasně, že jim to není příjemný, ale třeba i bezudidlovkou ublížíš. Ale to nikdo neřeší. Prostě udidlo týrá koně. Ty si sedneš na koně a týráš ho. Proč? Jakoby ty lidi ani podle mě nezajímá to, jako jak to fakt je, ale je to jenom, co slyší a co si myslí jako. Kdyby se všichni zajímali o to, jako jak to fakt je, tyjo, to by byl svět mnohem hezčí.

Jako je pravda, že když se tomu koni třeba něco stane, tak jako je to psychicky náročný jak pro něj, tak nás, takže asi možná je to, jako že nám víc berou, než že nám dávaj. Ale zas to, že my se jako o ně postaráme a tohleto, tak oni nám jako oplácí v něčem jiným. Takže si zas nemyslím, že by to bylo jako, že by nám víc brali. Myslím si, že prostě občas nám uberou, ale pak nám to zas jako vrátí, pokud se k němu jako chováme tak, jak máme, a nemlátíme ho nebo tak. Tak si myslím, že se to určitě jako vrátí, že to není jenom... Ale je možný, že si to některý lidi jako můžou myslet, že prostě vlastně z toho prakticky jakoby nic nemáme a jenom dáváme, no. Hm. To je hrozný se nad tím takhle zamyslet. (smích) Ale jako, zas, proč to tak jako vypadá? Proč my to jako takhle nevnímáme? Nebo já to třeba osobně takhle nevnímám, že by mě to jako něco nějak výrazně bralo. Samozřejmě, že je to psychicky náročný, protože furt je to živý zvíře. Každéj den se můžeš prostě bát..., nevím, že se něco stane. Ale nevnímám to jako, že by mi to něco bralo. Spíš mi přijde, že mi to jako dost dává. Že si tady můžu odpočinout a nemusím jako tady řešit nějaký kraviny. Nevím, proč to tak jako vypadá. Jako je pravda, že je strašně moc jako šílených koňarek. Že jsou to prostě bláznivý ženský, ale zas se tu určitě najde jako spoustu lidí, který prostě nejsou závistivý a rádi pomůžou a tohleto. A taky si myslím, že je to prostě kvůli tomu, že ty koně neberou jako nějaký stroje nebo takhle. I přes to, že jich je tu podle mě jako taky dost, že si řeknou: „Teď jdu jezdit.“ A prostě je jim jedno, co bude pak. Prostě jdu jezdit, chci nějaký výsledky, chci tohleto. Ale určitě je tu taky jako velká skupina lidí, který prostě to berou jakože: „Je to můj kámoš a nemusím jezdit za každou cenu.“

Vnímala jsi třeba, když jsi úplně začínala s koňma a teď, když bys to porovнала, to svoje vnímání jako toho.

Jako, je to jiný. Tak předtím já jsem to brala jakože za účelem zajezdit si. Vzhledem k tomu, jak to jako hlavně u (...) chodilo. Že prostě tam jdeš, zajezdíš si a jdeš domů. Aaa teď kon je to úplně něco jinýho, protože prostě... Ale je to i tím, že mám jakoby svého koně. Kdybych třeba furt někam takhle jako chodila jenom jezdit, tak bych to třeba taky brala jinak. Tam to bylo prostě o tom zajezdit si, ale teď kon mám nějakou jako povinnost prostě se o toho koně starat. Zodpovědnost. Takže to určitě jako beru jinak, protože prostě se musím starat a není to jenom o tom ježdění, protože kůň prostě není stroj. Takže určitě si jako nemůžu říct: „Dneska jdu jezdit.“ A pak přijdu, kůň má roztrhnutou nohu a řeknu si: „Neva, jdu jezdit.“ Prostě, musím se postarat o tohleto, a určitě je to jako jiný, no. A hlavně předtím jsem byla malá,

takže to bylo takový jako: „Jo, jdu si zajezdit a vlastně mě nic moc nezajímá, prostě jezdím na koni a jsem ráda.“ Jako nedokážu si třeba představit mít koně jako v té době, kdy jsem začínala. Mít svého koně. To by bylo podle mě fakt šílený. A taky nechápu jako lidi, který začínaj a rovnou si koupí svého koně. Podle mě by to tak úplně bejt asi nemuselo. Prostě. Jasně, že třeba rodiče chtěj svému dítěti udělat radost, ale myslím si, že občas tomu můžou jako dost uškodit, než aby udělali jako nějaký dobrej skutek. Ale zas když maj třeba trenéra a prostě maj někoho, kdo je jako vede, tak to taky může bejt fajn. Ale furt si myslím, že ty lidi, co maj svého koně, by do toho měli..., jako, měli by mít nějaký věk a nějaký rozum, no. A ne jenom tak jako: „Teď chci koně, a tak ho budu mít.“ Takže jako určitě to je prostě... No.

Napadá tě něco, co se týče koní, tebe, nějakých pocitů, nějakých zážitků?

Tak určitě mám nějaký jako plány, co bych chtěla s Lambádou zažít, ale musíme být obě dvě zdravý. Každopádně, co jsem jako zatím zažila, tak musím říct, že sice to v ten moment mně přišly jako extrémní šílenosti, tak musím říct, že mi to vždycky dalo strašně moc zkušeností. Ať už jsem seděla na jakýmkoliv koni, nebo jsem cokoliv dělala. Vždycky mně to dalo jako hodně. Ale stejně pak přijdou lidi a řeknou ti, že si jako vozíš zadek jenom. (smích) Což mě jako furt štve.

Ale taky si prostě myslím, že bysme neměli bejt toxický, měli bysme si pomáhat, protože nevím. Strašně se mi líbí, když... samozřejmě jako, jo, teď to bude znít hrozně..., ale když třeba umře... Narodí se hříbě, a jedno z nich jako umře. Tak ty lidi prostě jdou a pomůžou si. Buď najdou tu kobylu, který se to třeba stalo, že jí umřelo hříbě, anebo obráceně. A že prostě jsou tu lidi, který si jako umí pomáhat. Nebo když se prostě něco děje, že ty lidi... Samozřejmě, že se najdou nějaký jako závistiví a co se ti třeba budou smát a tohleto. Ale stejně si myslím, že je strašně moc lidí, který jako pomůžou. A to si myslím, že je fakt supr. A prostě, proč bych nepomohla někomu, když vím, že se mně to pak může jako vrátit. A nad tím podle mě hrozně moc lidí jako nepřemejšlí. Že prostě: „Proč bych někomu pomáhala, oni mně určitě taky nepomůžou.“ Přitom si myslím, že je tu spousta lidí, který by jako rádi pomohli. I jak jsou třeba různý ty sbírky na ty operace a tohleto, tak za mě je to skvělý. Když prostě si to ty lidi jako nemůžou dovolit a prostě nechtěj o svého parťáka jen tak přijít. A tak si myslím, že je fakt super jako takhle pomáhat.

Máš nějaký moment u koní, kdy jsi si řekla... Kdy jsi jako fakt cítila úplně štěstí?

Jako každéj den, co jsem tu, tak jsem samozřejmě jako šťastná za to, že tu můžu bejt a že toho svého koně mám, protože, jak říkám, nevím, co bych jako dělala, kdybych ho neměla. Ale jakože vyloženě, že bych si řekla, že... Tak to nevím. Jako určitě to, že jsem si přivezla svého koně. To si myslím jakože bylo, jakože jsem si řekla, že jsem fakt šťastná. Ale zas si říkám, že jsem jako neměla jako takovej rozum jako teď. Ne že bych teď byla nějaká jako ultra inteligentní, ale asi jsem ty věci taky vnímala trošku jinak. Ale určitě jsem byla jako nadšená z toho. Nebo je to asi prostě jako maličkost, ale když seš někde s koňma, s někým, koho máš jako rád, a všechno jako jde tak, jak má, nic se neděje. Prostě i kdyby obyčejná procházka. Prostě to, že

seš tam s člověkem, kterýho máš rád, koněm, kterýho máš rád, nic se neděje, užíváš si den. To je pro mě jako... To je fakt skvělý.

A i jako přes to, že to jde nahoru dolů, prostě něco přijde, pokazí se, tak určitě pak přijde zase období, kdy to bude supr, a proto si myslím, že bysme si měli vážit každý chvílky, kdy se nic neděje, protože se kdykoliv může cokoliv pokazit a třeba, nedej bože, o toho parťáka jako přijít. Což je prostě strašný a nikdo to jako nechce. Ale když to jako blbě řeknu, já třeba osobně jedu ke koním i jenom nakrmit. Užívám si to. A pak jsou tu lidi, nejmenovaný lidi, který prostě jdou a jdou jako jezdit. A když nemůžou jezdit, tak ho ty koně prostě nezajímaj. Což je za mě fakt špatně, protože furt ten kůň tady je a potřebuje taky tu lásku. To je stejný jako já, kdybych byla nemocná a byla bych na pokraji svých sil, a lidi se ode mě jako odebrali, protože prostě jsem nemocná a nemůžou se mnou jako bejt. Tak mě to bude nepříjemný a podle mě úplně, ne jako stejný, ale podobný pocity může mít i ten kůň. I přes to, že nevím, co si třeba jako myslí, tak třeba jo, třeba si prostě říká: „Tak mně je teď nejhůř a ten, koho mám rád, tak se na mě jako vykašlal.“ Takže si myslím, že je to jako hrozná škoda a ten čas by se s těma koňma měl trávit, i když se třeba takhle něco děje, má nějaký zranění nebo něco. I když nemůžu jezdit. Protože prostě ježdění není všechno. Furt je to živá bytost, o kterou se musíme starat, a není to jen tak, no. Ale tak, patří to k tomu. Právě si myslím, že tady nejde jenom jako o ježdění, ale i o to, že prostě s tím koněm můžeš jenom bejt. A je strašně málo lidí, který si jako toho váží, že s tím koněm můžou jenom bejt. Že jim jde fakt jenom o to zajezdit si, a když nemůžou, tak je to nebaví, a to mi přijde strašná škoda. Protože to může bejt naposled, co toho koně vidíme, a nemusí bejt už žádný čas navíc. Což je hrozně smutný a chce se mě z toho brečet.

A přestože jsem byla stokrát rozhodnutá ji prodat, nikdy bych to neudělala. I když už jsem od toho měla fakt kousíček. Už jsem měla sepsanej i inzerát, už pomalu vybraný fotky, který k tomu dám, neudělala jsem to a nevím jako, co mě jako osvítilo, že jsem si řekla: „Nedělej to.“ Prostě nějaká ta naděje, že to bude zase dobrý. A prostě si řekneš jako x krát, že: „No, tak teď už mě to fakt sere, to už dělat nebudu, končím. Prostě kůň půjde pryč a hotovo a budu dělat něco jinýho.“ Ale co jinýho? A i přestože jako je tady strašně moc věcí, kdy sis řekla: „Hele, už to nezvládám psychicky.“ A že jako těch momentů je hodně. Tak prostě stejně ti to jako nedá to ukončit. A hrozně mě jako... Obdivuju hrozně lidi, který to jako dokážou. Že si řeknou: „Už nechci svýho koně.“ A prodaj ho. To bych nedala. Jako to, že jsem tomu koni věnovala nějakou lásku, nějaký čas, a najednou bych si řekla: „Už nechci.“ To je hrozný. A znám jako hodně lidí, který to takhle maj. Anebo, že prostě, co jsou, ale tak ty už jsou zas na vyšší úrovni, ale že třeba prostě ty sportáči: „No, už mi nestačíš, tak já koupím jinýho.“ A co ten kůň jako asi si má myslet? Jakože: „Proč jde zase pryč?“ Je to jako smutný, že se tohle vůbec děje. Ale tak... Každý to má prostě jinak, no. A hlavně je taky něco jinýho o tom mluvit s člověkem, kterej u těch koní je, a kterej není. Protože ten, kterej je, tak chápe prostě, o čem mluvím, a kdybych to vysvětlovala komukoliv jinýmu, kdo u těch koní prostě není, tak na mě bude koukat jako na blázna a bude si říkat: „Tobě dělá radost to, že jdeš na procházku?“ Ale jo prostě! Proč by ne. I to, že toho koně můžu

pohládit, je pro mě prostě skvělý, protože vím, že jsme tady jako spolu a můžu si ten čas jako užívat. I kdybych na toho koně měla jenom koukat, tak se mně to prostě bude líbit a budu z toho mít radost. Ale to pochopí prostě lidi, který se okolo motaj. A který ne, tak to vůbec nechápou.

Já se s tím setkávám strašně často – mám kolem sebe spoustu nekoňáků – a že říkaj: „Co?“

„Seš hrozně divná, co jako? Prostě hovna, smrad, tohleto.“ – A já: „Mě to baví.“ (smích)

Jojo, je to krásný, ale je to těžký.

Je to těžký hodně, no. Ale zas to těžký se nám jako vrátí v to hezký. Takže, jak říkám, podle mě to není, jako že něco je míň a něco víc. Podle mě to je prostě rovný, a tak to je. Tečka.

Třeba další věc, která mě hrozně zaráží, je, že jsou všude třeba takový ty cedulky: „Nekrmte koně, ubližuje jim to.“ A pak prostě ty bezohledný lidi jdou a stejně jim to žrádlo hází a takhle. To nechápu, proč to ty lidi dělaj. Jako to jsou fakt tak hloupí? Nebo proč? Oni pak ale nechápou, že se třeba něco tomu zvířeti jako může stát. Oni si řeknou: „Jo, to je jedno jablíčko.“ Ale když takhle přijde jako padesát lidí a dá mu jedno jablíčko, tak tomu koni to neudělá dobře. A prostě ty lidi si to vůbec neuvědomujou. A mě by zajímalo, jako, proč si to neuvědomujou. To je stejný, jako by někdo přišel za třeba jejich psem a dělal tohleto. Tak budou jako taky naštvaný, a co když se tomu zvířeti něco stane. To je fakt věc, kterou nechápu. A hrozně bych chtěla vidět do těch lidí, co si myslí. Je to hrozný. Ale to je stejný, jako když se třeba ztratí koně a tyhle ty věci. Víš, já ho mám tady u silnice, jakoby, takže prostě tady může kdokoliv přijít a naložit máho koně, a prostě to nikdo nezjistí. A já pak přijdu, a kůň tu nebude. Tak proč by někdo jako kradl koně nebo proč by je třeba pouštěl? Jakože: „Proběhněte se.“ Nebo já nevím. To jsou prostě takový věci, který nepochopíš, protože jseš prostě normální. Mně tyhle ty lidi přijdou hrozně hloupí, ale já nevím. A co s tím jako uděláš, že jo. A pak si představ, že máš koně za 350 tisíc prostě.

A já: „Bublinková folie, pod zámek!“ (smích)

No. To je hrozný. Ježiš.

A on stačí i tenhle kůň, a stejně bych ho do tý bublinkový zabalila, aby si nic neudělal.

No přesně. Ale tak prostě to je ten puď, kterej prostě v sobě ale taky podle mě nemá každyj. Jako třeba bych se nestarala o hady nebo o něco takovýho. Takže ty koně jsou podle mě jako ideální. Zas já si říkám... Já jsem si sem vzala jednou přítele a on na mě, jakože ty koně jsou strašně hezký stvoření. Že je vidět, že jsou takový jako hrdý zvířata. Že prostě jsou fakt nádherný. Ale že z nich maj ty lidi často respekt. Ale on mi to řekl jako taky, že prostě by ke koni v životě nešel jako zezadu. A my jdeme a hladíme je po zadku. Utíráme jim zadek a tyhle ty věci. A on jakože:

„No, to já bych nikdy neudělal.“ Ale jako čím to je, že prostě si to ty lidi myslí, že ty koně dokážou bejt jako... Jasně, že jsou koně, který jako tě kopnou, když jdeš zezadu, a tohle to. Ale zas, když jako tomu koni ukážeš, že je v pohodě všechno, jako tyhle ty různý stresový situace, že se na tebe může spolehnout, tak si zas myslím... Proč by byl jako zákeřnej a schválně tě kopal. Ale že ty lidi z těch koní maj určitej jako respekt. Neříkám, jo, občas ho mám jako taky, když se koně rvou nebo tohleto. Tak to jdu stranou a nechci to schytat, ale... Nebo třeba, to je přesně to, že my, jak jsme je pouštěli všechny do výběhu, tak ty koně se prostě kopou. A ten nekoňák ti řekne: „Ježiš, proč se kopou?“ Já říkám: „To je normální.“ A oni: „To není normální, on bude určitě odřenej, pokopanej, kousnutej.“ Říkám: „Ale to je normální. Oni si tam jako... Prostě si říkaj, kdo je nahoře, kdo je dole.“ A ty lidi to stejně nechápou. A to jsou takový věci, který mi jako berem automaticky. A i ostatní, co se nepohybujou kolem koní, to vůbec nechápou, a to je prostě... Jako o tom se můžeš bavit ale hodiny. Protože každej ti k tomu řekne něco a prostě... (povzdech)

Jee, máš hezkej řetizek, teď jsem si všimla. To je podkovička, vid'?

Jee, děkuju. Ten jsem dostala k Vánocům jako symbol koňské lásky. A taky pro štěstí teda. Ale to bych asi taky jako... Pro štěstí bych spíš řekla jako třeba čtyřlístek nebo takhle, ale tím, že jsem jako u koní, tak mám tohle jako pro štěstí. A to je taky zvláštní, že si třeba necháváme i podkovy a tyhle ty věci.

Já taky, no.

Ale to prostě třeba, když se podíváš na toho koně, tak jakoby z něj cejtíš, že třeba je to jako on. Ten pravej. A já, když jsem se jela na Lambádu podívat, tak jsem ty ostatní koně úplně ignorovala. Byly tam dvě kobyly, který byly na prodej, a já jsem si prostě vybrala Lambádu a zbytek mně byl úplně ukradenej. Moje oči byly jenom pro Lambádu a věděla jsem v sobě, že je to prostě ten kůň, kterýho potřebuju mít, a pak, když nám to jako nevycházelo, tak jsem si říkala, jestli to nebyla chyba. Ale furt jsem si jako zpětně říkala: „Vždyť to byla ta, kterou jsem prostě viděla a věděla jsem, že ji prostě chci!“ Tak to je asi taky to, co mě pohání a proč ji jako nemám, jako někteří, odvahu prodat. Mně to prostě něco ve mně nedovolí. Tak to je podle mě ono.

Je pravda, že já, když jsem se jela podívat na Čiču, tak jsem taky hned věděla, že to je ona.

Přesně. Šestiletá neobsedlá kobyla, tlustá. To je to, co chci. Jojo.

Občas mi přijde, že to mám jako výzvu.

Jo. Ono celkově být u koní je tak trochu výzva. Ale jo, no. To je hrozný se nad tím takhle zamýšlet. To máš takový zkoušky jakože..., co zvládneš. A když už je to pak fakt hodně, tak už je to zas lepší, takže. Jo, je to tak. To je hustý prostě. To nepobírám. Už nevím ale, co bych ti řekla. (smích)

Stačí. Děkuju ti za rozhovor.

Příloha II: Přepis rozhovoru 2 (Veronika)

Veru, co ty a koně?

To je velmi těžká otázka.

O čemkoliv budeš mluvit, tak je to v pohodě. Nic není špatně.

Tak já a koně... Noo, to je velmi těžký téma, protože o tom se dá vlastně mluvit x x hodin, a stejně bysme neprobraly úplně všechno. Hmm. Mně třeba, co vadí, tak hodně lidí si myslí, že jezdeckví není sport. Že vidí třeba nějaký kousek videa, a vidí jenom to, jak ten člověk sedí na tom koni a vlastně v tu chvíli nic nedělá. A no... Přitom je to úplně jiný. A já bych nejradši ty lidi poslala třeba na den k těm koním, aby vykydali, dali seno, udělali nějakou práci ze země s nima a pak je posadila na toho koně a ať si prostě jedou. A nějaký trénink bych jim dala. Aby jako si uvědomili, že se tam fakt jako něco dělá a že to až tak jednoduchý není, jak oni si jako myslí, no.

Taky si to myslím, no. A je to strašně častý.

Třeba vidím na Tiktoku ty videa, jak tam dávaj, že jezdí, a pak: „To není sport, ty nic neděláš, tohle je těžší.“ Za mě každej sport je jako těžkej něčím, ale tady kůň má svoji hlavu a může ti zdrhnout klidně, když chce. Vidí pytlík, a už jako může ti zdrhnout. (smích) No.

Můžeš mi třeba říct nějaký svůj koňskej příběh. Jak ses dostala ke koním a dojet to až do současnosti.

Jo. Tak já jsem u koní začala asi od nějakých devíti let. Vlastně mě k tomu dotáhla už moje jako bývalá kamarádka. A my jsme... Teď nevím přesně, jak to bylo, ale myslím, že my jsme právě začly chodit do kroužku, do (...). Tam jsme byly asi tři roky. Tam to bylo spíš jako práce ze země, že jsme se fakt naučili jako s těma koňma pracovat. A pak jsme nějak začaly jezdit na tábory každej rok. Vlastně na koňský. Tam jsme se taky jako hodně naučily. Hlavně jako tu teorii. Protože ježdění tam jako tolik nebylo v tu dobu. No, takže takhle jsem se nějak k nim dostala a pak mě to nějak prostě chytlo. S tím, že v tom (...) už jsme pak nechtěly bejt, už to bylo furt to samý dokola, se omílalo. A tak jsem přestoupila jako do jiný stáje. Tam jsme vydržely... No, já nevím, on byl covid ještě, takže asi možná rok jako jenom. No, tam jsme dostávaly tréninky a bylo to spíš jenom o tom ježdění. Že jako mě tam chybělo to jít si za tím koněm, pomazlit se, dát třeba jenom nažrat, vyčistit. Nebo jít na procházku, vyjížd'ku. To jsem ještě nemohla, protože jsem ještě neměla takový jako zkušenosti, tak mě by prostě nevzala tam na vyjížd'ku. Takže jenom tréninky, no, a s tím, že mi moc ta trenérka jako nevyhovovala. Byla trochu jiná prostě. No, tak jsem hledala nějaký pronájem. A v tu chvíli se mi naskytl možnost mít Číču, takže jsem jako neváhala a jako hned jsem to, že jo, vzala. No, takže jsem byla spokojená, že jsem tam nemusela upřímně zůstat, protože kdybych neměla

Čiču nebo někoho jinýho, tak bych tam možná byla doted'. A já jsem si to tam prostě moc neužívala už. Takže jsem ráda, že jsem přestoupila k Čiče. Tam jsem byla u Čiči dva roky ne? Asi.

No, to jo.

Asi dva roky. Ta mě jako hodně naučila. Protože přece jen už to byl jako starší koník. Měla svoji hlavu občas. No, to udidlo, to... (smích) Docela dalo jako zabrat. No, takže ta mě hodně naučila. A pak se mi naskytla možnost mít Tord'u. Jsem na Bazoši projížděla a najednou to vybaflo na mě, tak jsme to zkoušeli a taky jsem to vzala, takže jsem se pak starala o oba dva. Aaa, no. Teď už mám jenom Tord'u, bohužel. Vlastně, když jsem začala mít jako ten pronájem, tak až pak jsem si uvědomila, že to není jenom to ježdění prostě. Že je to i práce jako okolo a že s tím koňem máš nějakou jako důvěru nebo musíš si jako ji vypracovat, protože není všechno hned a není všechno o ježdění. Takže prvně prostě se musíš postarat o toho koně, jo, nějak se napojit na sebe... Třeba za mě nejdůležitější je ta důvěra, kterou si vypracováváš třeba prací ze země. To je za mě jako to nejdůležitější vlastně na tom začátku. Je mi jasný, že třeba ty jezdcí, co maj vysoký ambice nebo tohle, tak berou spíš to ježdění jako tu hlavní část toho dne u koní. Ale třeba pro mě, že jo, to tak není. Jako já nezávodím nikde, jsem byla snad na jedních, a to bylo ve stáji, na závodech. No, takže spíš jako práce ze země je pro mě to nejdůležitější, bych řekla, no. Dřív jsem jako chtěla třeba závodit, nebo i teď bych možná třeba někdy něco, jo... (smích)

Třeba jednou. (smích)

Třeba jednou. Ale jako teď to není úplně na pořadu dne a jsem ráda, že mám vůbec možnost bejt jako takhle s koňma. Protože hodně lidí třeba nemá tu možnost a chtělo by. Protože jsou to taky nějaký finance, peníze, a ne každéj úplně na tohle má, protože to je i jako drahej sport, co se týče toho všeho. Nestačí si koupit jenom toho samotnýho koně, ale pak ta samotná péče o něj... Veterinář, fyzió, chiro a takhle. Zubař, všechno možný prostě, to je strašně drahý. No a vlastně teď jsem tady jako u Tordí, no. To je asi tak jako zatím všechno, no. (odmlka)

Na těch táborech, tak prvně jsem jezdila asi nějaký čtyry roky na (...). Nebo jak to bylo. Prostě každéj rok jsem tam jezdila. Tam jako ta teorie, to jsem se jako něco naučila z toho. To mi jako něco dalo. To ježdění už jako asi vůbec. A pak jsem našla ještě jeden, to je ve (...), a tam to je spíš jako o tom ježdění, no. Tam jsme jezdili i bez sedla a jezdili jsme na nějakou hodinu a půl vyjížd'ky každéj den. A to bylo jako fajn, no. To jsem si tam taky užila. Takže to je vlastně až teď jakoby, no. Teď už nejedu nikam. Aaa. já nevím, co bych ještě řekla, no, k těm koním.

Klidně možná kdybys zkusila třeba nějak popsat tvoje pocity, zážitky třeba s Čičou nebo i s tím Tord'ou. Že jsou to jako koně, s kterýma jsi dlouhodobě trávila čas. Třeba jak ses na začátku cejtila, když jsi s nima začínala, jak to vidíš teď zpětně.

Jo. Tak když jsem začínala s Čičou, bylo to úplně něco jinýho než chodit tamhle do nějakýho klubu nebo do kroužku, protože už když jsem pak přestala chodit jakoby

s tebou, kdy jsme si tam ukazovali, co, kde a jak. Když jsem pak začala ten první den chodit, tak jsem furt moc jako ještě nevěděla přesně co. Ale musím říct, že jsem si celkem rychle zvykla na to, jako kde, co všechno bylo. Aaa u Čiči začátky... (smích) Tak občas to jako bylo trošku horší, že třeba udidlo, vůbec mi nechtěla, jo. Takže to jsme pak nějak jako natrénovali, a už to bylo lepší. Vždycky jsou nějaký období, kdy je to lepší a kdy je to horší, s koňma. Nejde úplně, aby bylo všechno jako výborný. Protože koně mají svoji hlavu a mají taky nějaký svoje náladičky, hlavně kobyly, že jo. Někaký, no nálady. Takže to bylo občas taky těžký. Ale naučila mě trpělivost. Já jsem byla celkem netrpělivej člověk, a u těch koní prostě člověk zjistí, že musí na to pomalu, protože ten kůň z tebe vycítí třeba strach nebo tu netrpělivost, že prostě chvátáš, všechno možný, prostě hned musíš udělat. A tak to jako u koní nefunguje. Takže u koní si musíš udělat nějaký ten čas, aby to mezi koněm a člověkem fungovalo. Protože když pak chvátáš, tak oni to prostě vycítí, a už je to prostě v háji. (smích) No. Takže to jsem zaznamenala.

A pak s Tordou... Oni byli Tordá a Čiča trošku jako stejný povahy občas. Bych řekla, že byli jako velmi podobný. Teď asi jako nedokážu říct v čem podobný, ale... No. Oba dva byli trochu bojácný občas. Někam jsem projížděla, a oni úplně: „Co to je do prčic?!“ A já jako: „Jed!“ No. S Tordou to bylo taky nějak podobný. Taky jsem tam prvně chodila, já nevím, jak dlouho, asi... No, s Hančou jsme tam byly dýl, asi třeba tři měsíce, protože jedna čas neměla, pak druhá, takže to trvalo trošku dýl, ale aspoň jsme si na sebe s Tordou zvykly, a překvapivě nám to šlo. Vlastně od začátku tak nějak. Jako líp. A tam to bylo v pohodě, no. Jako uvědomila jsem si úplně to stejný vlastně, co s Čičou. Že potřebuješ mít čas a nejde všechno hned. Že musíš mít tu trpělivost, no. A to jsou asi takový poznatky jako nejdůležitější, co jsem si od těch koní odnesla. A myslím si, že mě koně ještě naučí hodně do života. Že ještě není konec všeho a pokračuje to dál.

A koně, že jo... Když si koupíš třeba koně, tak prostě nemůžeš počítat, že ho máš na rok, ale máš ho prostě na několik let, máš ho na doživotí, pokud samozřejmě nejde o nějaký chovný, já nevím, klisny, nebo kobyly teda. A že ten kůň prostě potřebuje neustálou péči. A je to taky drahý, no. Bohužel. (smích) Co za měsíc všechno platíš... Ustájení, žrádlo, nějaký přípravky, všechno možný za něj a je to šiléný. Jako já už jsem přemýšlela, že bych si koupila svýho koně, ale jako ty finance na to nejsou no úplně. No a když si uvědomím, kolik se za to fakt jako platí, tak, tak vůbec. Třeba jednou v budoucnu si ho koupím. Momentálně jsem ráda, že jsem tam, kde jsem teď, a že mám možnost být u nich. A vlastně pracovat s nima, jak chci, protože mám volnou ruku. I u tebe jsem měla, že jo, s Čičou. Takže jsem byla ráda. Ale plus mínus jakoby, že jsem si mohla dělat nějak, co chceme. Jakoby uspořádat si ten den, jak chci, podle svýho a taky podle času, jak jsem tam mohla, tak jsem tam sjela. A to samý mám u Tordi, takže jsem ráda, že můžeme pracovat vlastně na čemkoliv, a tak no. Ještě nějaký téma?

Nějakej tvůj pohled na koňáctví jako takový? Co to pro tebe znamená, být koňákem?

Koňákem pro mě znamená být jakoby samostatnou osobou. Protože u těch koní, ono, když jseš tam sám, tak je to něco jiného, než když jseš tam s lidma a oni ti můžou pomoci s čímkoliv. Ale když jseš tam sám, což momentálně jako většinou jsem tam sama, teď tam nikdo moc není v ty časy, kdy tam jsem já. Tak si musíš poradit sama a jseš tam prostě sama za sebe a zároveň i za toho koně. Nějakým jakoby dílem jseš tam za toho koně a musíš se postarat sama. Že tam ti jako jen tak nikdo nepomůže v tu chvíli, kdy ty třeba potřebuješ. Takže hodně být samostatná. To za mě jako je tam hodně velká část, být samostatnej člověk. Což mě taky naučilo vlastně, být samostatná, protože já předtím jsem byla, že jo, taková jako vedená, furt jsem někde s někým byla, a pak najednou přijdeš do něčeho, kde prostě jseš sama. Jako můžeš napsat o pomoc, ale v tu chvíli tam nikdo jako pro tebe není, jakoby na tom místě. Takže samostatnost. To je za mě taky důležitý. No a máš nějakou zodpovědnost taky. Jakože velkou zodpovědnost. Jak za sebe, tak i za toho koně. Takže, jak říkám, nikdo ti tam nepomůže. Když tam nikdo není, tak se musíš spoléhat sama na sebe a musíš podle tvojí intuice nějaký taky myslet.

Koňáctví, no, je to velká část mého života. A ještě bude doufám dlouho. Je to krásnej sport. Je to těžký, je to drahý, ale ty koně vám to pak vrátí. Že jak ty k nim, tak oni k tobě. To je to samý, jako když se bojíš, tak oni se bojí taky prostě. No. Je to krásnej sport, ale hodně času strávíš nad tím, že... Fakt jako nestačí tam být deset minut. To vůbec jako, to nestačíš do výběhu přijít a vyzvednout toho koně. Takže tam jseš třeba minimálně hodku a půl. Nebo já nevím, každý to má jinak nastavený samozřejmě. Já jsem tam třeba teď klidně tři hodiny, víc i. No, jak mám čas taky, jako jo. Úplně nejde tam být celý den, nebo, můžeš jako jo, ale asi moc lidí na tohle čas nemá. Takže to je asi všechno k tomuhlenctomu.

Tohle mi jako sedlo, no, mít pronájem aspoň, když už ne svýho, tak mít pronájem, protože vlastně to je skoro stejný, prostě. Momentálně. A snažila jsem se fakt za každý situace, když už prší nebo tohle, tam jako sjet, protože pro mě je důležitý ten kůň, aby se nažral a tohle aspoň. Když už ne nic dělat, tak pro mě bylo důležitý tohle, aby aspoň dostala nažrat že jo, tak jsem si mohla vzít bundu a šla jsem. Takže mi to nějak jako bylo jedno, no, celkem. Si myslím, že i pro ty koně je dobrý mít nějaký ten fyzický kontakt. Nebo aspoň aby tam někdo byl pro ně. Něco s nima dělal aspoň nevím kolikrát do tejdne, jo, ale aby tam prostě někdo byl, pomazlil se aspoň. Nebo stačí přijet, nakrmit, vyčistit a tohle už prostě jako stačí a je tam nějaký další posun v tý důvěře, za mě.

Změnil se třeba tvůj pohled, když jsi s koňma úplně začínala, a teď po těch x letech? Jak by ses na to zpátky jako koukla, jestli se něco změnilo v tvým pohledu a postoji?

Jako rozhodně se to změnilo. Myslím si, že celkem dost. Já už jsem teda tady zmiňovala, jak říkám, předtím jsem moc samostatná nebyla do té doby, než jsem si našla pronájem. Až když jsem pak jako zjistila, co všechno to obnáší, což bylo pozdějš, nějaký čtyry roky zpátky vlastně. Když jsem začínala, tak já jsem tam byla pod kontrolou furt. Prostě když jsem něco potřebovala, tak za mnou došel ten člověk a prostě mi nějak poradil. Jsem žejo začínala, tak jsem moc ještě nevěděla, jak s těma koňma jako fungovat, spolupracovat, co a jak kde dělat. Takže to se

změnilo hodně. Že už mám nějaký ty zkušenosti, bych řekla. Samozřejmě vždycky je, co se učit. Není to nikdy, že se jednou něco naučíš a už jseš mistr světa a všechno umíš, všechno znáš. To vůbec ne. Za mě, člověk se učí celý život. A úplně všechno. A to je to samý s těma koňma. Pohled se mi změnil, ale bůhví, jak to bude třeba za pár let zase, To třeba budu mít úplně jinej názor na to koňáctví, než mám teď. Já si teda nemyslím, že by se to upřímně nějak extra změnilo, ale bude to hodně podobný jako mám teď. Ty názory.

Na to koňáctví má fakt každej úplně jinej názor, někomu jde fakt jako o to ježdění, což mi přijde strašný. Ale v tom vysokým sportu, no, je to takový jako asi kontroverzní téma tohle. Každý má prostě na to jinej postoj. Někdo furt jezdí bez sedla, já nevím, někdo... Každý je prostě zastáncem úplně něčeho jinýho. Takže asi tak.

Co je pro tebe na tom to nejhezčí, nebo nejdůležitější?

Tak za mě je nejdůležitější mezi koněm a člověkem důvěra. Protože podle mě bez ní se nikam nepohneš, ať už ježdění, nějaký práci ze země, prostě cokoliv děláš, tak ten kůň ti musí věřit a ty musíš věřit jemu. Jinak za mě to prostě nefunguje ta dvojice. Za mě prostě ta práce ze země, nebo samotný čištění vlastně, to už tomu koni dáváš najevo, že mu nechceš ublížit, že mu nic neděláš, všechno je v pořádku. Takže za mě ty začátky s tím koněm, nebo když si koupíš novýho koně, tak prostě začít tímhle tím. Jako získávat si důvěru... Podle mě, takhle, získávání důvěry... Jak u koho to trvá. Někomu to trvá několik let, někomu to trvá půl roku třeba. Je to různý samozřejmě. Za mě ta důvěra je nejdůležitější. Aby to fungovalo. Oba dva.

Máš třeba nějakou nejlepší zážitek, nebo nějakou moment, kterej v tobě jako rezonuje?

Tak třeba z ježdění to bylo u Tordi, že jsem cválala bez sedla poprvé. To bylo jako nedávno, jo, teda. Bylo to teda kousek, jako, nějak daleko jsme nebyli. Protože já jsem předtím měla takovej trošku blok, protože jsem se bála abych nespadla nebo cokoliv, abychom si neudělali. Ale pak najednou prostě jsme nacválali a bylo to super. Fakt jako, prostě se držíš a jako se nepustíš. Tak to bylo z ježdění. A pak ze země, když ten kůň spolupracuje. Že tamhle jako nestojí a nechce prostě nic dělat. Takhle, ono v tom vedru teď se nechce dělat nikomu, ale třeba předtím, když jsem pracovala ze země s obouma dvouma koňma, tak když měli chuť spolupracovat, bavilo je to. Což třeba zrovna u Tordi je občas těžší najít nějakou způsob, aby ho to bavilo. Ale vždycky to nějak zvládneme a pak nás to baví oba dva, nebo já si myslím, že nás to baví oba dva. Když to fakt funguje, no. Takže to jsou takový moje zážitky, který zatím mám v hlavě. A myslím si, že jich bude ještě hodně. Furt něco se děje i jako, co třeba nečekáš. Nemáš nikdy jistotu u těch koní, že přesně takhle to bude. Vždycky se mi něco změnilo, prostě to nejde podle plánů všechno. No, takže musíš počítat, u koní, úplně se vším.

Když jsi mluvila o tom zážitku z toho cválání, myslíš, že bys mi mohla nějak popsat, co to bylo za pocit? Jde to popsat?

Upřímně, je to těžký to popsat, protože ten člověk to má prostě uvnitř a jako nikdy o tom moc nepovídá. No. My jsme byli na louce a jako by už jeli tak nějak domů, jo. Jsme měli namířenou cestu zpátky. Jsem chtěla teda jenom v kroku, maximálně klusat, a pak se to nějak ve mně zlomilo, že proč to nezkusit. Přelomit nějaký můj vlastně strach, dejme tomu i. Tak jsme prostě nacválali, a taková euforie. I když to nebylo dlouho, bylo to fakt jako chvílička, tak už i to pro mě jako znamená hodně. Že jsme zase o krok k něčemu, že jsme dál, že jsme zkusili zase něco nového. Pro někoho to může bejt normální věc, prostě cválat na koni bez sedla. Ale pro mě to normální jako nebylo, takže taková euforie jako byla ve mně, no. Úplně to nejde popsat nějak jinak. Bylo to hezký, no.

Máš u koní třeba i nějaký zážitky, který nejsou třeba úplně tvoje oblíbený?

Určitě tam něco bude, akorát úplně nevzpomenu si jako na všechno. Jediný, co mě teď napadá je Číča s udidlem. To byl jako mazec, to byl boj. Dvacet minut, a furt nic. Vždycky jsme to teda nějak jako zvládly. Takže asi to udidlo, ale to je takový, že ono se to dá naučit. Vždycky se to dá naučit, jenom to chce prostě čas. A v tu chvíli jsem ještě nebyla občas jako trpělivá, že už na mě bylo vidět, že už prostě jsem našťvaná. Ale furt jsem se držela jako, jo. Furt jsem se snažila s tím vypořádat, a tak jsme to pak zvládly. A nějaký jinej asi teď nevím, no, úplně. To jsou vždycky takový jako obdobíčka, kdy prostě kůň nechce, a pak jseš taky našťvaná, a už to jede. Takže asi tak, no.

Je něco, co bys chtěla sdělit, mně. Cokoliv od koní. Cokoliv, co se týče koní a tebe?

To je jako těžká otázka, protože jsem se nad tím úplně nezamýšlela. Já jsem tady asi všechno už řekla. Mě fakt nic nenapadá.

Příloha III: Přepis rozhovoru 3 (Klára)

[Konverzace o tom, jak tráví letní prázdniny]

Takhle, jak jsem furt pryč, tak je to hrozně těžký zároveň s tím ježděním. Protože třeba mamka, ta to jako nechápe, že vlastně jako nemůžu jezdit tady v těch vedrech. Tak já třeba vidím, že má bejt týden fakt jako vedra. Teďkon byly fakt vedra. Nedá se to. A teďkon ona do mě, že jako: „Hele, Kláři, teďkon jako moc nejezdíš, tak neprodáme třeba Dádu? Nevezmeš si koně nějakýho do pronájmu?“ Já že jako: „Nee, já jako toho koně nechci prodávat.“ A ono je to fakt jako, že i když sem člověk prostě jako jede a nejde jezdit, tak jako... Mamka to jako moc nechápe. Protože ona nikdy jako nejezdila, ona nikdy nebyla jezdkyně. Párkrát se svezla, dvakrát asi na Dádě, a je to jako takový... Snažíš se vlastně vysvětlit to těm lidem, který to jako nechápu, to jezdeckví a ten život s těma koňma, jak je to vlastně krásný, a oni to nepochopí.

[Konverzace o aktuální situaci u koní]

Já jsem za trenérku hrozně ráda, protože ona je fakt autorita, která se mě jako zastane ve všem teďkon. Já jí vlastně můžu říct fakt všechno a ona... I když jsem jí řekla, že prostě rodiče mi říkaj to, že chtěj prodat Dádu, tak ona mi řekla, že kdyby k tomu došlo a fakt to bylo jasný, tak ať se jí ozvu, a že si ji vezme do pronájmu, aby nám dávala třeba ty peníze na to, půlku. A že by mi s ní pomáhala. A že jako tam není problém. Takže ona je podle mě fakt jako nejlepší trenérka, kterou jsem jako si mohla přát. Nehledě na to, když srovnám, jak mě trénovala předchozí a aktuální trenérka... Já jsem absolutně neuměla...

Takhle, mě nikdy v žádným klubu nenaučili jezdit. A když bych si nekoupila Dádu a teďkon jezdila v nějakým klubu, tak jako vůbec nevím. Já jsem nevěděla, že koně se zatáčí jako přes vnější otež, a ne vnitřní. Mně nikdo neřekl, nebo (...) mi v životě neřekla, že mám mít ruce v postavení. Já jsem třičtvrtě svých jezdeckých let zatáčela koně tím, že jsem vzala za otež, kam jsem chtěla, a ten kůň zatočil. A až trenérka mi prostě řekla, že to je úplně špatně. A že tam fungujou nějaký nohy a že tam funguje nějaký postavení rukou a nějaká tíha na sedu a nějaký rameno a to, kam se koukám. A že to celý tělo vlastně zatáčí koně. A ne jenom jako jedna ruka. A to mi (...) v životě neřekla. Postavila přede mě prostě metr deset a: „Hop! Skoč si to.“ Já jsem to skočila, kobyla to skočila. „Jeeeej, mám to natočený.“ A pak si mě vzala trenérka a kouká na mě jako: „Jak dlouho že jezdíš?“ — „Asi šest let.“ — „A to jako neumíš zatáčet koně?“ — Já že: „Mě to nikdy nikdo nenaučil.“

Protože v klubech, tam tě posadí na poncla a: „Jezdí si teď hodinu a dej mi čtyři stovky pak, pls.“ A je jim to jedno. A pak tam maj nějaký svoje čtyři pět dětiček, který platí víc, a ty to actually naučí. A pak tyhle ty kroužáci, který se chtěj naučit jezdit, se prostě nemaj kde naučit. A to je důvod, proč já jsem hrozně chtěla koně. Protože já jsem se chtěla naučit jezdit. A nechtěla jsem si furt jenom vozit prdel. A potom mě třeba lidi i jako souděj. Jasně, hrozně lidí si pořídí koně, protože

milujou koně. Ale já jsem byla fakt ten typ člověka, kterej si jako pořídil koně kvůli ježdění. A nestydím se za to. Prostě, bylo mi dvanáct, ten sport jsem milovala od malička a chtěla jsem se prostě naučit jezdit.

A hrozně lidí je jako: „Ježdění není vůbec podstatný na tom.“ — A já že: „Mám teď kon už sedmnáctiletou kobyly. Když ji přestanu úplně jezdit a budu s ní pracovat jenom ze země, tak ve dvaceti prostě mi odejde na klouby, protože se přestane hejbat po celým životě, co se hejbala.“ Takže, někdo to o tom ježdění prostě má taky. A potom, když se to nějakým lidem řekne, tak to berou hrozně špatně. Já třeba mám prostě radši ježdění než pracovat ze země, protože Dáda je hrozně nekomunikativní kůň ze země a utíká mi furt. A snažím se to napravit, ale nebaví to mě, nebaví to tu kobyly a vím, že je to potřeba, dělám to jednou za čas, protože je to potřeba, ale nedělám to nějak jako intenzivně, protože ze sedla si rozumíme perfektně. Já ji odjezdím tam na tý jízdárně na nákrčáku. Já jsem ji fakt odjezdila na nákrčáku. Ona mi tam neutekla nahoru. Super. Ale prostě ze země si jako nerozumíme, protože jí to nebaví a mě to nebaví. A zrovna jako když si takhle jako dva sednou... A když si podle mě jako takhle ten jezdec s tím koněm v něčem sedne, tak nevidím zas takovej důvod, jako pracovat tolik z tý země. I když hrozně lidí říká, že je to základ.

A potom actually jako nastávají problémy. Třeba, byl tady přepravák a já potřebovala naložit, no. Ale já s tou kobyly ze země nepracuju a ona mi utekla. A do přepraváku jako nenastoupila. A jako trklo mě to, že jako musím zase začít dělat ze země. Většina lidí v tom jako začne mít tu lásku, nevím. Já jsem ve čtyřech začla jezdit neaktivně a od šesti pak aktivně. A vždycky jsem to měla hlavně kvůli ježdění. Měla jsem to jako sport, kterej jsem dělala. A potřebuju, aby mi to zůstalo jako sport, kterej dělám. Protože jakmile bych přestala jezdit, přestala bych sportovat. Ale já chci hrozně jako sportovat. Baví mě to. Aaa, nevím, no. Je to takový že... Třeba když byla Dáda nemocná a já jsem si šla zajezdit jinam. A teď kon, (...) právě na mě koukala blbě, že jako: „Ty si jdeš radši zajezdit jinam, než abys za tou kobyly teda jako dojela.“ Ježíš, vždyť je to jeden den, vždyť je to jedno. Ona, ona je pro mě takovej hrozně složitěj člověk, tady v koních. A já jí nechci pomlouvat, že jo. Ale to je jedno. Neřeš to.

[Konverzace o westernovém ježdění]

No pozor, krátký záda, na to nejsou sedla. Však Dáda musí mít maximální posedlí 16. Westernový sedlo se na ni vůbec nevyrábí. To mi řekli, že nad tím nemám přemýšlet, protože ona potřebuje 40 centimetrů, a minimálně se vyrábí 50. Takže, to už je prostě 10 centů, to už tam nenarveš. To už kurví záda. A tím pádem, westernový, na to můžu prostě zapomenout. Což mě hrozně mrzí. Já jsem to jezdila 4 roky a hrozně mě to jako baví, ale zároveň mě baví i ta Anglie. Nevím. Jednou, až budu dospělá a někde se usadím, tak si koupím nějakýho poncla na Anglii a nějakýho westernáka.

Já jsem je právě jezdila v tý (...), pod tou (...). Což teda jako... Ta mě taky nenaučila jezdit. To bylo hrozný. Já jsem jezdila s rukama takhle. (Ukazuje, v jaké

poloze měla ruce při jízdě na koni.) Ona mi nic neřekla, že jo. Dostane za to peníze. Ona má na cíga a je jí to jedno. Ona vyloženě nám napsala kolikrát, že: „Hele, mně došly cíga, přivezete mi pls radši cíga?“ — „Jaký?“ — „Máčka.“ — „Tak joo.“ Takže my jí jeli pro cíga místo jako peněz. Já jsem si tam hodinu takhle klusala na koni. Fakt jako, já jsem ty ruce měla takhle, a ona i to neřekla. A to je přesně. Nikde tě nenaučí jezdit. Tam to je všechno jenom o penězích. To jezdeckví je hrozně o těch prachách. Nikomu vlastně skoro jako nezáleží na těch koních.

Já jako se snažím rodiče furt nějak jako přemluvit. Já jsem si mohla dělat teďkon ten řidičák na ten scooter, že jo. Ale na scootru se dá jezdit jenom v létě a v zimě... Co bych s tím koněm dělala na druhý straně města? Do toho dostanu rozvrh, a budu končit třeba v půl pátý třikrát týdně... To tu kobylu fakt můžu prodat. To bude stát, že jo. A to je jako nejhorší, co tý kobyle můžu udělat. Tady v těch vedrech jako nejde nic, vid'. I kdybych teďkon ji prodala, tak ty lidi ji nechaj stát. Ale potom nevím, no.

Já vás vidím někde, kde maj jako halu. Že byste mohli furt, nonstop.

Jo, a já jsem jako našla halu. Sice je to na druhý straně města, ale... Tam maj takovou menší halu. Není malá, ale tam je kroužek. Tam 24/7 jezdí prostě děcka na tu halu. A nezajezdíš si na ní moc. Takže to ne. A nikde jako tady pak v dostupnosti MHD hala a finanční dostupnost jako tady nikde moc není. Já jsem si zkoušela najít brigádu na léto. Tak jsem jako v kempu v (...) na brigádě. No, ozvou se mi na směny, ale už asi 14 dní se mi neozvali. A nikde jinde mě jako od patnácti nechtěj. Není to úplně nejlepší, no. Já, když jedu sem a chci jako jít jezdit, tak je to deset minut na kole. Je to deset minut na kole. To máš hned. Ale já přijedu, a všechno mě bolí. Už přijedu, a všechno mě bolí, jsem úplně zadejchaná. Teď jdu pro toho koně. Úplně miluju, když třeba utíká přede mnou v tom výběhu. Teď ji přitáhnu. Nemá podkovu. A už se chci zabít jako. Takže si řeknu, že už jezdit nejdu. Kouknu do žrádla. Žrádlo dochází. „Mami, budeme muset dneska objednat žrádlo.“ Žrádlo všude vyprodané. Dopíči. To se mi fakt jednou stalo takhle. Úplně všechno se tak prostě zesere. Nic nejde. A přesně, pak už taky... Jenom přijedu domů, a ještě se mám učit na testy.

Já jsem byla hrozně pohrocená s učitelkou na chemii tenhle rok. Protože my jsme ji měli, chemii, čtvrtek a pátek. Ve čtvrtek jsme měli do půl pátý, a ona nám ve čtvrtek oznámila test. Z látky, kterou jsme probrali v ten den. Takže my jsme. Já jsem přijela v půl šestý domů, protože hodinu mi, tak hodinu trvala cesta ze školy. Jela jsem za kobylou. Seno, vodu, vykydat, nakrmit, prohlídnout záda. Oznámit trenérce novinky. V osm jedu domů, kouknu na tu chemii. No, už jsem se z toho jenom složila, prostě, že už jako nemůžu. Takže jsem ji tam mírně seřvala. Tak někdo to bejt musel. A pak mě pochválila na rodičáku mojí mamce: „No, ona Klárka je tak hodná, ona si vždycky umí říct svoje, ale tak slušně.“ A já na její hodinách úplně trpěla prostě, já jsem vůbec nechápala.

A já jsem se učila pak i od koní. Byla jsem tu třeba ještě v deset a učila jsem se tady. Nebo já jsem fakt jako měla hrozně problém s tím se jako učit na ty

přijímačky, protože Dáda byla nemocná a já na tom byla psychicky špatně. Já jsem na tom vždycky přes zimu jako psychicky špatně a vím, že to tak má jako hodně lidí, že jak je zima, všechno je hrozně depresivní prostě. A teďkon ty přijímačky jako ještě do toho. A bylo toho na mě hrozně moc. A teďkon mamka na mě dávala extrémní nátlak jako. Fakt jako ze všech stran. Ona mě jako fakt, že jo, teďkon... Měla bych začít cvičit, měla bych se víc učit, měla bych víc jezdit, Dáda by se měla uzdravit, měla bych si najít brigádu. Jo, prostě...

A teď tě nechám mluvit o čem chceš. Co ty a koně?

Já a koně?

Třeba můžeš od začátku nějak říct nějaký tvůj koňskej příběh. Jak ses ke koním dostala? Jak to postupovalo?

Já jsem odmalíčka milovala koně. Ve dvou letech jsem si napsala o koně Ježíškovi. A dostala jsem houpacího koně, kterej měl třeba metr 20 centimetrů, takže to jako byl fakt takovej jako poník. Potom od čtyř let, když už jsem jako měla nějak jako motoriku zvládnutou, tak mě rodiče začínali jako pouštět na různý jako takový ty na poutích. A sice není to úplně super, ale moje rodiče, že jo, nikdy nejezdili, to nejsou koňari. Ale jezdila jsem fakt jako třeba jednou za měsíc, někde prostě jsem se šla svézt. No a potom, protože mojí mamce jako došlo, že ty koně jako fakt miluju a že mě to jako baví, tak mě v šesti přihlásila na jezdeckej kroužek v (...), kde jsem jezdila jednou tejdne na poníkovi, kterej se jmenoval Cipísek. A tam jsem se učila na madlech. Jela jsem tam nějaký takový ty hobby závody, jako... Jo, s tím vodičem. A dělala se tam gymnastika na koni a naučila jsem se tam vlastně jako nic moc, že se ten. Že jsem se tam jako fakt chodila vozit.

No, ale to mi potom jako začalo vadit, asi po dvou letech, když mi bylo tak nějak těch osm a chtěla jsem se naučit jako jezdit a moje mamka právě našla nějaký inzerát na ježdění na facebooku, kde právě bylo to westernový ježdění v (...). A tam mě teda přihlásila. Tam jsem chodila se sestrou, kterou to teda moc nebavilo. Ta nejezdí. Ale chodily jsme tam jezdit jednou týdně a tam jsem se naučila už jako ovládat koně, učila jsem se zatáčet, učila jsem se přes kavalety jezdit a takhle. Později jsem si tam sjela i svoje... Jezdila jsem tam do 10, takže dva roky? Jo, asi jo. Teďkon úplně nevím, ty jo. Jo, asi jo. Ale jezdila jsem tam teda nějak ty dva roky. Odjela jsem si tam hobby závody toho... Ty jo, teď mi to úplně vypadlo. Je to takový to... Já nevím. Učila jsem se tam... Naučila jsem se tam jako skákat. Ale prostě odjela jsem si tam první hobby závody v tom westernu. Bylo to Equi trail riding asi, myslím si, že to byl asi trail. Každopádně učila jsem se tam skákat a drezuru, protože to bylo i v těch hobby závodech, a to mě chytlo. Skákání mě začalo hrozně bavit, a tak jsem potom přešla někdy 2019 do jezdeckýho klubu (...), kde jsem jezdila pod (...). A to bylo hrozně přísný. Tam maličké chybičky byly obrovský chyby. A bylo to fakt jako krutý.

No, a potom vlastně 2020 v létě jsem byla na táboře ve (...) a tam jsem spadla a zlomila jsem si klíční kost. To jsem cválala vlastně poprvý bez sedla a kobykla mi začla hrozně vykopávat, protože tam prostě ty koně jako nejsou absolutně

zvládnutý. Kobyla mi začla prostě vykopávat, já jsem spadla na klíční kost, bezvědomí prostě. Po chvílce jsem se probírala. Jeli jsme do nemocnice. Tam si mě nechali a mamka mě pak nechtěla nechávat jezdit bez páteřáku. A to jsme měli hrozně... Hrozně jsme se pohádaly, protože... Protože já nesnáším ježdění s páteřákem, já mám hrozně ráda ježdění jako volnost, a jakmile mě někdo zapnul do páteřáku nebo do vesty, tak jsem se cítila jako v kleci a hrozně mi to bylo nepříjemný. Takže jsme se pohádali, pak mi zakázali jezdit na dva měsíce úplně. To jsem z toho, jsem byla fakt špatná.

No a já jsem furt rodiče přemlouvala, že chci koně. A jak byla ta karanténa, tak jsem jim to začínala, nějak jako 2020, jako víc jako vnucovat. Oni mě museli mít plný nervy. Že jo? Táhle bydlím, oranžovej barák, vidíš jo, v (...) je rybník. Já jsem celou cestu tam a zpátky opakovala mamce: „Mami, já chci koně.“ Myslím, že to je třeba jako... Pěšky je to třeba hodina a půl. A moje mamka to jako hodinu a půl musela poslouchat. Já jsem fakt, jako když jsem něco chtěla, tak jsem to prostě fakt dostala. No, a tak jednoho dne... Jako já měla fakt zakázaný ježdění a sama vlastně nevím do teďka, jak se to stalo. A přišel za mnou taťka, že: „Hele, Klári, já jsem nám sehnal pána, co nám bude shánět koně.“ A teď kon, já v tu dobu měla zakázaný ježdění, takže... Já jsem nic nechápala, prostě já vůbec nechápala, jako co to je. Jak jakože najednou budu mít svýho koně, když mám zakázaný ježdění. Tak se kouknu na mamku, a mamka: „No, my jsme to probírali s jedním pánem, a asi by to jako šlo.“ Takže já celá šťastná začínám koukat prostě na bazoš. Plňasové z dostihů. Jeeeeej, přivezu si sebevraždu vlastně, no. To vůbec, samozřejmě. Nakonec jsme sehnali paní, která s náma objížděla ty koně. Našla jsem asi po půl roce, jo, mezitím jsem jezdila vlastně. Kousek od (...) je to, taková vesnice, někde tam. Na takovým haflingovi. Ale to bylo, že... Paní, která mě učila jezdit... Já jsem podle mě spíš učila paní, jak učit jezdit. Ne, ale to bylo fakt hrozný, Niki, to bylo šílený. Jako to... Ona se bála toho koně, takže jakmile...

A učila druhýho člověka jezdit?

Joo. On vykopával, ale já jsem už na to byla že jo zvyklá, já už jsem si prošla něčím. Jako, no, takže já jsem se toho nebála, já jsem si na tu kobylu sedla, to, že mi vykopne, mi bylo prostě jedno, já jsem to useděla a chtěla jsem si toho koně zpracovat po svém. Jenže jak ona vykopla, tak ona mu prostě švihla bičíkem. Tím on ten kůň kopl ještě víc a vykopl po ní. To znamená, že já jsem jí jednou i poprosila, jestli by jako nemohla odejít pryč, jestli bych si toho koně nemohla jako zvládnout sama, a to už jako bylo vidět, že jako ona jako ví, že já vím, že mám víc zkušeností než ona, už se jim to jako přestávalo trochu líbit. Je pravda, že týhle paní se to nelíbilo, ale majitelce toho koně, jako ty se to líbilo. Ta vyloženě chtěla, aby sem za tou kobylou jezdila i po tom, co jsem si našla koně. Ale to já jsem řekla, že dělat nebudu. Protože to fakt pro mě nemělo skoro žádný přínos. To já bych za to akorát platila vlastně peníze, který jako... Nestála jsem o to prostě. Takže jsem jezdila tam. To mi absolutně nic nedávalo. Naopak mě to jako zhoršovalo v ježdění, protože jsem se učila nový zlozvyky, který mi nikdo neopravoval.

Aaa pak se našla jedna taková šedá kobyla, kterou jsem si měla koupit a já jsem jela vlastně... A tu kobylu jezdila jedna paní, se kterou já jsem se teda domluvila, že já za ní sjedu a zkusím jeden trénink pod ní, jestli by mě furt jako trénovala. Jela jsem za ní, na jejího koně, strašně jsem si s ní sedla, to je trenérka. A potom se teda sešlo z toho, že si tu kobylu koupím, protože ona mi to rozmluvila, že ta kobyla je víc jako složitá a že bych si s ní asi úplně nesedla. A našla se Dáda. Takže jsem Dádu vzala do pronájmu s tím, že teda já jsem o ní fakt skoro vůbec nic nevěděla. Pro mě to bylo prostě nějaké... Já jsem si myslela, že to je hafling s welsh part bredem. Ještě třeba rok zpátky. Protože mě to o tom koni pořádně nikdo neřekl. No a chtěla jsem, aby mě trénovala ta trenérka. To mi majitelka zakázala, že chce, aby ji trénovala ona. Řekla jsem: „Dobře, já s tím jako problém, zase to velkej, nemám.“ Takže trenérku jsem nějak teda jako vypustila. Omluvila jsem se jí, že bych jako chtěla, ale že prostě to asi nepůjde nějakou dobu a že zkusím jezdit pod majitelkou. No, a tak jsem se teda učila, co to je jako starat se o koně...

Já jsem měla hroznou radost ze všeho, já jsem tady trávila s těma koňma třeba tři hodiny jenom ve výběhu, bylo mi 12. Měla jsem hroznou radost z toho, že mám konečně svýho koně, vlastně po tolika letech, co jsem ho chtěla. Tak třeba jako od dvou let jsem chtěla koně, takže po deseti letech, co jsem chtěla koně, jsem měla koně. Byla jsem hrozně šťastná a vlastně i to, že jsem s tou Dádou vlastně jezdila třeba hodinu krok klus tam dole na tý hrozný zabahněný jízdárně... Já z toho byla tak šťastná. Takovej přínos mi to dávalo.

Každopádně potom začínaly bejt jako takový problémy. Jak jsem ji měla v pronájmu, tak majitelka chtěla ještě kobylu jezdit, takže to potom byl problém nějak jako vyřešit, ale nějak se to vyřešilo. A potom, protože Dáda byla hrozně tlustá a jak se jezdilo, tak začla hrozně hubnout a začínaly neshody mezi mnou a majitelkou s tím, že kobyle nesedí sedlo – sedí sedlo – nesedí sedlo. Takže jsme se hádaly o tom, jestli sedí, nebo nesedí sedlo. Začínala jsem skákat, začínala jsem jezdit. Ale jezdila jsem špatně, neuměla jsem to. Nikdo mi to neřekl. Zároveň, že jo, jezdila sem kamarádka, která mi to taky neřekla. A teď kon, když takhle koukám na to jako zpátky, myslím si, že mě trošku možná jako využívala jenom na to ježdění. Protože Dáda byla skvělá kobyla, která má parkurovou minulost, a přeskočí ti vlastně všechno. A já jsem kamarádce vlastně jako dovolila, za to, že sem se mnou dojede, že vlastně si zaskáče. Ale já, když se koukám nazpátky na ty videa, tak já tu kobylu slepě navedu na překážku, ona jí přeskočí a já jsem ráda, že obě přežijem. Protože to byly stodvacítky a já jsem nevěděla, jak to skákat. Hrozně špatně jsem jezdila. Pak se to začalo objevovat na kobyle, protože kobyla se nenasvalovala. Ona byla bez svalů. A já jsem nevěděla, kde je problém, protože mně nikdo nenaučil prostě jezdit, za tu dobu. Všude vlastně šlo jenom o peníze. A tak jsem řekla, že stačí, ozvala jsem se zpátky trenérce. Trenérka mi řekla, že prostě neumím jezdit, já jsem jí řekla, že to vím. A šla taková ta dlouhá cesta, kdy mě (...) začala za všechno pomlouvat, protože jsem přestala věřit jakoby jí.

To už byla Dáda tvoje?

Už byla Dáda moje. Já jsem si Dádu vlastně koupila po dvou měsících. To znamená, že já jsem v lednu si ji vzala do pronájmu a po dvou měsících mi ji rodiče koupili. Samozřejmě jsem byla šťastná, ale zas moc se toho jako fakt neměnilo, protože já jsem se už od začátku k ní chovala jako fakt, že je jako moje. I jsem jí třeba... Jako vím, že byl jeden problém, že jsem jí ostříhala trochu ocas, a majitelka jako: „To nemůžeš!“ — A já že: „Promiň, promiň, promiň, hlavně mi ji prosím nech.“ Takže nějak se to vždycky prostě vyřešilo. Ale Dáda byla moje, a já jsem přestala jezdit pod majitelkou. Přestala jsem ji poslouchat a byl to problém, protože ona ví přece nejlíp, co s tou kobyrou. No, asi úplně ne. No a začala jsem jezdit pod trenérkou, pod kterou se, pod kterou, že jo, jezdím do teď. A trenérka je úžasnej člověk, protože rozumí tomu a ví, co dělá. Nikdy se na mě nenaštve za jako žádný můj názor. Snaží se mi ho vždycky... Jako vždycky se mi snaží můj názor nějak jako zdůvodnit. Čili, když si myslí, že je špatnej, tak na mě nezačne jako křičet, že tak to není, jako to třeba dělá (...), ale vždycky mi řekne její názor. A proč si to ona myslí. A jako já většinou pochopím, že jo, aha, to je pravda.

Zajímavěj point je třeba to, že když jsem jezdila s (...) na vyjížďky, tak jsme skákaly dole v parku pod našim barákem lavičky. (...) taky. Přestanu jezdit s (...), ta to řekne trenérce, že skáču lavičky... Ale jak já mám vědět, že to je špatně, když mě to doslova vlastně (...) a (...) jakoby naučily. A najednou je to hrozně špatně, že jako proč skáču lavičky? Vždyť je to tvrdá překážka. Ten kůň o to zakopne, a jsme oba dva mrtvý. Takže trenérka jakoby mi prostě řekla, že hele tohle dělat nesmíš a to tady je důvod. Já jsem to pochopila. V životě jsem od té doby neskákala lavičku. Protože mi to prostě někdo konečně vysvětlil a jenom na mě bezhlavě neřval. No a teď jsem v takovém svém koňském životě, že mám teda kobyru deset minut na kole. Dojedu si sem, kdy chci. Nesnažím se tedy s nikým moc bavit, protože nevím, komu se dá věřit a komu ne. Jedinej, komu vlastně jako fakt věřím tady v tom je, že jo, trenérka, která mi vždycky zachránila prdel. Vždycky se mě zastala a nikdy nenechala prostě mě jako samotnou v nějaký situaci. Vždycky mi pomohla a vždycky mně hlavně pomohla srozumitelně a odůvodnila svůj prostě jako ten názor na tu věc.

Já nevím, jak se jmenujou ty koně ani ty lidi. Já se s nima nebavím. Protože, že jo, já mám fakt jako teďkon už jako problémy, tady vlastně u těch koní, jako začít někomu věřit, když si to vezmeš. Já jsem se prostě jako první, že jo, začla bavit s (...) a (...). (...) byla, že jo, první, kdo se mě tady jako by ujal. Začala tady za mnou jezdit prostě na vyjížďky. A dva měsíce na to mě prostě pomlouvají a hází na mě prostě špínu. Tak jsem se tedy začala bavit prostě s (...), a zase se dozvím, že na mě hází špínu. A teďkon už jako nevím, jestli se vůbec chci s někým začínat bavit, protože... Asi jako nechci, no, asi si jako vystačím sama, i když třeba vyjížďky mě hrozně baví s někým. Hrozně mě baví jezdit jako s někým a mít u toho tu srandu a jasný, jsou to koně, ale... Občas nějaký ty kraviny udělat? Že jo, je to vtípný. Nemělo by se to, ale... Každý občas udělá něco, čeho pak lituje. Ale jako jezdit s někým třeba na vyjížďky je fakt, fakt dobrý. V tom, že člověk si jako odpočine.

Ale jezdit samotná na vyjížděky. Vždyť ty jdeš vlastně do té přírody. Teďkon napoutáš hrozný pouto s tím koněm. Fakt jako, já ještě, než jsem se tady jakoby s kýmkoliv bavila, v té stáji, a byla jsem to fakt jenom já a kobyla. To bylo úžasný. Já jsem jezdila sama na vyjížděky a každé den, a nikoho jsem nepotřebovala. Nikdo jako mi tady fakt nechyběl a fakt třeba na dvě hodiny jsem jela ven, pak jsem hodinu prostě pásala, a to je takovej ten nejhezčí začátek jako v tom, že... Ten první kůň prostě, ta první jako láska k tomu koni, ke kterému si doopravdy můžeš fakt získat nějaký to pouto, protože tě někdo jako nechá u toho koně dýl, než jen jako ho odjezdit. Takže jako to bylo pěkný a teďkon jako sama vím, že když si chci opravdu jakoby vyčistit hlavu, tak prostě jet sem, sebrat koně, nasednout na něj a prostě jet pryč. A tam si třeba sednout na louku a půl hodiny prostě jenom nic neřešit. A to je totální čistička mysli. Nejde to moc popsat. Je to takový jako... Nevím, prostě taková euforie. Fakt jako takovej... Prostě pocit jako štěstí, pohody. Já teda úplně miluju hlavně jezdit bez sedla a třeba na parcelce. Na tom nákrčáku už mě to ani tolik nebere. Není to jako tím, že bych nad Dádou neměla takovou kontrolu, ale už je to takový, že mě to fakt tolik jako nebaví. Že už mě jako víc baví mít ty otěže v ruce. Ale jako jezdit na parcelce a bez sedla, to je fakt moje. Vyjet si jako kamkoliv. Ať už takhle jezdit prostě na jízdárně, venku.

A hlavně na jízdárně mě hrozně baví si jako dělat svoje věci. Nemakat. Mě hrozně na jízdárně baví nemakat a dělat si jen takový svoje blbinky. Jenom prostě pohoda a dělat to, co mě i toho koně baví. Protože dělat to, co mě baví a koně ne, je úplně zbytečný. To nemá žádný smysl. Protože ten kůň je pak protivnej, a i když se nám to povede, tak já z toho nemám takovej prožitek. Stokrát radši si jdu prostě s kobyloou na parcelce na jízdárnu než na uzdečce a makat. Ale je pravda, že Dádu to taky baví. A úplně nejlepší pocit mám z toho, když se nám třeba něco povede. Řekněme třeba, když se nám povedl přeskok. Nějak poprvý, podruhé se nám prostě povedl přeskok na jízdárně a teďkon nejhezčí je, když mně trenérka řekne, trenérka, že to bylo udělaný úplně skvěle, ať jí dám pohov. A teďkon já jí povolím ty otěže a ono to není, že ona by se prostě rozpadla, ona dá jenom tu hlavu dolů prostě a uvolní se. A je úplně na ní vidět, že si mákla, dala do toho všechno, udělala to pro mě, a teďkon ví, že má tu pauzu. A já jí za to prostě pochválím a klid prostě. A to je fakt chvilka, kterou já úplně miluju. Vždycky když se nám něco povede a já jí dám tu pauzičku. Kdy obě dvě máme radost z toho, že se to povedlo. To je hrozně hezkej pocit. To je úplně nade vše. Když se fakt jako něco povede. To miluju. To je super.

Třeba naposledy... Dáda, jak měla vždycky hroznej problém... Nebo takhle. Ona zhubla hrozně a byl hroznej problém jí nasvalit. Protože svaly se dělaj z tuku. Takže ona musela nabrat a z toho nasvalit. A to je hrozně těžký. Takže, ona se neunesla ve cvalu, já jsem z ní spadla tady dole na jízdárně. Prostě jsem vyjížděla roh a ještě to přesně bylo, že jsem neuměla ani zatačet. A kůň nebyl nasvalenej, a prostě jí to podklouzlo, neunesla se a spadly jsme obě. Já jsem byla v pohodě, já jsem našťestí jako by sjela, takže ona mě nezalehla, ale teďkon... Ona udělá malinkej kroužek bez problému, a to jsme přesně byly, někdy minulej tejden, jezdit tady právě na jízdárně a ona mi udělala krásnej prostě kruh ve cvalu. Unesla se, dala hlavu na kolmici, podsadila se a byla jako fakt krásně sestavená. A teďkon já

furt jezdím bez sedla, takže jakoby je to hrozný zároveň pro mě. Protože je to těžší prostě bez toho sedla. A my jsme takhle jely dva kroužky a já jsem věděla, že to by se nám dva roky zpátky vůbec nepovedlo. A jsou to takový maličkosti, ze kterých má člověk fakt jako radost.

A to potom řekneš nějakému člověku, kterej nejezdí, a on to nepochopí. On nepochopí tu dřinu za tím. Jak jako ty dva roky vlastně to trvalo se vypracovat na to, než zvládneš obcválat dva takový kroužky se sestaveným koněm. A on to nepochopí. A hlavně, co je za tím jako dřiny. Vnitřní ruka vejš, vnější musí bejt napnutá, do toho vnitřní musí cvakat prsteníčkem, aby se kůň dostal na přilnutí a pochopil. Teďkon vnitřní noha na podbřišáku, protože musí vytlačovat vnější nohu do strany, aby se kůň unesl, či něco takového. Do toho vnější noha na prdeli, protože Dáda má třeba problém s tím se otočit. Jak je mohutná a velká, tak já jí musím hrozně pomáhat se zadkama. Ona je za sebou tahá. A i se mi stalo třeba to, že já jsem si na to nedala pozor a soustředila jsem se třeba víc na ruce, nevšimla jsem si toho a fakt jsme se málem vysekaly, protože ona to beze mě ani nezvládne se otočit. Takže, je tam za tím hrozně moc práce. Je to hrozně moc věcí najednou, na který si člověk musí dávat jako pozor. A to, když řekneš nějakému člověku, tak on to nepochopí.

To jsou fakt takový ty chvílky, kdy jako se prohlubuje to pouto mezi. I tyhle ty nejmenší věci jsou většinou to, co nejvíc prohloubí to pouto právě. Nebo já to tak jako většinou vnímám. Že třeba když na Dádu jako zapískám, a ona za mnou přijde ve výběhu, z toho mám taky hroznou radost. Že ona se za mnou těší a jde jako za mnou. Což se většinou moc jako neděje, protože ona je hodně poutaná na koně a vždycky byla.

Naše začátky byly takový, že majitelka mi ji dala s tím, že je to hodnej kůň, no, a já s ní vyjedu na vyjížděku a kobyla se mi staví na zadní. Kobyla mi vykopávala na louce a zkopala mě dolů. A ona furt že jo: „Dadynka, to je hodňoučkej koníček, ta by ti svezla děťátko.“ Ona by ti svezla děťátko, ale jakmile jsem po ní chtěla něco víc než jen svézt, tak už to nebylo tak jednoduchý. A ona si o tý kobyle myslí, že o ní ví hrozně moc, ale ona ji jezdila jako 14 dní. Fakt jako ona na ní seděla čtyřikrát, pětkrát, kdy se nevozila. Ona jako o tý kobyle moc neví. A hrozně ji prezentuje jako nejhodnějšího koníka na světě. A potom mě to hrozně mrzí, protože pak za mnou přijde někdo nověj, že: „Joo, ty máš Dadynku, ta je prej hodně hodná.“ — „Noo, když myslíš.“

Vždyť teďkon já jsem s ní byla na její narozeniny, právě ona měla narozeniny... Třetího měla narozeniny, to jí bylo 17. A já jsem s ní byla na jízdárně. A mně to jako nevadí, takový ty jako radostný kozlíci, ale někomu už by to mohlo vadit. A nikdo to jako ne... Že jo, lidi řeknou, že by se na ní svezlo dítě, a že bych jí mohla prodávat jako koníka pro začátečníka, že je to jako milionovej kůň. Ona je, ale jenom díky tomu, jak jsem si já s ní jako sedla. Pod někým jiným už by takhle vůbec jako nechodila, protože někomu jinému by udělala tyhle ty menší radostný kozlíky, a už by mohl sletět a už by se mohl začít bát a už by měl hrozně jiný pouto s tou kobylou. Ale já jsem si s ní jako fakt sedla. Obě dvě jako jsme takový líný. Ani jedný se nám do tý práce občas nechce, ale jakmile na tu jízdárnu dojdeme,

víme, že jako: „Tak si máknem prostě půl hodiny, vždyť je vedro, je to jedno.“ Ani většinou celou hodinu nejezdíme.

Mám jako pocit, že Dáda je jako fakt... Ač se na to koukám třeba občas jinak, že třeba jako jsme si úplně nesedly, nebo že se někdy nepohodneme, tak ona je fakt hrozně podobná jako já, povahově. Ona je fakt takovej kůň, kterej když se mu něco chce udělat, tak to udělá, ale když se mu něco nechce udělat, tak to dělat prostě nebude. A já se na ni pak za to občas jako zlobím a neuvědomím si ani, že já jsem úplně stejná. A to jsou takový jako věci, který tě hrozně jako posunou v sobě samým. A teď si vem, že to najdeš prostě v koni. Tohle to. Ten kůň je hlavně hrozně jako odraz vlastně toho, jak my se k němu jako chováme. I když na něm jedeme, tak cítí každěj náš pohyb, vycítí naše pocity prostě. A teďkon je to hrozně těžký, když se třeba člověk fakt bojí. Jasně, že já se taky občas bála. Třeba když jsem skákala poprvé těch 120 centimetrů, a teďkon já jsem neuměla jezdit a já jsem nechápala, proč se bojím. Ta kobyla to věděla, že se bojím, a tak to shodila. A já jsem na ni ani nebyla našťvaná, protože já jsem věděla, že já nevím, jak to s ní mám skočit, a tak se bojím. A věděla jsem, že ona neví, jak to má skočit, protože já nevím, jak to mám skočit. A nebyla jsem za to na ni ani našťvaná prostě. A i tak jsem to dělala, že jo.

Protože tam byla ta kámoška, která mě využívala jakoby k tomu, že... Vidim to prostě zpátečně, že se se mnou bavila jenom kvůli tomu, aby si mohla zajezdit na tý kobyle. Protože ona uměla jezdit líp, s ní to ta kobyla skákala líp než se mnou. Ale mě nečekla, jak mám jezdit. Je to těžký, no. Ty koně jsou jako fakt těžký, no. Je za tím hrozně práce, za vším. Za vším, co jako člověk nevidí a ani si to neuvědomí kolikrát. Pak jsou takový jako chvílky, kdy se stane něco, co si pak člověk jako uvědomí, že by se třeba před rokem stát nemohlo, kdyby nebylo nějaký maličkosti, která se mezitím odehrála. Ať už jako pozitivní nebo nepozitivní, že jo. Je hrozný vedro. Přesně, co v tady tom počasí s tím koněm? Jenom ho prostě jít skropit. A my máme hadici u ustajovatelky, je to 5 až 10 minut jako koňmo a jako doufat, že se ten kůň mezi tím třeba nesplaví úplně. Teďkon, když se něco stane, že jo, kůň uteče, a já tady v těch vedrech někde lítat?

Jojo.

Já teďkon ani třeba nevím, co je tady jako za holky. Já se bavím jenom s tou od toho bílýho poncla, kterej ani nevím, jak se jmenuje. Já mám teď už hrozný trust issues, že fakt jako nevím, jestli se mi jako chce tady s někým bavit. Protože jakmile začnu někomu říkat, jak pracuju se svojí kobylou, tak automaticky on to... Nikdy se mi nestalo, že bych potkala někoho, kdo by mě prostě nesoudil za to, jak pracuju se svojí kobylou. Vždycky všichni soudí a snaží se mi vlepít svůj názor. (...) je na to expert. To je právě problém. Takovej, že...

Já neříkám, že by se Dáda nedala jako zvládnout ze země, ale popravdě, když to nebaví mě a koně, proč bysme to dělali. To je hrozný, protože ona není ani komunikativní. Já si ji třeba vezmu dolů na jízdárnu, když ještě byla ohraničená a byla tam tráva, tak když nežrala, tak prostě čuměla. Nepřišla za mnou. Ona umí třeba perfektně traverzály, to umí suprově, jak ze země, tak z koně. Protože jsem ji

učila traverzálu ze země kvůli nasedání. Ona vlastně umí přijít jakoby ke stupínku. Vezmu bičik, zvednu bičik a ona traverzálou přijde, abych mohla nasednout. Tak to jsem ji učila, ale tady k tomu třeba... To ji bavilo. Jakmile já ji zaměstnám něčím mozek a učíme se třeba nějaký triky, jako třeba poprosit, poklonu umí, tak to jí baví. Ale takovej ten klasickej jako horsemanship, jako třeba lonžování nebo kavalety, ji nebaví. A ono je pak hrozně těžký najít něco, co toho koně baví, čím si jako zlepšujete ten vztah ze země. A hlavně jako by bylo blbý, že já, když jsem si ji vzala do pronájmu, tak ona utíkala ze země. Ona od malička utíkala z vodítka. No a mně to nikdo neřekl. A já jsem ji hnedka druhý den v pronájmu vzala na procházku ze země, a ona zdrhla. Takže já z toho měla hrozný trauma a bála jsem se s ní manipulovat ze země. Nechtěla jsem ji brát ven. Pak utíkala i majitelce, tak jsem jako pochopila, že problém není ve mně. Ona psala bejvalý majitelce, která jí řekla, že to dělala vždycky, že jako: „Sorry, že jsem vám to neřekla.“ I když je to vlastně podstatnej point. Nevadí.

Napadá tě ještě něco, co bys chtěla říct? Moc hezky vyprávíš.

Děkuju. Napadá mě už asi jenom, jak prostě časově je to hrozně náročný. Časově a finančně. Já měla třeba jako fakt problémy s tím, že se se mnou přestaly bavit nějaký lidi, protože jsem neměla na ně čas. Protože jsem byla u koní. A pak se to hrozně špatně prokládalo, že jo. Člověk musel do školy, musel bejt někdy doma, musel prostě za koněm, musel ještě s kamarádama ven, do toho... Mně je, že jo, 15, já si na koně nevydělávám sama, a tam nastává další obrovskej problém. Mám prostě rodiče nekoňáky, který nepochopí většinu těch koňských věcí a kolikrát se jim do toho už nechtěj dávat ty peníze. A mně je blbý za nima chodit pro peníze. Sama si na toho koně nevydělám, nechci ho prodat, a tak jsme v takový smyčce. Kdy já se snažím jim vysvětlit, že tohle to ten kůň potřebuje, jim se na to moc nechtěj dávat ty peníze, protože se do toho fakt hodně cpou peníze. Je to hrozný. Ale jako je to tak, no. Furt, furt dokola. Nikdy není konec. Platím určitou částku ustájení, že jo, plus tři tisíce měsíčně za něco malinkýho prostě mimo. To se tak nakupí vždycky. Ale člověk by si řekl, že by za ustájení v životě jako tolik peněz nedal, ale nakonec to vždycky dá.

Těším se na to, až si budu na toho koně vydělávat sama, v tom, že jakoby teďkon, když si jdu pro ty peníze, že: „Hele tatí, mohl bys mi prosím dát dva tisíce na fyzio?“ — A on se na mě tak jako koukne: „Proč?“ — Já že: „Ten kůň to potřebuje.“ Teďkon jsem v takovým tom bodu, kdy ty peníze prostě potřebuju a už je mi blbý si o ně říkat. To je hrozně blbej pocit. To je jako fakt žebrat o peníze a je mi jedno, že jsou to moje rodiče a oni s tím počítali, když mi toho koně kupovali, ale je to fakt jako takový žebrání o peníze. Když ale toho koně jako miluješ a chceš mu to dopřát, ale ty peníze na to prostě sama nemám. Chci mu to dopřát, ale sama na to nemám a prostě potřebuju ty peníze. Do toho, kdyby mi to ty rodiče jako nevyčítali... Je pravda, že já kdykoliv jim to můžu jako dát zpátky. Že: „Hele, koupili jste mi toho koně, a teď do toho ty peníze prostě dát musíte.“ Ale oni toho koně můžou prodat. Ono je to prostě může přestat bavit a jednoho dne můžou říct: „Hele, já ti na to prostě seru.“ A teďkon jako to bude trošku horší, aaa... Oni se

chtěj přestěhovat do toho Španělska a čekaj na to prostě, až já vypadnu z baráku. Chtěla jsem narazit na to, že se bojím, až se přestěhuju sama někam. Já jako nevím, jak to pak budu dělat finančně prostě. Já jako v 18 si nebudu schopná najít úplně práci. Budu maturovat, nebudu schopná si najít práci, budu tady mít koně... Když za nima jako jdu, tak většinou fakt potřebuju peníze, protože jinak všechno ostatní si zařídím sama. Ale pak nastává právě ten problém toho koně.

Potom, když je fakt potřeba nějaká větší částka, jako třeba sedlo za 20 tisíc..., to bolí. A teď, že jo, nesedí sedlo za 20 tisíc, a já ho mam v buňce. Mám dvě sedla. Jedno za osmičku, jedno za 18 tisíc a mamka mi řekne jako: „Prodej to.“ — A já že: „Joo, ale já jsem v životě nikdy nic neprodávala. Já nevím, jak se prodávaj věci. Mě to nikdy nikdo nenaučil.“ Jako já to můžu hodit na Bazoš, ale já pak neumím s těma lidma nějak vykomunikovat jako cenu nebo, když po mně něco budou chtít. Tak jsem nafotila sedla, řekla jsem mamce všechno potřebný a poslala jsem to jí. Tý trvalo asi dva měsíce, než to dala někam na to. A to už pak problém není, protože jakmile je to na ní a ona to prodává, tak je to jedno, že už to dva měsíce leží u ní v galerii. Ale jakmile by to dva měsíce leželo u mě v galerii, to už by vadilo.

Klári, je ještě něco, co bys chtěla říct ke koním?

Asi ne, už mě jako nic nenapadá.

Příloha IV: Přepis rozhovoru 4 (Kristýna)

[Konverzace o tom, jak se má v novém ustájení]

No, ty holky, jako jinej svět, no, trošku. Jsou jiný prostě. Jako nejsou určitě zlý nebo tohle to, asi i věřím, že když je člověk požádá o pomoc, tak... Ale není to taková parta, jako jsme měli prostě tady, no. To jako není. To určitě ne. Jako tady zas byly jiný věci, který člověka štvaly, ale prostě tohle jako tam není. Ale mně to třeba upřímně tolik nevadí. Já jsem ráda, že tam mám Terku, Hanču. Laduš zatím nevím, protože ona, jak je pryč, tak tu mám neutrálně, tu nedokážu zatím zařadit, protože ji neznám jakoby. A ten zbytek jako... Já je tam ani moc nepotkávám. A asi jsem ráda. Já jsem prostě ráda s Bobbym sama. Užívám si ten čas, kdy jsme spolu a mně to vyhovuje, že to není komerční stáj, kde přijedeš a je tam dalších 20 lidí. Mně to jako nevadí. Takže vlastně a na ty momenty, kdy se tam potkáme, tak prohodíme zdvořilostní fráze: „Jak je? Co počasí? Kulhá, nekulhá. Neshledanou.“ A jako dobrý, jo. Ale úplně, že by to byly krevní skupiny, to si nemyslím, no. Anebo to chce čas se víc jako sblížit. Nás sblížilo totiž to, že jsme furt něco řešili. Ale jako nelituju. Musím říct, že jsem nezalitovala ani jednou. Že fakt ne.

Jo, jsou věci, který se tam dělaj jako jinak. Mně třeba vadí, že se neplánuje kovář dopředu, ale že se mu volá tejden před tím, než má přijet. Já jsem si kvůli tomu musela brát dovolenou. Je to takový jako blbý v práci tohle, že se to nedělá dopředu, jako jsme to měli předtím. Kovář není úplně sympaták. To si taky pojdme říct. Nehodnotím jako práci, tam jako bych řekla, že v pohodě, ale není sympaták a nelíbí se mi jeho přístup ke koním. Jo, takže samozřejmě nějaký ale to má, ale dokud bude dělat dobře kopyta a nebude vyloženě na toho koně jako zlej, že by to opravdu už překročilo hranici, tak samozřejmě to prostě musím jenom respektovat. Nic jinýho nezbejvá.

Ale jako jinak všechno funguje prostě a jako ustajovatelka je v pohodě. Vůbec to není takovej studenej čumák, jako to vypadalo. Jenom jí člověk musí tu krustu jako... Jak kdyby měla nějakou krustičku, a tu když takhle prstíkem to a začneš si s ní povídat jako o dětech, že to je jako brutál. Má tři po sobě malinký. A teď ona ti začne vyprávět, že se snaží pracovat, manžel dělá v jiným městě, takže maj oddělený domácnosti, a jak je to jako náročný. Ona tam s těma třema dětma je přes tejden jako sama, což je brutál. Jako tři děti, koně, tohle, jako vařit, domácnost... Jako v jedný osobě. A že jí hodně pomáhaj rodiče. A pak se rozpovídá a vlastně ti vypráví, jak děti nechtěla a že najednou má tři a tohle. A už je to takovej ten lidskej... A ptá se mě, jestli je všechno v pohodě a: „Jste spokojený?“ A tohle, no. Jenom je potřeba jí tu krustu jako sebrat. Není taková jako vypadala, jako působila. A hlavně, co řekne, to platí. Občas jí člověk musí něco připomenout. Chápu, že má hlavu jako v pejru.

Ale koně se maj dobře, to je základ. Je tam svatej pokoj. Nádherný prostě procházky, terény, to jako se vůbec nedá srovnávat. Noo, já jsem ráda, že tam mám holky a nic víc k životu nepotřebuju. I ta jízdárna s tou kruhovkou je fajn. Je fakt

skvělá, i ta voda i to všechno. To je prostě bomba jako. To si nebudem vůbec vykládat, že jo. Osprchovat nožičky, všechno prostě, to zranění, cokoliv. To je prostě super, no. I jsme se naučili si tam jako posedět, udělat si kafe prostě... Takže dobrý, no.

A co Bobby, jak se má? Lumpáci?

To je muffinka. Jako hrozně roste, to je fakt jako... Už to není hříbátko. Už má fakt postavu jak dospělej kůň pomalu. Už prostě, víš, už je to takový jako... Už to není miminko, no. Jsem právě posílala tý krmivářce nějaký jako fotky a koukala jsem na to, když jsem ho přivezla a říkala jsem si: „Ty vole.“ Měla jsem takovou tu dojmávací chvíli a říkala jsem si: „Ty vole, ty už rosteš, fakt!“ Ale je super jako. Fakt jako musím říct, že... Jako, když se dával dohromady, tak byl tejdén, kdy byl takovej špatnej. Úplně nemá vysokou pozici ve stádě, je spíš jako skoro na konci, řekla bych. Takže jako to. Ale jako jinak je super. Fakt. I jako už nemá problém odcházet od koní. Už jsme odbourali i tyhle ty věci, tohle. A fakt jako je pro všechno. Jako úplně super.

A dneska jsem zrovna mazala starý fotky v telefonu. Měla jsem tam vyscreenovaný nějaký konverzace, zprávy od (...) a normálně, jak jsem to jako mazala, mazala, tak jsem tu zprávu třeba přečetla a vrátil se mi zpátky ten pocit. A já jsem si normálně uvědomila, že opravdu jako, když pomineme všechno kolem, tak ta toxicita už byla tak vysoká, že já bych tam už nezvládla bejt. A že to tady prostě není. A ač mám k tomu nějaký výhrady, tak nemám ten pocit tý toxicity. Jezdím tam ráda. Ustajovatele se nebojím cokoliv napsat, cokoliv říct. Nemá někde ironický smajlíčky, kecy blbý, ustajovatel, neomáchá se. A to jediný musím, fakt musím říct, že kdybych měla jedinou věc vybrat, tak že je to tohle. Že jsem se hrozně jako zklidnila, nic neřeším, na skupině neřešíme sračky, jako jsme řešili prostě tam. Řešíme pohodový věci nebo organizační věci. Ale není tam ta toxicita toho ustajovatele. A ono hlavně jako není, co jim vytknout. Najednou jako to neřešíš. To, co maj mít, maj. Člověk tam jede prostě na pohodu. Vím, že se nemusím stresovat, co bude, co nebude. A to jako mi hodně pomohlo, no, že tam jezdím fakt jako, úplně balzám na duši, no. Což tady už pak moc nebylo. Jako za tím koněm jo, ale ne do toho prostředí, no.

A co koně v novém ustájení?

Jako vím, že by to nemohli bejt moje koně. Myslím si, že k majitelům asi sedí ty koně, který maj bejt. Věřím tomu. Protože si neumím třeba Simbu představit. Přestože je stejně jako Bobby věkově, tak si neumím představit ho mít. Jako fakt. Prostě. Jsem ráda za to, co mám. Myslím si, že to tak jako... Neumím si to představit. A neseděj mi no úplně. Není to koník, kterýho bych jako mufi mufi a to.

Tak Kristýnko, co ty a koně?

A co chceš slyšet? Co to pro mě znamená?

Jo.

Jo, jak bych charakterizovala... Takhle, já bych to určitě rozdělila na před a po. A to je etapa, než jsem měla vlastního koně a etapa vlastní kůň.

Klidně, jestli chceš, můžeš to vzít příběhem.

Určitě. Já jsem fakt jako z nekoňácký rodiny. Úplně totálně. Nikdo z nás to nemá. Neinklinuje ke koním ani trošku. A když mi bylo 10, tak mě babička jen tak vzala prostě jako k paní, co má koně, v rámci prázdninovýho programu. Prostě: „Pojď, tady moje kamarádka má koně.“ Jenže, pro mě to nebylo... jako: „Hm, koně.“ Prostě mě nebrali. Zvířátka mám ráda od jakživa, ale koně nikdy ne. Ale tam bylo opravdu takový to, že já jsem ho viděla, a pak jsme přijeli od kamarádky domů, a já už jsem jela encyklopedie. Babička měla doma všechny encyklopedie, takže tam měla i koňskou, a od té doby jsem je nepustila z hlavy. Takže fakt tam byl takovej ten jako... Což jsem u ničeho neměla, u žádnýho jinýho koníčku, u žádnýho sportu, u žádnýho jinýho prostě jsem nikdy neměla tenhle ten, jakože to bylo opravdu z nuly na sto. Prostě z nuly na sto byla láska ke koním.

Ale nebyla jednoduchá ta cesta. Protože ani jsme neměli jako moc peněz s mamkou, a tak dále. Takže myšlenka na vlastního koně úplně nereálná. Takže to bylo takový to ježdění v těch malejch nějakých klubíčkách občas. Když jsme bydleli ve (...), to bylo úplně nereálný. Tam jako v té době nebylo nic moc. Teď je kůň u každýho baráku, ale dřív to tak nebylo. A když jsme se přestěhovali do (...), tak jsem začínala na (...). Klasika. Asi jako 90 % lidí bydlících tady. Jako Hanča, jako Terka, jako všichni vlastně. Ale byl to opravdu takovej ten dětskej kroužek. Takže prostě ty základy a tak.

Ale já jsem brzo přišla na to, že se s tím neztotožňuju. Jako určitě jsem dělala věci, který teď mi přijdou hrozný a předtím už mi přišly dobrý. Jakoby oproti tomu starýmu typickýmu koňáctví, ale když se podívám teď zpětně, tak i tehdy byly jako špatný. Ale věděla jsem, že mi tohle nevyhovuje. Že se mi nelíbí, že se na těch koních střídaj lidi, že se mi prostě nelíbí cukr a bič a nic prostě mezi. A že vlastně jako s tím nerezonuju. A já jsem vždycky chtěla nějakýho koníka jako pro sebe. Štvalo mě, když na něm někdo taky jezdil. Měla jsem tam takovou poničku oblíbenou, jo. Takže já jsem se nedokázala... To tam není možný, že jo. Prostě jako v té době ještě pronájem, jako to úplně nefrčelo. Takže prostě nějakým způsobem to fungovalo takhle. Ale ty kroužky fakt jsem brzo opustila. A z té stáje jsem odešla i tak, jakože tak, úplně, protože tam nic jinýho...

A hlavně, neměli jsme peníze na to platit individuálky. To řeknu narovinu. Samozřejmě to by byla varianta. Jenže to nebylo možný jako z hlediska finanční. Takže jsem chodila tam třeba jenom fakt pomáhat, hladit si koně, ale nejezdila jsem. No, a pak jsem putovala, díky jako kontaktům, z (...) po různých stájích. Od (...), prostě různý. Já nevím, jako ty, (...). Prostě všude možně. Ale pořád narážíme na to, že prostě to bylo jako o ježdění. Jenže pro mě není ježdění ten vrchol. Prostě není. Ten čas strávenej s tím koněm a ten vztah, kterej s ním mám, je pro mě víc než to, že na něm můžu jezdit. Je to krásný pocit, na koňským hřbetě, samozřejmě. Takový to klišé. Je nejkrásnější, to souhlasím. Ale není určitě krásnější než vztah

s tím koněm. I ze země prostě. To, že za mnou přijde, přijde mi naproti a tak dále. To je víc než to, že na něm můžu nebo nemůžu jezdit.

Já jsem neseděla v sedle ani nepamatuju, a nechybí mi to. Jako zajela bych si, ne že ne. Zajela bych si určitě, ale to, že jsem s Bobbym každé den, to že máme vztah jakéj máme, to že za mnou fakt běží přes celou pastvinu, jenom mě vidí, je pro mě víc než to ježdění. A to jsem zjišťovala už v těch dejme tomu třinácti, čtrnácti, patnácti letech, že to prostě není pro mě, tyhle ty komerční stáje. A i jsem věděla, že nebudu jako sportovec. Se mě furt všichni ptali, jestli, když mám ty koně, jestli chci taky i závodit. Za první, určitě by to nebylo reálný z těch finančních důvodů. To si myslím, že i jako kdybych chtěla. Ale bohužel jsem zatím nenašla sport, kterej by vyhovoval jako welferu koní. To znamená přístupem k těm koním. Líbí se mi třeba ten extreme trail, tyhle věci. Že se to dá jezdit i bez uzdečky, tohle. Ale myslím si, že máme ještě dlouhou cestu, jako lidstvo, k tomu abysme pochopili, že je nemusíme šněrovat a špornama je řezat prostě, abychom vytvořili na obdélníku nějaký ten. A s tím se neztotožňuju prostě. Pořád mám na prvním místě toho koně, a pak až jsem jako já a nějaký výsledky a závody a to. Takže jsem zjistila, že rozhodně nebudu to dítě, který chce sbírat ty stužky a řezat do toho poncla. Což vidíš na všech hobičkách, kam prostě zajedeš. Čím jsem se velmi rychle odčlenila od nějakých lidí, který to takhle měli, že jo. Což na tom (...) taky bylo, prostě se tam taky jezdily závody a to. No, a pak jsem vlastně opravdu putovala jenom po soukromnicích. Už jsem si to hledala sama. Už začínal bejt internet, už začínalo to bejt dostupnější a prostě jsem si hledala pronájemy koní. S tím, že jsem prostě našla random paní na (...) a byla jsem tam třeba rok, s její kobyolkou. Pak ona se odstěhovala, tak pak na (...), to je vlastně vedle. Takže takhle postupně jsem třeba rok, rok a půl někde trávila s nějakým koníkem čas. Hledala jsem právě ty lepší, jako humánnější cesty.

A hledala jsem sebe, samozřejmě. Překonávala jsem svoje strachy. To je velký téma u koní. A postupně jsem přicházela na to, co mi vlastně vyhovuje. A i jsem hledala ty lidi. U koní poznáš spoustu druhů lidí a vidíš, jak on funguje s tím koněm a chová se k němu, tak na tom poznáš podle mě, jakéj ten člověk i je. Jestli má problém se svým egem, nebo nemá. Jak moc je ochoten přiznat chybu. Nebo jestli ji hledá nejdřív v sobě, nebo v koni. Nebo, jestli rovnou bouchá a tříská, nebo se nejdřív zamyslí, nadechne se, napočítá do deseti. Myslím si, že se hodně na tom pozná. Že i na základě toho jsem se třeba i s těma lidma jako rozlučovala. Jo, že buď toho koně... Třeba jedna paní ho prodala, ale druhá, tam bylo jako vidět, že si nesouzníme v těchhle těch věcech. Já jsem byla údajně moc měkká, takže jsem prostě šla o dům dál.

A pak jsem byla dlouho, skoro roky jsem byla v (...). A tam je to jako období velmi srdcový, ale velmi bolestivý zároveň. Protože tam jsem našla prostě skvělou paní. Takhle. Ještě tomu předcházel vlastně rok, kdy jsem měla koně v pronájmu. Že jsem si ho převezla úplně odjinud. To byla taková první vážnější zkušenost jako s tou zodpovědností. Že už to nebyl jenom koníček někde to, kde jsem stejně věděla, že se o něj postará majitelka a já si tam přijdu jenom jako to. Ale měla jsem ho přivezenýho z (...) prostě tady. A přivezli mi ji jako jo, naprosto úžasnej koníček,

ale zjišťovalo se právě, že když jsem si ji byla zkusit, že byla pravděpodobně něčím jako utlumená. Takže jsem si ji přivezla sem a zjišťovala jsem ty bubáky, ty kostlivce z té skříně se začaly jako hrnout. Ale byla hrozně skvělá. To byla kobylka, která mě hodně naučila. A když jsem jezdila, tak jsem ji jezdila na ohlávce, úplně v pohodě. Ale zase, nesetkalo se to jako s úspěchem u té majitelky, která měla představu, že já tady asi ji budu víc drilovat nebo budu s ní, já nevím co. Já s ní jezdila do lesa, a to asi jako jsme se úplně nepotkaly, takže si ji odvezla. Nevím, kde je jí konec a jsem asi ráda, protože nechtěla už jsem pak to jako vědět kvůli tomu, že by mi to bylo líto.

No a pořád jsem, že jo, mířila k tomu vlastnímu koni, ale nebylo to fakt jako finančně možný. A když jsem tu Mínu právě měla ještě, tak jsem ji měla ustájenou v (...). Ale ne přímo tam, ale tam prostě s krávama byla jako na louce. To prostě nějaký zemědělec tam jako umožňoval. Ale nebyly jsme tam spokojený, takže jsme s kamarádkou, tehdejší, tak jsme hledali jako alternativu a našly jsme právě ty (...). Paní, že poskytuje ustájení a dobrou cenu a tohle. No a tam jsem prostě zůstala roky, i když jsem tu Mínu už neměla. A tak jsem tam pak jezdila na jejích koních a měla jsem tam v pronájmu její koně.

Ale bohužel jsem tam zažila i jedny z největších jako traumat, koňskejch. Ve smyslu jako pádů nějakých a splašenýho koně a tkovýchle věci. Který teď zpětně vím, a přitom je to už mnoho mnoho let, i tak jako do teďka zpracovávám. I dotěřka prostě... Tam se se mnou jeden kůň jako ošklivě splašil a já jsem byla bez sedla. Takže jsem měla jako docela vážný zranění jižního regionu, když to řeknu slušně, a skončila jsem v nemocnici. To byl takovej jako spontánní nápad, jsem byla na procházce a kůň hodně citlivej. Hodně citlivej na to, jak se cítíš ty. To jsem nezažila nikdy. Jako zrcadlí všichni koně, ale tenhle zrcadlil jako brutálně. No a já jsem prostě sedla a asi jsem měla strach, svým způsobem. No a on se prostě rozběhl a nešel zastavit. Bylo náledí, ještě dva metry sněhu a já ho měla na ohlávce a na vodítku, byla jsem bez sedla, bez helmy... Prostě blbý. A on letěl a nefungovalo nic. Hlas, nic, po dobrým, po zlým, nic. Takže já jsem se rozhodla, když už jsem byla fakt zoufalá, když už jsme byli hodně daleko i od té kamarádky, která samozřejmě běžela za mnou s tím druhým koněm, ale jako to nás samozřejmě nemohla stihnout. Tak jsem se rozhodla hodit záda do závěje. Když jsem věděla, že se nic nestane, a když jsme byly na louce, tak jsem prostě hodila záda. A on se tím zastavil. Jsem ho tak vyšokovala, že se zastavil. Ale už byl zkrvavenej celej ode mě, takže jsem věděla, že tam je prostě problém. A to mám jako trauma dotěř. Velký. Jo, jako z plašících se koní prostě. Z toho, že jako nepůjde ten kůň zastavit. To je prostě takovej jako strach, kterej on ve mně jako...

Jo, takže tam se stalo spoustu hezkých věcí, já jsem se tam spoustu věcí naučila od té paní, která to tam jako měla na starosti. Bylo to její všechno. Ty koně byli, spoustu jich tam bylo úžasnejch. Ale tohle je taková jako blbá zkušenost. A hlavně, tam jsem jako pochopila, že ty koně jako odrážej a pak jsem se vlastně bála bát. Protože jsem věděla, že... Jo, je spoustu koní, který to tolik neřeší, jsou vypnutý. Ale vlastně já jsem si od té doby uvědomila, že to je fakt vlastně jako hrozný, že ty opravdu musíš přemyslet nad tím, jak se cítíš a jestli v něm zbytečně

nevyvoláváš tu paniku ty. A začala jsem se vlastně jako trochu bát, jakože vůbec toho, jak já se cejtím a jak se to promítne v toho koně, no. Ale říkám, bylo tam dalších pět plus koní, který byli úžasný, ale tohle byla taková blbá významná zkušenost, kterou si nesu doteďka. Každopádně, tohle není ta největší traumatizující událost.

Bylo mi asi 19, bylo mi 20 a prostě jsem si myslela, v té době, že už jsem prostě ready na vlastního koně. Akorát jsem to trochu zapomněla říct doma a prostě jsem si nějaký našetřený peníze střelila tam za koně. Takhle, zpětně to hodnotím tak... Samozřejmě si myslím, že to byla jako moje chyba, беру to na sebe. Ale když to někomu vyprávím a vyprávím tomu člověku, jaký vztah jsem s tím člověkem měla, s tou (...). Já jsem jí hlídala děti a byly jsme v podstatě kamarádky. Já jsem jí jako vařila doma a tak dále. Že ona moc dobře věděla, že nemá mladý holce, která studuje, prostě prodávat jako koně, když ví, že žije doma s maminkou v jedna jedna. A ona mi ho prostě prodala. Rodiče na to samozřejmě přišli, pochopitelně. A bylo hrozný jako zle. A ona hrozně dlouho vracela ty peníze, protože ona na tom byla jako s penězma špatně. Takže moji rodiče z ní nemohli vymámit ty peníze a prostě bylo to... Tohle já hodnotím jako svojí velkou lekci životní. Od té doby si finančně dávám na všechno hrozně pozor a třikrát si počítám, jestli na to mám, na všechno mám rezervy, a tak dále. Bylo mi prostě 20, je to 10 let zpátky. Byla jsem prostě... Měla jsem představu, že to jako zvládnou, přitom jsem prostě měla jednu brigádičku, studovala jsem a nebylo to reálný. Teď zpětně vím, že jsem na to ani nebyla vyzrálá. Vlastně vůbec na to, toho koně mít. Takže já jsem měla koně asi tejdenn nebo 14 dní, než na to přišli.

Největší paradox, což si myslím, že je brutál, je že vypadala stejně jako Bobby. To je jako dost silný. Zrzatá, s odznakama velkýma. Sice to byla jako holka, ale kopie. Fakt jako kontaktní, já s ní mám fotky, jak se objímáme. Ty samý pocity ve mně evokovala, vyvolávala, jako teď Bobby. Takže asi se mně vrátila, jenom v jiným jako koni. Taky měla rok a půl... Prostě, tam... A to byla druhá blbost, v té době si pořídít mladici. No, to byla blbost. Já jsem na to nebyla připravená, absolutně. Já si teda myslím, že nejsem ani teď, ale jakože tam to byla úplně blbost.

No, jenže jak to poznamenalo ten vztah s tou (...), která samozřejmě mi to vyčítala. Já jsem toho pro ni dělala moc na to, aby ona dokázala říct: „Kristý, já ti tu kobyly jako neprodám prostě. Neblbni, děláš kravinu.“ Jenže jak byla špatně na tom s penězma, tak... Vzala si ode mě dvacku, tehdy to byla dvacka, úplně jiný ceny koní. Jo, řekneš si: „Blbá dvacka.“ Ale nebyla, tehdy to bylo pro mě veškerý úspory, který jsem za celý svůj život měla a moje rodiče mě málem přetrhli jako hada, když zjistili, že jsem udělala takovouhle věc. Ale je to moje chyba, jsem si toho jako vědoma, ale narušilo to ten vztah. A už prostě to nebylo nikdy jako dřív. Samozřejmě to беру na sebe. Já jsem se jí několikrát jako omluvila, ale stejně to nepomohlo. Pak tam byly nějaký zkoušky toho, že pojedeme dál, ale už tam nebyla ta důvěra. Asi i vzájemná, i to, že jsme z ní nemohli dostat tu dvacku. Můj tatka to z ní nemohl dostat třeba rok. Oni už byli pak našťvaný, ona byla našťvaná na mě, že moje rodiče ji uháněj.

No, ale pro mě to byl fakt jako ráj. Já tam jezdila ráda, autobusem. Bylo to pro mě to hezký místo u koní. Byla to ta moje srdcovka, to moje místo. Taky úplně odlehlý, jo prostě, výborný koně. Já to tam milovala a nechtělo se mi odtud pryč. Ale zároveň jsem věděla, že tam moje cesta končí. Protože už tam není ta důvěra, prostě... Ani jsem tam neměla toho svýho koníčka a nechtěla jsem se tam dívat na tu Kolaktiku, kterou jsem měla mít. A ona ji prodala někam jinam, že jo. A pak mi nabízela jiný koně, jenomže já už jsem je nechtěla, já jsem chtěla ji. Prostě, že mi je nechá, že na mě počkaj, ale už to prostě nebylo ono. I jsem pak zkoušela si přivázet jiný koně do pronájmu. A měla jsem je tam třeba půl roku, ale už prostě ne. Už to nešlo. Takže jsem odešla.

A tam nastává nejdelší pauza, kterou jsem u koní měla. Téměř tři roky fakt jako bez kontaktu u koně, úplně. Je to fakt jako takový období temna, zpětně. Prostě, jak podle mě jednou miluješ koně, tak je miluješ celý život. Myslím si to. A zpětně si říkám, jak jsem bez nich mohla žít. Ale žila. A žila jsem jako jiný věci. Mamka otěhotněla se ségrou, odstěhovala se pryč. Já řešila, jestli zůstanu ve škole, nebo odejdu, že jo, odešla jsem z té bohemistiky. Šla jsem pracovat, bla bla bla. Jo jako, měla jsem jiný věci i řešení a je pravda, že na ty koně nebyl ani čas, ani prostor, ani peníze. Ale jako žila jsem bez nich, no. Jenže to tě... Prostě jseš koňák, tak jseš koňák. A první vykřičník byl, že opravdu s tím musím začít něco dělat, když jsem brečela na výstavě, když jsem si je tam hladila. Chodila jsem na výstavě, hladila jsem si je tam a takhle mi tekly slzy, jak mi jako chyběli... No, podívej se, až mám z toho husinu, jak to říkám.

A už byl se mnou Fíla a říká: „Ty vole, ty brečíš, tak se k nim vrať, tak se prostě vrať. Přece jako můžeš. Tak už jsi zase jinde. Už máš zaměstnání, už nejseš chudá studentka. Prostě máš mě, tak jako, tak se k nim vrať.“ No, takže jsem se vrátila, protože volání srdce bylo silnější. Ale vrátila jsem se mnohem, řekla bych, rozumnější. I co se týče té finanční stránky, té zodpovědnosti. A fakt si ve dvaceti člověk neuvědomuje, co je to za ohromnou zodpovědnost. Jako opravdu obdivuju Terku, Hanču, Klárky rodiče už vůbec, že jako koupí koně prostě. To je brutál. Jako myslím si, že to, že jsem si já Bobbyho koupila ve 29, nepočítám ten tejden, co jsem měla tu Kolaktiku. Nepočítám to a bylo to velmi nerozumný. A vem si, že mi bylo 20, a stejně to hodnotím jako nerozumný rozhodnutí. Podívej se, kolik jim je. Fakt jako neudělala bych to podruhé. Moje mamka byla ráda, že uživila nás. Myslím si, že na dozrání vlastnictví koně je prostě čas. Že k tomu musíš dozrát. I zkušenostma, i časem, i penězma, i uvědoměním si té obrovský zodpovědnosti toho, že může jet zítra na kliniku, to, že se může cokoliv stát, to, že o něj můžeš přijít, to, že musíš solit za všechny ty věci, že to není prostě sranda.

No, asi bych nekoupila svému dítěti koně v 15, jakoby ne. A i si myslím, že je dobrý, v koňáckém světě, si tu cestu právě projít. Víš, že to nemáš hned, že to nemáš takhle. Že tam musíš jet v dešti, musíš tam jet v náledí, v zimě, musíš jet o půlnoci, když to bude potřeba. Ne, když se ti chce a ne, když můžeš jezdit, prostě vždycky. A že to není jenom o tom ježdění a je to prostě o té jiný péči, že jo, o tom všem. Takže já si myslím, že to je dobře, že děti nemaj, že děti by prostě neměly

mít koně. A je to můj striktní názor. Možná i po to, co jsem sama udělala za kravinu, tak vím zpětně, že ne.

A pak jsem měla dlouhodobý pronájem, fakt jako třeba dva roky, prostě to. A ty mě naučily nejvíc, protože jsem si uvědomila, že když už do toho nezasahoval ten majitel a bylo to na mně... Ale pořád tam bylo takový to: „Ale není můj.“ Takže pořád tam ty zadní vrata byly. Teď už tam nejsou. Už za mnou jako nikdo není. Bobby je závislej stoprocentně na mně. Už tam není ten druhý majitel. Není to pronájem. A to si myslím, že je obrovské rozdíly. Já to tak fakt vnímám. Protože když jsem měla koně v pronájmu v tý (...), to bylo fajn, nebo v těch (...)... Dlouhá cesta. Já jsem věděla, že mi trvá hodinu jenom cesta, tak jsem jela jenom dvakrát tejdne třeba. Někdy jednou, no prostě. A bylo to jedno, vzala jsem ji ven a to...

A najednou jako stříh a tohle je jako každodenní péče. Tím, že ho ještě přikrmuju a tohle, tak jsem tam opravdu každé boží den. Vždyť to víš. Každé boží den. Ale na druhou stranu v tom vidím tu krásu, toho vztahu. Rozhodně. Ale je to jiný, než když můžeš zvednout telefon a zavolat majitelce. Teď už to tak prostě není. V tom si myslím, že je zásadní rozdíl, než když si dojdeš někam zajezdit, anebo ten kůň je opravdu tvůj. A musíš to všechno řešit. A druhá věc je, že když nezažiješ některý věci u koní, nějaký druhy zranění, tak nevíš, jak se ošetřují, nevíš, jak se... Všechno, co se ti třeba děje s tvým koněm a je poprvé, tak prostě zažíváš jako poprvé. Já jsem většinou měla kobylinky, paradoxně jsem si koupila kluka, tak jsem nevěděla prostě okolnosti kastrace, prostě nezažila jsem tohle. Jako, že to nepoznáš, že prostě přece... Ano, koňák není jako... Nemůžeš vědět všechno. Kdybys měla čekat, než si pořídíš koně, až budeš vědět všechno na světě, tak si ho nepořídíš nikdy.

Takže ano, je určitě potřeba mít nějaký zkušenosti, ale přece nemůžeš znát všechno. Takže pořád jsou ty věci nové. A já pořád ještě trnu, co bude ještě třeba nového a nebudu si s tím umět poradit. Díky Bohu je dneska internet, že jo, zadáš tam, co potřebuješ, a všechno ti to vyplivne, selskej rozum zapojíš. Řekneš si: „Do prdele, tak když mu to hřeje, tak mu to schladím, jasně.“ Poradíš si. Ale jako ta zodpovědnost, ta tíha... Je to krásný, ale tu tíhu já cejtím až od vlastního koně. Do té doby ne. Takže já jsem měla ty pronájmy a pak jsem se vlastně dostala ke (...). Protože já jsem měla tu kobyliku v těch (...), ale bylo to daleko. Já jsem sice platila za pronájem 2000, což je krásný, (...) chtěla mnohem víc, ale já jsem hodinu cestovala. A to prostě... Bylo to tam nádherný, jízdárna, hala, nádherný terény, úžasný lidi, super prostředí, krásná stáj, nádherná. Jedna z mála, kam já bych svoje dítě eventuálně dala jezdit, protože se k těm koním chovaj relativně jako eticky. I když je to jako komerční, tak pořád se ty koníci maj dobře. Ale daleko. To prostě. A pak si máš platit pronájem, i když jsem se tam třeba 14 dní nedostala, protože prostě brigáda, škola, práce, bla bla. Tak jsem prostě od toho pronájmu ustoupila.

A právě Fíla mi říká: „Já mám kamarádku, celoživotní, super holku, v (...). Ona tam má toho chladěse.“ A ona mi psala. My jsme se znaly jako přes Fílu a říká mi: „Ty dojíždíš někam hodinu, Ježiš, vždyť to tady máš 5 kilometrů. Pojď, já ti ho pronajmu.“ Takže jsem odešla z (...), pustila jsem tu Narušku. No, a měla jsem ho tady v pronájmu půl roku u ní, než si ho ta majitelka usmyslela, že ho zase chce.

Ona ho vlastně dala (...), že na něj nemá prostor, čas a nic. Ta si ho vzala k sobě. Mně ho pronajala, já mu všechno kráva nakoupila. Klasika, že jo. Jako všem koníkům, co jsem měla. To je klasika. Aby měl ohlávečku, aby měl masku na léto... Přišla jsem tam v březnu, dubnu a v říjnu jsem si přivezla Bobbyho, takže to byl necelej půlrok. Protože ona si usmyslela...

No, to je právě to. Já jsem si s ním začala tvořit nějaký vztah, nějaký to, a (...) mi psala, že si ta majitelka usmyslela, že ho chce zpátky. To byl ten moment, kdy jsem si řekla, že si koupím vlastního. Že už se na to cejtím finančně. Věděla jsem, že mám naspořeno a že mám stálou práci, že jsem nějak jako ustálená a tohle. Věděla jsem, že to prostě dám. Věděla jsem, že jsem ochotná tomu věnovat ten čas. Věděla jsem, že už nechci dávat peníze do toho cizího, kterýho mi pak takhle... I ty peníze, nejenom tu lásku, čas, samozřejmě, ale i ty prachy, že jo. Já jenom, co jsem nasypala do toho koníka, jako to je fakt masakr. A všechno jsem mu dala. Mně to totiž nedalo, takže když se odvážel, tak jsem mu dala na cestu masku a všechno, všechno má ta majitelka. Mně zůstaly akorát otěže, ty jsem si nechala, ale jinak jako. Já jsem ještě byla takovej blbec, že jsem koupila prostě repelent, drahej Endure, a já jsem ho tam nechala prostě, abysme si ho prostě používaly na všechny koně. A pak jsem si řekla, že stačí.

A tak započalo hledání ideálního parťáka, kdy jsem si řekla, že to rozhodně nebude mladej kůň. Hotovej ideálně, že jo. Ideálně hotovej, abych už šla k hotovému, aby už jsem nemusela právě řešit jako, že nic neumí. Aby to bylo hotový. No, jenže všude, když jsme se byli podívat, tak, tak tam nebylo to... Nebyla tam ta jiskra. Prostě nebyla. A já na ni asi věřím, svým způsobem. Teď už rozhodně teda. Byla jsem teda taky na pár hříbátkách, byla. Ale tam to prostě nebylo, no. Byla jsem u (...), na nádherným strakatým. Strakatej koníček, krásnej. Ale ne prostě. I jsem si ho jako v podstatě zamluvila, že by se mně pozdíval, ale ne. No, řekla jsem, že nechci nic kříženýho... Ideálně jako prostě... No... (smích) A jezdili jsme prostě. A buď se mi nelíbili ty lidi, nebo se mi nelíbilo to prostředí. Nebo se mi nelíbilo... Jo, už jsme tam prostě přijeli, a ne. A prostě jsem to věděla. A Fíla to objížděl se mnou, byl fakt jako hodnej.

No, a pak si pamatuju, fakt jako kdyby to bylo dneska, jsem seděla v práci, rozklikla jsem inzerát Bobbyho a říkám: „Jee, hele, to je kousíček, směr (...).“ A napsala jsem na něho a ani vlastně nevím proč. Protože extra mě nezaujal z fotek, jen to, že on je Paint, ale tříčtvrteční, není čistej jakoby. Ale roste teď teda do obludných rozměrů, takže jestli má nějaký předpoklad, nějakýho pradědu Četéčko, protože bude vysoký. Podle mě fakt musí být po někom vysoký, je hrozně vysoký a mohutnej. Což Painti jsou mohutný, ale nízký, že jo, což on malej není. A zrzavej jo. Tak já vím, že zrzavej kůň, že se tomu říká diagnóza, ale já na to nevěřím. Já měla zrzavou i tu Kolaktiku, a byla úžasná. A najednou jsem se tam přijela podívat, a prostě to tam bylo. Přesto, že mu bylo rok a půl, což jsem nechtěla, byl jako šmrnclej, prostě tohle jo. Jako. A teď jsem si představila, ty vole, jakou cestu máme jako před sebou, než vůbec to bude jako koník, bude to partnersky... Ne jenom jako jezdecky, ale bude to všechno jako umět. No, ale složila jsem za 14 dní zálohu, že

jo. To jsem tam byla jednou. Pak jsem tam byla po druhý na čumendu a pak jsme tam byli po třetí s Fílou spolu a ona nás vzala jako na procházku.

A já si pamatuju, že jsem ho vedla a že on byl hodnej, úplně prostě to. A že tam jsem věděla, že prostě jo, že stoprocentně. Že spolu všechno zvládneme. To už jsem mu říkala: „Všechno spolu zvládneme.“ To už jsem byla úplně to... To už jsem neviděla, neslyšela. To už jsem jako byla zamilovaná. A opravdu musím říct, že tomu prostě věřím, že to byl on. Přestože mi neodpovídal třeba parametrami, který jsem si já v hlavě představila, tak jsem opravdu skalně přesvědčená, že jsme se jako našli. Jo, že prostě já mám ráda kontaktní koně, že bych nemohla mít koně, kterej se nerad mazlí, a jsou lidi, kterým to vyhovuje. Nebo si najdou nějakej svůj jako střed, kterej ten kůň akceptuje, že se mu to někde líbí, to. Ale já jsem ráda za to, jakej je. Jsem ráda za to, že je někdy až moc vlezlej. Ale protože zase naopak mi umožňuje... On se ničeho nebojí, s ničím není problém. Což se nám do budoucna bude hodit. On neřeší. Já se přes něj položím, jemu je to jedno prostě. Tím, jak je kontaktní, že jo. Takže si myslím, že jsme se našli jako správně. Ale fakt se to nedá jako srovnávat prostě. Vůbec.

Jako i třeba z pohledu, že vím, že jsem nikdy nebyla jako slečinka, jako že počasí a to. Ale že jako, když se mně nechtělo, tak jsem nejela. Ale co mám Bobbyho, tak jako nechtít se mi fakt jako nestalo. A to jako musím říct, že jsem já sama na sebe... Že to dokážu porovnat. Víím, jaká jsem byla u koní, u jiných, pronajatých. A jsem jiná. Jsem fakt jiná. Jela bych tam ve tři ráno okamžitě prostě. V jakýmkoliv počasí. Je mi to jedno. Ale už tam jedu ne proto, že musím, ale jako že chci. Že ho chci vidět. Beru to jako zpestření toho dne. Já se na to těším celý den. Já víím, že jdu do té práce, jdu tohle, jako jasně mám i jiný jako. Ale na ten čas s ním, i když tam jedu jenom nakrmit, jedu tam na půl hodiny, na třičtvrtě hodiny prostě, tak se na to těším. Je to takovej highlight toho dne, když to řeknu dnešní mluvou. A víím, že to je tam prostě strávenej čas, kdy je mi tam dobře, je mi s ním dobře prostě.

A je to jiný, než kdyby nebyl můj. Fakt je to jiný. Protože víím, že někdo jinej za ním nepřijede prostě. Kdežto tam jsem to fakt dělala, jak se mi chtělo. Se všema předchozíma koňma. A tohle se ve mně fakt zlomilo ze dne na den. Když byl po tý kastraci, tak jsem tam byla třikrát, čtyřikrát denně, že jo, bylo mi to jedno. A máš strach, jakmile se mu něco, že jo, to víš. To víš, že to prostě prožíváš s ním. Ale je to fakt jiný, fakt je to jako... Já vidím u sebe obrovskej jako posun. Nebyla jsem takovej jako extra obětavej, jako nějak. Nebyla. Určitě ne. Je to smutný na jednu stranu, ale ne. Ale pro něj bych jako umřela. Fakt. Jako to tak, prostě je. A je to možná nejenom tím, že je můj, ale že jsme si prostě tak jako sedli a беру ho jak svoje vlastní dítě prostě. A je to úplně diametrálně odlišnej. A jsem stoprocentně přesvědčená o tom, že mě jako rozlišuje, oproti jiným lidem. Taky jsem o tom přemýšlela, že na začátku určitě ne. Ale teď stoprocentně. Měla jsem tam sestřenku, byli jsme tam prostě v x lidech a volali jsme na něj, a víš, že on si vybere jako mě. Dojde za mnou. Jakmile já jsem odešla, jsem si šla pro telefon, že ho právě vyfotíme tý krmivářce, a on šel, už se rozešel za mnou a nechtěl tam bejt s holkama prostě. A čekal než já... Jo, koukal na mě, než já vyjdu zase zpátky z tý sedlovny. Rozezná

mě prostě. Když jde Fíla, když jde kdokoliv jinej... Jo, on se nechá, on miluje lidi obecně, to jo. On chodí, jako přijde za každým se pomazlit a to, ale už rozlišuje jako mamku prostě. Což je pro mě už jako to, že už vím, že už ví, že je prostě můj. Zná mě po čichu, po tom.

Jak tu byl teď ten kovář, tak taky. Jako byl takovej z něj to. Pán byl docela hrr a já jsem ho jenom těma našema... Drbala jsem ho na místech, kde to... On si fakt jenom takhle dal hlavu, čuchal mi k tomu krku a byl prostě v klidu. Já říkám: „Musíš to prostě vydržet, stůj. Nedělej tohle.“ Protože pan kovář byl prostě takovej. Myslím, že by ho zmlátil na první dobrou. Takže jsem to... Snažila jsem se dýchat klidně. To bylo vidět: „Jo, je tu mamka, je to dobrý.“ Jo, byla panika, panika. A pak jsem tohle začala, jo, mluvila jsem na něj a tohle to a už prostě. A to já jsem s těma koňma předtím prostě neměla, takovejhle vztah. To si prostě neuděláš za čtvrt roku s jiným koněm, když prostě... To nejde. Jo bylo to hezký, nebo to, ale to, co si uděláš s vlastním koněm prostě, kterej tě opravdu denně vidí, ne že za nim jezdíš jednou za uherskej rok. Protože jsou majitelé a majitelé. Tak věřím tomu, že se ti to všechno vrátí. Že cokoliv, co přijdu, cokoliv po něm teď chci, učím ho, tak je vstřícnej.

Hlavně mu nechávám to dětství, dávám mu ten čas. Já nic nechci uspěchat, to víš, to jsem ti říkala. Takže prostě, proč bych ho měla ve dvou letech drtit na lonži prostě. Nevidím v tom sebemenší důvod. Prostě, proč jako? A chci, aby znal vyslání na kruh, to jo. Ale proč budu lonžovat dvouletýho koně prostě. Takže ho nechávám bejt prostě. Hrajeme si, děláme... A já si myslím, že on dozraje v úžasného jezdeckýho koně. Ale časem. Má na to ještě čas. No. Takže Bobba. Fakt jako, jedno z nejlepších životních rozhodnutí. Teďkon беру zpětně. Jako napříč mýma třiceti lety. Fakt. Udělala jsem spoustu dobrých rozhodnutí v životě, spoustu špatných. Jedno z těch špatných bylo pořízení prvního koně, v podstatě. Ale počkala jsem si a jsem za to ráda. Ale fakt jako jo. Musím říct, že než jsem podepsala tu zálohu, než jsem pak posílala jako peníze... Si pamatuju, že jsem seděla doma a říkala jsem si: „Vyser se na to.“ Já jsem hodně nerozhodná. A Fíla mi říká: „Vždyť to cejtíš, udělej to.“ Že mě jako popošťouchnul. A já teď domů vždycky přijedu šťastná a ukazuju mu fotky a videa. A on říká: „Vid', ještě že jsem tě jako to.“ A já říkám: „Jo, ještě, že jsi mě popošťouchl, protože to bylo fakt nejlepší rozhodnutí.“

Protože já si myslím, a tím bych to jako... To je ta přidaná hodnota si myslím. Ne jenom, že mě to změnilo ve zodpovědnosti a v přístupu, ale i v osobním rozvoji prostě. Já jsem si jako řekla, že ho nechci jako bít a nechci... Nemyslím, když by přese mě přešel, nebo udělal něco. Že nastavíme hranice, ale že ho nebudu mlátit za věci, když mi nerozumí nebo že něco nechce. Jo, že s ním chci vést dialog, nikoliv monolog. Snažím se vzdělávat. Já jsem nikdy u žádnýho koníčku, kterej jsem kdy v životě dělala, se jako nevzdělávala. Nekupovala si tolik knížek, neshlížela tolik videí. Kvůli němu. Abych mu byla lepším parťákem. Takže v tom vidím vlastně část osobního rozvoje. A v tom, že opravdu musím říct, že za ten třičtvrtě rok, co ho mám, tak jsem fakt jako bouchla, jakože bouchla, a hodně toho lituju, jako třeba jednou a pak půlkrát. Ale to se nepočítá, já jsem se rychle jako to, ale jinak jako... Ví, že jsem měla tendence u těch koní prostě bouchnout, když se

něco jako to. A třeba bejt jako tvrdší. Ne, že bych je mlátila. Ale jako jo, byla jsem jako. A to já jsem u něj neudělala. Řekla jsem si, že ho nikdy nechci zradit. Takže ano, když jsem mu jednou nesla krmení a on opravdu jako šel po tom kyblíku, tak jsem ho musela prostě třísknout. Od té doby to nikdy neudělal. A pak jsem jednou bouchla, to byla nějaká podobná situace, že jako naznačil, že mě jako olizoval, olizoval, ňufal, a že by mě jako rafnul. Tak jsem ho zřejmě prostě to. Ale od té doby to taky neudělal. Takže jsme si vyjasnili tyhle ty dvě jasné ty a od té doby já jsem nikdy nemusela sáhnout k nějakému... Já ho jako usměrním, nebo mu řeknu, nastavím hranice, ale vždycky v klidu. Snažím se bejt jakoby vnitřně v klidu. A když ho jako upozorním: „Ne!“ Tak se snažím u toho nebejt vzteklá. Ale je to tři sekundy a už zase jo, dobrý, pohoda.

A jak tě tohle naučila Číča, tak mě tohle naučil on. To mě nenaučil žádný jiný kůň. Protože jsem si řekla, že mám jenom jednu šanci. Jako pronajatej kůň je pronajatej kůň. Ale vlastního zradíš jenom jednou. Jenom jednou bych ho seřezala, a už by si to prostě pamatoval. A já ho nechci zradit. Takže se radši nadechnu, počítám do deseti. Jo, nebo odjedu. Když vidím, že nemá den prostě, já nemám den, jsou takový dny. Prostě to tak je. Tak nakrmím, seberu se, odjedu, jdu do prdele. Naučila jsem se nebrat věci osobně. Já jsem hodně vztahovačnej člověk. Beru si věci, to. Tady nemůžeš, že jo. Takže, to mě naučil kůň. To mě naučil kůň, to mě nenaučil nikdo jiný. Žádný osobě, jinýmu stvoření se nepodařilo naučit mě nebrat si ty věci osobně. To, že prostě jednou je schopnej po krmení se mnou dvě hodiny stát a chce se drbat, a pak se nakrmí a řekne: „Hele, já jdu.“ A já jsem byla: „Hmm, a proč dneska nechce? Proč dneska nechce?“ No, přece, má nálady, jako máš ty. A prostě druhý den už s tebou zase chce bejt dvě hodiny. Takže jako to mě naučil on.

Takž já v tom vidím osobní rozvoj, fakt. To, že jsem se naučila sednout jako do výběhu a jenom bejt. Nic po něm nechtít. Jenom ten bezpodmínečnej čas. Že prostě si lehnu, on se vedle mě pase a já ho drbu. Nebo jenom stojí nade mnou. A jenom jako spolu jsme. Ale nic neděláme, nic necvičíme, nic. Prostě jenom jsme. To jsem taky neuměla. Jo, já jsem vždycky chtěla jako meditovat, to mi nikdy nešlo, ale tam mi to jde. Tam já si jako zklidním dech, tam prostě jenom jako jsem, jsem s ním v přítomnosti. To mě taky naučil kůň. Takže, fakt, ten třičtvrtě rok je pro mě cesta osobního rozvoje. Fakt to tak vnímám.

A jsou prostě dny, kdy se vrátím do nějakých starých kolejí, nebo prostě to. A jo, teď jsem byla taky v létě smutná, na začátku léta, protože on nebyl od bejvalý majitelky zvyklej ani na repelent, ani masku a ani na sprchování. A ty jsi po něm na začátku léta, kdy bylo 35 stupňů, chtěla všechno najednou. Aby se nebál hadice a vody a šplíchání vodou a sprchování, aby si nechal na sebe nastříkat repelent a aby si narval na hlavu masku. A tam samozřejmě těch „ne“ z jeho strany bylo víc než běžně, a já z toho chodila smutná, že mi říká na všechno ne. Protože já prostě vedu ten dialog s tím koněm. Někdo si myslí, že jsem debil, ale mně to je jedno. Prostě s ním vedu. Takže, když mi většinou řekne „ne“, tak když můžu, tak to respektuju. Samozřejmě, že když mi řekne „ne“ na ošetřování... Taky už se to naučil, že si nechá ošetřit ránu. Teď měl kopanec od toho Simby a byl docela jako velkej. A nechal úplně v pohodě. Na volno. Neuvazuju ho u toho. Prostě. Je to dialog. Já mu

říkám: „Musím ti to ošetřit. Jestli chceš, dám ti pak za to mlsku, ale stůj, aniž bych tě šněrovala a nutila a drželi tě tři lidi. Prostě to musím udělat. Bolí to, vím to. Ale musím to udělat.“

Takže, když mi řekl „ne“ na masku a na sprchu a všechno bylo prostě problém, a pak už jenom viděl repelent v ruce a už byla panika, tak říkám: „Ty vole, prostě, tak to nejde.“ Tak musíme postupně. Takže sprcha už ok. Šli jsme na to ale postupně, zase. A zase jo, byly takový ty názory: „Tak ho prostě vem, tak ho prostě drž u toho a prostě ho vem tou sprchou. A dokud se nepřestane točit a tohle.“ Prostě proč? Proč budu tomu koni dělat trauma, když to může jít v klidu. A tím, že on je hravej, tak si říkám, že to udělám formou hry. On miluje... Jsem mu udělala fontánku z toho. Víš, tu hadici jsem to, a začalo se mu to líbit a začal chytat tu vodu tou... Bobby prostě, hravej. No a nejednou zjistil, že je to jenom voda. A dělali jsme jenom nožky a nechala jsem to bejt. Zase jenom nožky a nechala jsem to bejt. Pak nožky a plece a zase jsem to nechala bejt. A dostali jsme se úplně v klidu na to.

A masku taky. Když jsem mu ji šla rvát, tak problém. A když jsem vedle něj stála s tou maskou a čekala jsem... – pro někoho to zní možná moc ezotericky – jako na ten souhlas vlastně, tak si ji nechal nandat úplně v klidu. Jenom jsem vedle něj stála. Nechala jsem ho ji dlouho čuchat, hladila jsem ho s ní, ale nenandávala jsem mu ji. A až potom, co on mi do toho jako žďuchnul, a už mi jako to: „Tak mi to teda nandej.“ Tak necuknul o centimetr a já mu ji zapla na první dobrou. Kdežto, když jsem přišla a takhle jsem mu ji šla rvát, tak dělal hlavičkou takhle. Vole, přesně. Ještě mazání čumáku jsem zapoměla, to víš. To jsi zažila sama. Ale jakmile jsem šla v klidu, s tím, že: „Hele, mám tady masku, chci ti ji nandat. Dám ti čas, jak dlouho budeš chtít.“ No a on stál, pak do mě žďuchnul a nandala jsem mu ji na první dobrou. To samý ten čumák. Repelent je zatím největší problém. To je zatím největší problémek. Takže jsem mazací a mažu teď. To je právě ono, no, že my na ty koně chceme všechno hned a chvátáme, aby fungovali. A pak: „No, jak je to možný, že si to nenechá nandat a jak je možný, že si to nenechá nastříkat?“ No, jenže pro ně je to prostě nový. No, takže. To se učím, no.

A já jsem si říkala no, tak když to nedáme tohle léto, tak to dáme příští no, prostě. Já jsem si i koupila rozprašovač jako takovej, dala jsem si tam vodu, abych ho učila na ten zvuk, a to mi právě přišlo, že to je v pohodě. Takže já si myslím, že problém jsou ty kapky, no. Ale zas není problém ta sprcha. Nevím. Oni jsou prostě... Jenže to je to, že člověk si řekne: „Ježiš, vždyť je to jenom repelent.“ Já jsem taky chodila a říkala jsem: „Ty idiote!“ Pak jsem se mu omlouvala, že ho tak nazývám. Říkám: „Ty vole, vždyť já ti pomůžu.“ Hovada tam lítaly, takovýhle. Říkám: „Pomůže ti to, ty vole. Proč to nechápeš?“ Jenže, to mu nevysvětlíš, že jo, prostě černá věc, kterou děláš takhle. Vyděšený oči prostě a byl úplně... A já říkám, že nepokazím náš vztah prostě tím, že on už... A pak to bylo vidět, že je takovej jako. Jako přišel za mnou vždycky, to díky Bohu. Ale už bylo vidět: „Ty vole, budeš mě stříkat, nebo ne?“ Jako bylo to takový jako to. Říkám: „Seru na to.“ Tak jsem mazala, anebo pak nic, no. Ale myslím si, že tohle lidi, obecně jako se vším. A tohle je péče, ale to ježdění. Vadí mi to. Vadí mi 80 procent koňáků. Bych se s nima nemohla bavit jako o koňáctví. Takže, na jednu stranu jsem ráda, že jsem tam

vlastně takhle izolovaná a tohle. Protože, když třeba vidím některé praktiky některých dívek tam, viz jako nekrokování. To jste určitě řešily s Terkou.

No, toho jsem dokonce byla svědkem.

No, a pojďme si říct, že oni toho zas tolik jako nenachoděj na tom pastevku. Určitě je to lepší než kůň z boxu, to bych řekla ano. Ale ne na tolik, abys... Já jsem nedávno pásala na louce a ona taky, jo, přicválala a kůň byl zadejchanej a ona: „No, ten kůň nemá vůbec žádnou fyzičku.“ A já jsem si říkala: „Ty vole, vždyť on je vyřízenej. Jestli si s ním cválala až sem jakoby, a jestli jsi ho rovnou...“ On byl splavenej, mokrej a ona ho rovnou dala na to pastevko. Rozumíš. A on si stoupne k trávě a jde žrát, on se přece nebude krokovat. Nebude se tam 15, 20 minut krokovat. On to rozdejhá a půjde jako žrát. No, to je prostě... No. No ne, s nima na vyjížděku chodit nebudeme.

Je pravda, že výhoda toho, že jsem si pořídila mladýho koně, je ta, že co si jako napácháš, že víš, co jsi jako udělal. Kdežto, když ti přijede kůň, jako třeba byla ta Mia, která přijela a já nevěděla, co oni na ní napáchali. A ty kostlivci se postupně objevovali. Ona začala dělat věci, nevyzpytatelně, a já nechápala tu příčinu. Tak jako to. U Bobbyho jsem schopná zpětně sebereflexí přemejšlet, i když mě to stojí hodně hodin doma nebo v autě, tak vím třeba, co mohlo bejt příčinou toho chování. Nebo, co jsem udělala blbě. A co jsem měla udělat jinak. Jo, že jsem třeba mívala v (...)... Jo, že mně nechtěl chodit od stáda. Tak, než jsem ho jako odendávala, když jsem chtěla jít sama, a odendávala jsem ho a chtěla jsem vzít tu pásku, tak jsem jako zatajila v podstatě dech. A to jsem si přinesla i sem. Jenže, jak já jsem jako v napětí, tak on si myslí, že se něco děje. Takže já jsem zjistila, že když teď otvírám ohradu ven ze stáje a zatajím dech, tak Bobby udělá v podstatě to samý. A když si myslím na ten dech a otvírám ji a třeba si zpívám, tak on vykročí z tý tý, úplně normálně. Kdežto, když jsem takhle zamrzlá a myslím na to, že mi určitě jako vyběhne rychle nebo mi nepůjde nebo to, tak on se opravdu šprajcne. Ale je to moje to. vím, že jako já nejsem v pohodě, a že když ho vyvádím ven, tak on jako říká: „Ty vole, mamko, co se děje? Co jako? Proč jseš jako ve stresu, vždyť tu nic není.“ A že když otevřu a jdu, tak on jde se mnou jak nic. Jde se mnou úplně do prdele, odejde od koní a neřeší. Ale musím si tím bejt jistá já. Ale napáchala jsem si to sama. Víš, že jako vím, že když se mi poleká, tak se mi poleká, protože jsem já v napětí. A řeknu si: „Dejchej! Měla jsi dýchat, už jsi zase potopená.“ I cokoli, si myslím, že v budoucnu napáchám, jakože všichni děláme chyby, že nevím, tohle podcením, tohle neudělám nebo tak, tak si to jako napraviš sám. U cizího koně hledáš, co se na něm 15 let, nedej bože 20 let, napáchali ty lidi na něm, že jo. A hlavně vidíš, kolik toho je, a to je dost deprimující. Ať už po psychický nebo po fyzický stránce, že jo. To sama velmi dobře víš.

Jojo.

Takže tohle jako byl krok do neznáma. Byl. Určitě. Nevím, jestli bych si podruhy pořídila mladýho koně. Na druhou stranu, tím, jak je nepolíbenej, čistej, tak to má nesporný výhody. Má to i nevýhody, ale má to výhody. A vím, že prostě, když si ho

budu chtít zastavovat jenom na hlas, tak můžu, že je to prostě jedno. A mně funguje teď fakt na 110 procent jenom na výdech. Já vydechnu a okamžitě stojí. Jak z klusu do zastavení, tak i venku, všude funguje výdech. No a co, tak nebude umět na „hou“, nebudu ho rvát přes hubu, tak ho budu prostě zastavovat na výdech. A fakt vydechnu a kůň stojí. Ale do vteřiny. A pak jsem si říkala, jestli to není blbě, že jsem udělala hlasovou pobídku. Víš, jestli to není špatně, jako ze sedla a to. A pak si říkám: „Ježiš, vždyť je to jedno ne?“ Tak já, když ho budu chtít zastavit, tak vydechnu a kůň stojí. A je to jedno. Hlavně vidíš, že on to pochopí a ví, že tohle je naše jako ta. A že je to i v jakýkoliv situaci jako krizový, že jakmile vydechnu, tak se prostě stojí. Když se něčeho bojí, když se splaší, cokoliv se prostě stane, tak to je takový jako naše záchranný tlačítko, nebo jak to říct. Takový něco, co mi fungovala fakt zatím vždycky, kdy byla třeba jako krizovější situace. Že se něčeho lekl nebo tak. Tak se vydechne a on ví, že se stojí a je to v klidu. A je to dobrý. Ale prostě, taky jsem si na to musela přijít. Že ho nechci rvát za hlavu, ale že chci najít něco, aby byl jemnej.

To přesně ten kovář, on ho chtěl ustoupit, ale vole... Stačí mu takhle jenom ukázat, a on ustoupí, vole. Já, když ho chci couvat, tak se jenom nakloním. Ale on, jak je chlap a začal ho prostě rvát, a Bobby nevěděl, co po něm chce. Protože ho chtěl pošoupnout jako fyzicky, jako ho odšoupnout v podstatě. Jenže takhle on nefunguje, že jo. A to je přesně ono. Že ty si ho naučíš jako na sebe. On zná moji řeč těla, on ví, kdy jsem jako shrbená, kdy ho volám k sobě, kdy jsem vzpřímená a chci, aby stál. Zná, když chci, aby couval, že se nakloním. Víš, že se nadechuju, vydechuju. Ale dostane ho do ruky někdo jinej, a toho se třeba děším, tohohle. Že ho jednou budu muset svěřit někomu. Fakt, toho se děším. A že jako, jak ten člověk s ním bude fungovat. Když máme svojí jako řeč. Víš, že prostě se bojím... Tak nevím, že jo, chci jít prostě k těm policajtům a vím, že mě čeká těch 9 měsíců v (...). A já jsem normálně přemýšlela nad tím, že ho radši nechám stát na pastvě, než že bych řekla sestře...

Takhle, do pronájmu bych ho nedala. Jakože někomu, že by vyloženě za ním chodil, protože není obsedlej, že jo. Že než aby mi zkazil s ním tu komunikaci a to to, tak ho tam radši nechám stát na tý trávě a půjdu jednou za čas ho tam jako to. A oni, ať ho jenom krměj. Ať ho jenom krměj, než abych to... Fakt jsem zatím ve fázi, že nejsem schopná ho někomu svěřit jako na delší dobu. Jo, holky ho nakrmí, přivedou, to jako jo. Ale jakože ... To ne. To nee. Což je blbý, no. To mě právě děsí, no. Já na něm poznám všechno. Že jo, poznáš mrknutí oka, uši, hlava, pozice, všechno prostě. Jako poznáš to. Jestli je v pohodě, jestli není v pohodě, co si myslí, co si nemyslí, co mu je, co mu není. A bojím se, no... No, jenže to tak prostě je, no. Ale jak říkám. Radši bych, aby těch 9 měsíců třeba stagnoval, než že bych dala inzerát, jakože budu 9 měsíců na policejním výcviku a sháním někoho, kdo bude chodit za mým koníkem. Ale fakt jsem si říkala, že bych to prostě takhle oželila. Že za ním prostě holt ten víkend jako pojedu, vezmu ho třeba na prochajdu, nebo ani to, ale... Protože já vím, že bych trnula hrůzou, jestli ten člověk, kterýho jsem si tam dala, ať už je to jako známej nebo neznámej, jestli tam nenapáchá za těch 9 měsíců víc škody než užitku. Já ji napáchám taky. Ale já si ji na svém koni jako

opravím. Ale abych pak přijela, a on byl třeba jinej... Já vím, že by mi to hrozně ublížilo. Nebo by nereagoval na to, na co jsme byli zvyklí. Nebo byl prostě... Já vím, že bych to jako těžce nesla.

V tomhle je to takový jako sobecký, ale já prostě nepotřebuju, aby fungoval s dvaceti lidma, že jo. Já potřebuju, aby fungoval se mnou. Samozřejmě na tu základní péči, to se nechá od kohokoliv, to nemá problém. Ale aby mi ho někdo jako cvičil... Nedokážu to zatím jako přijmout, jako že bych si to uměla představit, no. Když je pak ten kůň asi hotovej jezdecky, že Verča chodí na Tord'u a tohle. Verča je klenot. To si zase pojd'me říct. To si pojd'me říct. Verča je super, je na ni spoleh. Víš, že toho koně obstará. Není to žádná pinda prostě. Taky jezdila v každým počasí a tohle. Prostě to je srdcař, kterému bys svěřila koně. Ten kůň je jako vizitka lidí. Ten kůň je vizitka toho, jak jako se někdo... Samozřejmě jako povaha, jo, je nějaká, ale smutný je, že je to jako...

Bobby je jako charakter. On je, jakože muf. On je prostě... Jo, když to vidíš, on miluje kočky, děti, starý lidi, kočárky. Nic není problém, je mazlíčí, hodnej, neplašan. Prostě on je charakter. Když ho nezkazím já, tak bude podle mě part'ák na život a na smrt. A já si myslím, že to majitelka prodávala, no, prostě. Proto už tenkrát za něj chtěla 85 000. On bude fakt part'ák do nepohody prostě. I mi to teď říkála ustajovatelka a holky, že nezažily jako mazlivějšího koně. On si prostě vždycky přijde pro to podrbání a nastaví se ti. A miluje lidi. Když ho jeden bude drbat na hlavě, druhý na prdelce, třetí na břišku... On miluje jako lidi. On je nezrazenej. Díky Bohu. Ale myslím si, že to je jako charakter. Jeho cena je charakter. Ne vzhled, původ už vůbec ne, ale charakter. A ona to věděla moc dobře, ta majitelka.

Ale už to byla raketa, no. Předtím jsem kupovala za dvacku, no, tamtu. Fakt se to vyšplhalo hrozně, ty ceny. I teď, když já si občas projíždím ten Bazoš, tak čumím prostě. To jsou dardy, Ale i za ty hříbata. Ale fakt jako za úplně malinkatý hříbátka. Jo, Bobby byl aspoň od ní jako domestikovanej. Ale ty fakt máš hříbě, úplně hříbě, jako odstavený, a oni chtěj třeba 150 000, jenom proto, že je třeba Palomino, prostě. Že má nějaký jako zbarvení. Ty vole, to je prostě masakr jako. To jsou rakety. A když pak chceš koupit hotovýho koně, prostě hodnýho, zdravýho, hezkýho, tak se nedoplatíš. A ty jsou hned pryč, na tom Bazoši. A pak přebejvaj tyhle mlad'osi, protože lidem... Oni už chtěj koupit hotový, ale nechce se jim podstupovat ta cesta. A když jo, tak ji ideálně chtěj zkrátit o třetinu všema těma udělátkama a rychle těma, aby nemuseli čekat jako do pěti, do šesti let.

Ale, když to není jednoduchý, tak se na tom nejmíc naučíš. Že když by to bylo jenom nahoru, tak to... Ale, že když je to nahoru a dolů, tak si pak jako uvědomíš, co jsi ušla. Je to pravda, no. A hlavně si myslím, že i ty negativní věci tě s tím koněm jako pojí. Že prostě to, co spolu zažijete, ať už dobrýho nebo špatnýho, tak ten váš vztah jenom jako posílí. Záleží, jestli se od toho poučíte, nebo jako co si z toho vezmete, ale myslím si, že k životu to vždycky patří, to špatný, že jo. Všechno není zalitý sluncem. A my bysme samozřejmě chtěli, aby s tím koněm bylo všechno jako skvělý. Jenže prostě není, že jo. Jsou tam pády. Ať už doslovně nebo, že jo, pády, to... Ale myslím si, že pak ten vztah je prostě jinej, než když... Nevím no, jak by

to bylo. Sice je hezký, že si koupíš hotovýho koníka, desetiletýho, zdravýho, sedneš, jedeš. Ale jestli by tam...

Mně by se to jako líbilo.

No, mně taky. Já jsem, že jo, neseďela na koni ani nepamatuju.

Já taky ne.

Já jsem si říkala. Kurva. Bych tak jako vyjela jako. Nemůžu, vole. Tady musím čekat dva roky. No, to víš, že jo. Ale otázka je, jak dlouho bych jako... Kdežto tady vidíš před sebou tu cestu. Dlouhou, dlouhou. Ale jo. Já si říkám, krůček po krůčku, pomaličku. Mám radost z každého pokroku a tohle. A říkám si, že je to hezký, jdeme pomalinku, v klidu, jo, vždyť je to jedno. Není nikde dáno, v kolika musí umět to a to. A to, že to někdo nějak dělá, neznamená to, že to tak musí dělat všichni, že jo. Ale prostě. No. Prostě je to cesta. Cesta je cíl. Prostě to tak je. Než se upnout k tomu: „No, tak až budu jezdit.“ Ale užívat si ten proces prostě. To, že je ještě malej. Takový to hezký. To už pak nikdy nebude, že jo. Pak už bude jenom stárnout a já taky.

Niki, já už budu muset asi jet.

Jo, jasně.

Příloha V: Přepis rozhovoru 5 (Lada)

[Konverzace o tom, jak se měla v Americe, kde byla pracovně na koňském ranči]

A co v Americe? vím, že jsi mi psala na začátku, že nic moc, že zatím jenom makáte.

Joo, první tři tejdny byly hrozný. Protože se jenom stěhoval ten ranč. A byly jsme tam třeba jenom vždycky já a ta trenérka. A tahaly jsme prostě strašně těžký věci. My jsme totiž stěhovaly její věci, její koně, věci jejího manžela, kterej jakoby je extrémní lenoch, takže prostě si nezvládl přestěhovat svoje vlastní věci, musely jsme to dělat my. A ještě jakoby táty jejího manžela, kterej si sice měl přestěhovat sám, ale dostal nějaký jako malý infarkty z tepla. Takže jako by se nemohl přestěhovat sám. Když mu je třeba 70 a dvakrát jel do nemocnice. Takže všechno, no. No a tam byly třeba... Protože ten jeho táta jako zapřahá koně. Takže my jsme museli nakládat a vykládat různý ty vozíky, ale vozíky dobrý, že jo, ty jedou. Jsou těžký, ale jedou. Jenže on měl i nějaký jako... Vypadalo to jak paleta s volantem a bylo to tak těžký, že člověk to nemůže zvednout. A bylo to, jakože ten kůň s tím neuteče. Tak těžký, aby s tím kůň neutekl. A my jsme to museli jako naložit a vyložit. Brutál.

No a do toho jsme tam dělali na tom pozemku. Naštěstí ohrady tam byly. Ale nebyla tam elektřina ani voda. Takže my jsme tam dělali ten vodovod. Všechno jsme museli zakopávat, ručně. Tu elektřinu. Na to, že jo, přijeli lidi, ale pak jsme museli propojovat všechny ty ohrady. Ty vole. Tak, než tam byla voda, tak jsme všechno vozili v barelech, že jo. Všechno jsme zase tahali ručně. Takže já jsem chvílema byla jako: „Ty vole.“ Já jsem na to zase šetřila celýho půl roku a pak druhý půl rok jsem šetřila jenom na to, abych měla jenom na to tam bejt. Nemohla jsem si koupit nic pořádnýho tady pro koně. Tady sedlo potřebuju nový, ale jako by šlo to stranou, protože můžu jezdit bez něj. Nebo jako...

Ale ona si to podle mě uvědomila a pak mi dala mnohem víc lekcí. Což jsem dostala hodně lekcí jako práce ve volnosti s koněm. To bylo super. A pak mě nechala jet na svém nejlepší koni, kterej jakoby je ježděnej bez udidla a bez sedla. Dokonce je tam mustang, kterýho obsedla. Bez udidla. A má na sobě třeba pasáž. Takže jsem si zkusila pasáž beze všeho, spiny... Tak to byl obrovskej zážitek. Si to jako by odčinila. Ale zároveň tam taky bylo takový toxický prostředí. Ta trenérka. Protože jak byla unavená. A ona je tam ta trenérka a její studentka a měly mezi sebou nějaký přestřelky, protože... No, zbytečně si taky jako vyčítaly věci. Myslím si, že se to srovná, až si odpočine po tom přesunu a bude to dobrý. A loni jsem si tam udělala kamarádku, tak ta přijela potom a pak mě vzala na roadtrip. Takže to bylo dobrý. Jsem měla amerického průvodce. Ještě hrozně fajn holka, takže to bylo super. Ještě jsem dostala trénink od jiný trenérky. Tak to jsme trénovaly, abych uměla svý koně naučit ustupování na holeň. Nebo jako, umím toho koně přimět chodit do strany, ale jakoby, aby to bylo to korektní. Tak to bylo fajn. To jsem byla ráda, že i něco takovýho.

Takže jsi zase přijela nabašená všema zkušenostma a novějma věcma?

Ale super. Tak jsem ráda, no. Jako proto jsem tam jela, se něco naučit. Ale tři týdny pekla. Takže tak. Byl to zážitek.

A zpátky v realitě? Dobrý tady?

Joo, jsem hrozně ráda, že jsem viděla svoje koně, po kterých se mi strašně stýskalo.

Tak můžeme klidně začít. Holkám třeba pomohlo to, že vyprávěly svůj koňskej příběh. Protože moje taková výstřelová otázka je: „Co ty a koně? Jak to máš s koňma? Jak se cítíš, když s nima trávíš čas? Co pro tebe znamenaj koně? Co pro tebe znamená bejt koňák?“

Oukej, tak jo. Hele, já jsem asi jako každý, nebo každý, jako klasická holčička prostě milovala koně. V každý pohádce. Prostě oblíbený zvíře odjakživa. A strašně jsem chtěla jezdit na koni. Takže na každý takový tý pouti nebo v každým takovým tom westernovým městečku jsem nutně potřebovala se svézt na koních. No, ale rodiče mě nedali na žádněj kroužek, hrozně dlouho. Až vlastně mě poslali, konečně, na nějakěj koňskej tábor. To jsem byla vlastně nejdřív na příměšťáku v (...), na příměšťáku ve (...), tak tam je taková stáj. A potom konečně ve (...), myslím jednou nebo dvakrát na jakoby spacím táboře s koňma. A potom konečně, myslím v roce 2012, kdy mě rodiče vyslali na moji první jezdeckou lekci k (...). Což je dcera spolužačky mého táty. A btw zároveň je to sestra tý mojí trenérky v Americe. Takže já jsem jela jakoby po rodině. No, a tam jsem začala dostávat první lekce na poníkovi a na takový klusačce. Nejdřív jako o sedu. Jsem si takhle musela házet míčem nad hlavou, to si pamatuju do dneška. A pak různý jako na ovládání. Takže různý slalomy a tak. A pak se to přesunulo ve vyjížděky a vlastně většina mý další výuky už byla jako v terénu. Protože tu trenérku přestávalo bavit to učení, takže se střídaly její taková fáze, kdy ji baví učit a dává ti nějaký úkoly, a kdy ji nebaví učit a jezdíte ven. Ale tak nějak jsem se to učila. Pak se tam, jen tak mimochodem, objevila Hanča. A někdy v tuhle dobu... Hanča myslím přišla v roce 2014. A v tuhle dobu, už od roku 2013 tam byla Sakyna.

Takže já už jsem jako by měla Sakynu a... Já jsem měla takovýho rezavýho poníka, jmenovala se Jessika, můj nejoblíbenější poník. Já jsem chtěla jezdit jen na ní, protože byla nejzkušenější, takže mi ji jako nedávala vždycky, že jo. Když tam byl nějakěj míň zkušeněj jezdec, tak ji dostal. Takže jsem začala pracovat se Saky. Tak se spojila poprvé a snad už navždycky moje cesta se Sakynou. A vlastně i s Hančou. V tom roce 2014, my jsme tam udělaly takovou partu třech holek. Předtím tam totiž moc ty holky nevydržely. Ona trenérka neměla moc peněz, taky na to udržovat ty koně a celý jí to nebavilo tolik, ta výuka, takže ne každému to tam prostě sedlo. Mě bavilo, že to je malý, soukromý. Že vlastně se toho furt hodně učím, i když jako nemáme ty klasický jízdárenský lekce. Měly jsme tam tu partu, tak to bylo super. A ten adrenalin na těch vyjížděkách. No, a tak to nějak pokračovalo. A mělo to svoje up and down.

Přišla tam v jednu chvíli i Terka, do té stejné stáje. Akorát, to bych si klidně tipla, že na to moc dobrý vzpomínky nemá. No, jako tam se hodně ty lidi měnili. Ale právě já, Hanča a ještě Helča, my jsme tam zůstaly. Jenže v jednu chvíli mě už prostě začlo vadit, že tu trenérku to nebaví. Já chci ale s tím koněm dělat a chci jakoby dělat i v momenty, kdy ona nemůže, že jo. A zároveň mi vadilo, že se o ty koně nedokáže tak postarat. A ona se nám je snažila prodat. Už tenkrát, někdy 2019, možná dřív. 2020 jsem si ji koupila, tak podle mě 2017, 2018. No, ale domluvily jsme se na tom, že jsem si vzala Sakynu do pronájmu. A tam bylo divný, že Hanča si Tord'u do pronájmu ještě nevzala. A měly jsme tam takovej trošku rozchod těch cest. Protože já už jsem si konečně mohla dělat, co chci, a ona furt byla vázaná na tu trenérku. Ale dobrý.

Tak tu zimu potom, toho stejného roku, si Hanča vzala Tord'u do pronájmu a zas jsme byly parta. A nastalo období, kdy my jsme měly ty koně v pronájmu, ne za peníze, ale za každodenní péči. Všechno. Takže my jsme museli furt stavět nějaký ohrady, dokonce, pro ty naše tři koně tenkrát. Musely jsme jim postavit boxy. Musely jsme shánět vlastní seno, slámu. Každý den kydat, protože tam nebyl zas velkej pozemek, kde bys mohla mít koně furt jenom venku. Museli se dávat dovnitř. No brutál. Jako já jsem, každý den po škole, jsme se tam s holkama potkaly a jako třeba do šesti jsme nedělaly nic jinýho. I v zimě. A pak jseš hotová, je ti zima a jako co? Já jsem už byla docela stará, mi bylo 17, 18. Takže já jsem chtěla ještě chodit do hospody. Totální maglajs životní. Ale hrozně jsem si to užívala, a navíc jsme měly tu partu, že jo. A měly jsme takovej ten splněnej sen těch koňáků. Mít ty své vlastní koně. Starat se o ně.

No, jenže trenérka nebyla spokojená. Ne s náma, ale jako by chtěla udělat ve svém životě změnu. Rozváděla se. Potřebovala se zbavit koní, který byly napsány na ni, aby jako by nepropadly SJM. Aby prostě se prodaly dřív, než pod nějakým tlakem toho SJM nešly někam špatně nebo nedej Bože na jatka, kdyby to dopadlo špatně všechno. Takže prodala tu třetí kobytku, a tím se to celý rozpadlo. Ona jí prodala navíc tak divně jako. Trošku toxický to tam tenkrát bylo, no. Takže vlastně se rozpadl ten náš ideální, prostě ten koňskej sen, kdy jsme byly ty tři kámošky s těma koňma. A Hanča dostala taky jako echo, že se Tord'a bude prodávat. Jenže ta se rozhodla, že si ho koupí. Takže tam bylo zase vyhráno, jako ten další milník, mít toho svého vlastního koně.

No a já jsem počítala s tím, že se Sakyna prodá a že ji pomůžu prodat, protože jsem měla po maturitě v tu dobu a chtěla jsem jít na vejšku. Jenže... A chtěla jsem nemít ten závazek, kdy jsem každý den po škole musela ke koním. Každý den. No, ale přišel můj táta a říká: „Hele, my ti za maturitu budeme dávat peníze a chtěl bych, abys je využila na to, že si koupíš Saky. Protože nám přijdeš fakt šťastná a nechceme tě jako vidět smutnou, když jako už toho partáka nebudeš mít.“ A já úplně: „Ježiš, to není můj plán! Co budu dělat?“ Ale kdy ti jako spadnou do náruče peníze na koně? Já jsem si ji doplácela teda, ale jako furt to byly dvě třetiny, nebo možná víc než dvě třetiny. Takže, tyjo. Jsem se rozhodla, že si ji teda taky koupím. A ještě to bylo pod tlakem toho, kdy ta trenérka řekla, že ji neprodá, ale bude na ní chovat hříbata. Jenže ona neměla ty peníze na kvalitní koňskej život. To jako by nedávalo

mysl, aby měla další hříbě na kobyle, která měla teď hříbě za hříbětem a jako by nebyla na tom fyzicky dobře. Takže jsem si ji koupila.

A pak už jsme byly, že jo, tady na (...), pak u (...) a teď jsme na tom (...). Simbouš se narodil vlastně v květnu 2021. A přišla jsem na to až někdy v dubnu právě. A to bylo... Já jsem měla právě první zkouškový na těch právech, ale jako by musela jsem každou noc jezdit sem na (...) kontrolovat, jestli nerodí. A říkala jsem si: „Ty jo, průser. Já ho budu muset okamžitě prodat, jakmile to půjde. Prostě nemůžu mít dva koně. Neuživím to. Nebudu na to mít čas.“ Protože jsem koně jako závazek, na tý vejšce, nechtěla mít. Ale on se narodil, a není to tak lehký, vid'. Takže jsme se do něj celá rodina zamilovali. A vlastně to hrozně spojilo mě a moji mamku. My jsme měly velmi špatnej vztah, když jsem byla teenager. A pro ni to bylo jako vnoučátko, v podstatě. A teď spolu trávíme docela dost času, třeba jednou za 14 dní spolu jdeme na procházku s koňma. Což je hrozně jako ztužující. A učí se bejt koňák. Takže se vlastně z mých koní stalo hobby celé mé rodiny. Ségra to má taky ráda. Takže, to je moje koňská cesta. A ty jsi se ptala, co pro mě koně vlastně znamenaj, vid'?

(souhlasné přikývnutí)

Já nevím. To je zvláštní otázka. Já bych řekla, že koně mě naplňují strašnou jako láskou. Takovou tou... Ne jako láskou, kterou cítíš k lidem, ani ne jako k dítěti nebo jako ke kamarádům, k příteli. Ale jako jiným typem lásky, kdy se jako cítíš zodpovědná. Chceš se starat. A extrémně tě těší vůbec jako ta přítomnost těch zvířat. A jako jsou pro mě zároveň extrémní oporou a vždycky, když jsem v (...), tak záleží, jak rušnej tejdne mám, ale třeba někdy už v úterý jsem jako: „Proboha, pusťte mě zpátky do (...) za koňma. Já si u nich potřebuju odpočinout.“ A jsou vlastně pro mě i brutální terapií, kdy prostě občas přijedu a jenom si sednu a jedeme prostě do lesa a nazdar. Prostě nechci nic řešit. Je to terapie vlastně. Spoustě lidí, si myslím, že by to pomohlo, kdyby se mohli pravidelně o co starat a zároveň, nejen to starání, ale jako vypadnout, vyčistit si tu hlavu. Tam jako přijdu a jediný, co řeším, je, jestli maj dobrou náladu, hezky si je pohladím. A úplně ten svět se tam zastaví. Já tam klidně strávím o dvě hodiny víc, než jak by mi to šlo ideálně do dne, jenom proto, abych tam šla vykydat přístřešky, protože mě baví tam bejt. Jako s těma svýma koňma. A baví mě strašně s nima dělat nějaký ty pokroky. Ať už venku, nebo mě právě hrozně baví ta práce v tý volnosti. To mě fakt hodně moc baví. Jsou to moji hrozný parťáci. Je to pro mě pouto s mojí rodinou, sama se sebou. Kdy vlastně je to určitě jeden velkej charakteristický rys, že jsem koňák. No.

Máš nějaký mínění o koňáctví jako obecně?

Stává se mi, že když někomu řeknu, že mám koně a jsem koňák, tak lidi to nevnímaj moc dobře. V mém okolí. Nebo v těch bublinách, ve kterých se pohybuju, většinou tam je nějaký smích, nějaký utahování. A musím říct, že tomu rozumím. Protože sama jsem se setkala s koňáky, kteří... Můžeš mít jako ty typy: „Nemluví o ničem jiným než o svém koni a nedělám nic jinýho než koně.“ Což je ale jakoby v pohodě. Ale jakoby rozumím, že pro nějaký lidi to je jako nepřijatelná představa. A pak jsem

se jako setkala i s hroznými koňáky, kteří... Já jsem je popisovala jako trošku jednodušší lidi. A jako rozumím, že když tihle lidi jako jsou... Pořádně se s nima nedá bavit, protože prostě jsou takový, že by furt mluvili jenom sprostě, jenom chlastaj. Nebo jako to byla taková jedna konkrétní holka. Jako, jenom chlastala, byla hrozně sprostá. A do toho její hlavní charakteristikou, kterou se popisovala, byl ten koňák. A jakoby rozumím, že takovej pohled není jako... Rozumím, že i takovej pohled lidi můžou mít. A taky si to dokážu představit, když se řekne koňáctví.

Nebo jsem byla na takový výstavě poníků a tam byli lidi, který tam na sebe pořvávali a byli jak totální světský. A to jsou taky koňáci. Živěj se tím, že chovaj koně jakoby. Ale prostě ta jejich úroveň je, že je pro ně normální s cigaretou v hubě, v nepadnoucím oblečení po sobě vyřvávat sprostý slova před dětma jako. Na koňský soutěži. A zároveň tam i vidím ten aspekt těch naopak bohatých koňáků, kdy jakoby to koňáctví je jako znak bohatých lidí. Nebo jako sport bohatých lidí. A tam zas vidíš to druhý odvětví. Ty lidi prostě maj ty koně v podstatě pro ten sport. To jejich hobby nejsou podle mě vyloženě ty koně, jako ten sport. A to je taky v pořádku. Jako ani jedno neodsuzuju. Jakože jenom vidím to samotný koňáctví jako v hrozně moc ohledech. Právě u těch bohatých lidí pak jako vidím... — Ježiš to je hrozný, mrzí mě jakoby, že takhle soudím. Nebo jako to zní, že soudím. Ale jakoby vykresluju ten směr. — Pak vidíš, že maj třeba šest těch koní a jakoby to, co dělaj, je, že je vytáhnou z boxu, odjezdí, vrátí. A taky toho koně maj samozřejmě rádi. Já to jako naprosto akceptuju. Ale je to prostě další ten směr.

A pak mi přijde, že úplně mezi tím vším, těma extrémama, je to, jak bych popsala moje koňáctví a tvoje koňáctví a všech holek, co nás takhle obklopuje. Prostě, koně jako doplněk života. Nebo jako, jako obrovský hobby, ale v nějaký zdravý míře. Jako hledáš tam ten svůj relax a jseš do toho normální člověk s normálním životem. A je to jako takový, jak když lidi hrajou volebal, ale jakoby s daleko větší emoční bází, že jo. Takže... Zkrátka vnímám koňáctví ze všech různých těch pohledů. Možná by se dalo rozlišovat mezi koňáctvím a vyloženě tím jezdecktívím. Případně pak chovem, že jo. My jsme koňáci, ty bohatý jsou spíš jezdcí a ti světský... Neříkám, že vždycky světský jsou jako chovatelé, ale jakoby ty lidi, co jsem popisovala, byli jako chovatelé, no.

Ten pojem koňáctví pro mě zahrnuje jak tu péči, tak i to, že teď se bavím o svých koních, tak vyjadřuju koňáctví, bych řekla. Jakože ty koně se s tebou tak táhnou, no. Není to jenom o ježdění ani o chování. O cpaní penz do zvířete, který ti to nikdy nevrátí. (smích) Jako vrátí, že jo. Na nějaký tý emoční úrovni. Ne, že by ti jako vyjadřoval emoce, ale jako ty z toho máš ty hezký emoce. Takže vlastně vrátí.

Když bys měla srovnat to, když jsi u koní úplně začínala, jak jsi to celý vnímala a viděla, a to, jestli se tvůj pohled třeba, jako dnešními očima, změnil? Jestli to dneska vidíš jinak, než jsi to vnímala na začátku?

Jo, určitě. Tak já, když jsem začínala, tak mi šlo jenom jako o ty koně. Prostě já jsem byla posedlá. Jenom jezdit, nebo aspoň toho koně čistit nebo jakkoliv pracovat kolem něj. A jako obsese těma koňma celkově, jakože brutální. A dneska... Jednak

to vnímám, fakt jako nějaký úděl. Že máš ty koně, tě prostě pronásleduje. Ale to jako mluvím o vlastnictví toho koně. Ale tak to je taky koňáctví. Ale zároveň já jsem prostě spokojená, i když... Já nepotřebuju jezdit, já nepotřebuju s tím koněm dělat. Mně stačí, že ho mám. Že s ním můžu trávit čas. A jakoby ježdění a veškerá práce je skvělá a je to něco navíc. A hrozně se cejtím privilegovaně, proti třeba tobě, že si to můžu jako se svýma koňma teď dovolit. Ale není to to gros. Je to prostě příjemný, něco navíc. Koňáctví nerovná se přesně to ježdění. Ani nutně to, že jseš zrovna teď vedle toho svýho koně. Kdy jsem určitě vnímala to: „Jdeme jezdit na koních.“ Jakoby já jsem koňák, i když u těch koní nejsem. A jakoby i jenom to, že na to furt musíš myslet. Jakože vyděláváš peníze jenom na... (smích) Musíš držet v hlavě nějaký monitoring toho zdravotního stavu, vid'? Držíš v hlavě, kdy byl naposled kovář, kdy byl veterinář. I když to za nás dělá ustajovatel, tak jako taky chceš mít ten přehled, no. Tak se to drží. A zároveň to naplňuje, vid'? Takový. No.

Máš nějaký silnej zážitek u koní, u kterýho by sis řekla, že to byl ten moment, kterej nikdy nezapomeneš?

Ty jo. Hele, tak silnej zážitek asi nemám. Nebo jako mám. Ale takhle se mi žádný jako nevybaví, takže... Vlastně mám, ale... Pro mě, když se jako vybaví to koňáctví, tak já jenom cejtím takovou tu emoci tý radosti. Když jsem kolem svých koní. A myslím si, že to přebije každej ten jakýkoliv silnej zážitek. Dokážu si jako představit, že ti někdo řekne: „Když jsem si koupila svýho koně.“ Ale jakoby já jsem se svým koněm byla dlouho, když nebyl můj, a pro mě se nic jako nezměnilo kromě toho vlastnictví. Papírovýho. A pro mě... Asi to mám nastavený, že je to pro mě emoční záležitost, jako toho pocitu tý radosti. A jasně, že jsem se jako častokrát bála. A jako bála i třeba cválat, když jsem začínala, po nějakých pádech, tak jsem se bála různý tý odpovědnosti z toho vlastnictví. Strašně jsem se bála.

Ale jakoby nic z toho nepřebije to, když si vybavím svý koně. Tak prostě ten pocit, že s nima jseš. A oni ti to jako nevrací. To není, že ti ten kůň řekne: „Mám tě rád.“ (smích) A jakoby ten kůň kolikrát nepřijde, když pro něj jdeš na tu pastvinu. A zrovna jsme se o tom bavily právě s majitelkou naší stáje. Že to dokáže jako pro spoustu lidí být frustrující. Ale přijde mi, že pro mě to neznamená... Prostě těžím jenom z tý přítomnosti a naplňuje mě to radostí. Jako zažila jsem toho spoustu, ale tohle prostě. Během většiny věcí zažívám, během většiny událostí s mýma koňma, zažívám jako radost a vděčnost. Za tu možnost. Dneska jsem byla se Simbou 40 minut venku a 20 minut z toho jsem seděla na zadku a nic jsme nedělali. Nestalo se nic jako speciálního a byla jsem jenom šťastná a vděčná, že můžu a že můžu bejt tady. A jako, i když kydám a je mi vedro a štve mě to, nebo jako, kdyby mě to štvalo, tak nekydám, ale jakoby štve mě, že je mi vedro třeba a tak, tak jako taky mě to naplňuje radostí, že to dělám pro ty svý koně. Je to pro mě hodně upnutý na ty dva, no. Což je fakt bizár, trochu. Jakoby rozumím, proč některý lidi jako se ti s nepochopením trochu zasmějou, no. A prostě terapie, brutální terapie pro mě. Extrémní relax tam vyhledávám. Vždycky, když nepřijedu na víkend domů, tak jsem úplně: „Potřebuju svoji dávku venkovní terapie u koní.“ (smích) Asi nic jinýho

na světě i nedává takovej pocit jako klidu. Jakože fakt to vyžaduju. Je to fakt zvláštní, ale jako ano: klidu, radosti a vděčnosti.

Mně přijde, že se tohle strašně blbě vysvětluje lidem, co to neznaj.

Máš podobnej pocit?

(souhlasné přikývnutí)

Je to zvláštní. Jako vem si, že toho obětuješ vlastně hrozně moc. Jako, to lidi nechápou. Je pro ně hrozně zvláštní, že... A třeba bych si tipla, že lidi, co maj psy, to dokážou trošku pochopit. Ty vlastně obětujou taky hrozně moc. Ale jako není to oběť. Ale ty lidi to asi vnímaj jako... Drží tě to doma, ale neznamená to přece, že nemůžou cestovat. Já třeba jako chci bejt víc doma, že jo. Není to oběť. Nedokážou, no. Je to pro ně hrozně zvláštní a většinou se o tom se mnou moc nechtěj bavit. Protože tomu nerozumí. No. Ale tak rozumím, vid'. Nebo, rozumím, že je to nezajímá tak, aby se o tom chtěli bavit... Hm.

Hm.

Odjakživa. I když jsem neměla svý koně, tak jsem... Prostě mi udělalo radost, když jsem si koupila něco ke koním, něco pro koně. Kopyťák. Můj první kopyťák. Ježiši. Já byla úplně: „Jooo, konečně.“ Jako hrozně zvláštní obsese, ale prostě mi to dělalo hroznou radost, no. A jak ti nevádí tam narvat, vid', takový peníze, do toho?

Jo. A za sebe bych to neutratila. (smích)

Ty jo. Když si vezmu, kolikrát koukám na něco, stojí to třeba čtyrku a říkám si: „Ne, to nepotřebuješ. Tady můžeš mít tuhle věc za dvě kila, která je absolutně nekvalitní, ale v pohodě.“ A na toho koně: „No, no, no. Čryry litry? To je ještě dobrý. V pohodě. Nebudu to kupovat tady za ty dvě kila, to je nekvalitní. To ne.“

„Jenom čtyři tisíce? To je za hubičku.“ (smích)

„A co, tak prostě až příští měsíc si koupím tady nový plavky.“ Nestalo se, mimochodem.

(společný smích)

Hrozně vtipný. K svátku jsem od ségry dostala triko ke koním a já úplně: „Ty jo, to je hrozně fajn. To mě nikdy nenapadlo si koupit. Jako triko ke koním. Který má průduchy, nevím. Vůbec nikdy. Díky.“ A měla jsem z toho radost, že taky mám něco pro sebe ke koním. Já doteď, že jo, úplně otrhaný trika, tady vyhrabaný někde prostě, je mi to úplně jedno. A teď nový hezký triko. Vlastně nice. Nikdy by mě to nenapadlo.

Jo. Ale, když by ses rozhodovala, jestli si koupíš to triko, anebo novou... nevím, uzdečku, podsedlovku.

Nikdy tě nenapadne si to triko koupit.

Vždycky vyhraje tohle.

Ne, vůbec. Nikdy by mě nenapadlo, že bych měla vlastní nějaký triko ke koním. Jsme pošahaný.

Možná se nemůžeme divit, že ty druhý lidi si to jako řeknou.

A tak každéj jako něco dělá. Chlastá, utratí zas ty peníze za cigára. Nebo jako si naopak nakupuje. Pro mě je zase jako neuvěřitelný, že některý lidi každéj tejdén přijdou s novýma oblečeníma. Jako já jim to trošku závidím, jako taky bych chtěla, vid'. Ale mě to jakoby ani nenaplňuje. Ale jako pro toho koně, to mě naplňuje. To si pořídím. Je to jiný.

Mně to přijde hrozně specifický, od jiných zájmů, že v tom je to zvíře.

Rozhodně. Ten živej organismus. Není to míč prostě. Vyžaduje to... Jako, řekla bych, že je to specifický v tom, že teda když se staneš vlastníkem toho koně, a když jezdiš jenom na nějaký kroužky, tak to není tak intenzivní. Ale když jseš tím vlastníkem toho koně, tak to prostě není jenom o tom času, kterej strávíš tam. Ale jako všechno vede k tomu prostě. Část peněz, který vyděláš. Mentální kapacita, kterou jako strávíš tím, když nad tím přemýšlíš, řešíš nějaký problém. Ale i když neřešíš, když přemýšlíš nad tím, jak se ten kůň zrovna má. Což jako ano, když máš nějaký sport, tak taky nad tím můžeš samozřejmě přemýšlet, ale jakoby minimálně ten osud toho míče rozhodně neleží v tvých rukách. Jako osud mého koně, když se na něj vykašlu, tak jako konec, vid'. To zvíře to potřebuje a ty zároveň jako chceš. Takže v tom je to hodně jiný, no.

Nazvala bys to jako zodpovědnost? Že tam je na člověka vlastně obrovskéj tlak?

Rozhodně. Jako přesně. Já jsem se strašně bála vlastnictví svého vlastního koně, protože jsem věděla, že najednou každéj problém bude můj problém. A ne problém někoho jinýho. Jako já budu ten, kdo musí udělat rozhodnutí, musí nad věcma přemejšlet, najít řešení, i volat toho hloupýho veterináře. Jako už to za mě nikdo neudělá. Je to obrovská zodpovědnost. A je to i zodpovědnost, přesně, že vyděláš dost peněz. Že budeš mít dostatečně bystřej úsudek přijít na to, že třeba tomu koni není dobře. Nikdo jinej to za tebe neudělá. Nebo jako dobře, tak stájoví kolegové většinou jo, ale je to jakoby tvoje zodpovědnost. A bála jsem se hrozně i, že toho vím málo. Že prostě nebudu vědět, co dělat v nějakých situacích, a doteď nevím. Jsou prostě věci, který doteď nevím, jak mám vyřešit. A je to jak o tý péči, tak o tý výchově. Já vím, že mám toho dvouletýho prcka a v podstatě nevím, co dělám. Nejsem žádný profík. Je to obrovská zodpovědnost o tom, že vyroste z něj dospělej v pohodě kůň. Takže, jednak zodpovědnost za ty koně, za tu péči, tak za svoje vědomosti cejtím zodpovědnost. Myslím si, že lidi od koní by měli furt být otevřený novým vědomostem. To je velká zodpovědnost. Nemůžeš prostě...

Já třeba nemám čas číst knížky, bohužel, a teď to bude znít bizarně, ale jako jsem ve facebookových skupinách, třeba jako veterinárních a jakoby čtu, ale čtu ty

názory různých veterinářů, co tam píšou na postupy řešení, a i tak mi přijde, že tam jakoby to je zdroj nějakých informací, i když je to bizarní facebook, že jo.

A pak je tam ta zodpovědnost, že musíš mít kritický myšlení. Je to prostě zodpovědnost, že to jseš ty, kterej za všechno jako může. Jestli se ty koně budou mít dobře. A je to hrozný. Přesně jako ta situace, kdy jsem se rozhodovala, že se budu stěhovat z (...), tak to byla moje zodpovědnost, prostě se rozhodnout, že to jako k tomu už není. A já jsem takovej člověk, kterej se furt přesvědčoval, že si to dělám sama, že se mi to zdá, že hledám chyby tam, kde nejsou, že to bude dobrý. Ale jako ta zodpovědnost byla na mně, abych si uvědomila, že ty koně očividně potřebujou něco lepšího. A já potřebuju něco lepšího, protože tam to bylo tak toxický, že i jako zodpovědnost za sebe, vid'. Může to dospět do situace, kdy budeš zodpovědná za to se rozhodnout, že to třeba už dál nejde, mít ty koně. Všechno je obrovská zodpovědnost. Říkám si, že jako moji vrstevníci vůbec netuší. Vůbec netuší, kolik věcí denně kvůli tomu musíš vyřešit. A kolik věcí tě tíží, vid'. Jako ty zdravotní problémy a to. A ty to máš třeba z tohoto hlediska mnohem horší. A já mám třeba ty útěky. Cejtím se občas jak starej člověk hrozně. Když to na mě dolehne tak jako: „Ty jo, je mi 22, neměla bych mít možná tolik starostí.“ A jako, pro co to děláš? To miluješ, že jo. Sebetrýznění. (smích)

A když se něco posere, tak to bude na tobě, ty za to můžeš. Nikdo jinej. To, že ti tady někdo dal radu. No, tak hezký, tak jako tvoje rozhodnutí. A je to tak, je to hrozný. A jak tě to dokáže psychicky semlít. Brutál. Pro mě bylo hrozně... Já jsem to teda zažila několikrát, to období stěhování. Poprvý tady odtud. To se mi taky právě stalo. Jsem se rozhodla, že odejdu. Prostě, nebylo tam seno, že jo. Ale nebylo seno na ten den, kdy se Simba narodil. A já jsem se musela rozhodnout, zase udělat rozhodnutí jenom já, že jo, jestli nechám Sakynu v malý ohrádce bez sena, bez trávy, protože, že jo, to byla malá ohrádka a bude tam prostě hladovět. Že jo, jako když ty koně hladoví, tak co? Tak se jim udělaj vředy. To je léčba na 30 tisíc. Na to nemám prostě. Anebo ji pustím do tý ohrady, kde je tráva, ale bude tam se všema ostatníma koňma.

No a rozhodla jsem se v tu chvíli, nevím, jestli špatně nebo dobře, pustila jsem ji, jako nebudu hladovět svýho koně. A narodil se na tý pastvině obrovský, úplně vzadu, tam na kopci. A já jsem musela to hříbě a tu kobyly... Tam útočily na to hříbě zasraný poníci. Nenávidim od té doby poníky, ty malinký. No, tak to hříbě by třeba zabili, vid'. Ta kobyly tam prostě lítala kolem, vymagořená po porodu. Ještě, že se jí nic nestalo, když jako porodila a musela začít běhat kolem. Uši dozadu, že jo, odehnat všechny, aby to... To hříbě vstalo, naštěstí. Ta trenérka, od který mám Sakynu, tam byla. Já jsem se učila na zkoušku, kterou jsem měla za dva dny, a ještě jsem nedočetla celý jako ty materiály. Brutál. No, upřednostnila jsem svoje učení a upřednostnila jsem to, že ten kůň bude najedenej, než že bude v bezpečí.

Takže to taky, potom jsem se rozhodla, že se přestěhuju a to bylo tak stresující. Ale v těch (...) to pro mě bylo možná víc psychicky náročný než tady. Tady jsem věděla, že musím pryč. V těch (...) jsem si furt říkala, že to třeba bude dobrý. Já jsem to řešila vlastně od toho května, jak nám to tam zdražila a chovala

se jak kráva. Jak jsem se jí zeptala, jestli z toho něco víc bude a ona se absolutně nasrala. A hlavně jsem se byla podívat tam a bylo jasné, že tam chci. Jenže pak to zlevnila, a já jsem měla jet pryč, tak jsem nechtěla to, tak jsem to odložila, že jo. Pak jsem se vrátila a taky jsem o tom mluvila, jenom o tom. A všichni mě museli poslouchat, všichni mě museli dávat rady, nekoňáci. Jsem chtěla radu od každého. Nějaký pohled, co tě spasí. Ale nikdo ti nedá tu radu, kterou chceš. Je to na tobě.

Ale já nevím, já jsem vždycky vděčná v ty momenty... Nebo, za mě největší payback, často, když někdo přijde třeba a řekne, že ty moje koně jsou vlastně hrozně fajn. A jakoby: „Máš hezky vychovaný koně.“ To je pro mě obrovský zadostiučinění. „Hezky, tak jsem to zvládla.“ A jakoby je to cesta. Ale možná trochu, když někdo jinej tě v tom podpoří, tak je to pro mě velký zadostiučinění. Většinou, když se o tom s někým bavím a ten člověk to teda neodsuzuje, jak jsme se bavili, tak to je pro mě taky zadostiučinění a říkám si: „Yees.“ Já a moji koně. A jsem na ně hrdá. Jak na děti. Je to zodpovědnost, no, jako dítě. Finanční, časová, emoční. No, jako, přemýšlela jsi třeba nad tím, co v budoucnu bude?

To víš, že nad tím jako přemýšlím.

Na to jsem chtěla reagovat, že tohle je jedna věc a co třeba je pro mě další zodpovědnost, že já ještě třeba nějakých 25 let koně mít budu. Pokud nedojde na situaci, kdy toho malýho prodám. Protože Sakynu budu mít ještě třeba 15, nebo doufejme 15. Ale toho malýho 25 a mně bude 57. A já jakoby, dejme tomu za dva roky dodělám práva a budu muset nastoupit na full time. A jakoby, co si budem, full time v právech je prostě sezení od rána do večera v jobu. A já už jsem se dávno vzdala té představy, že to bude ideální a budu mít na ty koně tolik času, kolik bych chtěla každý den, a smířila jsem se s víkendovou aktivitou. Ale taky tomu nechceš věnovat jako nadosmrti každý víkend. I když to miluješ. Jako taky chci mít tu možnost jet na chatu a bejt třeba s rodinou. Hrozný.

A musím říct, že mně extrémně pomohla právě ta ustajovatelka, která vlastní tu naši stáj. Kdy já jsem si s ní teda hrozně sedla. Ale ona právě má teď jakoby tři koně. Tři děti. Manžela, práci. Je vystudovaná architektka. Není to jako prostě typická ustajovatelka, která se chce živit těma koňma. Vůbec. Má to jako hobby. A říkám jí: „Ty jo, prostě, jak to zvládáš? Netrápí tě, že ty jako?“ Takhle, jsou dny, kdy ona na ty koně koukne jenom z okna. Nebo jako ona tam většinou jde je zkontrolovat, ale když jsme tam šli, tak rovnou řekla jakoby, že to není její popis práce, každý den kontrolovat koně. A prostě, koukne na ně z okna třeba jenom. Tak říkám: „Ty jo, netrápí tě to? To je pro mě prostě extrémní strach, že jako to všechno nepůjde zvládat dohromady.“ A ona říká: „Hele, jako, je to tvůj život. Ten kůň tě nepotřebuje. Minimálně tady nežije na malém výběhu, jako, že by třeba potřeboval, abys ho každý den šla jezdit. Není to kůň v boxu, aby potřeboval každý den jezdit. Má tady koňský kamarády. My ti tady na něj všichni dáváme pozor. Má vodu. Má seno. Má trávu. Nonstop všechno. Obrovské výběh. On tě nepotřebuje. A to si musíš říkat. A jakoby ty se nemůžeš upnout na toho koně, protože pak prostě tě to bude ničit. A to, že ti někdo...“ Protože já si docela nesu, že mi (...) řekla, že bych neměla mít koně, když na ně nemám čas. A svěřila jsem se s tím té ustajovatelce,

protože prostě pro mě je jako inspirující, že si to plní. Že má ty koně. A jasně, že ji to trápí, ale nenechá se tím ovládnout, že nejezdí skoro vůbec. Prostě ji těší, že ty koně má. Věnuje se svý rodině, je to pro ni priorita a je to v pořádku. A právě mi jako: „Hele, ty koně tě nepotřebujou. Je důležitý, že si žiješ svůj život. Oni jsou zdravý. Není to, jako kdyby nebyli zdraví.“ Ale tak ty teď máš paní, která ti tohle poskytne, že jo.

Jo. Taky se cítím stokrát líp a vím, že ta péče je tam fakt jako stoprocentní. Na sto procent jí věřím.

Je to závazek a musíš si prostě furt říkat, že jako je to tvůj život. Jde o tebe. A je to jako krutý. Ty jo, vlastnictví koně je fakt filosofická nálož. (smích)

Jak jsi taky jako natukla, tak mi přijde, že člověk, kterej si to jako okusí, a že znám hodně lidí v našem věku, jsem potkala hodně holek koňarek prostě s náma věkově, jako fakt mladý holky. A najednou řešíš úplně jiný problémy, než že se naučíš na zkoušku a pak pojedíš na párty, protože dobrý a nemusíš řešit... Dobře, tak chodíš třeba na brigádu někam, abys uplatila nájem nebo něco. A jakože, než jsem si pořídila koně, tak jsem byla taková jako free a pohoda. „Když na něco nebude, tak přijdu za rodičema, ne? Oni mi dají.“ Teď už je to: „Hele, když do tý práce nepudeš, tak ten kuň nebude mít co žrát.“ Že to je jako obrovská zodpovědnost. A přijde mi, že se to jako zlomí až v ten moment...

Kdy se staneš tím vlastníkem.

Jo.

No. Taky jako rozumím spoustu lidem, že u toho nevydrželi. Třeba že přestali jezdit u soukromníků, přestali si pronajímat koně. Protože prostě je to taková jako oddanost tomu zájmu, že rozumím, že to není pro každého. Někdo prostě nechce mít tu zodpovědnost. A já jsem to cejtila taky potom, co jsem měla každě den, co jsem tam musela bejt. A cejtila jsem, že jako, jak jsem byla nonstop docela vyčerpaná, cejtila jsem, že jako spoustu věcí jsem si buď nemohla dovolit nebo... Nikdy jsem jako netrpěla, ale tak poznáš, že jako... Nevím. Že všichni si kupujou najednou nový batohy a ty jako pět let taháš ten stejnej a nemůžeš si dovolit si koupit batoh za dva litry, aby byl pěkněj. Prostě. A je ti to jedno, ve výsledku. Ale já už jsem pak jako, když jsem věděla, že jako půjdu na tu vejšku, tak jsem si říkala: „Aaaaa, nová fáze života. Nechci jako vyloženě skončit s koňma, ale tak jako nechci mít už tu zodpovědnost.“ No. Ale jako jsem vděčná. Ale občas si říkám, jaký by to asi bylo nemít koně. Jako prázdný, ale... Třeba bych nejezdila domů, vid', už vůbec.

Já si to třeba neumím představit. Jako teď vůbec. Že si říkám: „Co bych dělala, ty vole? Viš, jako že...“

Normální lidi třeba jezdí na výlety.

Náplň máho dne by byla jaká jako? Bych přišla domů a?

No, a to pak vidíš na spousty těch lidí. Nedělej nic. Žádný zájmy, s prominutím. Jako to je podle mě další jako prokletí lidí v našem věku. Kdy jako oni vyšli z té školy, z těch křídel těch rodičů a nemaj to, jak je ty rodiče posílali na těch deset kroužků tejdně. Jako hrát fotbal, chodit tancovat. To opustí, že jo. Ale najednou ty lidi jako nemaj žádněj zájem. To vidím hodně na lidech kolem sebe. Já mám ty koně a jako vždycky budu mít koně. Já mám vždycky co dělat prostě. Když mám volnou chvíli. (smích) Nemám právě volný chvíle, že jo.

Jojo. Taky často přemýšlím nad tím, až budu chodit do té práce, jako full time a... Jak to bude?

Jak to bude, no?

Že už teď to cejtím, že bych na tu Čiču chtěla mít víc času, a není. A zlomilo se to, když se odstěhuješ od těch rodičů.

Přesně.

A najednou ti nikdo neuvaří, když si neuvaříš. Nikdo ti doma neuklidí, když si neuklidíš.

Ubude prostě další třeba tři hodiny za den, vid'?

Jo, ale, ty vole. Nikdo ti nenakoupí. A to jsem ráda, že jsme na to dva. Že na to nejsem sama. Jakože bylo to jiný, no, když jsem ještě bydlela s našima. Přijela jsem domů ze školy nebo z práce a mohla jsem jet ke koni a večer jsem přijela domů, najedla jsem se a šla jsem spát. Děkuju mami, žes mi uvařila a uklidila a připravila na to, abych si tady mohla jenom být.

No a já jako. Já bych třeba teď do svýho režimu v (...) nezvládla chodit ke koním. Já jsem přemýšlela, že bych si je tam přesunula. Jednak bych to neuplatila. Za boha, nikdy. Druhak si myslím, že bych tam nenašla něco, co by se mi líbilo. A jako potom, co jsem se přestěhovala sem, tak jsem věděla, že tohle to splňuje úplně všechno, co od toho chci. A nemám potřebu hledat. Ale jako já tam nemám žádněj volnej čas, abych mohla jet třeba půl hodiny někam a strávit tam... Já bych tam chtěla strávit aspoň dvě hodiny. Nechceš tam bejt prostě 30 minut a pak jet 30 minut zas zpátky. A to 30 minut na (...) je ještě dobrý. Kor já tam jsem bez auta, že jo. Nemám tam auto, protože tam prostě nepotřebuješ auto k životu. Potenciálně bych si ho třeba pořídila na dojíždění ke koním, ale to jsou další brutální výdaje. A ta doprava tam taky není bůhví jak skvělá, vid'. A jako já prostě, když pracuju, tak jdu na devátou a v šest se vrátím. Když jdu do školy, tak abych to skloubila s tou prací, tak tam jsem většinou taky celý dny. A pak mi stejně zbude pátek, sobota, neděle. To si radši odjedu sem, kdy jako vím, že to je super, mám to 10 minut autem od domova. No, ale v té (...), já bych to asi... Musela bych. Ale tak asi bych to dala. Musela bych prostě... Chodila bych taky jenom třikrát tejdně. Ale takhle je to pro mě ještě víc snesitelný, že vím, že tam jsem tam a tady jsem tady.

A Ježíš, já jsem teď tam tak spokojená. A Právě ta ustajovatelka jako i vždycky, když se s ní baví, takhle jako hloubš, tak ona úplně třeba: „Jed' na

Erasmus. Prosím tě. Ty koně tě nepotřebujou. Jed'. Musíš to zažít. Já bych bejt tebou hned jela.“ A zároveň, kdybych jí řekla, že nepojedu, tak řekne: „Hele, absolutně to chápu.“ Pomáhá mi fakt jako se smířit s tím, že se svět nemusí točit kolem těch koní. Ale jakoby... To je těžký. Jak jsem se, že jo, stěhovala, tak bála jsem se taky. Protože tam nebylo moc lidí. Ale hrozně si to sedlo. Musím říct. I s tou ustajovatelkou, právě. Která jako taky řeší jiný problémy. Ale taky si s ní hrozně ráda pokecám. Teď už je nás tam hodně zase. My jsme tam právě s holkama, co tam byly se mnou už, tak my jsme přichystaly dva dny na stáji, abychom se seznámily. Ale holky, i když to věděly od toho dne, kdy se přidaly do skupiny, tak to nějak jako nedaly, no. Takže. No, ale byla to škoda, že jo. Protože já už jsem pak jako odjížděla a už jsem se s nima neviděla. A teď jsem se s nima viděla poprvé včera. A taky, jak jsem se vrátila, tak jako nechci se tam jenom vybavovat, chci taky trávit čas se svýma koňma. Než zase jako budu už spokojená, že jako dobrý, už jsem ten čas dohnala. No, ale tak to si sedne, vid'. Ale taky nemusíme být všichni nutně nejlepší kamarádi. Já už chci jenom klid. Já už hlavně nechci nikdy bejt jako v tom drbání, problémem s tím majitelem. Už nikdy. Mě to fakt vysálo. Hele, Niki, budu potřebovat jet.

Jojo, v pohodě.

Příloha VI: Přepis rozhovoru 6 (Hana)

[Rozhovor o tom, jak se mají v novém ustájení]

Fakt super. Ježiš, já už nechci měnit ustájení. Strašně super.

A paní ustajovatelka?

Hele dobrý. Jako moc se tam s ní nepotkávám, ona je furt s dětma. Ona má 3 relativně malé kluky, takže toho má taky docela dost. Ale je v pohodě. No, není to taková kámoška, ale je férová a stará se. A jakože fakt se chová jako ustajovatelka. Měli jsme tam teď červy, takže musíme kydat, a ona i jako: „Hele, tak kdo kydá zejtra, kdo kydá dneska?“ A tak. A jako není to taková kámoška, ale je to lepší. Určitě. Lepší než mít kámošku, a koně bez sena a v hovnech. No, fakt super, ty jo.

Co ty a koně? Holky třeba vyprávěly jejich koňskej příběh.

Ok. No, tak já jsem se dostala ke koním kolem té první třídy, kdy jsem začala chodit do (...), asi tak, jako úplně každé tady v (...). A bylo to na popud toho, že jsem měla ráda koně a že oba moji rodiče jezdili. Někdy jako v mládí. Hlavně jako mamka. Ta byla fakt velkej podporovatel a pořád je úplně největší podporovatel. A no nevím. Tam to bylo prostě na bázi jednotejdenní... Prostě vždycky dali nám dvě hodiny ježdění na koni, příprava a tak. Takže myslím, že mi to dalo jako nějaký relativně dobřej začátek. A taky teď zpětně vidím, že mi to dalo i něco, co vím, že bych jako nikdy nechtěla dělat a v jakým provozu bych nechtěla bejt. No, ale vydržela jsem tam dlouho. Byla jsem tam třeba pět let, si myslím, pět let, no. Pak se to tam rušilo. A pak jsem měla roční pauzu. A přes taťkovo kolegyni, tak její dcera měla koně, od který mam vlastně i teď Tord'u. A ta prostě měla pár svých soukromých koní. Nedělala vyloženě žádný jezdecký tréninky, ale ta mě do toho dostala úplně nejvíc. Jako, díky tý jsem fakt poznala jako tu správnou stránku koní, nejenom tu jezdeckou a sportovní a tak. Ale takovou tu hezkou a citovou. A no, ty jo, ta mě naučila úplně nejvíc.

Teď zase zpětně jako koukám, že s náma dělala hrozný blázniviny. Tam jsem se taky vlastně potkala s Ladou, že jo, poprvé, u těch koní. A měly jsme tam ty naše koně spolu, ještě s jednou naší kamarádkou. Ale dalo mi to strašně moc. A teď jenom zpětně koukám a nechápu, že jsem tohle všechno zvládla. Jako třeba dvanáctiletá vlastně, no. A to mi dalo fakt hodně. A pak vlastně jsme dostaly tu možnost vzít si ty koně do pronájmu. Což si myslím, že byla úplně nejlepší zkušenost před tím, než si toho koně koupit. Protože jsme měli úplně volnou ruku v tom, co s nima dělat. Na druhou stranu jsme s nima museli dělat to, co potřebujou, že jo. Museli jsme krmit, shánět seno, kydat, obstarat si boxy, dávat je každé den do výběhu. To nechápu, jak jsem stíhala. Jako, my jsme si je brali 2018, no. A byla jsem v prváku asi. A nechápu, jak jsem to stíhala. Prostě, byla jsem ve škole, běžela jsem ke koním, byla jsem tam tři hodiny, obstarala, odpracovala a šla domů. A takhle fakt každé den, rok a půl.

A pak díky pár okolnostem se stalo to, že jsme si ty koně koupili. Jsem měla hrozný štěstí, že právě mamka k tomu měla hodně blízko. Protože si myslím, že bych na tom byla úplně jinak. No a dalo mi to hrozně moc. Hlavně ten rok a půl toho pronájmu. Fakt neuvěřitelná jako šance pro mladýho člověka, si vyzkoušet, jestli to chce dělat, nebo ne. No. A teď mám Tord'u a jsem spokojená. Je to úplně to nejlepší, co můžu mít. No, tak tak.

Co pro tebe znamenaj koně?

Jako konkrétně můj kůň pro mě znamená vyloženě kamaráda, kterej se těžko shání v nějaký člověčí podobě. Protože má tu nespornou výhodu, tu, že mlčí a nemůže nic namítat a všechno si musí vyslechnout. Což na jednu stranu je pěkně blbý a na druhou stranu je to fakt skvělý, protože mi to dodává fakt hroznej klid do života, kterej si myslím, že bych jinde sbírala jenom těžko. A no, asi tak. To myslím, že úplně stačí.

Jakej máš názor na koňáctví obecně?

Aaa, no to je hrozně těžký. Protože tam jsou takový, řekla bych, dvě největší stránky koňáctví. Taková ta jako skupina, kam se řadím já, která si jede jako na vztah a na komfort a na to dělat to pro toho koně. A pak ta druhá, která to dělá víceméně pro peníze a pro ježdění a tak. Takže... Obojí se dá dělat dobře. Obojí se dá dělat špatně. Ale obecně... Nevím. Asi je mi to částečně jedno. Ať si každě dělá, co chce a co potřebuje. Za jakým účelem to dělá, je mi jedno. Neventiluju žádný svoje názory jako nahlas. No. Něco se mi líbí, něco ne, ale sleduju to, co se mi líbí, a to, co se mi nelíbí, ignoruju, no.

Mohla bys mně, prosím tě, říct nějakou tvoji cestu s Tord'ou? A teď myslím jako opravdu fakt, jak jste se poznávali, dobrý momenty, špatný momenty... Všechno.

Dobře. (smích) Já jsem asi měla největší štěstí v tom, že naše bejvalá trenérka dokázala úplně perfektně odhadnout, jaký koně nám sednou. A vlastně jakmile jsem začala jezdit, ten rok 2015, tak první kůň, kterýho já jsem tam měla, byl Tord'a. A od té doby jsem ho fakt dostávala jako furt. Protože viděla, že to nějak sedlo. Nevím, jak to poznala, ale poznala to. A poznala to u nás všech třech, který jsme tam takhle spolu jezdily. Aaa. Já nevím vůbec, jak začít. To je hrozně těžký.

Ze začátku prostě, tím, že jsem tam chodila jednou tejdne, že jo, člověk úplně... Může si dělat, že: „Tohle je můj oblíbený koníček.“ Stejně tak za tejdne může dělat, že: „Můj oblíbený koníček je támhleten.“ Ale je pravda, že jsem fakt od začátku věděla, že je to nějaká moje soulmate, jestli to tak můžu říct. Jako mohlo to tak bejt, že se mi líbil, že jsem na něm jezdila a vlastně jsem neměla úplně možnost poznat takhle do detailů jinýho koně. Ale myslím si, že to tak prostě mělo bejt. Asi jako nějakou naši práci můžu datovat od toho 2018, kdy jsme spolu fakt byli každý den.

A nooo, začátky byly docela krušný. Tord'a je docela blázen občas. (smích) A dává mi to občas docela najevo. Dřív to dělal víc. Teď už je to v pohodě. Teď už si to dokážeme vyříkat. Ale co vím nějaký příběhy jako z jeho mládí, tak to vypadalo

třeba tak, že si na něj bejvalá trenérka sedla a on byl schopný cválat několik luk za sebou. A byl nezastavitelný. A když ho chtěla zastavit, tak ho stočila na kruh a on prostě cválal na tom kruhu a nenechal se. Že u něj je hodně tenká hranice v tom bejt v klidu a bejt vyděšený k smrti a nevnímat nějaký jako vjemy. A nedat si říct prostě. Jede si tu svoji. A takže to je hrozně složitý.

Jako za tu dobu, co byl s ní, se hodně uklidnil. Hodně ho zpracovala. Vůbec nevím, jak by ten kůň vypadal teď, kdyby nebyl jako pod ní. Ale zůstalo mu to doteď a ze začátku to bylo hodně těžký. Protože, že jo, každý má to svoje egíčko, že ví, co dělá, a že prostě udělá tohle a ten kůň udělá to, co přesně chce. A tak to vůbec není, že jo. Takže já jsem Tord'u vyslala na kruh, a on mi odcválal vesele s lonžkou a mojí rukou někam do prdele, někam do louky prostě. (smích) To se mimochodem stalo i v (...), no, nebudeme to komentovat. (smích) Takže to mě hodně vyškolilo, no. Ale na druhou stranu má v sobě hodně jako otevřenosti vůči člověku. Hodně toleruje, hodně ukáže. Taky hodně ukáže, když něco nechce. A on si toho pak člověk začne všímat. Když se ti takhle vytrhne z lonžky jako pětkrát za sebou, tak zjistíš, že asi něco děláš špatně, a začneš o tom přemýšlet trochu jinak.

Takže, ačkoliv jsem se od začátku snažila bejt jemná a dělat to s citem, tak jsem to očividně pořád nedělala. A vlastně až poslední jako rok zjišťuju, jak na to. A vyloženě nemám žádný problém, kterej bysme řešili. Což je docela smutný, po takový době. Ale je to tak, no. Jako Tord'a je hrozně citlivější, takže je to občas hrozně těžký. Tam se občas fakt člověk může dostat do zóny, kde je mu to nepříjemný a prostě je problém. Ale není to vůbec poznat ze začátku. Vypadá jako zenový kůň a vlastně je zenový kůň jenom na pohled.

A hlavně vy už vypadáte jako fakt spřízněný duše, ale je jako vidět, že je za tím ta práce, no.

Hele, jako já občas, když vidím naše videa, tak si vlastně říkám: „Hej, my jsme fakt hustý jako.“ Nechápu. Když vlastně vím, jako, jak to cítím při té práci a tak. Že vlastně i teď si dávám hodně pozor na to, co dělám. Že jako spousta věcí je automatických, ale fakt si furt musím dávat pozor na to, abych náhodou nešvihla rukou někam nebo ho omylem neklepla bičikem, protože vím, že do konce práce to prostě bude problém. No, Ježiš, to je fakt hrozný. (smích) Já občas, když vidím ty koně, do kterých můžeš mlátit bičem, a oni se ani nehnu, tak to fakt nechápu. (smích) Tak to je docela hustý.

No ale, naše práce. Já nevím. Já jsem se ho snažila poznávat přes nějakou volnost, kdy jsem se mu snažila jako nechat prostor pro to mi říct, jestli teď chce něco dělat, jestli chce odejít nebo tak. A i přes to, že se mi jako doteďka stávají nějaký záseky, kdy prostě si stojím za svým, i když vím, že je to špatně, a dojde mi to až jako zpětně třeba, po té práci, tak si myslím, že jsme se díky tomu posunuli hrozně daleko. Že dostal svůj názor, kterej si myslím, že do té doby byl trochu utlačovaný. Protože, že jo, všechny štválo, že dělá tohle, takže mu to prostě jako zakazovali. Ale o to víc to dělal, no. Chápu, že potřeboval projevit svůj názor. A vlastně jsem za to ráda, že to dělá. Právě třeba skrz jako Instagram jsem řešila s nějakýma lidma, že nechápu, proč se raduju z toho, že mi ten kůň vykopl. Prostě

je to jako nějaký otevření se před člověkem a otevření se jako sám sobě. A myslím si, že Tord'a vyrostl ve správného sebevědomého koně. Občas až moc. Ale stále jako korigovatelného, bych řekla.

Je pravda, že když se pak jako člověk podívá na takový ty koně, co fakt jako dřou jenom pro ty lidi... A to jsou pak takový ty vycepovaný sportáci. A sice fungujou na myšlenku, ale pak přesně víš, že za tím je to, že ten kuň nemá už vůbec...

Život.

Jo. Jakože už vůbec nemá ani chuť do toho dát i sám sebe.

No, to je hrozně smutný. To je fakt smutný, no, že někdo má takovej život. A lidem je to jedno, no.

Když jsem zpovídala Verču, tak říkala, že jí přijdou Čiča a Tord'a hrozně podobný povahově, v některých věcech.

Mně taky. A já to úplně chápu. Já, když jsem šla třeba pomazlit tu Čiču, která: „Neee, nešahej na mě.“ Ona byla extrém jako. Ale, ale chápu to, no. Ještě ona měla to štěstí, že mohla jako pracovat s oběma, tak si je mohla srovnat. Ale chápu to, no. Vnímám to stejně.

A já si občas říkám, co já budu dělat, až Čiča nebude a dostane se ke mně nějaký jiný kuň, a teď bude povahově úplně rozdílný od ní. Já už jsem si to třeba jako oblíbila, tu její netykavou náladu. Jo, že si říkám: „A to je můj kuň. Ten ke mně nejde, to je můj kuň.“ A tak to je v pořádku. A když jde, tak vím, že se něco děje.

Já jsem třeba hrozně smířená s tím, že vím, že už to takhle nebude. Nedávno jsem přesně četla od nějaký paní, která prostě měla svého osudového koně, v uvozovkách. A ten jí umřel a říkala, že u toho prostě chce zůstat. Tak si koupila koně, kterýho miluje nejvíc na světě, ale prostě to není takový jako s tím prvním, že jo. Fakt hrozný. (smích)

Je to hrozný. A teď, třeba ta moje ustajovatelka má tu kobylu a ona je jako fakt zlatičko prostě, ale ona je takovej ten kontaktní typ toho koně, že jde a začne tě to a: „Ňuchej mě.“ A to. A já vždycky: „Jdi pryč, nech mě.“ A pak tam ta Čiča někde za rohem kouká jako...

To vlastně úplně chápu. To je přesný. Já třeba, když jdu ve stádě, že jo, tak příkluše Bobby a dává mi hlavu, příkluše Simba, chce něco a začne drkat do té kapsy a já jenom čekám na toho mého koně, kterej je na konci pastviny a jenom na mě kouká. A já vím, že nepřijde. Jenom tam kouká. A já za ním přijdu a on jenom stojí. A když mu dam pamlsek, tak si ho vezme. A prostě... (smích) Jo, zvykne si člověk. To je pravda, no.

Teďkon, co já budu dělat, až jako budu mít nějakýho jinýho koně?

Musíš si koupit stejně divnýho koně, no. (smích)

A přitom by si člověk řekl: „Já chci, aby mně tu lásku taky jako opětoval tímhle způsobem. Že přijde a jde se nuchat.“ Ale pak to udělá jinej kuň a já jsem úplně...

„Nech mě bejt.“ Přesně. Přesně. Já to mám úplně stejně, no.

A pak přijdu k tý Čiče a: „Pojď sem.“ A ona odejde, protože ji to strašně sere, protože jsem jí nabourala osobní prostor. (smích)

Ježiš, to je hrozně přesný. Tyjo, Čiča v tom fakt byla extrémní.

Kdyby to neudělala, tak si říkám, že je něco špatně.

Vid', že je něco špatně, no. Kdyby za mnou můj kuň přiklusal, tak to teda taky čumím, co se to stalo. Ho tady museli šikanovat, chudáka. No, přesně.

Je hrozně vtipný, že se v ní hrozně vidím. V některých věcech jsem na ni našťvaná, a pak si říkám: „Vždyť jsi úplně stejná jako ten kuň.“

Myslím si, že to má takhle většina lidí. A i co vidím třeba u nás ve stáji, ty dvojice, tak nikoho neznám jako nějak extra, kromě Lady a Saky, ale už jenom u nich vidím, jak vlastně jsou stejný. Už jenom to, že se na ně podíváš a jsou malý a hubený, tak vidíš, že to je prostě hrozně jako stejná osobnost. A vidím to fakt jako u všech tam. To je hrozně zajímavý. A cejtím to stejně, úplně. Přesně, zrovna nedávno jsem nad tím přemýšlela, že za tu dobu, co jsme spolu, si všímám hodně věcí, který jako máme společný. Ale fakt nerada jsem nad tím přemýšlela a říkala si, že prostě všechno jeho chování já jsem schopná si odůvodnit, že bych to udělala úplně stejně. Což je hrozný. Jako chápu, že když se támhle teď baví s nějakým koněm, tak nemá náladu na mě a prostě ode mě odejde. Chápu. (smích) Jakoby chápu. Kdybych se s někým bavila a někdo si pro mě přišel, tak taky odejdu. Prostě... Jo, je to hrozný. Je to hroznej odraz.

Až je to občas děsivý.

Hrozný, no. Mí třeba vždycky kamarádka říkala, která s náma byla ve stáji, tak ta vždycky říkala, že jsme úplně stejný s Tord'ou. Jako, že se na nás podívá a vidí toho druhýho. Je to hrozně hustý. Že i jako chováním a vším. A že to fakt cítí, že to je úplně stejný, no.

Já to na vás taky hodně vidím, no. Ale já to vidím takhle jako...

Na všech! No. Protože znáš ty dvojice. Ono jako si myslím, že kdybys toho člověka měla spojenýho s jiným koněm, tak si hledáš ty spojitosti jiný. Ale já to taky třeba vidím, no.

A pak vlastně vidíš, že ty dvojice, který si neseďnou, tak že to fakt není jako dlouhodobá záležitost a že to nefunguje. A pak se to přesně rozpadne, no.

A pak jsou dvojice, u kterých si říkám, že ty dva k sobě absolutně nejdou, a stejně jsou spolu fakt dlouho. Já nevím, já nechci bejt nějak jako to, ale vždycky, když jsem viděla třeba Klárku s Dádou dohromady, tak... Já nevím, já vidím třeba úplně

jiný osobnosti. A věřím, že jim to funguje a vím, že jako ji má Klárka ráda a i naopak, ale prostě třeba tady vidím hrozně jako rozlišný osobnosti. Úplně jiný. Taková Klárka jako mladej člověk, kterej je pro všechno a je hrozně jako kontaktní a je hrozně milá a tak. Pak vidíš Dádu, která je prostě, že jo, koulička na pastvině, která udělá teda všechno pro toho člověka, ale jako nepotřebuje se s ním bavit. „Koně moc nemusím.“ A tak.

A mně naopak přijdou v něčem hrozně stejný, že jsou obě takový...

To je pravda, no, ale. Jako najdeš tam ty spojitosti, no, to je pravda.

Jako Dáda a její hrnutí se všude prostě. A Klárka je taky taková jako průbojná. Takže v těchhle věcech mi třeba přijdou jako podobný.

Je to pravda, no, máš pravdu.

Nevím, no, je to hrozně zajímavý. Třeba Terka a Lambáda. Tak ty jsou úplně jako jedna osoba.

Já to vidím úplně stejně, hele. Normálně ty jsou úplně stejný. Já nevím, prostě se na ně podíváš a vidíš, že patří k sobě. A já si myslím, že je to i tím, že je znám dohromady. Ale prostě je to tak. Prostě je vidíš a víš, že patří k sobě. To je hrozně pravda. A vidíš to i u Kristý a Bobbyho, že oni jsou takový přátelský a hlučný a povídavý a maj rádi společnost. Je to trochu děsivý, no. Je to vlastně docela hodně děsivý. (smích)

Jestli jsem jako můj kuň, tak to potěš pámbůh.

Jako jseš ale. Jseš. Prostě to tak je, no. Jako nemáš takovou tu soulmate myšlenku s koněm, se kterým by sis nebyla podobná. Já si nedokážu představit, že bych vedle sebe měla teď jinýho koně než Tordů. Divný. Jako seš schopnej s tím koněm pracovat a fungovat, ale seš asi z úplně jinýho důvodu, než aby si s ním fungoval a pracoval, že jo.

Z jakýho?

Z jakýho? No. To je dobrá otázka. Jako já už to ani nedokážu říct. Pro mě je to prostě součást života. Už to jako nemůžu opsat slovy nějak. Jako prostě je tam ten pocit, kterej potřebuju mít.

Já třeba mám za tu cestu s tím koněm, s tou Čičou, hrozně jako takovou sebereflexi, že se učím skrze ni i o sobě hrozně.

To je pravda. A tak to je tím, že ti nastavuje právě to zrcadlo, že jo. Že víš. No, je to tak.

Nebo třeba, než jsem ji pořídila, tak jsem nebyla moc zodpovědněj člověk. (smích)

No, mně ustajovatelka vždycky říkala: „No, je tam Nikča, to je úplnej začátečník. Ona vlastně moc občas neví, co dělá.“ A my: „Ahm, dobře, dobře, děkujeme za informaci.“ (smích)

Jako, kdo, když si pořídil koně, tak věděl, co má dělat?

Přesně.

Já jsem byla jako: „Aaaa, pomoc!“

Přesně, no. Potom, ono sice pronájem tě připraví dobře, ale když si pak toho koně koupíš a víš, že je to na tvoji zodpovědnost, všechno, co se stane. Třeba, že jenom zdrhne z ohrady a vltne pod auto, tak je to prostě na tvoji zodpovědnost. Je to úplně jiný pocit. Ale pak už zase nezaměnitelný. Už se jako nevrátíš k pronájmu.

Jo. Já to mám třeba ráda ten pocit, jako že mi dělá dobře, když se o ni můžu starat.

Chápu. Mně taky dělá dobře, když vím, že koni je dobře. A když vím, že za to můžu já. Je to o tom, no, zajistit to nejlepší. Občas je to docela těžký. Už jenom to rozhodnutí, že se chceš přesunout z tý stáje, když nevíš, jestli to tomu koni udělá dobře. A nakonec, když vidíš, že je to jako o 100 procent lepší, pro všechny, tak... To je moje i tvoje situace. Tak je to úplně skvělejší pocit, no.

A zároveň ohromnej stres v tý chvíli, kdy si říkáš: „Ty vole.“

„A teď ten kůň nenastoupí do přepraváku. A když nastoupí, tak nevystoupí. A když vystoupí, tak se mu tam nebude líbit. A někde se zraní.“

No. A to je vlastně zároveň hezký a zároveň je to hrozně strašidelný, pro mě, že je ten kůň na mně závislej.

No, jasně, no.

Já si pak říkám, co kdyby se mi něco stalo a kdo by mě pak jako zastoupil? Já nemám asi nikoho, kdo by byl pro mě jako ten druhý majitel, v uvozovkách.

Já to tak jako vlastně mám stejně. Že i když tam mam tu Verču, tak si nedokážu představit situaci, kdy dva měsíce nejsem u koní a je tam jako na její zodpovědnost. A mám kolem sebe lidi, který by byli schopný se čas od času postarat, ale jako nikoho, kdo by se plnohodnotně postaral o koně, tak taky nemám. Ježiš. Vůbec o tom nemluv! Pak se ještě něco stane. (smích) Je to hodně stresující a člověk o tom nemůže přemýšlet. To nejde.

Jo, mám kolem sebe jako v rodině a takhle samý nekoňáky. Ty by, jako jasně, vyřídili nějaký věci, by jí objednali žrádlo nebo tak. Ale kdo by jí tam přišel pomazlit? Kdo by jí tam přišel udělat takový ty věci, který vím jenom já? Že utíram prdel a...

(smích) Takový hezký záležitosti u koní, zrovna. Omývat prdel a podobně.

A mažu opalovákem čumák, protože se pravidelně spálí.

Přesně tak. To musím taky. To je reálně moje oblíbená činnost. Takhle mu namatlat ten čumáček vždycky. No, je to tak. Je to pravda, no.

A konečně jsme se dostaly do fáze, kdy jí to nevadí. Nebo jako nezdrhá přes půlku ohrady.

Fakt jo? Já si pamatuju, když jsem se jí jednou snažila namazat, tak jsem absolutně neměla šanci. Tak už to pak bylo jenom že: „Čiči, tak já si tady k tobě pomalu...“ A pak jsem jí to rychle namazala. A ona: „Takže tys mě zradila? Tak já si od tebe už nevezmu ani jablko.“ (smích) Jako je to pravda, nějaký to know-how okolo Tordi, tak prostě nemá v mém okolí vůbec jako nikdo. Takový to, že každé den musíš přijít a namazat mu ocas touhle mastičkou. A když nemáš tuhle mastičku, tak to uděláš touhle mastičkou. A když nemáš tuhle mastičku, tak to vyřeš nějak jinak. Anebo, nevím. Tohle se používá jenom v týhle situaci, a tohle se teď nepoužívá. No. No tak to je hrozný. (smích) Teď jsi mě úplně uvedla do něčeho, co mi nikdy nedošlo. Sakryš.

Je třeba něco, co tě koně naučili, za tu dobu, co jsi u nich?

Konkrétně asi řešit situace s chladnou hlavou. Protože to jinak nejde. Minimálně s Tordou. Víím, že jako s každým koněm. Ten ti ukáže něco jiného. Ale ve spoustě situacích jsem zareagovala přehnaně, i byť jenom trošku přehnaně, tak víím, že mi to bylo úplně k ničemu a vždycky to bylo horší. A já s tím mám třeba osobně problém. Já prostě reaguju tak, jak to v tu chvíli cítím, a nejsem schopná jako reagovat jinak. Ale jako koně mi hodně ukazují, že to nefunguje. Že stačí se zamyslet a řešit to jinak.

To je pravda, no. Já jsem taky taková impulzivní a pak je mi to hrozně líto, když ty Čiče jako... Tak mě to pak hrozně mrzí, že jsem jí třeba za nějakou blbost jako vystrašila třeba, dejme tomu.

Nedávno jsem, přesně, taky říkala, že už se mi dlouho nestalo, že bysme se s Tordou dostali při práci do situace, kdy bych ho potřebovala plesknout provazem nebo něco. Ale jako víím, že dřív to občas bylo a vždycky to bylo úplně, ale úplně k ničemu. A jakmile dostal provazem nebo tušírkou, tak už to nebylo lepší. Už to bylo vždycky jenom horší.

Já to třeba hrozně cítím i jako ve vztahu, že jo, s klukem. Tak ono to je jako dost podobný. Jsou, že jo, situace, kdy máš svůj názor a ten druhý má jiný názor a potřebuješ ho projevit. A víš, že tvůj názor je správný. Ale není nic jednoduššího, než si říct: „Ok, mám tenhle názor, ty máš tenhle názor. A prostě jakoby, sere mě to, ale je to tak.“ A prostě to tak musí bejt. A je to tak úplně i s tím koněm, že jo. Prostě on má názor, já mám názor a jsou to protichůdný názory. Ale očividně ani jeden nejsme schopnej ustoupit. Takže to tak prostě je. A nezbejvá ti nic jiného, než si říct: „Tak jo, no. Dobře.“ Je to zajímavý ty jo. Že se ti tohle všechno hrozně prolíná jako mezi sebou. To je hrozně hezký, kolik těch osobností v těch koních vidíš. Kolik jich tam je. Jak jsou vlastně všichni úplně stejný, ale úplně je každéj jinej. Fakt jak člověk.

Mě by zajímalo, co nás k tomu vlastně táhne.

Já nevím. Nevím. To tak prostě je.

Jako: „Chci koně!“

„Vezme mi to všechny peníze a všechnen čas. Ale to nevadí.“ (smích) Nevím, to je prostě pocit. Prostě to tak musí bejt, no. A tak ne každěj to má v sobě, že jo. A pokud to v sobě máš, tak to máš blbý. Ale myslím si, že ten stejnej pocit jako viděj i ty lidi, který od koní nejsou. Já to právě třeba vidám u přítele, kterej s koňma se nedostal do styku vůbec předtím. A skrz to, jak tam se mnou chodí, tak se dostal do tý roviny, jako že chce dělat s tím koněm volně a jako citově hodně. Že i sám jako řekne: „Hele, tak já pro něj teď dojdu a prostě ok, já vím, že mi bude zdrhat, ale prostě já ho chytím. Já prostě jako vím. Nějak to udělám. A pak s ním půjdu pracovat a sednu si na něj na nákrčáku a prostě to zkusím, i když absolutně nevím, co dělám.“ A je to hrozně fascinující. Jak se do toho člověk fakt může dostat. Když mi řekl, že si chce sednout na koně na nákrčáku, tak já jsem fakt byla jakože: „Kdy si mě vezmeš?“ (smích) To je fakt hustý, no.

To je hustý, no. To ti jako závidím, protože Standa na to třeba vůbec není.

Jo, tak taky je to občas, že jako: „Pojedeš se mnou ke koni?“ „Noo, asi neee.“ Ale pak má ty slabý chvílky, kdy jako jede fakt dobrovolně a baví ho to hrozně moc. To je super. Fakt skvělý.

No, jediný, co mi teď v novém ustájení chybí, je kolektiv.

To chápu jako. Mně by to chybělo ve stáji hodně. Jako hodně. Je to fakt velká část toho tam. A já se ani s těma holkama tolik nepotkávám. Ale už jenom to, že víš, že se tam s nima můžeš potkat, že s nima můžeš jet na vyjížděku a zajít s nima na procházku, tak je hrozně super. A že je tam jako živo a necítíš se tam jako sám. Takže to úplně chápu, no. Jako první je komfort koně, ale tohle je dost důležitý, no. Jee, to by bylo skvělý, kdybys tam byla s náma. To by bylo super. To je škoda. To jsem oplakala. Vy jste za to mohly. Já bych neplakala. Kdyby vy jste nezačaly plakat, tak já bych neplakala. Já bych plakala možná až doma. Ale fakt jsem pak byla smutná. Když jsme odjížděli už s Bobbym a s Tordou a už jsme jely všechny v tom autě, tak jsem fakt byla smutná, že jako se nepotkáme v tomhle kolektivu. Tak to jsem fakt byla hodně smutná.

Já taky. Taky jsem to vořvala. Ale jsem ráda za to, kde teď jsem.

Jako, když si to vezmeš, tak my jsme vždycky skočily o hroznej jako stupeň v těch ustájeních. To je hustý hrozně. Jako u (...) to byl jako masakr, na kterej sice ráda vzpomínám, protože mě hodně naučil, ale byl to masakr. Od tahání vody ze studni, až po řešení si sena, až po spoustu dalších sraček. Pak ke (...), kde jsem nejdřív přijela a říkala si: „Wow, ty vole, tady je všechno, co potřebuju.“ A po roce vidíš, jak tam nic není. Tak postoupíš ke (...) a řekneš si: „Wow, tady je všechno, co potřebuju.“ A po roce a půl si řekneš: „Sakra, já už potřebuju pryč.“ A pak jdeš sem, kde jsem možná stále v té euforii, že: „Wow, tady mám všechno.“ Ale doslova mi to fakt přijde jakoby. To jsou právě ty koňácký skupiny, tohle no, hrozně rozlišený. Hmmm. Já budu muset běžet. Bylo to fajn. Děkuji.

Já děkuji.

Abstrakt

LADMANOVÁ, Nikola. *Koňactví jako volnočasový zájem*. České Budějovice, 2024. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce Petr Bauman.

Klíčová slova: koňactví, volnočasový zájem, koně

Předkládaná diplomová práce se zabývá tím, jak lidé, kteří tráví svůj volný čas s koňmi a označují sami sebe jako „koňáky“, reflektují tento svůj zájem. Její součástí je kromě krátkého teoretického vhledu a reflexe vlastní zkušenosti vlastní kvalitativní výzkum. V rozhovorech s šesti respondentkami byla identifikována tato podstatná témata přibližující koňactví jako volnočasový zájem: vztah mezi člověkem a koněm, starost, zodpovědnost, koně jako součást života, cesta plná vzestupů a pádů, čas s koněm, seberozvoj, ježdění vs. pronájem či vlastnictví koně, kolektiv a atmosféra stáje, nejsou koňáci jako koňáci, nepochopení. Podstatnou součástí je také diskuse, ve které jsou výsledky výzkumu dány do kontextu se studii a závěry jiných autorů.

Abstract

Horsemanship as a Leisure Interest

Key words: horsemanship, leisure interest, horses

The diploma thesis examines how people who spend their leisure time with horses and describe themselves as "horse-riders" reflect on this interest. In addition to a brief theoretical insight and reflection of the author's own experience, the thesis includes qualitative research. In interviews with six respondents, the following topics were identified: relationship between human and horse, care-as-worry, responsibility, horses as a part of life, path full of ups and downs, time with the horse, self-development, riding vs. renting or owning a horse, community and stable atmosphere, all kinds of horse-people, being misunderstood. A substantial part of the thesis is also a discussion in which the results of the research are put in context with the studies and conclusions of other authors.